

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra západoevropských studií

Autor: Mgr. Lucie Brožová

**Charakteristické postavení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska
v Evropské unii ilustrované na příkladu britského rabatu**

Rigorózní práce

Vedoucí rigorózní práce: Prof. PhDr. Lenka Rovná, CSc.

Datum obhajoby práce: březen 2008

Bibliografický záznam

BROŽOVÁ, Lucie. *Charakteristické postavení Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku v Evropské unii ilustrované na příkladu britského rabatu*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií, 2008. Vedoucí rigorózní práce Prof. PhDr. Lenka Rovná, CSc.

Anotace

Rigorózní práce „*Charakteristické postavení Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku v Evropské unii ilustrované na příkladu britského rabatu*“ se zabývá problematikou britského přístupu k evropské integraci. Vztah Spojeného království a Evropské unie je popisován prostřednictvím existence britského rabatu. Rabat je sleva z příspěvku do evropského rozpočtu, kterou po dlouhou dobu disponovala pouze Velká Británie. Tuto slevu vyjednala premiérka Thatcherová na summitu ve Fontainebleau v roce 1984. Důvodem bylo to, že Británie platila obrovské příspěvky do rozpočtu a získávala velice málo zpět. Rabat je však zdrojem mnoha neshod uvnitř EU. Hlavní tezí práce je, že Británie nepotřebuje rabat z ekonomického důvodu, ale jako vhodný politický nástroj, který Británii pomůže dosahovat svých cílů v Unii. Práce přináší zobrazení postojů mnoha evropských, zejména britských politiků a podrobnou analýzu primárních pramenů, především evropských dokumentů z roku 2005, kdy Velká Británie předsedala EU.

Annotation

Rigorous thesis „*The Characteristic position of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland in the European Union Illustrated on the Example of British Rebate*“ deals with the questions of British attitude towards the European integration. The relationship between the United Kingdom and the European Union is defined by the existence of British rebate. The rebate is a reduction in price of the British contribution to the European budget. The United Kingdom was the only country which benefited from such a reduction for a long time. This reduction was negotiated by the prime minister Thatcher during the summit in Fontainebleau in 1984. The main reason of having this reduction was the fact that Great Britain paid huge contributions to the common budget and received very little of money back.

The rebate is a source of disputes in the European Union. The main proposition of this rigorous thesis is that the Great Britain does not need the rebate for economic reasons, but it needs the rebate for political purposes, because it helps Britain to achieve its goals during the negotiations. This thesis brings the picture of the attitudes of many European, especially British politicians. It also brings detailed analysis of primary resources, especially the documents from 2005 when the United Kingdom presided over the EU.

Klíčová slova

Spojené království, Velká Británie a Evropská unie, evropský rozpočet, rabat, refundace, finanční rámec, finanční perspektiva, Blair, britské předsednictví

Keywords

The United Kingdom, Great Britain and the European Union, European budget, rebate, reimbursement, financial framework, financial perspective, Blair, British presidency

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že tuto rigorózní práci jsem zpracovala samostatně a veškerou použitou literaturu a primární prameny uvádím v seznamu.

Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.

V Praze dne 31. 1. 2008

.....
Mgr. Lucie Brožová

Poděkování

Děkuji vedoucí rigorózní práce Prof. PhDr. Lence Rovné, CSc. za poskytnutí cenných rad při zpracování předložené rigorózní práce.

Obsah

<u>Seznam zkratk</u>	i
<u>Úvod</u>	ii
1. Zdůvodnění výběru tématu a cíl práce	ii
2. Přínos práce.....	ii
3. Definice pojmů, které jsou základem celé práce	iii
4. Charakteristika tématu	iii
5. Časové vymezení práce.....	vi
6. Hlavní teze práce.....	vi
7. Hypotézy, které se předložená práce snaží potvrdit.....	vii
8. Otázky k řešení a zodpovězení v práci	viii
9. Výzkumné metody, použitá teorie	ix
9.1 <i>Teorie intergovernmentalismu</i>	ix
9.2 <i>Spojené království a intergovernmentalismus</i>	x
9.3 <i>Další metody použité v práci</i>	xi
10. Struktura práce	xii
11. Osnova práce.....	xiii
12. Kritika a dostupnost pramenů a literatury, rozbor	xiv
12.1 <i>Primární prameny</i>	xiv
12.2 <i>Sekundární literatura</i>	xvi
<u>1. Počátky britského rabatu</u>	1
1.1 Než Británie získala trvalý rabat.....	1
1.1.1 <i>Proč chtěla Británie reformu Společné zemědělské politiky a slevu z příspěvku do společného rozpočtu?</i>	1
1.2 Margaret Thatcherová a trvalý rabat	3
1.2.1 <i>Problém se SZP a britským příspěvkem do rozpočtu</i>	5
1.2.2 <i>Vyjednávání opravného mechanismu pro Británii</i>	7
1.2.3 <i>Vyjednání trvalého britského rabatu</i>	9
1.2.4 <i>Summit ve Fontainebleau</i>	10
1.2.5 <i>Projev v Bruggách</i>	12
1.2.6 <i>Rezignace premiérky Thatcherové</i>	13
1.3 Ministerský předseda Major a jeho vztah k EHS.....	13

1.4 Shrnutí postoje Margaret Thatcherové, Johna Majora a Konzervativní strany k otázce rabatu	14
<u>2. Pohled shora</u>	17
Jak Evropská unie nahlíží na britský rabat?.....	17
Finanční transfery mezi členskými státy a Evropskou unií, které se dotýkají britského rabatu, nebo s ním souvisí.....	18
2.1 Rozpočet EU a britský rabat	18
2.1.1 Vývoj vztahu Velké Británie k evropskému rozpočtu	19
2.2 Společná zemědělská politika a britský rabat	24
2.2.1 Vývoj SZP a britský vztah k ní	25
2.2.2 Na rozdíl od Velké Británie jiné členské státy SZP upřednostňují	28
2.3 Příspěvky do rozpočtu u jiných členských zemí EU. Požadují opravný mechanismus i jiné země? Jak nahlízejí jiné země na britský rabat?	32
2.3.1 Spory mezi čistými plátcí do rozpočtu	34
2.3.2 Jak nahlíží na problém čistých plátců do rozpočtu samotná Evropská unie?.....	35
2.3.3 Problém s čistými příspěvky po rozšíření	38
2.4 Britský rabat – oč se vlastně jedná?.....	39
2.4.1 Vývoj financování britské refundace a její výše.....	39
2.4.2 Podmínky pro existenci britského opravného mechanismu	40
2.4.3 Výpočet výše rabatu z ekonomického hlediska	41
2.5 Finanční perspektiva a britský rabat	44
2.6 Zhodnocení pohledu Evropské unie na britský rabat.....	46
<u>3. Postoj Labour Party k rabatu po nástupu k vládě v roce 1997</u>	47
3.1 Labour Party u moci.....	50
3.2 Labouristický pohled na Společnou zemědělskou politiku a s ní související existenci rabatu	51
3.3 Zlom v britském postoji k rabatu v roce 2005	52
3.3.1 Lucemburské předsednictví.....	52
3.3.2 Summit Evropské rady v Bruselu za lucemburského předsednictví.....	53
3.3.3 Blair a jeho příklon k Evropě.....	55
3.3.4 Průběh britského předsednictví	57
3.3.5 První britský návrh nové finanční perspektivy.....	61

3.3.6 Summit Evropské rady v prosinci 2005 – jednání o Finanční perspektivě na léta 2007 – 2013 a o britském rabatu	64
3.3.7 Nová Finanční perspektiva na léta 2007 – 2013 přijatá na summitu Evropské rady 15. a 16. prosince 2005.....	66
3.3.8 Průběh negociací	70
3.3.9 Postoj britské politické scény a veřejnosti	72
3.4 Poznámka k dalšímu vývoji	74
3.5 Zhodnocení Blairova „konstruktivního přístupu“ k otázce britského rabatu.....	74
<u>4. Názory evropských politiků na otázku existence britského rabatu .....</u>	76
4.1 Obecně k odpovědím	78
4.2 Kdo je kdo (rozdělení na zastánce a odpůrce) obecně	80
4.3 Argumenty zastánců britského rabatu obecně	81
4.3.1 Rozdělení zastánců rabatu a jejich konkrétní výroky	82
4.4 Argumenty odpůrců britského rabatu	86
4.4.1 Rozdělení odpůrců rabatu a jejich konkrétní výroky	87
4.5 Nestranní politici a jejich konkrétní výroky	90
4.6 Grafické znázornění rozboru došlých odpovědí	92
4.7 Shrnutí odpovědí evropských politiků na otázky ohledně existence britského rabatu.....	94
<u>5. Závěr .....</u>	96
5.1 Shrnutí jednotlivých kapitol.....	96
5.2 Hlavní teze práce.....	99
5.3 Hypotézy, které se výzkumem potvrdily	100
5.4 Odpovědi na úvodní otázky	101
5.5 Závěr	103
5.6 Dílčí změny, které přinesl rok 2007.....	106
5.7 Výhled do budoucna (vlastní názor)	109
<u>6. Summary.....</u>	111
<u>Použité materiály .....</u>	113
Primární prameny.....	113
Sekundární literatura.....	118
<u>Seznam grafů.....</u>	124
<u>Seznam příloh.....</u>	125
<u>Přílohy.....</u>	127

Seznam zkratk

- DPH – Daň z přidané hodnoty
- EHS – Evropské hospodářské společenství
- EK – Evropská komise
- EP – Evropský parlament
- ES – Evropská společenství
- EU – Evropská unie
- GATT – Všeobecná dohoda o clech a obchodu
- HDP – Hrubý domácí produkt
- HMU – Hospodářská a měnová unie
- HND – Hrubý národní důchod/příjem
- HND EU– Hrubý národní důchod Evropské unie jako celku
- HNP – Hrubý národní produkt
- SZP – Společná zemědělská politika (anglický ekvivalent CAP – Common Agricultural Policy)
- UK – United Kingdom (Spojené království Velké Británie a Severního Irska)
- VB – Velká Británie

Úvod

1. Zdůvodnění výběru tématu a cíl práce

Téma práce bylo zvoleno na základě debat evropských politiků, které probíhaly na konci roku 2005 v souvislosti s jednáním o přijetí finančního výhledu Evropské unie pro roky 2007-2013. Při zasedáních se rozhovory často stáčely k témuž tématu – britský rabat a zemědělské dotace z rozpočtu EU. Problematika britské slevy z unijního rozpočtu mě zaujala.

Předložená práce by měla přinést analýzu různých přístupů k otázce britské refundace. Měla by porovnat postoje britských politiků, politických stran a veřejnosti k této zvláštnosti. Dále by práce měla rozebrat, a na primárních pramenech doložit, snahu Evropské unie o vyřešení otázky opravných mechanismů. Jedna kapitola by měla analyzovat přístup ministerského předsedy k dané problematice během britského předsednictví v roce 2005 a jednání o nové finanční perspektivě. Blairův vztah k rabatu by měl být zkoumán na základě jeho projevů a prepisů tiskových konferencí. Závěrečná část práce by měla přinést kvalitativní analýzu korespondence s evropskými politiky, kteří byli dotazováni na své názory na britskou refundaci a její budoucnost. Práce by měla být ukončena výhledem na možnosti řešení otázky opravných mechanismů v budoucnu.

Celá práce by měla pojednávat spíše o politickém dopadu britského rabatu, než o ekonomickém. Cílem je zjistit, nakolik se v případě rabatu jedná o politický tah, který má Británii zlepšit její postavení uvnitř společenství a její vyjednávací pozici v rámci summitů členských států Unie. I když by se práce měla věnovat především politickému pozadí problému, analýze jeho ekonomického podtextu se nevyhneme, neboť rabat je téma ekonomické. Přesto by práce měla zobrazit rabat jako politický nástroj britské výjimečné pozice v Evropě.

2. Přínos práce

Předložená rigorózní práce by měla být přínosem na poli zkoumání vztahu Spojeného království Velké Británie a Severního Irska k Evropské unii. Daný vztah je analyzován prostřednictvím existence britského rabatu. Refundace do jisté míry ilustruje postoj Velké Británie k evropské integraci obecně. Práce poskytne čtenáři podrobnou analýzu přístupů jednotlivých aktérů Spojeného království, Evropské unie a představitelů vybraných členských států EU k britské refundaci. Výzkum byl proveden na základě

rozboru řady primárních pramenů. Hlavním částí práce by měla být analýza názorů evropských politiků na danou problematiku. Jejich postoje byly zkoumány prostřednictvím dotazníků, které byly více než tisícovce představitelů členských států Evropské unie zaslány prostřednictvím e-mailové korespondence. Rozbor přibližně 60 došlých odpovědí by měl být nejdůležitějším přínosem práce.

3. Definice pojmů, které jsou základem celé práce

Britské platby do rozpočtu EU převyšují částku, která plyne z rozpočtu zpět do Británie. Částka, o kterou převyšují britské platby do rozpočtu unijní výdaje, které plynou zpět z rozpočtu do Británie, se nazývá **čistý příspěvek**. Britská sleva z příspěvku do rozpočtu EU (**neboli britský rabat, refundace, britský opravný mechanismus**) činí přibližně 2/3 britského čistého příspěvku. Británie tudíž dostává zpět z rozpočtu Evropské unie za současného kompenzačního mechanismu rabat ve výši dvou třetin (66 %) rozdílu mezi podílem plateb Spojeného království do rozpočtu a jeho podílem přidělených výdajů z rozpočtu. To znamená, že Británie dostává slevu ze svého čistého příspěvku, který ve skutečnosti činí pouze 1/3 toho, co by Spojené království do rozpočtu EU platilo bez rabatu.

I přes existenci opravného mechanismu je však Británie **čistým plátcem** do rozpočtu. Z toho vyplývá, že její příspěvek do EU je, i po slevě, větší než částka, která putuje z evropského rozpočtu zpět do Spojeného království. Mezi čisté plátce patří obecně nejvyspělejší a největší země Evropy s nejrozvinutějšími ekonomikami (Německo, Spojené království, Francie, atd.). Opačně jsou na tom **čistí příjemci** z rozpočtu. Ti odvádí do EU menší příspěvky, než kolik prostředků ze společné pokladny dostanou zpět. Mezi čisté příjemce patří chudší země EU, zejména státy ze střední a východní Evropy.

4. Charakteristika tématu

Historií vztahu Velké Británie a Evropské unie se vždy vinul určitý fakt, kterým se Británie odlišovala od svých kontinentálních partnerů. Refundace je právě takovou skutečností, která navíc má pro Británii zvláštní smysl, neboť zvyšuje její negociační potenciál a vyjednávací schopnosti v Unii. Ostrovní království si udržuje tuto výjimku, která je dána historicky, ekonomicky a politicky, a snaží se ji využívat při jednáních s evropskými partnery tím, že nabízí zrušení této výjimky, nebo její změnu. Jako náhradu

ale požaduje ústupky kontinentálních zemí v jiných oblastech, které jsou pro Británii důležité, a kde chce dosáhnout svého. Takový přístup přináší Británii mnoho výhod, zejména schopnost vyjednat si politiku pro sebe výhodnou, ale také jí přináší „*charakteristickou pozici v Evropě*“. Ostatní evropské země nahlížejí na Británii jako na „*nepříjemného partnera*“ nebo jako na „*zlobivé dítě*“, které si hájí pouze politiku pro sebe významnou, ale nemyslí při tom na důležité společné evropské cíle. Británie je považována za zemi, která nejedná za celek, ale za sebe. Spojené království má tudíž uvnitř Evropy „*výjimečné postavení*“, které je podtrženo řadou zvláštností, opt-outů a úprav, které jsou šité na míru jemu osobně. Jednou z takových výjimek je právě rabat, tudíž sleva z příspěvku do společného unijního rozpočtu.

Spory ohledně britského příspěvku do rozpočtu a případného rabatu začaly už v 70. letech a rozdělovaly nejen politiky, ale i obyvatelstvo na evropské a britské. Tento pocit „*my a oni*“ v Británii přetrval po dlouhá desetiletí a je patrný dodnes. Zdůrazňuje také „*zvláštní místo*“ Velké Británie v Evropě – jak po stránce politické, tak po stránce morální, protože britské obyvatelstvo pocituje odlišnost od ostatních evropských národů. Britská „*výjimečnost*“ v Evropské unii se projevuje nejen politicky a morálně, ale také ekonomicky, kulturně a historicky. Británie byla tradičně úzce napojena na Spojené státy americké, ne na své evropské partnery, což ji od kontinentálních zemí odlišovalo. Svoji polohou a globálním charakterem byla mostem mezi Evropou a Amerikou. Proto i její postavení v dnešní Evropské unii je charakteristické a Británie se snaží si tuto pozici udržet vlastní evropskou politikou nebo řadou zvláštností, které jsou šité na míru právě jí a odlišují ji.

Rabat, neboli sleva z příspěvku do unijního rozpočtu, je výhoda, kterou v Evropské unii disponovala po dlouhou dobu pouze Velká Británie. V současnosti několik dalších největších čistých plátců do rozpočtu sice také disponuje slevou ze svých příspěvků, ale tato sleva se týká pouze jejich příspěvků na platbu britského rabatu, ne jejich celkového příspěvku do evropského rozpočtu. Může se zdát zvláštní, že touto slevou disponuje země, která dnes v Unii patří k nejbohatším. Existence rabatu se již dávno nevztahuje k ekonomickým potřebám ostrovního království. Rabat je dnes jakýmsi pozůstatkem historie, ukázkou silné vyjednávací schopnosti britských premiérů a politiků, zejména pak symbolem diplomatického umění Margaret Thatcherové. Británie v 80. letech skutečně nebyla bohatou evropskou zemí, ale zemí, která stála před řadou nepopulárních ekonomických reforem. V době „*utahování opasků*“ nebylo pro žádného britského politika myslitelné, aby před svými voliči ospravedlnil platbu neúměrného příspěvku do společného

rozpočtu, ze kterého byli financováni především zemědělci v jiných zemích. Rabat, který měl v počátku čistě ekonomickou podstatu, s sebou však přinesl i výjimečné postavení v politickém smyslu, což se ale ukázalo až později.

Ani dnešní politická elita Velké Británie se nechce vzdát této výhody, neboť rabat Británii zajišťuje „*zvláštní pozici*“ v Evropě. Británie si uchovává tuto výjimku hlavně pro to, aby měla z čeho slevovat při jednáních a mohla tak dosahovat svých cílů, což se potvrdilo při přijímání Finanční perspektivy na léta 2007 – 2013 za britského předsednictví EU v druhé polovině roku 2005. Ministerský předseda Blair by souhlasil se zásadní změnou slevy z příspěvku pouze výměnou za ústupky v jiných, pro Británii důležitých politikách. Při jednáních dával najevo, že je ochoten s rabatem manipulovat, pokud budou zvýšeny investice na vědu, výzkum a vzdělání. V současnosti je zřejmé, že Británie se definitivně vzdá rabatu pouze výměnou za zásadní reformu Společné zemědělské politiky a jejího financování. To ovšem odmítá Francie. Veškerá jednání o tomto problému se tedy zatím odsunula na léta 2008 – 2009, kdy se bude jednat o reformě SZP a s ním souvisejícího rabatu na základě přezkumu výdajové a příjmové stránky rozpočtu, který provede Evropská komise.

Tím, že se Blair na summitu Evropské rady v prosinci 2005 vzdal části rabatu, sebe zobrazil jako „velkého Evropana“ před evropskými partnery. V domácím tisku byl však Blair zobrazován jako zrádce národních zájmů v Unii. Je zřejmé, že otázka refundace je na ostrovech velice citlivým tématem. Premiér, který by se vzdal rabatu bez dosažení nějakého významného britského cíle v Unii (např. zrušení finančně náročné SZP), by neobstál doma a kritika ze strany ostatních politických stran a veřejného mínění by ho zřejmě donutila vzdát se funkce.

Británie disponuje ve sjednocené Evropě svým „*výjimečným postavením*“, které je dáno mimo jiné vzpomínkou na velice konfrontační období, kdy se vyjednávalo o příspěvcích do rozpočtu a rabatu. Mezi evropskými politiky panuje netradiční pohled na Británii uvnitř EU. Spojené království je považováno za zemi, která chce z každé situace získat co nejvíce pro sebe. Britská „*výjimečnost*“ je dána upřednostňováním liberalismu, volného obchodu a nacionalistické vize Evropy.

Otázka rabatu je v Evropě, nejen ve Spojeném království, velice citlivým tématem, což se pokusí předložená práce dokázat. K výzkumu byly použity především primární prameny.

5. Časové vymezení práce

Úvodní kapitola je věnována historickému kontextu problému britské refundace. Zobrazení diplomatických a politických schopností Margaret Thatcherové při evropských summitech je podstatné pro výzkum postojů tehdejší politické elity k evropské integraci. Zajímavý je také vývoj vztahu dvou hlavních politických stran k Evropskému společenství v průběhu 80. a 90. let. Tento vztah však není popisován podrobně, ale pouze v kontextu vztahu k britské refundaci. V 90. letech nebyl opravný mechanismus tématem britské evropské politiky, proto je tomuto období věnováno pouze krátké shrnutí. Podrobněji je zkoumán vývoj v 90. letech v Evropské unii, kde docházelo ke změnám struktury evropského rozpočtu a k jednáním o obecných mechanismech, které by se měly vztahovat na veškeré čisté plátce do rozpočtu s nadměrným zatížením. Veškerá tato jednání totiž ovlivňovala další existenci a vývoj britské refundace. Na britské straně je následně stručně popsán Blairův vztah k integraci obecně, neboť po jeho nástupu do funkce premiéra ještě nebyl rabat významným tématem domácí ani evropské politiky. Podrobně je analyzován až rok 2005, kdy Spojené království předsedalo Evropské unii a na summitech se jednalo o přijetí Finanční perspektivy na léta 2007 – 2013. Tehdy byl rabat tématem číslo jedna, debatovalo se o něm na summitech Evropské rady, jednalo se o něm na britské domácí scéně, v britském parlamentu a byl významným námětem řady článků v tisku, analýz a studií. Většina tehdejších britských politiků měla na rabat vlastní názor a snažila se ho prezentovat. Toto období je ukončeno přijetím Finanční perspektivy v prosinci 2005. Dále práce pokračuje rozborem korespondence s evropskými politiky, kde je uvedeno několik možných řešení evropské rozpočtové otázky do budoucna. Závěr práce přináší nastínění možného dalšího vývoje.

6. Hlavní teze práce

„Britský rabat není v současnosti důležitý pro Spojené království Velké Británie a Severního Irsku z ekonomického hlediska, jak tomu bylo v 80. letech. Je významný politicky, aby Velká Británie měla z čeho ustupovat při jednáních v rámci Evropské unie. Refundace je přínosem pro britské politiky proto, že s jeho pomocí mohou při summitech dosahovat britských národních cílů v Unii.“ Tuto tezi se předložená práce pokusí dokázat.

Rabat zlepšuje Británii vyjednávací pozici a zvyšuje její negociační potenciál, a to je důvod, proč si ho ostrovní království stále udržuje. Díky rabatu může dosáhnout zejména

změny struktury evropského rozpočtu, jeho příjmové a výdajové stránky. Británie, která neprofituje z nákladné Společné zemědělské politiky, jako jiné velké země EU (např. Francie), by upřednostnila vynaložení evropských prostředků do jiných oblastí (např. vývoj, výzkum, inovace, vzdělání). Proti zásadní změně jsou však některé, zemědělsky více orientované země EU, zejména Francie.

Británie používá svůj rabat k tomu, aby dosáhla zásadní změny financování Společné zemědělské politiky, nebo jejího zrušení. Refundace britským politikům přináší lepší vyjednávací pozici při jednáních, neboť mají z čeho ustupovat za účelem dosažení kompromisu se svými evropskými partnery. Politická elita Spojeného království nestojí pevně za rabatem z toho důvodu, že by byl významným přínosem pro vyrovnaný britský rozpočet, ale proto, že jí přináší lepší schopnost vyjednat si v Unii takové podmínky, které konkrétně jí vyhovují. Refundace Británii pomáhá dosahovat v Unii *svých národních cílů*. Toho si jsou vědomi britští politici, a především proto se odmítají refundace vzdát.

V současnosti Británie již zdaleka nepatří ke skupině nejchudších zemí v Unii, jako tomu bylo v době, kdy Thatcherová rabat vyjednala. Tehdy byl hlavním důvodem jeho existence ekonomický přínos pro Británii. Dnes, kdy je Spojené království jednou z nejbohatších zemí v Evropě s jedním z nejdynamičtějších hospodářství, ekonomické opodstatnění rabatu se vytratilo a změnilo se na čistě politický podtext.

Británie si rabat stále udržuje proto, aby umožňoval dosažení jejích cílů v Unii, zlepšil její vyjednávací pozici a znázornil výjimečné postavení Spojeného království v evropském celku.

7. Hypotézy, které se předložená práce snaží potvrdit

- Rabat ilustruje výjimečnou pozici Velké Británie v EU.
- Existence rabatu odráží vztah „*problémové země*“ k evropské integraci.
- Blair je, na britské poměry, proevropským ministerským předsedou Spojeného království.
- Spojené království a Francie patří mezi čisté plátce do rozpočtu a zároveň mezi rozvinuté velké členské země EU. Britský rabat je národní výhodou Spojeného království uvnitř EU, podobnou výhodou je nadměrné financování SZP, ze kterého významně profituje agrárně více orientovaná Francie. Britský rabat a obrovské částky plynoucí na SZP do Francie jsou porovnatelné výhody dvou členských států EU a jejich existence spolu souvisí. Obrovské zemědělské dotace jsou trnem v oku Velké Británie,

kteřá má oproti Francii minimální zemědělský sektor, a tudíž jí z rozpočtu plynou minimální prostředky na zemědělství. Obě země (Francie a Velká Británie) mají „své výhody“ a své národní zájmy v Evropské unii.

- Británie, která při vstupu do Unie byla více nakloněna svému atlantickému spolenectví s USA, než spolenectví s kontinentálními partnery, si v Evropě stále udržuje zvláštní postavení.
- Rabat znázorňuje, že Británie se v Unii nesmíří s politikami, které jsou pro ni nevýhodné. Ilustruje, že země se mohou unijním požadavkům nepodrobit a mohou si vymoci ústupky šité sobě na míru.
- Existence rabatu ukazuje, že státy nemusí v Unii souhlasit se všemi politikami, které pro ně nejsou vždy plně výhodné. Poukazuje na možnost alternativního řešení různých sporů.
- Rabat a jeho udržování je vrcholným projevem diplomatických schopností britských politiků.
- Svým rabatem ohrozilo Spojené království finanční solidaritu EU.

8. Otázky k řešení a zodpovězení v práci:

- Jaké jsou za neustálým obhajováním britského rabatu politické cíle britské politické elity?
- Má rabat znázorňovat zvláštní postavení Velké Británie a její výjimečnost v Evropě?
- Přináší rabat Británii silné postavení v Evropě?
- Proč se britská politická elita domnívá, že je rabat stále potřebný a nechce se ho vzdát?
- Existuje vůbec možnost, aby se britský premiér vzdal rabatu? Jaký by to mělo ohlas ve Spojeném království? Nevedlo by to k pádu ministerského předsedy nebo alespoň k výraznému oslabení jeho popularity a veřejné podpory?
- Je v současnosti rabat pro Velkou Británii stále nezbytný? A proč?
- Stala se snížením rabatu (při jednání o Finanční perspektivě na léta 2007 – 2013 v roce 2005) Velká Británie více proevropským členem Evropské unie a Blair více proevropským politikem?
- Je otázka nerovnoměrnosti výše vložených prostředků do evropského rozpočtu a výše příjmů ze společné pokladny velkým problémem z pohledu členských států?
- Je nadměrné rozpočtové břemeno čistých plátců terčem kritiky jednotlivých zemí EU? Jak na tuto problematiku nahlíží instituce Evropské unie? Je v EU snaha situaci řešit?

- Jaké problémy/výhody přináší britský rabat a opravné mechanismy obecně Evropské unii?
- Jaké problémy/výhody přináší refundace Velké Británii?

9. Výzkumné metody, použitá teorie

V předložené práci bylo použito několik metod výzkumu. Jedná se o komparaci, kvalitativní analýzu primárních pramenů a rozbor uskutečněných interview. Cílem práce je především empiricky, na základě primárních pramenů a korespondence s evropskými politiky, zhodnotit úlohu rabatu v britské a evropské politice.

9.1 Teorie intergovernmentalismu

Místy je v práci odkazováno na mezivládní teorii evropské integrace. Intergovernmentalistický přístup byl zvolen z toho důvodu, že je příkladem koncepce odmítnutí nadnárodních paradigmat a klade důraz na zachování státní suverenity uvnitř společenství. Základním předpokladem mezivládního přístupu je nedotknutelnost suverenity národních aktérů (států a jejich vlád), jejichž zájem je v daném segmentu klíčovým pro fungování evropské integrace.¹ Předložená práce se řídí definicí mezivládního přístupu², podle které není cílem evropské integrace vytvoření nadnárodního uskupení, ale sjednocení na jiné úrovni, tedy vytvoření spolupráce suverénních objektů postavené na kooperaci jednotlivých států. Z uvedené definice, kterou ve své práci uvedli čeští vysokoškolské profesori, vyplývá, že integrace postavená na mezivládním přístupu nemůže vést k vytvoření federace. Jakýkoliv nárůst moci na nadnárodní úrovni je přímým důsledkem rozhodnutí národních vlád. Intergovernmentalismus nahlíží na stát jako na unitárního aktéra, který je charakterizován souhrnem preferencí, jejichž výsledné shrnutí ústí - spolu s dalšími zájmy ostatních aktérů - v optimální model směřování integračního procesu. Cílem mezivládního přístupu není, na rozdíl od federalistických paradigmat, vytvoření nadnárodního společenstva, na které delegují všichni státní aktéři většinu svých

¹ Viz definice intergovernmentalismu - BABICKÝ, Tomáš; POTŮČEK, Martin; PROFANT, Tomáš; RUBEROVÁ, Jana; SOLDÁN, Lubomír; STANKOV, Daniel. *Intergovernmentalismus*. In: Politický systém Evropské unie – working paper „Teorie evropské integrace“. [Online], [cit. 20.12.2006]. Dostupné na WWW: http://www.iips.cz/upload/evropska_inegrace/1_teorie_inegrace.pdf.

² Tato definice vychází z pracovního dokumentu českých vysokoškolských profesorů: BABICKÝ, Tomáš; POTŮČEK, Martin; PROFANT, Tomáš; RUBEROVÁ, Jana; SOLDÁN, Lubomír; STANKOV, Daniel. *Intergovernmentalismus*. In: Politický systém Evropské unie – working paper „Teorie evropské integrace“. [Online], [cit. 20.12.2006]. Dostupné na WWW: http://www.iips.cz/upload/evropska_inegrace/1_teorie_inegrace.pdf.

rozhodovacích pravomocí, nýbrž naopak sjednocení na kvalitativně nižší úrovni, tedy vytvoření institucionalizované spolupráce suverénních objektů postavená na kooperaci jednotlivých států. Taková integrace logicky nemůže vést k vytvoření federace, ale spíše k mezinárodní organizaci s omezeným, či žádným počtem vlastních pravomocí, kde těžiště moci a rozhodování spočívá stále na státních aktérech. Jakýkoliv nárůst moci na nadnárodní úrovni je přímým důsledkem rozhodnutí národních vlád, které jsou ovlivněny problémy domácí politiky, a jejichž rozhodnutí tak nejlépe reflektuje politické a ekonomické potřeby jednotlivých sektorů celého společenstva či organizace. Stát – přes neustále narůstající vliv nestátních aktérů – zůstává jedním z nejvýznamnějších aktérů v mezinárodních vztazích.

Tento teoretický přístup byl vybrán proto, že integraci tak, jak ji popisuje intergovernmentalismus, upřednostňuje Velká Británie, zejména v určitých politikách. Většinou se jedná právě o ty politiky, ve kterých si Spojené království uchovává své výjimky. Mezivládní přístup však přináší i některé problémy, zejména neefektivitu díky systému jednomyslného rozhodování, kde každý aktér disponuje právem veta.

Intergovernmentalistická teorie evropské integrace se nedá použít univerzálně na Evropskou unii. EU není mezivládní organizací, ale také není organizací plně nadnárodní. Mezivládní přístup se dá aplikovat jen na jisté aspekty evropské integrace. Tato teorie se nedá plně aplikovat ani na britský přístup k EU. V některých politikách se Velká Británie snaží hájit a podporovat komunitární zájmy a politiky Evropské unie, v těchto případech se nedá tato teorie použít. V práci je odkazováno na britskou preferenci mezivládního přístupu k některým komunitárním politikám.

EU je postavena na propletení mezivládního a nadnárodního principu. Každá z členských zemí má bližší vztah k jinému charakteru Společenství. Např. Německo inklinuje k nadnárodnímu charakteru, Velká Británie k mezivládnímu.

9.2 Spojené království a intergovernmentalismus

Pro Británii je velice důležitý mezivládní princip Společenství. Již při vstupu Británie projevovala nechuť k nadnárodním orgánům a ztrátě plné národní suverenity. Obyvatelstvo se obávalo ztráty národní nebo kulturní identity a britského způsobu života v evropském celku. Politická elita se nechtěla podrobovat nařízením z Bruselu a britský všemocný parlament se odmítal vzdát svého vlivu. Podpora mezivládního přístupu však není plně aplikovatelná na celou Velkou Británii, např. Skotům vyhovovala evropská dělba

moci mezi Společenství, národy a regiony, neboť nechtěli poslouchat pouze britský parlament.

Politická elita se domnívala, že přenos pravomocí na komunitární orgány znamená více ovládání a panování ze strany Bruselu. To se nelíbilo hlavně britské premiérce Margaret Thatcherové, která prosazovala co možná nejméně státních nebo nadnárodních intervencí.

Ze současných politických stran v Británii si federální Evropu dokáží představit pouze Liberální demokraté. Labour Party odmítá Spojené státy evropské a upřednostňuje užší spolupráci suverénních států. Green Party je pro mezinárodní model. Skotská národní strana se hlásí k evropské integraci, neboť se domnívá, že by jí sjednocená Evropa mohla napomoci k nezávislosti na britském parlamentu, nebo by se alespoň mohla stát jeho alternativou. V 80. letech Konzervativní strana prosazovala svůj manifest „Evropy volně spolupracujících nezávislých států podle teorie hospodářské svobody“.³ Uvnitř konzervativců se však utvořila skupina nadšených Evropanů na jedné straně a tzv. *Bruges Group* na straně druhé. Tato skupina konzervativních politiků, hlásících se k odkazu Margaret Thatcherové, přivítala společný trh, ale odmítla hlubší politickou unii.

9.3 Další metody použité v práci

V některých kapitolách byla použita metoda komparace a analýzy. Srovnávány byly příspěvky do rozpočtu EU u největších čistých plátců, jejich postoje k refundaci a k opravným mechanismům obecně a postoj institucí EU. Srovnáván je také rabat s platbami na Společnou zemědělskou politiku. Předmětem komparací jsou také postoje jednotlivých členských zemí EU k výdajům z evropského rozpočtu obecně. V rámci Spojeného království jsou porovnávány postoje k refundaci u představitelů různých politických stran.

V průběhu celé předložené práce jsou analyzovány primární prameny, zejména dokumenty Evropské unie, dále pak manifesty politických stran, přepisy tiskových konferencí, názory, výroky, projevy a stanoviska evropských, zejména britských politiků.

Poslední kapitola se věnuje rozboru a analýze korespondence s evropskými politiky, kteří v dotazníkům odpovídali na otázky ohledně existence britského rabatu a přikládali své

---

³ FRANKLIN, Michael; WILKE, Marc. *Britain in the European Community*. New York: Council on Foreign Relations Press, 1990, str. 105.

názory a teorie. Jsou zde porovnávány jednotlivé výroky evropských politiků na základě jejich stranické a státní příslušnosti.

10. Struktura práce

První kapitola předložené práce pojednává o britském postoji k Evropskému hospodářskému společenství v 70. a 80. letech, po vstupu Spojeného království do EHS. Historický kontext by měl čtenáři objasnit tehdejší postoje politické elity k evropským politikám. Zejména je kladen důraz na politiku britské premiérky Margaret Thatcherové a její vyjednávací schopnosti při setkáních s evropskými partnery, díky kterým dosáhla zavedení britské refundace. Znalost historických souvislostí napomůže pochopení současného postoje britských politiků k opravnému mechanismu a ke sjednocené Evropě obecně.

Druhá kapitola pojednává o vývoji postojů k opravným mechanismům uvnitř Evropské unie. Je zde zmíněn historický vývoj příjmové a výdajové struktury rozpočtu obecně. Finanční přesuny uvnitř EU jsou zdrojem nespokojenosti jednotlivých členských států. Díky alokaci evropských financí existuje britský rabat. Rozbor rozpočtové otázky je nezbytný pro pochopení britské neústupnosti v otázce rabatu. Tato kapitola dále zobrazuje problematické financování Společné zemědělské politiky, díky kterému se Spojené království nechce vzdát své refundace. Čtenář by měl být seznámen s tím, proč Británie odmítá tuto nákladnou politiku, proč ji jiné země prosazují a proč je zdrojem nepokojů a vyvolala existenci rabatu. Kapitola dále analyzuje přístup největších čistých plátců k příspěvkům do rozpočtu. Je zde rozebrána snaha Evropské unie řešit problém nadměrných rozpočtových zatížení u čistých plátců. Tato část práce dále vysvětluje konkrétní výpočet výše britské refundace a způsob jejího financování. Veškeré tyto informace jsou důležité pro pochopení postojů institucí EU a členských zemí EU k opravným mechanismům. Kapitola ukazuje, jak se rozpočtová otázka řešila v minulosti, dnes a jak by se mohla řešit do budoucna, aby nebyla zdrojem dalších neshod. V problematice britského rabatu nelze pozorovat jen britský přístup k této oblasti. Tato kapitola zajišťuje vyváženost předložené práce, neboť analyzuje přístupy i jiných aktérů v rozpočtové politice (jiných členských zemí a evropských institucí). Kapitola je postavena zejména na primárních pramenech, především na dokumentech EU.

Následující kapitola zkoumá britský přístup k problematice rabatu. Je zde analyzován vztah Blaira k evropské integraci před a po jeho nástupu do funkce ministerského předsedy. Hlavním tématem kapitoly jsou však jednání evropských politiků

během roku 2005, kdy se jednalo o přijetí Finanční perspektivy na léta 2007 – 2013. V této době byl rabat evropským tématem číslo jedna. Diskutovalo se o něm na většině summitů a schůzek evropských politiků. Zvláštní důraz je kladen na období britského předsednictví ve druhé polovině roku 2005. Výzkum je postaven zejména na primárních pramenech z roku 2005. Jedná se především o přepisy tiskových konferencí, projevy, stanoviska, názory, interpelace, dokumenty a články z denního tisku. Kapitola plynule navazuje na předchozí dvě kapitoly, je zde zobrazen vztah britské politické elity k rabatu, který vychází ze vztahu z doby Margaret Thatcherové. Je zde také popisován postoj představitelů evropských institucí, na který je nutné nahlížet perspektivou Evropské unie jako celku, která je analyzována v předchozí kapitole. Operuje se zde s pojmy, které jsou vysvětleny v rámci předchozích dvou kapitol. Tato část práce je ukončena přijetím Finanční perspektivy na léta 2007 – 2013. V zájmu dosažení dohody se premiér Blair vzdal části rabatu, což bylo obecně považováno za zlomový bod v existenci refundace.

Poslední kapitola analyzuje současný postoj evropských politiků k otázce britské refundace a rozebírá jejich postoje, které byly zjišťovány v rámci korespondence. Kapitola je završením předložené práce, dokresluje pozadí celé problematiky, vysvětluje souvislosti a zobrazuje možná budoucí řešení otázky britského opravného mechanismu, která navrhovali jednotliví evropští politikové. Práce je zakončena potvrzením hlavní teze, zodpovězením úvodních otázek a zamyšlením nad budoucností rabatu.

Vzhledem k tomu, že předložená práce zahrnuje řadu příloh, které jsou nezbytné pro dokreslení a vysvětlení problematiky rabatu a velice podrobný seznam pramenů a literatury, je práce objemnější v počtu stránek. Přiloženo je i několik e-mailů s názory evropských politiků. Počet stran vlastního textu bez poznámkového aparátu však nepřesahuje stanovený limit.

11. Osnova práce:

Úvod, metoda, členění práce, kritika literatury.

1. Historie rabatu – Margaret Thatcherová, 80. léta.
2. Evropský rozpočet – příjmy, výdaje. Srovnání britského rabatu s příspěvkem unie na SZP Francii. Vypočítávání britského rabatu, platby do rozpočtu u dalších zemí.
3. Vyjednávání od roku 1997 (od nástupu Blaira do funkce premiéra). Vyjednávání v roce 2005 – za britského předsednictví, dohoda o Finanční perspektivě na léta 2007-2013.

4. Názory evropských (britských, německých, francouzských, nizozemských a českých) politiků. (Rozbor uskutečněných interview).
5. Možnost řešení otázky britského rabatu. Vyhodnocení úvodní teze, závěr.

12. Kritika a dostupnost pramenů a literatury, rozbor

Sehnat prameny a literaturu k tématu britského rabatu nebylo až tak složité. Základním problémem bylo, že většina literatury pojednávala o problematice rozpočtu, nebo vztahu Spojeného království k Evropské unii obecně a rabat byl vždy jen tématem podpurným, které bylo popisováno v rámci pár odstavců či jedné kapitoly. Bylo tedy nutné projít řadu knih, dokumentů, projevů, které se týkaly jiné problematiky a rabat zde byl pouze zmiňován. Nejvíce materiálů bylo z roku 2005, kdy se v průběhu britského předsednictví o rabatu často diskutovalo. Novinové články, projevy, stanoviska, ale také studie a analýzy z daného roku se věnují otázce rabatu podrobněji.

12.1 Primární prameny

Paměti premiérky Thatcherové, které jsou dobře dostupné a podrobné, přinášejí důkladný rozbor vztahu premiérky ke Společenství. Popisuje zde v rámci jedné kapitoly i svůj postoj k evropskému rozpočtu a svojí snahu vymoci pro Británii lepší podmínky uvnitř EHS. Premiérčiny paměti jsou přínosné, pokud se nechceme dozvědět pouze holá fakta, ale také pohnutky, které ministerskou předsedkyni vedly k postojům, které zastávala při summitech s kontinentálními partnery.

Knih Tonyho Blaira *New Britain: My Vision of a Young Country* je v podstatě volebním manifestem Labour Party. Popisuje velice podrobně Blairův přístup k jednotlivým domácím politikám. V rámci jedné kapitoly se, v době vydání knihy budoucí ministerský předseda, zmiňuje o svém postoji k Evropské integraci a o tom, jak by chtěl z Británie učinit zemi, která bude stát v centru Evropy a konstruktivně povede její jednání. Postoj k rabatu zde Blair nepopisuje přímo, ale zobrazuje jeho osobní názor na Unii jako celek a jeho snahu o zapojení Spojeného království do evropského dění. To je velmi důležité pro pochopení jeho postojů při jednáních o rabatu v roce 2005.

Nejdůležitějším a nejpřínosnějším zdrojem informací pro předloženou práci byly přepisy tiskových konferencí, projevů, rozhovorů, poselství, stanovisek, poznámek a připomínek evropských, zejména britských politiků a představitelů evropských institucí. Zmíněné doslovné přepisy byly nalezeny především na webových stránkách kanceláře

britského premiéra⁴ a britského parlamentu⁵, které byly nejcennějším zdrojem informací a primárních pramenů a jejichž přehlednost a propracovanost umožnila rychlou orientaci. Na uvedených webových stránkách byly dokonce k dispozici i televizní přenosy interpelací a některých jednání z britského parlamentu. Bylo tudíž možné se zamyslet nejen nad projevy politiků, ale i nad nastalou atmosférou, která je v britské poslanecké sněmovně často velice emotivní, zejména jedná-li se o vládní politiku vůči Evropské unii.

Výzkum probíhal také na základě dokumentů Evropské unie. Jednotlivé zprávy, pracovní dokumenty a průvodní poznámky se týkaly převážně evropského rozpočtu, otázce rabatu zde bylo vždy věnováno několik bodů. Dále se jednalo o zprávy a dokumenty Evropské komise, které řeší problematiku opravných mechanismů v minulosti a budoucnosti obecně. Největším zdrojem informací byl pracovní dokument Evropské komise *Calculation and financing of the definitive amount of the "correction of budgetary imbalances in favour of the United Kingdom for the year 2001" (2001 UK correction)*, který detailně popisuje problematiku britského rabatu z pohledu evropských institucí. Tento dokument také vysvětluje mechanismus výpočtu konkrétní výše britského rabatu, což se dá jen těžko dohledat v jiných zdrojích. Dokument také přináší přehled historického vývoje financování britské refundace. Soubor dokumentů Evropské unie je přístupný na webových stránkách.⁶

Předmětem analýzy byly také dokumenty britského ministerstva financí, jeho sekce evropských financí. Zejména dokument „*European Community Finances: Statement on the 2006 EC Budget and measures to counter fraud and financial mismanagement*” napomohl pochopení britského postoje k opravnému mechanismu.

Jedním z hlavních pramenů, které byly použity při výzkumu, byla korespondence s evropskými politiky. Jednotlivým představitelům členských zemí EU byly zaslány dotazníky s otázkami ohledně jejich názorů na existenci a budoucnost britského rabatu. Analýze došlých odpovědí se věnuje celá jedna kapitola.

Během britského předsednictví Evropské unie v druhé polovině roku 2005, se v tisku objevovala řada zpráv, týkajících se průběhu diskuzí. Jedná se především o články z britského tisku (the Financial Times, the Times, the Lawyer, European Business review, European Report).

---

⁴ <http://www.number10.gov.uk>

⁵ <http://www.parliament.uk/>

⁶ <http://ec.europa.eu/>

12.2 Sekundární literatura

V univerzitních knihovnách v České republice není problém sehnat knihy evropských, zejména britských vysokoškolských profesorů, které se týkají Evropské unie a jejích politik. Tyto knihy většinou analyzují jednotlivé oblasti, do kterých zasahují evropské instituce, popisují funkci Unie v určitých politikách. Často tato díla popisují vztah jednotlivých členských zemí k evropské politice. V kapitolách o evropském rozpočtu nechyběla nikdy zmínka o britském rabatu, jehož problematika však nebyla zkoumána podrobně, ale pouze v rámci širší perspektivy. Jedná se zejména o knihy *Politics in the European Union* od dvojice autorů Stephena Georgeho a Iana Bacheho, profesorů na University of Sheffield, *European Integration, 1950-2003: Superstate or New Market Economy?* od Johna Gillinghama, profesora na University of Missouri, *The Finances of the European Union* od Brigid Laffan, profesorky na University College Dublin, ale i kniha *The European Union. History, Institutions, Economics and Policies* od mimoevropského autora jménem Ali El-Agraa, japonského profesora na Fukuoka University v Japonsku.

Co se týče literatury, která pojednává o Velké Británii uvnitř Evropské unie a jejího vztahu k evropským politikám, i v tomto případě byla k dispozici tvorba britských i jiných evropských politiků. Mezi nejzajímavější díla, která analyzovala britský vztah k Unii a jejím politikám patřily knihy *Euroscepticism in Contemporary British Politics: Opposition to Europe in the British Conservative and Labour Parties since 1945* od Anthonyho Forstera, profesora na University of Nottingham. Dále byla při výzkumu velice užitečná publikace *Britain's Future in Europe* od Michaela Franklina a Marca Wilkeho, amerických profesorů.

Z české literatury je neopomenutelná publikace univerzitních profesorů Fialy a Pitrové *Evropská unie*, která přináší velice podrobný obraz fungování sjednocené Evropy. I problematika rabatu je zde analyzována. Pro ucelený obraz fungování Evropského rozpočtu se všemi jeho aspekty byly velice přínosné publikace *Rozpočet a politiky Evropské unie* a *Učebnice evropské integrace* od kolektivu autorů pod vedením Petra Königa a Lubora Laciny a kniha *Mechanismy hospodářské politiky Evropské unie* od profesora pražské VŠE Zdeňka Šreina. Pro analýzu britského přístupu k evropské integraci za vlády Margaret Thatcherové byla, kromě primárních pramenů, použita především publikace univerzitní profesorky Lenky Rovné, *Premiérka Jejího Veličenstva*.

Velice cenným zdrojem informací o problematice britského rabatu byly studie think-tanku *the Centre for European Policy Studies*. Několik analýz dostupných na

webových stránkách CEPSu se věnovalo čistě otázce existence rabatu, jeho odůvodnění a možných alternativ.

Konkrétní výčet použitých materiálů je uveden v seznamu primárních pramenů a sekundární literatury.

1. Počátky britského rabatu

1.1 Než Británie získala trvalý rabat

Měla Velká Británie nějaké výhody v podobě refundací ještě před získáním trvalého rabatu? Snažila se Británie o „výjimečné postavení“ mezi ostatními zeměmi již krátce po vstupu do Společenství? Jaké byly snahy britských premiérů o vyrovnání plateb Velké Británie do společného rozpočtu a z něj zpět Británii? Jak se Británie stavěla ke Společné zemědělské politice, jejíž pravidla byla při vstupu nucena přijmout, i když pro ni byla nevyhovující?

Velká Británie vstoupila do Evropských společenství (ES) v roce 1973 za premiéra Edwarda Heatha z Conservative Party. Harold Wilson, následující ministerský předseda z Labour Party, již před svým zvolením sliboval renegociaci podmínek vstupu ve volebním manifestu své strany. Renegociace probíhala pod vedením ministra zahraničí Jamese Callaghana a týkala se několika oblastí, které byly shrnuty do Bílé knihy předložené 27. března 1975. Jednalo se o oblasti: 1. reforma Společné zemědělské politiky (SZP)¹, 2. výše britského příspěvku do společného rozpočtu, 3. přístup zemědělských produktů ze zemí Commonwealthu na společný trh a 4. povolení státní pomoci průmyslu. Zvláštní konference strany v dubnu 1975 potvrdila tento požadavek a drtivou většinou odhlasovala rezoluci proti členství v Evropském hospodářském společenství.

1.1.1 Proč chtěla Británie reformu Společné zemědělské politiky a slevu z příspěvku do společného rozpočtu?

Za největší problém ve Společenství považovala Británie již při vstupu rozpočtový systém a Společnou zemědělskou politiku, kterou akceptovala s velkou neochotou. Pouze nepříliš početná skupina britských farmářů ji uvítala s nadšením. Británie získala při svém vstupu do ES sedmileté přechodné období, během něhož se měla zapojovat do společné agrární politiky. Hlavním cílem britských vlád však bylo tuto politiku zreformovat. Vadilo jim především produkování „drahých a nechtěných přebytků a velké náklady na straně spotřebitelů a daňových poplatníků“.² Dále jim vadily přemrštěné platby z rozpočtu Společenství farmářům, neboť britský zemědělský sektor byl malý a Británie tak získávala

---

¹ Anglický ekvivalent CAP – Common Agricultural Policy.

² FRANKLIN, Michael; WILKE, Marc. *Britain in the European Community*. New York: Council on Foreign Relations Press, 1990, str. 50.

z rozpočtu jen málo peněz zpět. Británie se tudíž stala obrovským čistým plátcem do rozpočtu, což se samozřejmě britským politikům nelíbilo a chtěli tuto situaci řešit v podobě nějakého zvláštního režimu pro Británii.

Vyjednat pro Spojené království lepší podmínky se však nepodařilo, jediným výsledkem byla pouze neuspokojivá refundace za platby do rozpočtu. Za rok 1978 získala Británie pouze nepatrnou refundaci, avšak i s ní zůstávala druhým nejvyšším čistým přispěvatelem do rozpočtu EHS. Evropští představitelé nechtěli Británii vycházet vstříc, neboť by pak i další evropské země mohly stupňovat své požadavky. Nová dohoda prošla britským parlamentem, avšak samotná Labour Party dohodu odmítla. Bylo tudíž rozhodnuto, že o dalším setrvání v Evropském hospodářském společenství rozhodne obyvatelstvo v referendu. Pozdější premiérka Margaret Thatcherová byla touto dobou pro členství v EHS, ale proti uskutečnění referenda jako takového, protože špatně položené otázky mohly vést k zavádějícím výsledkům. Závěry referenda však byly naprosto zřejmé. Necelých 67% voličů (17,3 mil. hlasů) se vyslovilo pro setrvání v EHS, proti hlasovalo 8,4 mil. voličů, volební účast byla 64,5%.³

V prvním pololetí roku 1977 byla Británie předsednickou zemí EHS. James Callaghan, nyní už premiér za Labour Party, však musel řešit především domácí ekonomické problémy. Přesto jasně formuloval politiku své vlády vůči Společenství. Prioritou bylo udržení autority národních států a národních parlamentů a reforma rozpočtové procedury. Britská snaha o posílení mezivládního usprádnání Společenství a o snížení příspěvku do rozpočtu byla zjevná. Stejnou politiku zastávala o pár let později i konzervativní předsedkyně vlády Margaret Thatcherová.

Britská politická elita ospravedlňovala členství ve Společenství na základě ekonomických přínosů. Zapojení do společného trhu vítala i britská veřejnost. Evropská společenství však od počátku znamenala více, než jen „zónu volného obchodu“. S tím už se však Británie smířovala nerada. Spojené království se dotazovalo: „Kolik našich prostředků poputuje do Společenství a kolik dostaneme zpět?“⁴

---

³ RÝC, David. *Vliv Thatcherismu na evropskou politiku Velké Británie. Británie a Evropská společenství v postthatcherovské éře*. Rigorózní práce, vedoucí Prof. PhDr. Lenka Rovná, CSc. Praha: FSV UK, září 2001, str. 25.

⁴ GEDDES, Andrew. *The European Union and British Politics*. London: Palgrave Macmillan Ltd., 2004, str. 78.

1.2 Margaret Thatcherová a trvalý rabat

Jaký měla britská premiérka Margaret Thatcherová vztah k Evropským společenstvím? Jak nahlížela na členství své země v tomto uskupení? Snažila se vymoci Velké Británii „výjimečné postavení“ v tomto celku? Jakými argumenty obhajovala nutnost rabatu pro Británii? Získala si při jednáních o rabatu britská premiérka v Evropě respekt? Změnil se přijetím rabatu postoj evropských politiků k Velké Británii?

Margaret Thatcherová se stala ministerskou předsedkyní v roce 1979 a její Konzervativní strana byla tou dobou považována za proevropskou stranu. Ve sjednocené Evropě Thatcherová hledala hráz sovětského vlivu. Evropská společenství však nebyla ústředním tématem premiérčiny politiky, hlavně v jejích prvních dvou vládách (1979 – 83 a 1983 – 87). Centrem zájmu byla domácí ekonomická situace, válka o Falklandy, americké bombardování Libye.

Přístup Thatcherové k evropské integraci by se dal označit za nacionalistický. Prosazovala dobrovolnou spolupráci mezi nezávislými svrchovanými státy před prointegračním nadnárodním principem. Politická elita však nechtěla Británii izolovat od zbytku Evropy a chtěla mít možnost se podílet na vytváření pravidel fungování sjednocené Evropy, proto se Británie rozhodla jít cestou spolupráce s kontinentálními partnery uvnitř Evropských společenství.

Thatcherová plně podporovala mezivládní princip Společenství, kdy se jednotlivé suverénní státy dohodnou na okolnostech integrace. Zejména v oblasti financí – plateb do a z rozpočtu chtěla britská premiérka mít rozhodovací pravomoc, nebo právo veta. Premiérka však neprosazovala mezivládní princip striktně ve všech politikách Společenství. Chápala nutnost a potřebu jednotného trhu a byla zastánkyní pokroku v dalších regulích ohledně vnitřního trhu. V této oblasti dokonce Thatcherová podpořila rozšíření hlasování kvalifikovanou většinou v Radě. Thatcherová plně podporovala volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu na společném trhu, obávala se však, že nadnárodní evropské orgány potlačí principy volného obchodu, které prosazovala.

V evropské politice se Thatcherová od počátku nejvíce zajímala o výši britského příspěvku do společného rozpočtu. Svým projevem v říjnu 1979 v Lucemburku u příležitosti přednášky na paměť Winstona Churchilla stanovila jasný cíl, kterého chtěla při jednáních se členskými zeměmi EHS dosáhnout, když pronesla: „... Británie nemůže přijmout současný rozpočtový stav. Je evidentně nespravedlivý. Je politicky nespravedlivý:

nemohu být pro Společenství dobročinnou sestrou, ... Mluvím jen o našich penězích, ne o cizích. ... a já chci naše peníze zpět!“⁵

Na zasedání Evropské rady ve Štrasburku v červnu 1979, které bylo jejím prvním vystoupením na půdě Společenství v roli premiérky, odstartovala takřka pět let trvající diskusi o revizi rozpočtových pravidel Společenství. Otevřela zde otázku britského příspěvku do rozpočtu (British Budgetary Question – BBQ). Thatcherová požadovala, aby Evropská komise vedená labouristou Royem Jenkinsem připravila do příštího zasedání Rady návrh, podle kterého bude problém řešen. Podle jejího pohledu se nedala pozice Británie v té době poměřovat s žádnou jinou zemí v EHS.

„V médiích jsem byla zobrazována jako úzkoprsá a nostalgická nacionalistka, která nesnese pohled na rozdrobení starého britského feudálního režimu ani v době, kdy se v Evropě již prosazuje racionální modernita,“⁶ popisuje vztah k Evropským společenstvím ve svých pamětech Margaret Thatcherová. „Prý jsem byla zahleděna do minulosti a izolována a na veškeré mé výroky o Evropě bylo nahlíženo z tohoto úhlu.“⁷ Margaret Thatcherová skutečně zastávala poněkud rezervovaný postoj ke společenství evropských států. Měla pro to několik důvodů. Domnívala se, že evropský federalismus je překážkou skutečného internacionalismu a že demokracie nemůže fungovat v obrovském evropském superstátě, kde rozmanitost jazyků činí evropský dialog pouze sloganem. Britská ministerská předsedkyně chtěla rozvíjet velmi dobrý vztah se Spojenými státy americkými, který byl stvrzen úzkým spojenectvím Churchilla a Roosevelta za druhé světové války. Uvědomovala si blízkost Británie a USA, která se projevovala jazykově, historicky i kulturně a na druhé straně vzdálenost Británie od kontinentální Evropy. Thatcherová se obávala, že evropský protekcionismus podnítl podobné snahy v USA a Japonsku. To by však pro výjimečný vztah Británie k USA, který chtěla zachovat, bylo nevyhovující.

Na rozdíl od evropských kolegů spatřovala Thatcherová kolektivní prosperitu a mezinárodní mír v ekonomickém, kulturním a politickém liberalismu. John Gillingham, profesor na University of Missouri, zobrazuje Margaret Thatcherovou ve své knize jako drzou a neostýchavou britskou vlastenku s velice malým vztahem ke kontinentální tradici – zejména tradici politické, ke které měla vyslovený odpor.⁸

---

⁵ THATCHER, Margaret. *Roky na Downing Street*. 1. vyd. Přeložili Mikeš, A.; Pitter, P.; Vacková, A. Praha: Naše vojsko, 1996, str. 61, 63.

⁶ THATCHER, Margaret. *The Path to Power*. London: Harper Collins Publishers, 1995, str. 470.

⁷ Ibid, str. 470.

⁸ GILLINGHAM, John. *European Integration, 1950-2003: Superstate or New Market Economy?* Cambridge: Cambridge University Press, 2003, str. 166.

Britská premiérka ve svých pamětech píše: „Věděla jsem, že Británie nemůže nikdy stát ‚v srdci Evropy‘, nešlo to kvůli našim tradicím a zájmům, které se velmi odlišovaly od zájmů zbytku Evropy. Například v obchodě, především v obchodě se zemědělskými výrobky, byla Británie více otevřená, ale také závislá na zemích mimo Evropu, než naši kontinentální partneři.“⁹ Tento fakt však Thatcherová považovala spíše za výhodu pro Británii, která dokonce zvyšovala britský negociační potenciál. Domnívala se, že „Británie měla silnou vyjednávací pozici, která byla dána obchodními možnostmi.“¹⁰ Obchodní bilance se Společenstvím byla v deficitu. Británie více do Evropy vyvážela, než z ní dovážela. Většina importu do Británie přicházela ze zemí mimo Evropu. Země kontinentu však měly zájem obchodovat s Británií a vyvážet sem zboží. Evropští partneři tudíž měli jedinou možnost dosahovat svého při jednáních s Británií tak, že Spojenému království hrozili, že mu neumožní vývoz na kontinent, tedy vstup na evropské trhy. Negociační potenciál Británie byl silný, neboť ona mohla na požadavky Evropy přistoupit, nebo ne. Kdyby na ně nepřistoupila a kontinent jí neumožnil vstup na svůj trh, Británie měla stále široké pole působnosti mimo Evropu. Thatcherová popisuje svůj názor: „Význam Evropských společenství pro obchod Spojeného království byl nízký. Britská politická elita se měla méně zajímat o evropské trhy a mohla se více zabývat novými možnostmi obchodu, které vznikaly na Dálném východě, v Latinské Americe a v Severoamerické zóně volného obchodu (NAFTA).“¹¹ Británie se v obchodě orientovala globálně, nikoliv kontinentálně.

1.2.1 Problém se SZP a britským příspěvkem do rozpočtu

Trnem v oku bylo pro vládu Margaret Thatcherové financování Společné zemědělské politiky ve Společenství. Tato politika na ochranu evropského zemědělství se britským politikům zdála být velice nákladná a neefektivní. Byla však klíčovým bodem především francouzských zájmů, neboť francouzští farmáři získávali na základě společné agrární politiky nejvyšší dotace. Thatcherová považovala za nespravedlivé, aby Británie platila obrovské částky do rozpočtu, které pak poputují na podporu zemědělců v jiných zemích. Britské příspěvky do rozpočtu chtěla snížit, zavést slevu z příspěvku (rabat), nebo přijmout jiný opravný mechanismus.

---

⁹ THATCHER, Margaret. *The Path to Power*. Str. 475.

¹⁰ *Ibid*, str. 498.

¹¹ *Ibid*, str. 498.

Při schůzkách představitelů Evropských společenství bývala premiérka velice nekompromisní při jednáních o britském podílu na rozpočtu EHS ve vztahu k zemědělské politice. Společná zemědělská politika naprosto odporovala zásadám, které prosazovala Thatcherová. Odmítala fixní ceny, dotace, tarify, přílišnou byrokracii a nákladnost.¹² Kritika ze strany Británie se týkala také neúměrné nadprodukce a nespotřebovatelných zásob potravin. Ohromné podpory farmářům a dotovaný vývoz přebytečných výrobků byly naprosto v rozporu s její politikou redukce veřejných výdajů prováděnou ve Velké Británii, a její vírou v neviditelnou ruku trhu a tržní mechanismus. Výdaje na SZP navíc neustále stoupaly a pokud by nedošlo k reformě agrární politiky, bylo jasné, že evropský rozpočet v první polovině 80. let dosáhne svých limitů. Zvýšení příspěvků členských států stejně jako snížení výdajů na SZP však byla velice nepopulární opatření.

Premiérka Thatcherová se snažila soustředit na ekonomické problémy Británie. Ostrovní království bylo tradičním obchodním partnerem mnoha zemí mimo Společenství, zejména zemí Commonwealthu a USA, což znamenalo, že Británie byla oproti ostatním členským zemím v nevýhodě, neboť formou dovozních cel zaplatila do rozpočtu mnohem více než ostatní členské země. Království bylo zvyklé na dovoz levných potravin z bývalých kolonií a nebylo tudíž spokojeno s faktem, že v rámci společného trhu bude dovážet dražší potraviny z evropského kontinentu. Vlastní britský zemědělský sektor byl relativně malý, proto byla země nucena dovážet široký sortiment potravin ze zahraničí, ale proto také získávala nižší zemědělské dotace od Společenství. Britské zemědělství bylo také efektivnější než např. u Francie, britský export zemědělských produktů byl však příliš malý a Británie tak získávala pouze malé množství proexportních subvencí od Společenství. V té době však skoro 70% společného rozpočtu tvořil podíl Společné zemědělské politiky ve formě podpory zemědělství, a tak do Británie putoval zpět jen malá část z jejího celkového příspěvku. S tím souvisela i její nespokojenost s faktem, že britský podíl na platbách do rozpočtu Společenství se stále zvyšoval. „V roce 1978 činil 800 miliónů liber a o rok později se již vyšplhal na 1 miliardu.“¹³ Před koncem 70. let byla Británie druhým největším přispěvatelem do rozpočtu a hrozilo, že se stane největším, přičemž měla třetí nejmenší HDP na osobu ze všech členských zemí.¹⁴

Tento stav byl pro Margaret Thatcherovou neakceptovatelný. Její politika se zaměřovala na domácí problémy Británie a její posilování v zahraničně-politickém

---

¹² ROVNÁ, Lenka. *Premiérka Jejího Veličenstva*. Praha: Nakladatelství Evropského kulturního klubu, 1991, str. 96.

¹³ Ibid, str. 94.

¹⁴ GEDDES, Andrew. *The European Union and British Politics*. Str. 79.

kontextu. Snaha o snížení příspěvku do společného rozpočtu logicky vyplývala z cíle vyřešit domácí ekonomické problémy. Po roce 1979 bylo hlavním cílem nové konzervativní vlády a její domácí politiky redukovat rozpočtový deficit, kontrolovat veřejné finance a zpomalit inflaci. Obrovský příspěvek do společného rozpočtu byl neakceptovatelný ve chvíli, kdy docházelo k velikým škrtnům ve veřejných výdajích a fiskální politika stála na pokraji reformy.

Odpověď na otázku, zda byl v počátku rabat pro Británii důležitý z ekonomického hlediska, je tedy zřejmá. Británie skutečně nebyla bohatou evropskou zemí, ale zemí, která stála před řadou nepopulárních ekonomických reforem. V době „utahování opasků“ nebylo možné pro žádného britského politika obhajovat neúměrný příspěvek do evropské kasy, ze kterého bylo sponzorováno zemědělství v jiných zemích. Refundace napomohla britskému rozpočtu vyrovnat se s obrovskou zátěží v podobě příspěvku do společné pokladny. Rabat, který měl v počátku čistě ekonomickou podstatu, s sebou však jako vedlejší produkt přinesl i výjimečné postavení v politickém smyslu, což se ale ukázalo až později.

1.2.2 Vyjednávání opravného mechanismu pro Británii

Premiérka nebyla nadšenou Evropankou jako někteří její předchůdci na postu ministerského předsedy.¹⁵ K bruselské byrokracii byla nedůvěřivá, neboť se domnívala, že Společenství nemůže plně podporovat a hájit zájmy Velké Británie a její práva a suverenita budou utlačovány. Thatcherová nebyla proti evropské integraci, ale měla na její směřování vlastní názor, podle kterého mělo být sjednocení založeno na spolupráci nezávislých států v duchu liberalismu.

Na dalších jednáních Evropské rady (Dublin v listopadu 1979, Lucemburk v dubnu 1980) se premiérka snažila o dosažení svého jasného cíle – dosáhnout *dlouhodobých* škrtnů v příspěvcích do rozpočtu navzdory snahám ostatních evropských zemí. Např. Francie chtěla nastalý problém řešit ad hoc dohodami. Premiérka se osobně domnívala, že Británie v podstatě od Společenství nic nezískává, pouze přispívá, a navíc se musela vzdát části suverenity. Hlavním cílem Thatcherové se tudíž stalo buď snížení britského příspěvku do rozpočtu, nebo zavedení jiného opravného mechanismu. Dokonce premiérka hrozila tím, že nepodpoří celkový rozpočet Společenství, pokud jí nebude vyhověno, a její postoje se zdály být velice nekompromisní. Byla zde patrná snaha Británie zvyšovat si svůj negociační potenciál určitou pohrůzkou a následně tím, že po neúspěšných jednáních

---

¹⁵ Harold Macmillan a Edward Heath.

nabídne ústupek z nějaké pro Společenství nepříznivé skutečnosti, pokud za to sama něco získá. V roli tohoto výhodného argumentu pro zlepšení vyjednávací pozice se později mnohokrát objevil právě rabat a jeho výše.

Prvního dílčího úspěchu dosáhla premiérka na schůzce Evropské rady v Dublinu v roce 1979, kde bylo navrženo snížení platby o 350 miliónů liber a nutnost dalšího jednání.¹⁶ Thatcherová se však obávala francouzsko-německého vlivu ve Společenství, který by mohl její záměry překazit. Nutno dodat, že skutečně tandem dvou velmocí nechtěl mezi sebe přijmout dalšího silného evropského hráče. Navíc německý kancléř Helmut Schmidt a francouzský prezident Valéry Giscard d'Estaing byli velice udiveni, když na jejich návrhy ohledně snížení britského příspěvku Thatcherová nepřistoupila. Podle jejího názoru byly takové návrhy nedostatečné.

Následně proběhla bilaterální jednání se Schmidtem a Giscardem, při kterých dala britská premiérka najevo, že je připravená blokovat opatření týkající se SZP, která byla klíčová hlavně pro Francii. Jednalo se o snahu zvýšit ceny zemědělských komodit. Z jednání vyplynulo, že premiérka byla připravena pozastavit britské platby do rozpočtu ES, což bylo v rozporu s podmínkami členství v ES.

V Lucemburku přišla s návrhem na řešení problému samotná Komise ES. Britský podíl na výdajích z evropského rozpočtu se měl zvýšit tím, že některé výdaje by se přesunuly z kapitoly zemědělství do oblasti strukturálních programů a investic. Navíc bylo navrženo, že Británie získá další refundace v podobě financování projektů předložených britskou vládou. Komise však na druhé straně počítala i s francouzským návrhem na zvýšení cen zemědělských produktů, což by opět znamenalo nárůst subvencí zemím, které měly největší zemědělský sektor, což Británie nemohla přijmout. Nakonec byl Británii nabídnut rabat ve výši 325 miliónů liber za rok 1980 a 550 miliónů liber za rok 1981.¹⁷ Ministr zahraničí Peter Carrington a předseda EK Roy Jenkins chtěli návrh prosadit. Premiérka však odmítla nejen podle jejího názoru nedostatečnou refundaci, ale i fakt, aby se muselo o stejné věci opět jednat za dva roky.

Po neúspěchu v Lucemburku pokračovala jednání v květnu v Bruselu na úrovni ministrů zahraničních věcí. Peter Carrington se vrátil s návrhem, který oproti původnímu návrhu předpokládal vyšší britský příspěvek pro rok 1980, ale výrazně nižší pro rok 1981. Důležité ale bylo, že návrh přinášel řešení na tři roky dopředu. V polovině roku 1981 měl

---

¹⁶ ROVNÁ, Lenka. *Premiérka Jejího Veličenstva*. Str. 96.

¹⁷ RÝC, David. *Vliv Thatcherismu na evropskou politiku Velké Británie. Británie a Evropská společenství v postthatcherovské éře*. Str. 29.

být rozpočet přezkoumán, ale k tomu nedošlo, takže Komise i Rada se řídily podle návrhu pro roky 1980 – 1981. Návrh znamenal refundaci dvou třetin britského příspěvku a premiérka jej tentokrát přijala.

Thatcherová však svým postojem určovala i vztah britské veřejnosti ke Společenství. „Zajímalo ji především, jaké ekonomické výhody Británie členstvím v EHS získá a jak jím bude více upevněna obrana západní kultury.“¹⁸

V červnu roku 1983 se uskutečnil summit Evropské rady ve Stuttgartu. Zde bylo rozhodnuto o refundaci pro Británii za rok 1983 ve výši 440 miliónů liber (opět dvě třetiny jejího čistého příspěvku), ale také o tom, že bude provedena komplexní reforma rozpočtových pravidel.¹⁹ Pokud měly totiž být udrženy současné zemědělské dotace, bylo jediným východiskem jednoprocenní zvýšení stropu na příspěvky členských států z DPH. S tím opět nemohla Thatcherová souhlasit.

1.2.3 Vyjednání trvalého britského rabatu

Thatcherová byla vnitřně velmi nespokojena s tím, že Británie platí obrovské částky do rozpočtu Společenství a dostává pouze nepatrnou částku zpět. Jejím cílem bylo, aby jako ministerská předsedkyně hájící zájmy své země tento stav změnila. Uvědomovala si, že šance se jí naskýtá za francouzského předsednictví v první polovině roku 1984. Premiérka věděla, že „prezident Mitterrand je člověk, který se umí radovat z diplomatického úspěchu a bude zřejmě ochoten obětovat některé francouzské národní zájmy, i když jen okrajově, aby si takový úspěch zajistil.“²⁰ Thatcherová mimo jiné absolvovala několik schůzek s představiteli italské vlády a německým kancléřem Kohlem.

Na schůzku Evropské rady v Bruselu v březnu 1984 přijela Thatcherová s očekáváním vstřícnosti k britským postojům ohledně plateb do a z rozpočtu. Při summitu se střetávalo několik návrhů řešení, všechny však podporovaly britský požadavek, aby při určování čistého příspěvku do rozpočtu byla brána v úvahu prosperita země. Premiérka hájila právo Británie na trvalou redukci britského čistého příspěvku do rozpočtu. Proti tomu však vystoupili představitelé Řecka a Itálie. Thatcherová situaci popisuje: „... v této chvíli vystoupil kancléř Kohl a nabídl Británii rabat 1 000 miliónů ECU na pět let – mnohem

---

¹⁸ ROVNÁ, Lenka. *Premiérka Jejího Veličenstva*. Str. 96.

¹⁹ RÝC, David. *Vliv Thatcherismu na evropskou politiku Velké Británie. Británie a Evropská společenství v postthatcherovské éře*. Str. 30.

²⁰ THATCHER, Margaret. *Roky na Downing Street*. 1. vyd. Str. 347.

méně, než jsem chtěla, a navíc jen dočasně.²¹ S takovým návrhem nemohla schopná ministerská předsedkyně souhlasit, a tak ho odmítla. Na to Francie a Itálie na Radě ministrů zahraničí zastavily platby refundací pro Británii z roku 1983. Thatcherová začala uvažovat o zastavení plateb do společného rozpočtu. Evropská společenství totiž odmítla platby, na které měla Británie podle dřívější dohody nárok. Premiérka si však uvědomovala, že pro takovýto boj nutně potřebuje plnou podporu své vládní strany. Mezi konzervativci však existovalo pevné minoritní proevropské jádro, které stranilo Společenství.

1.2.4 Summit ve Fontainebleau

Schůze Evropské rady ve Fontainebleau se konala 25. a 26. června 1984. Thatcherová sem přiletěla s cílem dosáhnout svého v otázce rabatu, který měl být podle jejích představ trvalý a jeho výše dostatečná. Před summitem však ještě nebylo zřejmé, zda Británie rabat pro rok 1984 dostane a v jaké bude výši. Navíc refundace za rok 1983 (750 miliónů ECU) byla pro zatím pozastavena. Premiérka se snažila vymoci takový model plateb do rozpočtu, podle kterého by čistí plátcí do platili podle prosperity své země. V otázce britského rabatu prosazovala princip, podle kterého by výše rabatu představovala jisté procento z rozdílu mezi částkami, které Británie platila do Společenství a které dostala zpět. Francouzská delegace však byla ochotna tolerovat pouze takové východisko, které při výpočtu rabatu bralo v úvahu pouze platby, které Británie zaplatila do společného rozpočtu na základě daně z přidané hodnoty. Nezapočítávaly by se tedy britské platby prostřednictvím cel a dávek. Odvody z cel byly považovány za společnou část evropského rozpočtu a nepočítaly se do britských příspěvků pro účely rabatu. Thatcherové nezbylo, než tuto formulaci přijmout.

Dále se rozhořel spor o to, jak velké má být ono procento z rozdílu mezi platbami Británie do Společenství a částkou, kterou od něj obdržela zpět, tedy procento, které určovalo výši rabatu. Thatcherová zastávala výši 70% rozdílu, německá a francouzská delegace chtěly prosadit částku mezi 50 – 60%. Z jednání nakonec vzešla částka činící 66% rozdílu.²² Šéfové vlád souhlasili i s uvolněním refundací na rok 1983 pro Británii.

I zde se však jednalo o Společné zemědělské politice, která s rabatem úzce souvisí. Kancléř Kohl při jednáních prosazoval možnost zvláštního subvencování svých zemědělců za to, že poskytuje největší část peněz do rozpočtu a významně přispívá k dohodám

---

²¹ THATCHER, Margaret. *Roky na Downing Street*. 1. vyd. Str. 346.

²² *Ibid*, str. 352.

ohledně rozpočtu. Největším čistým přispěvatelem do rozpočtu byli právě Němci, a tak chtěli pochopitelně zajistit, aby nezaplatili celý britský rabat právě oni sami. Další čistý plátce – Nizozemsko bylo proti zvláštnímu subvencování, ale tlaku Německa neodolalo a Kohl dosáhl svého.

Premiérka mohla z jednání odjet s uspokojením, neboť dosáhla řešení, které mělo trvat tak dlouho, dokud budou trvat „vlastní zdroje“ rozpočtu vyplývající z nového stropu HDP 1,4%. Dokud tato hranice nevyprší, měla Thatcherová jistotu každoročního rabatu. Ohledně SZP byl přijat pouze vágní závazek na redukci zemědělských výdajů. Rozhodnutí z Fontainebleau nabylo platnosti na základě rozhodnutí Rady 7. května 1985.

Očekávalo se, že po vyřešení finančních záležitostí přesune britská vláda svůj zájem k těsnější spolupráci při vytváření vnitřního trhu. Vláda však i nadále upozorňovala na absurdity ve fungování rozpočtu. Po úspěchu ve Fontainebleau se hlavní pozornost britských kritiků Společenství soustředila na Společnou zemědělskou politiku. Začalo se dokonce mluvit o možném odchodu Británie ze Společenství, především na francouzské straně. „V konzervativní straně sílilo volání po bojkotu zemědělské politiky EHS, tolik nevýhodné pro Británii s jejími pouhými 2% obyvatelstva zaměstnaného v zemědělství. Docházelo totiž k paradoxu, že Británie platila jednou do společného rozpočtu na podporu zemědělců, a potom podruhé při dovozu dražších potravin z těchto zemí.“²³ Kdyby Thatcherová odmítla Společnou zemědělskou politiku, doma by to její podporu neohrozilo. V Británii byl tak malý počet farmářů, že i jejich nespokojenost s politikou Thatcherové nemohla výsledky voleb významně ovlivnit. A britští spotřebitelé by naopak byli spokojeni. Konzervativní strana však, přes své značné výhrady k některým politikám, vyjadřovala spolupráci Británie s ostatními zeměmi v rámci Společenství trvalou podporu.

Thatcherová však nechtěla pro Británii rabat pouze z důvodu nevyrovnanosti plateb do a ze společného rozpočtu, ale i proto, že opravdu věřila, že „když náš příspěvek do rozpočtu bude vyřešen, a když vybudujeme rámec pro finanční uspořádání, bude Británie schopna hrát ve Společenství silnou roli.“²⁴ Je zde tedy opět patrná tendence zajistit Spojenému království „výjimečné postavení“.

---

²³ ROVNÁ, Lenka. *Premiérka Jejího Veličenstva*. Str. 96.

²⁴ THATCHER, Margaret. *Roky na Downing Street*. 1. vyd. Str. 346.

1.2.5 Projev v Bruggách

Názory Margaret Thatcherové na jedné straně a na straně druhé představitelů Evropské komise a vlád členských států Evropských společenství se však stále více a více rozcházely. Delorsova komise v roce 1987 připravovala balík reformních opatření týkajících se změny vnitřního mechanismu rozpočtu Společenství a změn ve SZP. Na bruselském summitu Evropské rady v červnu 1987 však premiérka tyto návrhy odmítla.

Premiérčin názor na roli státu a vlády byl v rozporu s rostoucími požadavky regulace vnitřního trhu a SZP, které požadovali nejvyšší představitelé orgánů Společenství. Thatcherová sama rozpoutala názorový střet mezi zastánci nadnárodní integrace z řad evropských politiků, ale i britských, a jejich kritiky z konzervativní strany. Tento nesoulad se naplno projevil při projevu britské premiérky na College of Europe v Bruggách v roce 1988, kde Thatcherová vyjádřila nesouhlas s pokusem vytvořit z evropských národních identit jednotný obraz evropské identity. Odmítla vytvoření Spojených států evropských. Zdůraznila zde nutnost aktivní spolupráce v Evropě, ale tato spolupráce měla probíhat pouze mezi nezávislými suverénními státy, a tímto faktem se měla řídit celá evropská integrace. Se svými názory se Thatcherová dostala do sporu s prezidentem Evropské komise Jacquesem Delorse. Podle jeho názoru by státy měly přenést mnohem více pravomocí z národních parlamentů a vlád na Společenství. Thatcherová i zde zdůraznila nutnost některých reforem, opět zejména v oblasti Společné zemědělské politiky. Premiérka podpořila společný vnitřní trh, ale poukazovala na riziko přílišné moci centralistické byrokracie z Bruselu. Pronesla: „Nepřacovali jsme celá léta, abychom osvobodili Británii od paralýzy socialismu, aby se k nám nyní vplížil zadními vrátky centrální kontroly a byrokracie z Bruselu.“²⁵

Pro své názory musela Thatcherová hledat podporu nejen v Evropě, ale také doma, u veřejnosti a mezi svými spolustraníky. Uvnitř britské Conservative Party byla minorita eurooptimistů, kteří podporovali takovou integraci, jakou prosazoval Brusel. Projev vyvolal nevoli u premiérčiných oponentů. Byl však s nadšením přijat u euroskeptických konzervativců, kteří viděli ve vývoji Společenství ohrožení národní suverenity a zároveň Společenství považovali za protekcionistickou celní unii s centralizovanou byrokracií a za unii centrálně řízených politik, jako je Společná zemědělská politika.²⁶

---

²⁵ ROVNÁ, Lenka. *Premiérka Jejího Veličenstva*. Str. 96.

²⁶ FORSTER, Anthony. *Euro-scepticism in Contemporary British Politics: Opposition to Europe in the British Conservative and Labour Parties since 1945*. 1st ed. London: Routledge, 2002, str. 135.

Vztah britského obyvatelstva k ES se projevil v roce 1989 při volbách do Evropského parlamentu. Británie měla vyslat 81 svých zástupců. Ve volbách zvítězila poziční Labour Party, která získala 45 křesel, Conservative Party získala jen 32 poslanců. Konzervativci tak utrpěli obrovskou porážku a politika Margaret Thatcherové vůči Evropským společenstvím nebyla obyvatelstvem ve volbách podpořena.

1.2.6 Rezignace premiérky Thatcherové

Rezignaci britské premiérky dne 22. listopadu 1990 předcházely hádky uvnitř Conservative Party ohledně Evropy a zapojování Velké Británie do Společenství. Margaret Thatcherová věděla, že její nástupce na postu premiéra John Major bude hledat kompromis s představiteli evropských vlád, kteří požadovali politickou a ekonomickou unii. Předpokládala také, že Major opět sjednotí Conservative Party. Thatcherová však ve svých pamětech píše, že „nebyla připravená na to, s jakou rychlostí se po její rezignaci naprosto obrátí postoje k Evropským společenství uvnitř Conservative Party.“²⁷

1.3 Ministerský předseda Major a jeho vztah k EHS

Jak se vyvíjel vztah britské konzervativní strany ke Společenství po odchodu Thatcherové? Byl její následník více „proevropský“ a méně problémový při jednáních? Jak se osobně stavěl k odkazu Thatcherové?

Následník Thatcherové na postu premiéra John Major zastával vstřícnější politiku vůči Společenství než Thatcherová. Po odchodu premiérky musel v konzervativní straně čelit opozici vůči svým evropským postojům. Několik poslanců se se svými euroskeptickými stanovisky otevřeně stavělo proti politice Majora, a především jeho vyčkávacímu postoji ke společné měně euro. Major však nebyl schopen poskytnout pevné vedení konzervativní straně, která byla díky evropské otázce rozdělena. Snažil se v podstatě udržovat směry evropské politiky Margaret Thatcherové. Hlavním požadavkem zůstával důraz na mezivládní uspořádání Společenství a funkční jednotný vnitřní trh. Major nedokázal artikulovat jasnou politiku vůči Evropě, jako dokázala Thatcherová. Major nebyl výrazným politikem, který by usměrňoval konzervativní stranu a její politiku s vědomím, že úlohou Británie je vést Evropu. Byl smířlivým politikem, který respektoval dané rozložení sil a podle toho řídil svou politiku.

---

²⁷ THATCHER, Margaret. *The Path to Power*. Str. 475.

Major chtěl ukázat Británii v Evropě jako aktivního člena různých debat, a tak musel akceptovat, že se při negociacích objevovala témata neslučitelná s dosavadní politikou Thatcherové. Změna postoje vyjadřující ochotu k jednáním byla jeho evropskou politikou. Jeho cíle v Evropě se však od cílů Thatcherové příliš nelišily. Odmítal především federální model Společenství a podporoval politiku zaměstnanosti a konkurenceschopnosti a prosazoval vyvíjení návrhů na řešení reforem SZP, a s tím souvisejícího problému s britským příspěvkem do rozpočtu a rabatem. Britská vláda se však dostala do izolace v Evropě poté, co se na ostrovech rozšířila nemoc BSE.²⁸ Namísto společného řešení dopadů nemoci na produkci britského hovězího a jeho exportu do EU se kauza díky nedostatku komunikace mezi vládou a evropskými partnery vyhrotila. Sám Major byl koncem roku 1996 vnímán jako euroskeptik jak doma, tak v Evropě. Navíc premiér musel kvůli nadcházejícím volbám odlišit politiku konzervativců od labouristů a začal se přiklánět ke skeptické politice vůči Evropě. Díky prosazování určitých politik a postojů byl skutečný osobní názor ministerského předsedy na sjednocenou Evropu jen těžko patrný.

Rozdělení konzervativní strany v otázce sjednocené Evropy se naplno projevilo při volbách v roce 1997, kdy zvítězila Labour Party pod vedením Tonyho Blaira. Konzervativní strana zůstává od 90. let v otázkách evropské integrace nejednotná.

1.4 Shrnutí postoje Margaret Thatcherové, Johna Majora a Konzervativní strany k otázce rabatu

Postoje Margaret Thatcherové v evropské politice často komplikovaly vztahy s ostatními členy Společenství a Británie se ocitla v izolaci. Ministři britské vlády museli v Radě ministrů hlasovat podle premiérčina, nikoliv svého přesvědčení. Thatcherová hájila principy neslučitelné, nebo příliš vzdálené názoru ostatních evropských státníků. Její agresivní styl jednání v Evropě byl možná jen vyjednávací technikou, díky které chtěla dosáhnout ústupků od oponentů. Právě tímto stylem Thatcherová dosáhla úspěchu v otázce britského rabatu, nebo v oblasti redukce výdajů na SZP. Její agresivní až emotivní výstupy v Evropě však byly také určeny domácímu publiku. Thatcherová se ráda ukazovala na veřejnosti jako důsledný ochránce národních zájmů své země. Útočný styl jednání byl však pro premiérku charakteristický a pravděpodobně opravdu vycházel z její osobní povahy. Francouzský prezident Valéry Giscard d'Estaing komentoval její styl diplomacie slovy, že „se předvádí jako „la fille d'épiciers“ (dcera kupce)“.²⁹

²⁸ Bovinní spongiformní encefalopatie, český ekvivalent - Nemoc šílených krav.

²⁹ ROVNÁ, Lenka. *Premiérka Jejího Veličenstva*. Str. 95.

Thatcherová byla osobně přesvědčena, že její politika přinese království a britskému obyvatelstvu prosperitu a jen těžko se smiřovala s odmítáním jejích požadavků na evropské úrovni. V pozadí, za zavřenými dveřmi, však Margaret Thatcherová přistoupila na řadu kompromisů a ústupků, aby tak zajistila přijetí klíčových aspektů některých politik, které pro ni byly důležité.³⁰

Během referenda v roce 1975 se britská premiérka stavěla pro setrvání v ES, což znamenalo, že představitelé členských zemí ES od nové britské vlády v roce 1979 očekávali vstřícnější politiku. Předpokládali, že Thatcherová bude konstruktivně přispívat k budování Společenství, jak naznačovala její podpora vytvoření volného trhu. Přesto však Evropa přijímala tvrdou političku z Konzervativní strany raději, než případného labouristického premiéra, neboť Labour Party měla v té době ve svém programu požadavek na vystoupení ze Společenství.

Velká Británie však měla výhodu v tom, že měla v 80. letech silnou a schopnou premiérku, která se nebála být ostrá ve výrocích o Evropských společenstvích a při jednáních vymohla pro Británii rabat, čímž se proslavila a získala si respekt jak doma, tak v Evropě, a napomohla tak britským veřejným financím vyrovnat se se zátěží příspěvku do evropského rozpočtu.

Kdyby v té době zastával post britského premiéra někdo jiný, těžko říci, jak by se v otázce britského příspěvku do rozpočtu EHS zachoval. Domnívám se, že by jednal podobně jako Thatcherová. Velká Británie skutečně platila do rozpočtu tolikrát více, než dostávala zpět, že žádný premiér by nemohl takový fakt strpět. Každý politik na jejím místě by jednal stejně jako ona. Někdo by byl možná ještě úspěšnější ve vyjednávání než Thatcherová, ale podle mého názoru Thatcherová měla to osudové štěstí, že byla v pravý čas na pravém místě a pro svoji zemi vyjednala v daný okamžik tu nejlepší „výjimku“, jakou Británie mohla získat. Vymohla své zemi „zvláštní postavení“ v Evropě, ze kterého Británie a její současný premiér Blair čerpají dodnes. Svého výjimečného postavení se ostrovní království hned tak nevzdá. Hodlá si ho udržovat jako negociační výhodu, které se vzdá pouze tehdy, pokud za to něco dostane, především za reformu financování Společné zemědělské politiky.

I když britská premiérka zastávala ke Společenství velmi rezervovaný postoj, přesto byla Británie stále více vtahována do evropské politiky a do Společenství. Británie ztratila

---

³⁰ FORSTER, Anthony. *Euroscepticism in Contemporary British Politics: Opposition to Europe in the British Conservative and Labour Parties since 1945*. 1st ed. Str. 63.

své obrovské impérium a byla nucena se smířit se začleněním do spolku evropských zemí, se kterými nesdílí historii, jazyk ani kulturu. Snažila se projevovat svoji nespokojenost s pravidly Společenství a snahu je změnit. Vymohla si jisté ústupky, ale většinu regulí byla nucena přijmout. Británie se tedy ocitla v jiné roli – v roli země, která se musí smířit s pravidly celku bez toho, aby sama tato pravidla vymýšlela. Musela se naučit vyjednávat a dosahovat svých cílů diplomatickou cestou. Pro Británii není dodnes jednoduché nalézt svou identitu uvnitř celku sobě rovných zemí. Snaží se hledat nějaké „výjimečné postavení“ v podobě mnoha výhod a politik šitých sobě na míru. Toto postavení se snaží si uchovat, aby mezi ostatními zeměmi ve Společenství nezapadla, ale byla stále významným hráčem. Udržuje si své zvláštnosti, aby měla při jednáních z čeho ustupovat a měla tak možnost dosahovat svých cílů. Následník Margaret Thatcherové se v otázce rabatu příliš neangažoval. Výraznější posun v rozpočtové otázce se odehrál za následujícího premiéra Tonyho Blaira.

Nejenže Británie se snažila zajistit si své výjimečné postavení v Evropě tím, že si udržovala své výjimky, ale dokonce samotné evropské země, které jednaly s Británií, na ní pohlížely jako na nepřizpůsobivého problematického partnera, a tak jí ony samy přikládaly „zvláštní místo v Evropě“.

2. Pohled shora

Jak Evropská unie nahlíží na britský rabat?

Předchozí kapitola pojednávala o vstupu do Společenství a o nespokojenosti britské politické elity s nastavenými pravidly, které musela Británie respektovat a které vedly k vyjednání rabatu. Následující kapitola by měla objasnit existenci britského opravného mechanismu z pohledu Evropské unie a jejích pravidel. Kapitola odpoví na otázku: „Jak jsou nastavena evropská pravidla financování, na jejichž základě dovolila Evropská unie vznik britského rabatu?“ Při zkoumání této oblasti vyvstanou i další otázky, které s tématem úzce souvisí a jejichž odpovědi osvětlí pozadí celého problému britské refundace. Několik takových dotazů zní: Jak funguje proces financování evropského rozpočtu členskými státy? Jak velké příspěvky putují do rozpočtu od jednotlivých zemí? Jsou členské země ochotny platit své příspěvky do rozpočtu? Jsou smířeny s velikostí svých příspěvků? Jak Evropa přerozděluje finance? Kam putují prostředky ze společné pokladny? Je Británie spokojená s alokací evropských financí? Jsou ochotné všechny členské země jednat o možnosti změn v evropských výdajích? Požadují i jiné země refundace svých příspěvků? Jsou v evropském financování i jiné opravné mechanismy než britský rabat? Jak je vlastně vysoká částka, která je Velké Británii refundována a jak se její velikost vypočítává? Co to je finanční perspektiva a jak souvisí s příjmovou a výdajovou stránkou rozpočtu? Kapitola je rozdělena podle několika témat, která objasňují pozadí a důvody existence britského rabatu a zodpovídají zmíněné otázky.

Mezi zavedené politiky, které od svého vstupu do Společenství považuje Británie za jedny z nejožehavějších, patří Společná zemědělská politika a nastavené rozvržení příjmů a výdajů evropského rozpočtu. Obě oblasti úzce souvisí s existencí britského rabatu, proto se tato kapitola těmto aspektům evropské integrace věnuje blíže.

Zemědělství spadá pod společnou politiku, proto je v pravomoci nadnárodních institucí více, než jiné politiky. Jak již bylo zmíněno, britské vlády od doby Margaret Thatcherové odmítají nadnárodní charakter Evropské unie. Britským politikům nevyhovuje jednak nastavení Společné zemědělské politiky, které muselo království při svém opožděném vstupu do Společenství akceptovat, ale nejsou spokojeni ani s komunitárním systémem rozhodování v této oblasti.

Co se týče evropského rozpočtu, Spojené království nepodporuje nynější charakter alokace peněz z evropské pokladny. Británie nepreferuje Společnou zemědělskou politiku tolik, jako jiné kontinentální země, zejména Francie. Požaduje snížení plateb na zemědělství a upřednostňuje zaměření financí do jiných oblastí, zejména do vědy a výzkumu. Británie váže existenci svého rabatu na reformu SZP a jejího financování. Svě „výjimečnosti“ v podobě refundace se nevzdá, dokud se Francie nevzdá obrovských plateb z evropské pokladny pro své zemědělce.

Británie si chce zachovat pravomoc rozhodovat, nebo alespoň ovlivňovat vývoj zmíněných politik, a již od svého vstupu usiluje o jejich reformu. Reforma SZP a rozpočtu spolu úzce souvisí a měla by nastavit spravedlivější model financování v Unii, zavést opravné mechanismy, a tudíž i uspokojit požadavky Velké Británie.

Finanční transfery mezi členskými státy a Evropskou unií, které se dotýkají britského rabatu, nebo s ním souvisí

2.1 Rozpočet EU a britský rabat

Mezi aktéry, kteří vstupují do procesu navrhování a přijímání rozpočtu, patří Rada, Evropský parlament a Evropská komise. Rozpočet EU schvaluje Rada a Evropský Parlament. Komise předloží návrh, který projde dvěma čteními v Radě a Parlamentu. Rada má poslední slovo u některých druhů výdajů, zejména výdajů na zemědělskou politiku, Parlament u všech ostatních. Proces schvalování rozpočtu začíná předložením návrhu Komise a končí konečným schválením v Parlamentu. Společná zemědělská politika spadá do kategorie povinných výdajů z rozpočtu. Parlament může navrhnout úpravy navržených povinných výdajů. Rada může tyto návrhy zamítnout, a pokud tak učiní, Parlament nemá právo trvat na přijetí svých požadavků. Rozpočet musí být každý rok vyrovnaný. Veškeré výdaje jsou financovány příjmy získanými od členských států nebo převedeny z minulých let. Británie podporuje mezivládní charakter rozhodování v oblasti rozpočtu.

Andrew Geddes se domnívá, že: „Rozpočet Evropské unie je dlouholetým strašákem britských vlád, neboť Spojené království je obrovským čistým plátcem do rozpočtu.“¹ Petr Fiala a Markéta Pitrová ve své knize *Evropská Unie* píše, že „určování výdajů evropského rozpočtu představuje pro členské země možnost zacílit finanční prostředky do oblastí, které považují za prioritní, a tím dosáhnout splnění svých zájmů.

---

¹ GEDDES, Andrew. *The European Union and British Politics*. Str. 127.

Konkrétním příkladem, který ilustruje význam výdajové skladby rozpočtu, je francouzský zájem na udržení výše plateb do agrárního sektoru.“² Toto tvrzení neplatí pro všechny členské státy obecně. Zacielení výdajů z evropského rozpočtu neuspokojuje všechny země. Mezi britské prioritní zájmy nepatří zemědělská politika, která tvoří největší výdajovou složku rozpočtu. Finance nejsou zaměřeny na prioritní politiky Velké Británie, která tudíž alokací evropských výdajů nedosahuje splnění svých zájmů a projevuje nesouhlas se skladbou výdajové stránky rozpočtu. Jelikož je Británie čistým plátcem do rozpočtu (nezískává veškeré vložené prostředky zpět), sleduje důkladně alokaci výdajů z rozpočtu nejen britská politická elita, ale i veřejnost. Pro britské politiky je toto téma velice ožehavé a nezbyvá, než v otázce evropského rozpočtu prosazovat britské zájmy, jinak by britský politik doma neuspěl. Kvůli obhajování svých národních zájmů jsou čistí plátcí velice opatrní při jednáních o jakémkoliv zvyšování příjmů EU, ale i při jednáních o změně výdajové stránky rozpočtu, kde se snaží upřednostňovat platby na politiky, které jsou pro ně prioritní.

Jak již bylo zmíněno, Británie upřednostňuje mezivládní charakter společenství. Fiala a Pitrová popisují názor britských analytiků, že vývoj společného rozpočtu signalizuje posun integračního procesu směrem k supranacionalitě. Fiala a Pitrová se domnívají, že tato teze je platná při pohledu na rozpočtové řízení, v němž došlo k nahrazení nezávislého rozhodování v Radě procesem spolurozhodování Rady a Evropského parlamentu, a tím i k posílení supranacionálního vlivu.³

2.1.1 Vývoj vztahu Velké Británie k evropskému rozpočtu

Když Velká Británie vstoupila do Společenství v roce 1973, byla nucena akceptovat nastavený systém financování společného rozpočtu stanovený Rozhodnutím Rady z 21. dubna 1970. Podle tohoto rozhodnutí byly Evropským společenstvím přiděleny vlastní zdroje na úhradu všech jejich výdajů. Toto rozhodnutí znamenalo konec národních příspěvků, jejichž pomocí mohly členské státy do určité míry kontrolovat politiku uplatňovanou Společenstvími. Jednalo se o začátek nezávislého systému financování z „tradičních“ vlastních zdrojů (zemědělské dávky a cla) a zdrojů na základě daně z přidané

---

² FIALA, Petr; PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 1.vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003, str. 646.

³ *Ibid*, str. 646.

hodnoty (DPH).⁴ Rozhodnutí o vlastních zdrojích odlišilo Společenství od jiných mezinárodních organizací, které při financování spoléhají na příspěvky svých členů.

Zavedení trvalého britského rabatu v roce 1984 bylo zapříčiněno zvláštním postavením Velké Británie, která měla nízký agrární sektor, a tudíž získávala malé dotace na zemědělství. Na základě cel a dávek však odváděla obrovskou finanční částku do rozpočtu. Velký britský příspěvek byl však z rozpočtového hlediska dán také tím, že značnou část HND země tvořil základ DPH.⁵ Jako kompenzaci za vznik rabatu byla Británie ochotna souhlasit s tím, že příjem rozpočtu plynoucí z 1 % DPH bude navýšen na 1,4 % DPH.⁶

Po zavedení rabatu pro Spojené království v roce 1984 byly náklady na financování této slevy sdíleny ostatními členskými státy podle jejich podílů na platbách DPH do Společenství. Německo se však obávalo, aby nezaplatilo většinu britského rabatu samo. Podíl Německa byl tudíž snížen o třetinu.

Jelikož výlohy na Společnou zemědělskou politiku zůstaly nezměněny a výnosy z tradičních vlastních zdrojů (TOR)⁷ postupně klesaly, změnilo rozhodnutí Rady č. 88/376 z 24. června 1988 systém financování z vlastních zdrojů Unie.⁸ Zasedání Rady v Bruselu v únoru roku 1988 rozhodlo o zavedení nového vlastního zdroje založeného na HNP (hrubém národním produktu) členských států.⁹ Jednalo se o tzv. „Dodatečný zdroj“, díky němuž došlo ke snížení role vlastního zdroje na základě DPH.

Jednalo se o klíčový zdroj, neboť určoval horní hranici základu DPH, způsob sdílení nákladů na britský rabat a strop celkových zdrojů z finančního pohledu.¹⁰ Rozhodnutí stanovilo celkový strop na 1,20 % HNP Společenství.¹¹

---

⁴ Pracovní dokument č. 1 o vlastních zdrojích Evropských společenství: Přehled o výnosech Společenství. DT\549745CS.doc, PE 350.215v01. Zpravodaj: Alain Lamassoure. Brusel: Rozpočtový výbor Evropského parlamentu, 27. 1. 2005. [Online], [cit. 24.2.2007], dostupné na WWW: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dt/549/549745/549745cs.pdf, str. 3.

⁵ Ibid, str. 4.

⁶ Delorsův balík II tento navýšený zdroj opět snížil z 1,4 % na 1 % DPH. Viz: FIALA, Petr; PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003, str. 655.

⁷ Zkratka TOR z anglického ekvivalentu Traditional Own Resources.

⁸ Working document of the services of the Commission: *Calculation and financing of the definitive amount of the "correction of budgetary imbalances in favour of the United Kingdom for the year 2001" (2001 UK correction)*. Brusel: Evropská komise, 10.05.2005. [Online], [cit. 8.2.2007]. Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/budget/library/documents/revenue_expenditure/own_resources/2001final_uk_corr_working_doc.pdf, str. 7.

⁹ Evropská rada přijala dokument Evropské komise k reformě financování Společenství tzv. Delorsův balík I. Více viz: FIALA, Petr; PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003.

¹⁰ Pracovní dokument č. 1 o vlastních zdrojích Evropských společenství: Přehled o výnosech Společenství. Zpravodaj: Alain Lamassoure. Brusel, 27. 1. 2005. [Online], [cit. 24.2.2007], dostupné na WWW: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dt/549/549745/549745cs.pdf, str. 2.

Edinburská smlouva, která vstoupila v platnost počátkem roku 1995, zvýšila tento celkový strop z 1,20 % na 1,27 % evropského HNP.¹² Výdaje na úrovni EU však činily méně než 2,5 % celkových veřejných výdajů v Unii. Je také charakteristické, že podíl výdajů vlády na nejvyšší úrovni v národních státech je obvykle dvacetkrát nebo ještě vícekrát vyšší než v EU.

Celkový objem rozpočtu je tedy striktně limitován svým stropem. Jeho zvyšování může být zajištěno pouze absolutním růstem HNP Unie. Problém rozpočtu se tedy redukuje na přerozdělování, neboli alokaci financí, které plynou z členských zemí do rozpočtu a zpět. Ochota financovat některé politiky Unie není všeobecná. To je zřejmé z britského postoje už od dob Margaret Thatcherové.

Berlínské zasedání Rady v r. 1999 vyzvalo Komisi k přípravě nového rozhodnutí o vlastních zdrojích, které by Unii poskytlo přiměřené prostředky na období 2000–2006 při současném dodržení přísné rozpočtové kázně. Nový systém měl být „spravedlivý“, průhledný, rentabilní a jednoduchý a vycházet z kritérií, která nejlépe vyjadřují schopnost členských států přispívat k financování Unie.¹³ Rozhodlo se o postupném snižování zdroje na základě DPH. Strop vlastních zdrojů byl určen na 1,27 %.¹⁴

Rozhodnutí 2000/597 o vlastních zdrojích ze dne 29. září 2000 vstoupilo v platnost dne 1. března 2002. Jeho doložka o přezkoumání zavázala Komisi provést před rokem 2006 celkové přezkoumání systému vlastních zdrojů ve světle účinků rozšíření. Účelem přezkumu mělo být rovněž posouzení možnosti modifikace struktury systému vlastních zdrojů pomocí tvorby nových autonomních zdrojů a posouzení opravy rozpočtových nerovností, které se dostalo Spojenému království. Rozhodnutí změnilo odkaz vlastního zdroje na základě HNP členských států k jejich HND. S účinností od roku 2001 také zvýšil procento nákladů na výběr tradičních vlastních zdrojů v členských zemích, tedy procento vybraných financí, které si členská země ponechá na zaplacení nákladů spojených

---

¹¹ *The Community Budget: the facts in figures*. Brussels: The Commission of the European Communities, 1993, str. 12.

¹² Byl přijat dokument Evropské komise k reformě financování Společenství tzv. Delorsův balík II. Více viz: FIALA, Petr; PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003.

¹³ *Pracovní dokument č. 1 o vlastních zdrojích Evropských společenství: Přehled o výnosech Společenství*. Zpravodaj: Alain Lamassoure. Brusel, 27. 1. 2005. [Online], [cit. 24.2.2007], dostupné na WWW: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dt/549/549745/549745cs.pdf, str. 4.

¹⁴ *Ibid*, str. 4.

s výběrem (z předchozích 10 % na 25 %).¹⁵ Maximální částka, kterou mohou členské státy přispívat do rozpočtu EU představuje 1,24 % celkového hrubého národního důchodu EU. Tato částka je zakotvena v Rozhodnutí o vlastních zdrojích a může být změněna pouze jednomyslným souhlasem v Radě, a po ratifikaci národními parlamenty. Celkový strop finančních výhledů může být nižší, než je tento absolutní strop, jako rezerva pro možné neočekávané výdaje. Celkový roční rozpočet obvykle bývá pod úrovní obou těchto maximálních částek.

Představitelé šesti zemí, které patří mezi největší čisté plátce do rozpočtu – Velké Británie (premiér Blair), Francie (prezident Chirac), Německa (kancléř Schröder), Švédska (premiér Persson), Rakouska (kancléř Schüssel), Nizozemska (premiér Balkenende) však nebyli spokojeni s celkovou možnou výší evropského rozpočtu a poslali předsedovi Evropské komise Romano Prodimu společný dopis dne 15. prosince 2003. V dopise požadovali, aby hranice celkového evropského rozpočtu činila pouze 1 % HND EU, ne 1,25 % HND EU, jak bylo v platnosti. Komise se však domnívala, že rozpočet, který by byl limitován stropem 1 % HND EU, znemožní plnění unijních závazků a v důsledku bude znamenat snížení prostředků na zahraniční pomoc, redukci podpory pro rozvoj venkova, krácení prostředků na kohezní fondy. Komise argumentovala, že v takovém případě by Unie nedodržela své cíle a závazky a ustoupila by z načaté politiky sousedství a bezpečnostních úkolů.¹⁶

Rozhodnutí z roku 2000 také změnilo financování britského rabatu. Došlo k neutralizaci dopadu zvýšení procenta nákladů na výběr tradičních vlastních zdrojů (které si členská země ponechá) na britské platby vlastních zdrojů a k částečnému vyrovnání účinků rozšíření na britský rabat. Rozhodnutí z roku 2000 dále stanovilo, že Německo, Nizozemsko, Rakousko a Švédsko budou platit pouze ¼ jejich běžného podílu nákladů na britský rabat. Zbývající část rabatu bude financována dalšími deseti tehdejšími členskými státy (bez Británie).

Vývoj od roku 2000 naznačuje, že příjmový zdroj rozpočtu na základě HND se postupně stává nejdůležitějším, zatímco podíl tradičních vlastních zdrojů stále klesá.

---

¹⁵ Working document of the services of the Commission: *Calculation and financing of the definitive amount of the "correction of budgetary imbalances in favour of the United Kingdom for the year 2001" (2001 UK correction)*. Brusel: Evropská komise, 10.05.2005. [Online], [cit. 8.2.2007]. Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/budget/library/documents/revenue_expenditure/own_resources/2001final_uk_corr_workin_g_doc.pdf, str. 7.

¹⁶ Více viz: KENGYEL, Ákos. *The Commission's Budgetary Proposal for 2007 – 2013 and the Special Interests of the New Members*. Italy: Associazione Universitaria di Studi Europei, 06/2004. [Online], [cit. 4.4.2007]. Dostupné na WWW: <http://www.unipv.it/cdepv/ause/wp/06-2004.pdf>.

Příspěvky DPH rovněž poklesly kvůli reformám, které omezily základ DPH členských států na 50 % jejich hrubého národního příjmu.

Výše zmíněné přezkoumání systému vlastních zdrojů Unie bylo předloženo Komisí dne 14. července 2004 ve *Zprávě o chodu systému vlastních zdrojů*.¹⁷ Návrh Komise nepředpokládá zavedení nových zdrojů financování pro příští finanční výhled. Hlavní změna, kterou návrh zavádí, se týká opravného mechanismu pro nadměrná rozpočtová zatížení členských států¹⁸, který byl jako princip uznán ve Fontainebleau v roce 1984.¹⁹ Komise se však ve své zprávě snaží obhájit vznik skutečného fiskálního zdroje od roku 2014. Nový zdroj na základě daní by měl „posílit občanské porozumění zdrojům směřujícím do rozpočtu a odpovědnost hlavních činitelů rozhodovacího procesu.“²⁰ V současnosti však Komise tento systém nepovažuje za reálný, a proto jej nenavrhovala pro nejbližší finanční výhled. Návrh snižuje strop vlastních zdrojů na 1,24 % pro období 2007 – 2013.²¹

Rozpočtové výdaje EU mají dlouhodobě tendenci k růstu. Nový problém rozpočtu vzniká v souvislosti s přijetím nových států. EK tudíž doporučila přijmout zásadu fixního stropu celkového objemu rozpočtových výdajů bez ohledu na rozšíření Unie. Návrh z roku 1999 tudíž spočívá v úsporách, které dovolují vyčlenit 80 mld. EUR na rozšíření EU, nezvýší celkové výdaje na zemědělskou politiku, ponechají Británii její rabat a odloží otázku snížení čistého příspěvku Německa.

Důležitou vlastností evropského rozpočtu je jeho velmi omezená flexibilita. Podstatná část výdajů ze společné pokladny je určena pro podporu zemědělství. Toto pravidlo je pevně zakotveno ve smlouvách a zaručeno na určité období dopředu. Nelze ho tudíž měnit podle výkyvů rozvoje ekonomiky.

---

¹⁷ *Pracovní dokument č. 3 o vlastních zdrojích Evropských společenství: Scénáře budoucnosti*. Zpravodaj: Alain Lamassoure. Brusel, 27. 1. 2005. [Online], [cit. 24.2.2007], dostupné na WWW: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dt/554/554424/554424cs.pdf, str. 2.

¹⁸ Podrobněji o návrhu opravného mechanismu předloženého Komisí – viz kapitola Příspěvky do rozpočtu u jiných členských zemí EU.

¹⁹ Princip obecného opravného mechanismu byl uznán v textu rozhodnutí přijatého na zasedání ve Fontainebleau, v němž se uvádí: „jakýkoli členský stát, jenž je neúměrně zatížen výší svého příspěvku do rozpočtu ve vztahu ke své relativní prosperitě, může v odpovídající době využít opravného principu.“ (Zdroj: *Předcházení přílišné rozpočtové nerovnováze v EU*. Dokument Evropské komise. IP/04/908. Brusel: Evropská komise, 14. července 2004. [Online], [cit. 10.2.2007]. Dostupné na WWW: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/04/908&format=PDF&aged=1&language=CS&guiLanguage=en>, str. 1.)

²⁰ *Pracovní dokument č. 3 o vlastních zdrojích Evropských společenství: Scénáře budoucnosti*. Zpravodaj: Alain Lamassoure. Brusel, 27. 1. 2005. [Online], [cit. 24.2.2007], dostupné na WWW: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dt/554/554424/554424cs.pdf, str. 5.

²¹ *Ibid*, str. 5.

Stávající systém příjmů evropského rozpočtu není do budoucna dostačující. Otázka dalšího finančního zdroje a příjmů je však spojena s klesající ochotou čistých plátců zvyšovat nadále své finanční zatížení. Tyto státy odmítají různé kompenzační mechanismy a úlevy pro chudší země EU.²²

2.2 Společná zemědělská politika a britský rabat

Největší výdajovou stránku evropského rozpočtu představuje Společná zemědělská politika (SZP).²³ S tímto faktem však není spokojená Velká Británie, která by uvítala alokaci evropských financí do jiných oblastí. Británii, která upřednostňuje mezivládní spolupráci, se nelíbí ani nadnárodní charakter této politiky. Kompetencemi v oblasti SZP disponuje Rada EU, Komise (Generální ředitelství pro zemědělství) a Evropský parlament. Jelikož každá společná politika spadá do výlučné pravomoci Unie, nevztahuje se na ni ani princip subsidiarity. V oblasti SZP se tudíž většina rozhodnutí přijímá na evropské úrovni. Britští politici se však účastní evropského procesu tvorby politiky – v Radě, v Evropské komisi, v Evropském parlamentu, ve Výboru regionů, atd. Na úrovni EU navíc působí řada zájmových skupin a lobbyistů, kteří hájí určité (tedy i britské) zájmy. Rozhodnutí o zařazení zemědělství mezi společné politiky bylo přijato již v době přípravy Římských smluv, a to zejména na nátlak Francie, jako státu s největším objemem zemědělské produkce. Na dlouhou dobu byla fakticky jedinou společnou politikou, kterou bylo Společenství schopné implementovat. Tato politika je kladně přijímána evropskými zemědělci, ale samotnému Společenství přinesla řadu, zejména finančních, problémů.

Zdrojem financování SZP je rozpočet Unie. Financování SZP je velmi náročnou záležitostí a také příčinou mnoha ostrých rozporů uvnitř Unie. Účast členských států na rozpočtových výdajích je velmi nerovnoměrná. Nejvíce získávají francouzští zemědělci. Británie je čistým plátcem na SZP a tento stav jí nevyhovuje.

Ve Společenství platí princip solidarity, podle kterého se na nákladech na SZP podílejí všechny členské země a nikoliv pouze agrárně orientované státy. Tento princip rozložení nákladů na zemědělství prosazuje především Francie, která by byla v případě jiného mechanismu nucena přispívat na SZP velice významně. Ze zmíněného jasně vyplývá, že co se týče SZP, tak Velká Británie se ve svých názorech neshoduje především s Francií. Francie vždy hledala dlouhodobé a stabilní odbytiště svých zemědělských

---

²² Summit Evropské rady v Bruselu v prosinci 2005 navrhl změny v financování z vlastních zdrojů. Více viz: http://ec.europa.eu/budget/budget_detail/orig_develop_en.htm, [cit. 20.2.2007].

²³ Okolo 45 % výdajů z rozpočtu putuje na SZP.

produktů. Nacházela ho v EHS a společném trhu. Francouzskou motivací pro vstup do EHS byl právě odbyt. Pro největší členskou zemi Německo však nepředstavovala SZP stěžejní důvod vstupu do Společenství, důležitější pro něj byl společný trh s průmyslovými výrobky, který Německu přinášel odbyt.

2.2.1 Vývoj SZP a britský vztah k ní

Existence britského rabatu úzce souvisí s financováním společné zemědělské politiky ve Společenství. Británie disponuje malým zemědělským sektorem v porovnání s jejími evropskými partnery. Velká část financí z evropského rozpočtu (necelých 50 %) dodnes putuje právě na sektor zemědělství. Británie se proto od počátku svého členství v ES snažila zreformovat Společnou zemědělskou politiku, s jejímiž principy nebyla smířena ani při vstupu do Společenství. Když viděla, že nemá šanci, úspěšně se pokusila vyjednat si alespoň rabat. Británie se však už po vstupu do Společenství stala druhým největším čistým plátcem do rozpočtu, i když úroveň jejího HDP byla třetí nejnižší ze všech tehdejších členských států. Tento nepoměr vznikl kvůli obrovským výdajům na Společnou zemědělskou politiku a kvůli příspěvkům na základě DPH, které jsou spojeny s velikostí HDP.²⁴

Bruselský zpravodaj týdeníku *The Economist*, poradce CEPSu²⁵ a profesor na univerzitě v Bruselu Dick Leonard se domnívá, že „Británie bezpochyby doplatila na fakt, že nebyla zakládajícím členem Společenství. Musela se tak smířit s procedurami, které pro ni byly krajně nevyhovující a jejichž přijímání by se jistě snažila ovlivnit, kdyby měla tu možnost. Právě opatření v oblasti SZP byla již v době britského vstupu zavedena a Británie se musela podrobit. Spojené království sice mělo snahu danou politiku změnit alespoň pro sebe v rámci znovuprojednání vstupních podmínek, avšak tím již nemohla ovlivnit fungující komunitární SZP.“²⁶

Výdaje na SZP se od počátku orientovaly na zájmy producentů, docházelo ke zvýšení produktivity a technickému pokroku, skladování nadprodukce a hledání jejího odbytu, to vše vedlo k růstu finanční nákladnosti SZP.

---

²⁴ Pro zajímavost: Největším britským příjemcem plateb SZP z rozpočtu EU je královna Alžběta II a princ Charles, kteří jsou největšími pozemkovými vlastníky v Británii. (Zdroj: BALDWIN, Richard; WYPLOSZ, Charles. *The Economics of European Integration*. Great Britain: Mc Graw-Hill Education, 2006, str. 220).

²⁵ Centre for European Policy Studies, výzkumné centrum v Bruselu soustředící se na ekonomiku a mezinárodní vztahy.

²⁶ LEONARD, Dick. *Guide to the European Union*. 6th ed. Great Britain: the Economist Newspaper Ltd., 1998, str. 262.

Na počátku 80. let vzrůstající náklady na zemědělskou politiku odčerpaly skoro ¾ financí z evropského rozpočtu. Zavedly se tudíž limity na množství produkce a na finance poskytnuté z rozpočtu. Společenství chtělo platby na SZP zreformovat, bylo třeba snížit zemědělské subvence a učinit evropské zemědělství efektivnějším podle pravidel GATT.

Na reformu SZP tlačily i mocnosti zvenčí Společenství. Spojené státy americké vyvíjely nátlak na Evropu, aby eliminovala veškeré formy podpory zemědělské produkce a byly velice kritické k evropskému způsobu vývozních subvencí. Společenství chápalo nutnost snížení dotací, ale odmítalo se vzdát svého základu, Společné zemědělské politiky jako celku. Británie prosazující liberalismus v obchodě chtěla najít se svými partnery východisko z této situace. Prosazovala „zúžení pravidel v obchodě se zemědělskými výrobky a vytvoření programu pro postupné snižování podpor, které deformovaly obchod.“²⁷ Britská premiérka Thatcherová si byla vědoma toho, že tyto změny neodstraní veškeré možné příčiny neshod mezi Společenstvím a Spojenými státy americkými, ale považovala to za počátek uplatňování vnějších tlaků k oslabení některých excesů SZP. Mělo se podpořit intenzivní zemědělství, konzervace půdy a rozvoj venkova na základě alternativních způsobů příjmů pro farmáře. Británie však nebyla s touto reformou plně spokojena a počítala, že až zemědělství opět začne odebírat příliš velkou část financí ze společného rozpočtu, začne prosazovat ještě tvrdší reformu SZP. Británie usilovala o cenovou politiku, která by přiblížila ceny zemědělských produktů Společenství k cenám na světových trzích a nedocházelo by k přímému subvencování a podporám.

Reforma z roku 1992 znamenala určitou stabilizaci výdajů na SZP.²⁸ Reforma upřednostňovala efektivní zemědělce před velkými a neefektivními, což těšilo zejména Velkou Británii. Výše výdajů po reformě zpočátku kolísala, později i absolutně rostla, ale podíl výdajů na rozpočtu EU měl však tendenci k poklesu. Dokument Agenda 2000, který byl navržen Komisí 15. července 1997, načrtl další možnosti reformem. Zejména Británie měla obrovský zájem na omezení centralizace a byrokracie v oblasti SZP. Bylo tedy navrženo, aby orgány EU přispívaly určitou částkou na SZP a zbytek by pak poskytovaly národní státy podle svých podmínek a pod kontrolu EU, aby všude došlo k dodržení společných pravidel. Tento návrh byl však odmítnut. Národní spolufinancování, neboli tzv. národní obálky odmítla především Francie. Silným zastáncem bylo Německo. Konečné schválení Agendy 2000 přineslo návrhy změn do oblasti rozpočtu EU, včetně financování

---

²⁷ FRANKLIN, Michael; WILKE, Marc. *Britain in the European Community*. New York: Council on Foreign Relations Press, 1990, str. 50.

²⁸ Jedná se o tzv. MacSharryho reformu. Více viz: LAFFAN, Brigid. *The Finances of the European Union*. London: Macmillan Press Ltd, 1997.

SZP. Reforma měla podpořit efektivnější využití rozpočtových zdrojů. Podíl SZP na rozpočtu měl začít klesat, avšak bylo zřejmé, že porostou výdaje spojené s rozšířením EU (včetně zemědělských výdajů).

Zájem na udržení výdajů na SZP je však v jednotlivých členských zemích tak zakořeněn, že jakékoliv reformy byly, jsou a budou obtížné. Zemědělské lobby je politicky velmi vlivné a dobře organizované.

Téměř 80 % rozpočtu na rok 2004 bylo věnováno na podporu zemědělství přidělovanou prostřednictvím záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EAGGF) a na strukturální operace (strukturální a kohezní výdaje). Tyto dvě položky představují 44 % a 34 % celkového rozpočtu. Další oblasti výdajů zahrnují zahraniční akce (6,9 %), vnitřní politiky (7 %) a administrativní náklady (6 %).²⁹

Politiky, které by měly být financovány z rozpočtu EU, jsou nutně diskutabilní. Profesor Iain Begg z London School of Economics se domnívá, že současné rozložení výdajů je kombinací, která reflektuje rozhodnutí přijatá před desetiletími, zejména pokud jde o podporu pro zemědělství a (následně) soudržnost, a tyto historické volby zrodily formu „způsobu závislosti“, která nedovoluje výraznou změnu. Kdyby se, podle jeho názoru, čelní představitelé EU rozhodli začít s čistým stolem, téměř určitě by dospěli k jiné kombinaci výdajových priorit.³⁰

SZP je nejviditelnější prvek výdajů EU, protože je to jedna z oblastí odvětvové politiky, která byla převážně převedena do rozpočtu EU. Ostatní upadající odvětví (jako je např. stavba lodí, výroba oceli, textilní průmysl) byla během let v různé míře podporována vládami, ale na úrovni EU byly na tuto finanční pomoc poskytovány pouze omezené příspěvky, a to obvykle prostřednictvím zvláštních, časově omezených plánů.³¹ Dokud však bude existovat politický závazek na finanční podporu zemědělství, budou také existovat rozpočtové důsledky pro veřejné finance EU obecně.

---

²⁹ *Pracovní dokument č. 3 o vlastních zdrojích Evropských společenství: Scénáře budoucnosti*. Zpravodaj: Alain Lamassoure. Brusel, 27. 1. 2005. [Online], [cit. 24.2.2007], dostupné na WWW: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dt/554/554424/554424cs.pdf, str. 5.

³⁰ *Slyšení s experty dne 3. března 2005*. CM/556450.CS, PE 353.737v01-00. Evropský parlament: Dočasný výbor pro politické výzvy a rozpočtové prostředky rozšířené Unie v letech 2007-2013, 2005. [Online], [cit. 10.2.2007]. Dostupné na WWW:

<http://www.europarl.europa.eu/comparl/tempcom/finp/hearings/20050303/556450cs.doc>.

³¹ *Ibid.*

2.2.2 Na rozdíl od Velké Británie jiné členské státy SZP upřednostňují

Z rozpočtu Evropské unie těží nejvíce francouzští zemědělci. V roce 2000 do Francie putovala celá čtvrtina prostředků určených pro agrární sektor. Paříž proto nepřipouštěla zásadnější reformu evropské zemědělské politiky před rokem 2006. Francie má peněz dostatek, přesto však „společnou agrární politiku vždy bránila s nasazením žebračka, kterému berou poslední krajíc.“³² Hlavně díky Francii přežily neuvěřitelně štědré dotace venkovu desítky let soustředěné kritiky. Podle odhadu britské nevládní charity Oxfam stojí cla, kterými Západ obehnal svůj potravinářský trh, chudé země dvakrát tolik, než co dostanou na celé rozvojové pomoci dohromady.³³

Francie a Německo se již delší dobu nemohly dohodnout na způsobu financování rozšíření EU a reformy SZP. Dne 25. října 2002 podepsali německý kancléř Schröder a francouzský prezident Chirac dohodu o Společné zemědělské politice. Dohoda zahrnovala ústupky - 1. z dřívějších závazků vyplývajících z Agendy 2000, 2. z pro zatím odložených reforem SZP zahájených Komisařem pro zemědělství Franzem Fischlerem. Výdaje na SZP podle dohody měly zůstat nedotčeny až do roku 2013. Dohoda byla podepsána den před zahájením summitu Evropské rady v Bruselu. Podle dohody by měli od roku 2007 zemědělci ve starých 15 zemích Unie dostávat čím dál tím menší dotace, a to na úkor svých protějšků z nových členských zemí.

Úleva z toho, že se Chirac a Schröder nakonec dohodli, ovšem nezastínila jednu důležitou věc. Z dohody vyšly ochuzeny nové členské země přistupující v roce 2004. Bylo určeno, že na rozšíření se poskytne do roku 2006 40 miliard eur, tedy jedny roční dotace pro evropskou zemědělskou lobby.³⁴ Dohoda byla ránou pro britskou politiku a také důkazem, že francouzsko-německý tandem je k nezastavení.³⁵ Smlouva byla ostatními zeměmi (i přistupujícími) přijata, i když s nechtí.

Naskytá se však otázka, proč Blair nevetoval zemědělskou dohodu z roku 2002. V rozhovoru s redaktorem televize Sky dne 2. prosince 2005 uvedl, že „Tato dohoda se netýkala evropského rozpočtu.“³⁶ Jenže tato úmluva ovlivnila výdajovou stránku rozpočtu ve prospěch SZP. Blair však pronesl, že „... jedině díky této dohodě bylo možné učinit

---

³² KAISER, Daniel. *Analýza: Jak prodat Evropu?* Článek BBC. Datum 25. října 2002. [Online], [cit. 20.2.2007]. Dostupné na WWW: http://www.bbc.co.uk/czech/ceskarepublika/021025_analyza.shtml.

³³ Ibid.

³⁴ Ibid.

³⁵ GILLINGHAM, John. *European Integration, 1950-2003: Superstate or New Market Economy?* Cambridge: Cambridge University Press, 2003, str. 408.

³⁶ *Interview with Sky television on the EU budget.* Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, December 2, 2005 [Online], [cit. 2006-10-29]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8717.asp>

alespoň dílčí změny ve struktuře SZP, což bylo v danou chvíli výhodné.“³⁷ Na tiskové konferenci dne 9. prosince 2005 Blair prohlásil, že „Tato dohoda vydláždila cestu pro rozšíření EU, což bylo naším cílem.“³⁸

Postoje jednotlivých členských zemí k SZP se velice liší. Od podpory a souhlasu s co nejširším uplatňováním intervenčních nástrojů zemědělské politiky na nadnárodní úrovni se názory různí až po odmítání této politiky jako celku a požadavek její radikální reformy. Rozdílné postoje pramení z odlišné podoby zemědělství v jednotlivých zemích. Zemědělské sektory velkých států Unie se výrazně liší. Z tohoto důvodu nejsou totožné ani postoje zemí k SZP, shodují se pouze ve všeobecných zájmech.

Velká Británie disponuje malým, avšak koncentrovaným a produktivním zemědělstvím. Svým vstupem do ES, tudíž přijetím SZP, musela upustit od levných dovozů z bývalých kolonií. Navíc musela začít přispívat na zemědělskou politiku EHS, ze které získává jen málo financí zpět. Na základě tohoto faktu získala trvalý rabat, kterého se nevzdá minimálně do doby, kdy bude přijata významnější reforma financování SZP. Současný stav je pro Británii značně nevýhodný.

Velikým zastáncem současné SZP je právě Francie. Její zemědělský sektor je obrovský. Ve SZP viděla nástroj vytvoření velkého chráněného trhu s příznivými cenami pro francouzské zemědělce, za pomoci subvencí z evropského rozpočtu. Vznik SZP byl pro Francii jedním z hlavních důvodů vzniku EHS. Francie je odpůrcem reformy v SZP, současný stav je pro ni velice výhodný. Profesor Richard Baldwin z Institutu mezinárodních studií v Ženevě se však domnívá, že v dnešní době už ani samotní francouzští zemědělci nejsou se společnou agrární politikou spokojeni.³⁹ Prý se otázka SZP stala pouze heslem francouzské politické elity, ale velkým přínosem pro obyčejného francouzského zemědělce není. Ve své studii píše: „Když Chirac hájí SZP, je lehké se domnívat, že hájí zájmy svých zemědělců v holínkách a kombinézách. Tak to ale není. SZP je sestavena tak, že většina peněz jde farmářské elitě a bohatým pozemkovým vlastníkům. ...Většina francouzských dotací na SZP putuje do rukou velkých farem. Majitelé těchto

---

³⁷ *Interview with Sky television on the EU budget*. Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, December 2, 2005 [Online], [cit. 2006-10-29]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8717.asp>

³⁸ Podrobněji v další kapitole. Zdroj: *PM's press conference on EU Budget negotiations*. Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, December 9, 2005 [Online], [cit. 2006-10-29]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8743.asp>

³⁹ BALDWIN, Richard. *The 'Non' Was also against the CAP*. In *Thinking ahead for Europe Series* [Online]. Brussels: Centre for European Policy Studies, June 2005 [cit. 2006-03-13]. Dostupné na WWW: http://www.ceps.be/Article.php?article_id=470

farem jsou většinou milionáři. Celá ¼ plateb jde na podporu 5 % farem – těch největších a nejbohatších. Dvě pětiny francouzských farem, které patří k těm nejmenším a nejchudším, dohromady dostávají pouze 5 % francouzských dotací na SZP.⁴⁰ Profesor Baldwin dále píše, že Francie by se mohla vzdát 25 % plateb na SZP a 95 % francouzských farmářů by žádné snížení nepocítilo.⁴¹ Týkalo by se totiž pouze oněch 5 % nejbohatších farem, které by se jistě na trhu udržely i bez obrovských dotací z EU.

Proč tedy Francie tak striktně odmítá jakékoliv změny SZP? Zřejmě se nechce vzdát svého „národního“ zájmu a chce si uchovat své postavení v Unii. Pak by ale měla být ospravedlnitelná i podobná snaha Velké Británie, která si také chce hájit svůj „národní“ zájem v podobě rabatu. Tyto dvě velké evropské země jsou příkladem členských států, pro které je sice myšlenka sjednocené Evropy velice zajímavá, ale v jejím rámci nebudou nikdy zapomínat na snahu hájit si své národní zájmy. Tato vlastnost je však pro všechny národní státy, tedy i pro členské státy EU, přirozená a pochopitelná. To, jak se bude v budoucnu řešit financování SZP, bude tedy záležet na negociačních schopnostech dalších generací francouzských a britských politiků, kteří budou s evropskými partnery jednat o reformě SZP a budoucnosti rabatu. Je zřejmé, že bez reformy financování SZP nedojde k výraznější změně v otázce britského rabatu.

Největší plátce do společného rozpočtu Německo připustilo na nátlak Francie ustavení SZP. Na oplátku si vymohlo otevření francouzských trhů rozsáhlé německé průmyslové produkci. Jako významný čistý přispěvatel do rozpočtu se však postupně stalo zastáncem snižování nákladnosti SZP.

Nizozemsko, jako čistý přispěvatel do rozpočtu a velký plátce britského rabatu, se také zasazuje o reformu SZP. Méně vyspělé země jižní části EU (Španělsko, Portugalsko, Řecko) jsou zastánci štedré SZP. Finsko si, podobně jako Británie, také vymohlo ústupky od EU, tentokrát v podobě mimořádných dotací nad rámec SZP pro zvlášť znevýhodněné oblasti. Je tudíž se SZP spokojené. Švédsko, další velký plátce britského rabatu, se řadí ke kritikům finanční náročnosti SZP.

Pavel Neumann z VŠE v Praze však upozorňuje, že: „I přes poměrně vysoké částky vynakládané na SZP a její vysoký podíl na rozpočtu EU je potřeba vzít v úvahu, že

---

⁴⁰ BALDWIN, Richard. *The 'Non' Was also against the CAP*. In Thinking ahead for Europe Series [Online]. Brussels: Centre for European Policy Studies, June 2005 [cit. 2006-03-13]. Dostupné na WWW:

http://www.ceps.be/Article.php?article_id=470

⁴¹ Ibid.

samotný rozpočet přerozděluje pouze necelých 1,3 % HDP Unie. Společné náklady na SZP představují pouze okolo 0,6 % evropského HDP.⁴²

V červnu 2003 byl v Lucemburku schválen kompromis dalších reformních opatření. Roste tlak na tržní orientaci SZP, uvolnění intervencí. Reforma přinesla přeměnu přímých dotací na jednotnou platbu na farmu.⁴³ Reforma zahrnuje mechanismus finanční disciplíny, podle něhož by neměly zemědělské výdaje překročit rozpočtový plán do roku 2013. Předmětem nespokojenosti však i nadále zůstává celková míra výdajů na SZP, která je stále největší položkou v evropském rozpočtu. Snižování přímých plateb nepřinese kýžený výsledek, neboť platby byly přislíbeny i novým zemím, které přistoupily k Unii v roce 2004 a 2007. I přes reformy bude zjevně zemědělská položka rozpočtu i nadále největší.

Profesor Iain Begg z London School of Economics se domnívá, že „Vzhledem k absenci zásadnější změny v mechanismech přímé podpory, odsouhlasené v reformě z roku 2003, existují v praxi jen dva způsoby snížení výdajů na SZP. První je částečná renacionalizace zátěže přímých plateb. Druhým by mohlo být přijetí určité formy postupného vyřazování (jaké se využívá u strukturálních fondů) přímých plateb – obvykle označovanou jako sestupný trend.“⁴⁴ Dále však dodává, že „Pokud nedojde k zásadnímu posunu v politických tendencích, lze si jen těžko představit podstatnější reformu SZP, ke které by mohlo dojít před uplynutím dohody na zachování stropů výdajů SZP na jejich stávající úrovni, což v reálném termínu znamená do roku 2013.“⁴⁵

Stručně shrnuto, způsoby snižování výdajů SZP jsou lehce identifikovatelné, ale zkušenost naznačuje, že nelze realisticky očekávat, že by se takové snížení mohlo uskutečnit snadno a rychle. Profesor athénské univerzity Loukas Tsoukalis píše, že „Mnoho francouzských politiků si chrání SZP jako národní produkt a jeden z hlavních pilířů evropské integrace. Německo se vyhýbá přímé konfrontaci s Francií kvůli takto citlivému tématu. Navíc Německo je samo ovlivňováno bavorskou zemědělskou lobby. Čistí příjemci z rozpočtu, jako Dánsko nebo Irsko se snaží v otázce SZP zachovat status quo. Země, které profitují ze SZP nechtějí poskytnout Evropskému parlamentu žádné přímé pravomoci

---

⁴² NEUMANN, Pavel. *Společná zemědělská politika EU: vznik, vývoj a reformy, mezinárodní komparace*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2004, str. 18.

⁴³ Blíže viz: NEUMANN, Pavel. *Společná zemědělská politika EU: vznik, vývoj a reformy, mezinárodní komparace*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2004.

⁴⁴ *Slyšení s experty dne 3. března 2005*. CM/556450.CS, PE 353.737v01-00. Evropský parlament: Dočasný výbor pro politické výzvy a rozpočtové prostředky rozšířené Unie v letech 2007-2013, 2005. [Online], [cit. 10.2.2007]. Dostupné na WWW:

<http://www.europarl.europa.eu/comparl/tempcom/finp/hearings/20050303/556450cs.doc>, str. 3.

⁴⁵ *Ibid*, str. 3.

v oblasti zemědělských výdajů, protože věří, že rozhodnutí, která přijmou ministři zemědělství za zavřenými dveřmi budou větší zárukou uchování statu quo.“⁴⁶

Zásadnější reforma financování SZP se bude obtížně hledat i v budoucnosti, hlavně kvůli neústupnému postoji Francie vůči reformním požadavkům. Analytici CEPSu ve své studii o evropském rozpočtu a liberalizaci světového obchodu přicházejí se zajímavou myšlenkou, že rabat přivádí rozpočet do začarovaného kruhu.⁴⁷ Popisují, že i kdyby došlo ke konkrétní reformě SZP, britský rabat by rostl. Stalo by se tak v případě, kdyby byly sníženy výdaje na SZP – konkrétně sníženy vývozní subvence. „Členské státy by v tomto případě mohly platit méně do rozpočtu. Velká Británie je však obrovským vývozcem, a tudíž by snížení exportních subvencí pro ni znamenalo snížení jejích příjmů z rozpočtu.“⁴⁸ Toto snížení příjmů z rozpočtu by v jejím případě bylo velké. „Na druhou stranu britský příspěvek do rozpočtu by natolik snížen nebyl. To znamená, že Británie by na reformě prodělala.“⁴⁹ V důsledku by to pak znamenalo růst britského rabatu, i když by došlo ke snížení výdajů na SZP.⁵⁰

2.3 Příspěvky do rozpočtu u jiných členských zemí EU. Požadují opravný mechanismus i jiné země? Jak nahlíží jiné země na britský rabat?

Pro začátek je nutné si uvědomit, že velikost společného rozpočtu je okolo 1 % evropského HDP a čisté příspěvky nejsou vyšší než 0,1 %.⁵¹

Příspěvky členských států plynou z části výnosů z daně z přidané hodnoty a z velikosti hrubého národního důchodu členských států. Tyto zdroje představují okolo 40-45 % příjmů rozpočtu Unie a vykazují dlouhodobý růst.

„Hlavními nositeli příjmů rozpočtu jsou Německo (v roce 1998 28,2 %), Francie (17,5 %), Británie (11 %) a Itálie. Španělsko (pod 10 %), Nizozemí, Belgie, Dánsko, a Řecko, až po jednoprocenní či menší podíl Irska, Portugalska a Lucemburska.“⁵²

⁴⁶ TSOUKALIS, Loukas. *What Kind of Europe?* Oxford: Oxford University Press, 2003, str. 106.

⁴⁷ KERNOHAN, David; FERRER, Jorge Nunez; SCHNEIDER, Andreas. *The EU Budget Process and International Trade Liberalisation*. CEPS Working Document No. 230/2005 [online]. Brussels: Centre for European Policy Studies (CEPS), 2005 [cit. 2006-04-04]. Dostupné na WWW: http://shop.ceps.be/downfree.php?item_id=1264, str. 12.

⁴⁸ Ibid, str. 12.

⁴⁹ Ibid, str. 12.

⁵⁰ Ibid, str. 13.

⁵¹ TSOUKALIS, Loukas. *What Kind of Europe?* Oxford: Oxford University Press, 2003, str. 106.

⁵² ZLÝ, Bohumír. *Evropská unie v přelomovém období*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně-podnikatelská fakulta v Karviné, 2002, str. 49.

Profesoři Richard Baldwin a Charles Wyplosz ve své knize *The Economics of European Integration* píší, že: „Obraz evropského rozpočtu po roce 1973 byl takový, že Němci a Britové budou platit a všichni ostatní budou ze společné pokladny profitovat. Díky pocitu viny za válečné útrapy a své relativní prosperitě byli Němci ochotni se s tímto faktem smířit. Ale Britové nikoliv.“⁵³

Vzhledem k tomu, že členské státy financují rozpočet EU zhruba v poměru k národnímu HND, většina schodků v čistých příspěvcích je výsledkem skutečnosti, že mezi členskými státy dochází k nerovnoměrným výdajům z EU. V praxi je možné vypočítat objem financí přicházejících z jednotlivých členských zemí a porovnat s objemem financí, které jednotlivé země dostávají v rámci různých programů Společenství.

Profesor Iain Begg se domnívá, že: „K této nerovnoměrnosti dochází buďto záměrně, protože na určitou politiku jsou v některých členských státech plánovány větší výdaje než v jiných členských státech (politiky soudržnosti, které upřednostňují země s relativně malým HND na hlavu) nebo jako vedlejší produkt záměru politiky (zemědělství, kde výhodu mají země relativně specializované v odvětví) nebo v důsledku pravidel, kterými se řídí soutěž o alokaci na financování nedostatkových zdrojů (politika výzkumu, kde země s největšími schopnostmi pravděpodobně častěji jsou než nejsou příjemci finančních prostředků).“⁵⁴ Řešení vidí takovéto: „V případě, že další odvětvové politiky budou usilovat o odstranění nerovnováhy tam, kde nastala, zejména SZP, mohly by logicky následovat tyto tři etapy: za prvé, identifikovat odvětvové politiky, u kterých existuje přesvědčivý důvod pro jejich financování z rozpočtu EU; za druhé, spočítat *ex-ante* reálné možnosti každého členského státu, který je čistým příjemcem z této politiky; za třetí, vybrat ty politiky, které vedou k disproporcionálním výdajům v členských státech, považovaných za nadměrné čisté přispěvatele.“⁵⁵

Rozpočtové nerovnoměrnosti jsou důsledkem výběru „privilegovaných“ politik Evropskou unií, která rozhodne, co bude financovat. Unie je však pouze souborem členských států, které sami o upřednostňování politik rozhodují. Svoji roli zde hraje evropská i národní lobby. Důležité je, aby se státy na evropských výdajích shodly a aby

---

⁵³ BALDWIN, Richard; WYPLOSZ, Charles. *The Economics of European Integration*. Great Britain: Mc Graw-Hill Education, 2006, str. 64.

⁵⁴ *Slyšení s experty dne 3. března 2005*. CM/556450.CS, PE 353.737v01-00. Evropský parlament: Dočasný výbor pro politické výzvy a rozpočtové prostředky rozšířené Unie v letech 2007-2013, 2005. [Online], [cit. 10.2.2007]. Dostupné na WWW:

<http://www.europarl.europa.eu/comparl/tempcom/finp/hearings/20050303/556450cs.doc>, str. 4.

⁵⁵ *Ibid*, str. 4.

nebyly ve financování privilegovány jen některé země. Evropské finance by se měly rovnoměrněji rozdělit mezi více odvětví.

Důsledky pro rozpočet se však odvíjejí především od společných politik. Kvůli jejich financování⁵⁶ nebylo možné přerozdělit finance do více odvětví, a tak bylo nutné najít jiné, politicky nezbytné řešení nerovnoměrné redistribuce financí. Vhodným řešením se zdálo navrácení části financí čistým přispěvatelům, tedy rabat. Tím však dlouho disponovalo pouze Spojené království.

2.3.1 Spory mezi čistými plátcí do rozpočtu

Členské státy Evropské unie se často, při přijímání nové legislativy, nebo při projednávání sporných otázek, shromažďují do různých aliancí. Tyto aliance se pak snaží hájit a prosazovat své zájmy. Co se týče rozpočtu, můžeme členské země rozdělit na čisté přispěvatele a čisté příjemce z rozpočtu. Čistí přispěvatelé, mezi které patří i Británie, se snaží o snížení svých příspěvků, nebo o zavedení různých opravných mechanismů. V řadě otázek, především při rozhodování o financování jednotlivých politik EU, však není jednotná ani skupina čistých přispěvatelů.

Např. Francie a Německo, oba členové Eurozóny, mají problémy s dodržováním *Paktu růstu a stability*.⁵⁷ Obě země tudíž mají zájem na co nejmenších vládních výdajích, chtěly by udržet nízký evropský rozpočet a zavést opravné mechanismy pro všechny čisté přispěvatele, nebo přestat financovat britský rabat. Ani tyto dvě země však nemají ve všech oblastech výdajů evropského rozpočtu stejné zájmy. Francie se snaží zajistit, aby výdaje na Společnou zemědělskou politiku zůstaly co nejvyšší, protože Francie je obrovským příjemcem prostředků na SZP. Dokud se však Francie nevzdá současné podoby SZP, nevzdá se Británie svého rabatu. V tomto případě se tedy jasně ukazuje, že Británie si ponechává rabat jako vhodný argument pro svoji vyjednávací pozici při případné reformě financování SZP. Rabat má v tomto případě posloužit pro diplomatické účely.

SZP však není primárním zájmem největšího čistého přispěvatele Německa. V případě výdajů na SZP by Německo bylo pro jejich snížení, nebo pro částečnou renacionalizaci. Co se týče jiných výdajů z rozpočtu, zde je Německo ve složité pozici, protože hlavním příjemcem ze strukturálních fondů z rozpočtu EU jsou nové spolkové

---

⁵⁶ hlavně kvůli SZP

⁵⁷ Podle kterého se musí mimo jiné snažit udržet co nejvyrovnanější státní rozpočet.

země. Německo jako celek by bylo pro snížení výdajů na strukturální fondy, jenomže zde funguje velice silné lobby z nových spolkových zemí pro zachování fondů z Bruselu.

„V roce 1996 činil jen německý příspěvek do rozpočtu 30 % všech příspěvků z vlastních zdrojů, příspěvky Německa, Francie, Itálie a Velké Británie dohromady činily skoro 71 % celkových příspěvků.“⁵⁸ Tento „německý problém“ byl prvně vyjádřen na zasedání Evropské rady v Londýně v roce 1981, kde byla zdůrazněna pozice Německa jako hlavního přispěvatele do rozpočtu a bylo navrženo snížení německého podílu na financování britské refundace. Rabat tehdy financovaly všechny ostatní členské státy unie podle jejich procentuálního podílu na platbách na základě DPH. Německo se však nacházelo v postavení největšího plátce do rozpočtu, proto bylo jeho financování britské refundace nejprve sníženo na dvě třetiny částky, kterou by měl platit. Zbytek financovaly opět všechny ostatní členské státy podle stejného pravidla. Jak již bylo zmíněno, později byly platby Německa a dalších zemí na rabat ještě sníženy.

Ke slabé německé hospodářské výkonnosti po roce 2000 přispěla evropská konvergenční kritéria⁵⁹, vysoké náklady na sjednocení Německa, ale také vysoká částka (okolo 0,5 % HDP) čistého příspěvku do rozpočtu EU.⁶⁰ Dnes Německo pokrývá méně než čtvrtinu rozpočtu. Berlín již odmítá svůj příspěvek dále zvyšovat. Cílem hlavních politických stran CDU a SPD je německý příspěvek ještě více snížit po roce 2006.

2.3.2 Jak nahlíží na problém čistých plátců do rozpočtu samotná Evropská unie?

Rozpočtový výbor Evropského parlamentu ve svém pracovním dokumentu sám hovoří o nespravedlnosti některých příspěvků členských států do rozpočtu. Upozorňuje totiž, že „zavedením finančního zdroje na základě HND a snížením sazby DPH došlo k těsnější korelaci příspěvků členských států s národními HND, což znamená vyšší spravedlnost hrubých příspěvků do rozpočtu ve smyslu větší proporcionality hrubých příspěvků k příjmům napříč členskými státy. Za současného systému však nelze očekávat dokonalou spravedlnost, protože zdroj DPH bude dále poskytovat výnosy, které nebudou

---

⁵⁸ ARTIS, Mike J.; LEE, Norman. *The Economics of the European Union. Policy and analysis*. Oxford: Oxford University Press, 1997.

⁵⁹ Ta musí plnit každá země, která se účastní třetí fáze HMU se společnou měnou euro.

⁶⁰ GILLINGHAM, John. *European Integration, 1950-2003: Superstate or New Market Economy?* Str. 399.

korelovány s národním příjmem. Pokles tradičních vlastních zdrojů zároveň způsobil ztrátu finanční autonomie Evropské unie.“⁶¹

Stávající opravný mechanismus by měl tudíž být opraven tak, aby se vztahoval na všechny hlavní čisté přispěvatele a aby zároveň zaručil, že nedojde k „výraznému navýšení výdajů států, které z opravného mechanismu nemají prospěch, a to stanovením maximální částky, jež může být vrácena.“⁶²

Návrh Komise týkající se vlastních zdrojů ze dne 14. července 2004 přináší argumentaci ve prospěch náhrady stávajícího systému *Všeobecným opravným mechanismem* (GCM – General Correct Mechanism). Návrh je založen na faktu, že částečné refundace čistého příspěvku se dostává pouze Británii, a to navzdory velmi pozitivnímu vývoji relativní prosperity. Ostatním čistým přispěvatelům se stejnou nebo nižší úrovní prosperity se podobné korekce nedostává. V roce 1984 měla Británie nejnižší hrubý národní důchod na osobu z čistých přispěvatelů do rozpočtu. Tehdy byl tudíž rabat ospravedlnitelný před evropskými kolegy a nutný pro britskou euroskeptickou politickou elitu jako nástroj pro obhájení členství ve Společenství před veřejností. Dnes, kdy rabat ztratil alespoň část svého opodstatnění, je jeho výjimečnost nadále neobhajitelná.

Hlavními charakteristikami *Všeobecného opravného mechanismu* použitelného na všechny členské státy jsou: „1. zahájení mechanismu, pokud čisté příspěvky překročí 0,35 % hrubého národního důchodu členského státu, 2. refundace příspěvků nad tuto úroveň při sazbě 66 % (pokud bude splněna podmínka č. 1, bude státu navraceno 66 % jeho čistého příspěvku), 3. omezení celkového počtu refundací nejvýše na 7,5 milionu EUR za rok, financované všemi členskými státy na základě jejich relativního podílu na hrubém národním důchodu.“⁶³ Zavedení nového systému by mělo dopad na výši britského rabatu. Aby byl tento dopad zmírněn, Británie by ke korekci dané novým systémem obdržela „degresivní doplňkové platby“⁶⁴ v celkové výši 5 mld. EUR během čtyřletého období končícího rokem 2011. Náklady na korekce dané novým systémem se startovacím prahem 0,35 % byly podle návrhu Komise odhadnuty na maximálně na 7,5 mld. EUR ročně

---

⁶¹ *Pracovní dokument č. 1 o vlastních zdrojích Evropských společenství: Přehled o výnosech Společenství.* Zpravodaj: Alain Lamassoure. Brusel, 27. 1. 2005. [Online], [cit. 24.2.2007], dostupné na WWW: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dt/549/549745/549745cs.pdf, str. 6.

⁶² *Předcházení přílišné rozpočtové nerovnováze v EU.* Dokument Evropské komise. IP/04/908. Brusel: Evropská komise, 14. července 2004. [Online], [cit. 10.2.2007]. Dostupné na WWW: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/04/908&format=PDF&aged=1&language=CS&guiLanguage=en>, str. 1.

⁶³ *Pracovní dokument č. 3 o vlastních zdrojích Evropských společenství: Scénáře budoucnosti.* Zpravodaj: Alain Lamassoure. Brusel, 27. 1. 2005. [Online], [cit. 24.2.2007], dostupné na WWW: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dt/554/554424/554424cs.pdf, str. 3.

⁶⁴ *Ibid*, str. 4.

v období 2008 – 2013, což je částka srovnatelná s celkovými náklady, které by vznikly i při zachování stávajícího systému v celém novém finančním výhledu. Na financování oprav se budou podílet všechny členské státy podle míry svého podílu na celkovém HND EU. Podle tohoto mechanismu se Spojené království stane největším příjemcem financí v podobě refundace. Mechanismus by měl snížit rozdíly mezi čistými plátcí a zmenšit finanční zatížení těch, kteří ho nevyužívají.

Tehdejší komisařka pro rozpočet Michaele Schreyer tento návrh podpořila a uvítala jeho přijetí. Na adresu plateb do rozpočtu uvedla: „Evropská unie má společné cíle a je solidárním společenstvím. Proto budou vždy existovat čistí příjemci z rozpočtu EU a čistí přispěvatelé do rozpočtu EU, kteří se budou měnit podle vývoje priorit EU. Přílišná rozpočtová nerovnováha vede ke zbytečným a škodlivým diskusím, které může dnešní návrh napomoci vyřešit tím, že sníží negativní čisté bilance a rozdíly mezi čistými přispěvateli a zaručí, že státy, které z daného mechanismu nemají prospěch, nebudou nepřiměřeně zatěžovány jeho financováním.“⁶⁵

Profesor Iain Begg je však k návrhu skeptický a říká: „Na základě návrhů Komise, upřesněných v červenci roku 2004, by všeobecně zavedený mechanismus pro nápravu neměl explicitně brát v úvahu schopnost platit. Proto by se teoreticky členský stát s nízkým HND na hlavu mohl stát čistým přispěvatelem, ale na snížení by se kvalifikoval jen tehdy, když by jeho čistý příspěvek převýšil 0,35 % HND.“⁶⁶

Nový návrh však nepřináší všem zemím výhody. Např. Rakousko má prospěch ze snížení svého příspěvku na britský rabat. *Všeobecný opravný mechanismus* přinese Rakousku menší výhody. Německo je na tom podobně.

Většina systémů, které jsou obecné a ne určené pouze pro jednu zemi, však povedou podle Alane Mayhewa z Evropského institutu v Sussexu k tomu, že Británie se stane a zůstane jedním z největších čistých přispěvatelů do rozpočtu.⁶⁷

Evropská komise byla vyzvána k provedení komplexního hloubkového přezkumu zaměřeného na všechny aspekty výdajů EU, včetně Společné zemědělské politiky, zdrojů a britského rabatu a k následnému podání zprávy v letech 2008 - 09. Následně by, podle současných informací, mělo dojít k postupnému zavádění *Všeobecného opravného*

---

⁶⁵ *Předcházení přílišné rozpočtové nerovnováze v EU*. Dokument Evropské komise. IP/04/908. Brusel: Evropská komise, 14. července 2004. [Online], [cit. 10.2.2007]. Dostupné na WWW: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/04/908&format=PDF&aged=1&language=CS&guiLanguage=en>, str. 1.

⁶⁶ *Slyšení s experty dne 3. března 2005*. [Online], [cit. 10.2.2007]. Dostupné na WWW: <http://www.europarl.europa.eu/comparl/tempcom/finp/hearings/20050303/556450cs.doc>.

⁶⁷ MAYHEW, Alan. *The Financial Framework of the European Union, 2007-2013: New Policies? New Money?* SEI Working Paper No 78. Sussex: Sussex European Institute, 2004, str. 30.

mechanismu.⁶⁸ V současné době je jeho plné použití určeno až na rok 2011. Za pomalé zavádění mechanismu se staví Evropská komise se slovy: „Odložení mechanismu je nutné, aby se vyrovnalo zvýšení nákladů, které s sebou přinesou navrhované doplňkové platby Spojenému království, a aby se omezily celkové náklady na financování v průběhu přechodného období.“⁶⁹

Velice skeptický k budoucímu systému opravných mechanismů je Evropský hospodářský a sociální výbor, který ve svém stanovisku píše: „Všeobecný opravný mechanismus se zdá být velice málo transparentní, neboť je chápán jako úhrada již poskytnutých příspěvků, kterými není zatížen rozpočet Společenství, ale členské státy. Jestliže se má Evropa skutečně „přiblížit občanům“, musí si členské státy uvědomit, jakou mají zodpovědnost v souvislosti s tímto opakovaně proklamovaným cílem. Komunikace s občany musí být založena na jasném poselství a srozumitelném jazyku. Toto není úlohou Komise, ale vlád členských států, které jsou jako jediné schopné komunikovat se svými občany, protože znají jejich mentalitu a potřeby. Za věrohodnost Evropy nesou koneckonců jednoznačně odpovědnost jednotlivé národní vlády.“⁷⁰

Dalším problémem je, že veškeré členské státy se podle nového mechanismu budou podílet na financování všech opravných mechanismů, kromě svého. Naskytá se tedy otázka, zda se evropský rozpočet nedostane do začarovaného kruhu, kdy hlavní finanční transfery v Evropě poputují z členských států do jiných členských států na platbu opravných mechanismů.

2.3.3 Problém s čistými příspěvky po rozšíření

Po rozšíření o deset nových, méně bohatých zemí ze středovýchodní Evropy v roce 2004 došlo k přesunu výdajů ve prospěch těchto nových partnerů. Pouze Spojené království je proti zvýšeným výdajům chráněno prostřednictvím svého rabatu, na jehož úhradě se podílí všichni jeho partneři, včetně nejchudších členských států Unie. Po rozšíření se někteří bývalí čistí příjemci z rozpočtu stali čistými přispěvateli (Irsko, Dánsko). Další

---

⁶⁸ V roce 2008 bude sazba činit pouze 33 %, postupně se bude zvyšovat až na vyjednaných 66 % v roce 2011.

⁶⁹ *Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Rady o systému vlastních zdrojů Evropského společenství*. KOM (2004) 501 v konečném znění – 2004/0170 (CNS). Brusel: Evropské společenství, 19. května 2005. [Online], dostupné na WWW: <http://eescopinions.eesc.europa.eu/eescopiniondocument.aspx?language=cs&docnr=533&year=2005>, [cit. 20.3.2007].

⁷⁰ Ibid.

země, které byly největšími čistými příjemci prostředků z rozpočtu po rozšíření přišly o část financí.

„Staré“ členské státy však plně nepodporují snahu o reformu opravných mechanismů, protože výše zmínění členové mají svůj „rabat“ z financování britského rabatu.⁷¹ Tyto země mají za stávajícího režimu větší výhodu, než za navrhovaného obecného opravného mechanismu.⁷²

V rozpočtové politice EU platí princip solidarity. Na jeho základě se jednotlivé členské státy podílejí nerovnoměrně na příjmech a výdajích společného rozpočtu, a to ve prospěch méně rozvinutých, tedy ekonomicky slabších států. Ve své podstatě britský rabat tento princip popírá. Británie dává prosazováním svého rabatu najevo svoji nespokojenost s některými politikami EU a neochotu se plně přizpůsobit. Princip solidarity svým postojem odmítá. Opět se ukazuje, že ostrovní království je nepřizpůsobivým členem evropského spolku. Rovněž Německo však zastává stanovisko, že je třeba přerozdělit zátěž financování Unie, neboť dosud roli hlavního sponzora rozpočtu EU hrálo právě Německo.

2.4 Britský rabat – oč se vlastně jedná?

2.4.1 Vývoj financování britské refundace a její výše

Rabat byl do roku 1988 společně financován všemi ostatními členskými státy v souladu s jejich procentuálními podíly plateb DPH, od roku 1988 v souladu s jejich procentuálními podíly na platbách na základě HND. Podíl největšího plátce a rabat – Německa byl již v roce 1984 snížen na 2/3 své částky. Dnes platí Německo, Nizozemsko, Rakousko a Švédsko pouze čtvrtinu svých řádných podílů, neboť jinak by platily celý rabat samy. Francie platí skoro třetinu britského rabatu, tedy více, než jakákoliv jiná země. Kdyby tomu tak nebylo, byl by francouzský čistý příspěvek do rozpočtu nízký. Francie s Itálií odvádí příspěvky, které pokryjí přibližně polovinu britského rabatu.⁷³ Nedochozí tedy k tomu, že by jedna bohatá země EU platila britský rabat převážně sama. Způsob vypočítávání výše rabatu je složitý, jeho cílem je získat příspěvky požadované od všech ostatních členských států, aby se nahradila ztráta z celkového rozpočtu. Může se zdát

⁷¹ Jedná se o Německo, Rakousko, Švédsko, Nizozemsko.

⁷² Více ve studii: MAYHEW, Alan. *The Financial Framework of the European Union, 2007-2013: New Policies? New Money?* SEI Working Paper No 78. Sussex: Sussex European Institute, 2004.

⁷³ *The Uk Budget Rebate*. [Online]. [cit. 27. 4. 2007]. Dostupné na WWW: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4721307.stm>

poněkud zvláštní, že na rabat doplácí i nové členské země ze střední a východní Evropy, které jistě v Unii nepatří k bohatším.

Britský rabat dosahoval v letech 1997 – 2003 ročního průměru 4,6 mld. EUR. V současnosti rabat činí přibližně 5 mld. EUR ročně⁷⁴, což ale neznamená, že by se Británie stala čistým příjemcem financí z evropského rozpočtu. Dokonce se ani příliš nevyrovnaly britské platby s příjmy. Británie i přes existenci rabatu zůstává jedním z největších čistých přispěvatelů do unijního rozpočtu, což je velice zajímavé. Dalo by se říci, že tento fakt víceméně ospravedlňuje existenci britského rabatu. Ostatní členské země s tím však pochopitelně nesouhlasí.

Profesor Richard Baldwin se domnívá, že „Tím, že evropští politici dovolili vznik rabatu, na sebe ušili past. Ta spočívá v tom, že při výpočtu rabatu je zřejmé kolik přesně jaký stát na rabat doplácí. To se samozřejmě zemím nelíbí. Např. při platbách na kohezní fondy nikdo neví, kdo komu kolik platí, a proto nevznikají problémy. ...Navíc když se bude jednat o rabatu, Británie bude stát proti ostatním.“⁷⁵

2.4.2 Podmínky pro existenci britského opravného mechanismu

I přes obecný přístup, přijatý zasedáním ve Fontainebleau („kterýkoliv členský stát, který nese nadměrné rozpočtové břemeno“), byl od té doby tento opravný mechanismus uplatněn pouze vůči Spojenému království. Po mnoha letech se pomalu, ale jistě stává zřejmé, že přítomnost rabatu Spojeného království výrazně snižuje požadovanou korelaci mezi schopností jednotlivých členských států přispívat na rozpočet EU a platbami z jejich vlastních zdrojů.⁷⁶ Složitost opravného mechanismu navíc výrazně snižuje průhlednost celého systému vlastních zdrojů.

Od roku 1999 se však změnily i podmínky pro existenci rabatu. Britská ekonomika se rozvinula a dokonce předstihla některé ekonomiky Eurozóny. Británie se stává, hlavně po rozšíření EU o chudší země ze střední a východní Evropy, jedním z nejbohatších států v údajích HDP na obyvatele. Členové Eurozóny přehodnocují svůj přístup k financování britského rabatu, neboť *Pakt růstu a stability* je nutí k omezování vládních výdajů. Navíc

⁷⁴ Přibližně 3 miliardy liber ročně.

⁷⁵ BALDWIN, Richard. *The Real Budget Battle*. CEPS Policy Brief No. 75/2005 [online]. Brussels: Centre for European Policy Studies (CEPS), 2005 [cit. 2006-04-03]. Dostupné na WWW: http://shop.ceps.be/BookDetail.php?item_id=1237

⁷⁶ *Pracovní dokument č. 1 o vlastních zdrojích Evropských společenství: Přehled o výnosech Společenství*. Zpravodaj: Alain Lamassoure. Brusel, 27. 1. 2005. [Online], [cit. 24.2.2007], dostupné na WWW: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dt/549/549745/549745cs.pdf, str. 5.

rozšíření EU o země středovýchodní Evropy přineslo povinnost i těmto chudším zemím podílet se na financování rabatu. Další změnou prošly rozpočtové výdaje na SZP, které byly jedním z důvodů vzniku rabatu. Nejedná se již o položku okolo 70 % rozpočtu jako v 80. letech, ale současný stav se pohybuje okolo 45 %. Po rozšíření v roce 2004 navíc Británie podle stávajících smluv platila do rozpočtu méně, než by měla. Dále bylo zřejmé, že velký britský příspěvek do společné pokladny je z rozpočtového hlediska dán mimo jiné tím, že značnou část hrubého národního příjmu země tvoří základ DPH.⁷⁷

Spojené království koncem 90. let argumentovalo pro obhajobu svého rabatu tím, že je pátým největším přispěvatelem do rozpočtu, ale jen devátým nejbohatším členským státem Unie.⁷⁸ Ostatní členské státy ale vyvíjely a nadále vyvíjejí na Británii nátlak, aby se vzdala alespoň části svého rabatu.

Evropská unie zmůže s existencí rabatu jen velice málo. Spojené království disponuje právem veta na změny ohledně rabatu, a proto veškeré úpravy musí být součástí politické shody. Dalším problémem je, že Británie zůstává i přes existenci rabatu druhým největším čistým přispěvatelem do rozpočtu (hned po Německu; podle čísel z roku 2003).⁷⁹

Od roku 1998 však přestala být britská rozpočtová nerovnováha jedinečnou, ale začala se projevovat i u jiných zemí, konkrétně u Německa, Nizozemska, Švédska a Rakouska.

2.4.3 Výpočet výše rabatu z ekonomického hlediska

Závěrečné výpočty rabatu se provádí až čtyři roky po daném rozpočtovém roce. Evropská komise je zodpovědná za určování výše britské refundace.

Výpočet výše britského rabatu uvedený na příkladu výpočtu rabatu za rok 2001⁸⁰:

Celková výše rabatu se vypočítává na základě několika dat: výše výdajů EU, hodnot HND a DPH a výše příjmů z tradičních vlastních zdrojů – všechny hodnoty uvedeny ve výši pro daný rok, pro který chceme určit výši rabatu. To znamená, že se pracuje nejprve

⁷⁷ Pracovní dokument č. 1 o vlastních zdrojích Evropských společenství: Přehled o výnosech Společenství. Zpravodaj: Alain Lamassoure. Brusel, 27. 1. 2005. [Online], [cit. 24.2.2007], dostupné na WWW: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dt/549/549745/549745cs.pdf, str. 4.

⁷⁸ SAWYER, Malcolm (ed.). *The UK Economy*. Oxford: Oxford University Press, 2001, str. 56.

⁷⁹ MAYHEW, Alan. *The Financial Framework of the European Union, 2007-2013: New Policies? New Money?* SEI Working Paper No 78. Sussex: Sussex European Institute, 2004.

⁸⁰ Podrobné informace viz: Working document of the services of the Commission: *Calculation and financing of the definitive amount of the "correction of budgetary imbalances in favour of the United Kingdom for the year 2001" (2001 UK correction)*. Brusel: Evropská komise, 10.05.2005. [Online], [cit. 8.2.2007]. Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/budget/library/documents/revenue_expenditure/own_resources/2001final_uk_corr_workin_g_doc.pdf

s předpověďmi daných hodnot, v dalším roce s hrubými hodnotami těchto dat a v následných letech s přesně stanovenými částkami.⁸¹

Rabat je založen na vypočítávání rozdílu mezi procentuálním podílem Británie na rozpočtovém zdroji na základě DPH a procentuálním podílem Británie na celkových přidělených výdajích z rozpočtu v daném finančním roce. Získaný rozdíl je násoben částkou celkových přidělených výdajů. Výsledek se násobí koeficientem 0,66. Následně se odečte rozdíl mezi tím, co by Británie platila na základě DPH a HND, kdyby jednotná sazba požadovaná EU neměla horní hranici a platbami Británie na základě DPH a HND.⁸²

Dočasná výše rabatu za rok 2001 byla vypočítána v dubnu 2001 na základě hodnot, které se pro daný rok předpovídaly. Tato prozatímní částka byla zahrnuta do rozpočtu pro následující rok (2002) a financována na základě plateb HND 2002. Následně se provedlo několik aktualizací výše rabatu. První aktualizace byla v popisovaném případě provedena v dubnu 2002 na základě dodaných dat za rok 2001. Nově stanovená výše rabatu po aktualizaci byla zahrnuta do Doplnkového a opravného rozpočtu v březnu 2002 (Supplementary and amending budget (SAB) 3/2002).⁸³ Druhá aktualizace rabatu za rok 2001 proběhla v dubnu 2003 na základě dalších dodaných dat. Rozdíl mezi předchozí a nově stanovenou hodnotou nepřevyšoval 4 % částky, která byla zahrnuta do rozpočtu po první aktualizaci. Stanovená částka není zahrnuta do rozpočtu, slouží jako kontrolní mechanismus. Třetí aktualizace konečné výše rabatu proběhla v dubnu 2004 opět na základě nově dodaných dat. Rozdíl mezi částkou zahrnutou dříve do rozpočtu (po první aktualizaci) a nynější částkou opět nepřevyšoval 4 % částky, která byla zahrnuta do rozpočtu po první aktualizaci. Hodnota po třetí aktualizaci nebyla stejně jako hodnota po druhé aktualizaci vypočítána pro to, aby byla zahrnuta do Dodatkového rozpočtu v daném roce.

Definitivní výše britského rabatu za rok 2001 byla vypočítána v dubnu 2005 opět na základě nově dodaných dat. Rozdíl mezi definitivní částkou rabatu a prozatímní částkou,

---

⁸¹ Viz přílohy.

⁸² Podrobné informace viz: Working document of the services of the Commission: *Calculation and financing of the definitive amount of the "correction of budgetary imbalances in favour of the United Kingdom for the year 2001" (2001 UK correction)*. Brusel: Evropská komise, 10.05.2005. [Online], [cit. 8.2.2007]. Dostupné na WWW:

http://ec.europa.eu/budget/library/documents/revenue_expenditure/own_resources/2001final_uk_corr_workin_g_doc.pdf

⁸³ Podrobné informace viz: *Calculation and financing of the definitive amount of the "correction of budgetary imbalances in favour of the United Kingdom for the year 2001" (2001 UK correction)*. [Online], [cit. 8.2.2007]. Dostupné na WWW:

http://ec.europa.eu/budget/library/documents/revenue_expenditure/own_resources/2001final_uk_corr_workin_g_doc.pdf

kteřá již byla zahrnuta do rozpočtu a zaplacená, byl zahrnut do Předběžného návrhu doplňkového rozpočtu v květnu 2005 (Preliminary Draft Amending Budget (PDAB) 5/2005).⁸⁴ Financování definitivní částky je tedy určeno na základě hodnot HND a DPH roku 2002, které byly známy na konci roku 2004.

Definitivní výše britského rabatu za rok 2001 činila 4 896 335 040 EUR.⁸⁵ Částka po první aktualizaci činila 5 027 007 572 EUR.⁸⁶ Rozdíl byl dán aktualizacemi jednotlivých položek důležitých při výpočtech. Částka opravy je Spojenému království udělena snížením jeho plateb založených na DPH. Pokud částka opravy přesáhne platby založené na DPH, přidělí se částka opravy snížením plateb vycházejících z HND.

Článek 5 Rozhodnutí Rady 2000/597 popisuje podrobně financování britského rabatu, které je sdíleno členskými státy podle jejich míry HND následujícího roku, než za který je rabat vypočítáván. Británie se pochopitelně neúčastní financování svého opravného mechanismu a příspěvky Německa, Nizozemí, Rakouska a Švédska jsou sníženy na ¼. Snížení příspěvků těchto čtyř zemí je opět vyrovnáno platbami od ostatních členských států (mimo Británie), opět na základě plateb HND. Hlavní část britského rabatu financuje Francie, která nejvíce profituje ze SZP. Slevou plateb na rabat u čtyř čistých plátců došlo ke zvýšení zátěže plateb u chudších zemí EU. Tyto poplatky, které musí platit všechny členské státy bez Británie se obvykle nazývají jako „přímý efekt“ opravného mechanismu.

Nepřímý efekt opravného mechanismu neovlivňuje částku určenou pro britský rabat, ale ovlivňuje nastavení plateb všech členských států, včetně Británie, do rozpočtu. Tento nepřímý efekt vychází z faktu, že rabat je financován ze zdroje na základě DPH, který je částečně (z důvodu financování rabatu) „zmrazen“.⁸⁷ Výsledkem je, že maximální částka zdroje na základě DPH, která by mohla být čerpána je snížena o tzv. hrubý ekvivalent. Podíly členských států na příjmech rozpočtu na základě DPH a HND jsou

---

⁸⁴ Podrobné informace viz: *Calculation and financing of the definitive amount of the "correction of budgetary imbalances in favour of the United Kingdom for the year 2001" (2001 UK correction)*. [Online], [cit. 8.2.2007]. Dostupné na WWW:

http://ec.europa.eu/budget/library/documents/revenue_expenditure/own_resources/2001final_uk_corr_working_doc.pdf, str. 5.

⁸⁵ Podrobné informace viz: *Calculation and financing of the definitive amount of the "correction of budgetary imbalances in favour of the United Kingdom for the year 2001" (2001 UK correction)*. [Online], [cit. 8.2.2007]. Dostupné na WWW:

http://ec.europa.eu/budget/library/documents/revenue_expenditure/own_resources/2001final_uk_corr_working_doc.pdf, str. 5.

⁸⁶ Working document of the services of the Commission: *Calculation and financing of the definitive amount of the "correction of budgetary imbalances in favour of the United Kingdom for the year 2001" (2001 UK correction)*. [Online], [cit. 8.2.2007]. Dostupné na WWW:

http://ec.europa.eu/budget/library/documents/revenue_expenditure/own_resources/2001final_uk_corr_working_doc.pdf, str. 5.

⁸⁷ Ibid, str. 5.

různé, tudíž „zmrazení“ ovlivňuje výši příspěvků členských států do rozpočtu různě. Zmrazení části požadované sazby zdroje DPH ovlivňuje platby všech členských států, včetně Británie. Pro financování konečné výše britského rabatu se zohledňuje přímý i nepřímý efekt.

2.5 Finanční perspektiva a britský rabat

Finanční perspektiva je víceletý rámcový finanční plán, který vymezuje limity výdajů Evropské unie. Je závazná v tom smyslu, že při sestavování ročního rozpočtu musí být dodržen strop daný finanční perspektivou. Schvaluje ji Evropský parlament, Rada a Komise a v souladu se stropy vlastních zdrojů Unie vytyčuje maximální částky pro jednotlivé kapitoly výdajů, které nesmí v daném období roční rozpočet překročit. Pro přijetí finančního výhledu je v Radě potřeba dosáhnout jednomyslnosti, v Evropském parlamentu stačí prostá většina hlasů. Při přijímání perspektivy tudíž hrají roli národní zájmy členských států. Finanční výhled je peněžním vyjádřením priorit jednotlivých politik Unie a zároveň nástrojem rozpočtové disciplíny a plánování. Určuje limity financování rozpočtu EU.

Evropská politika je tradičně zaměřená na zemědělský sektor, soudržnost, vytvoření plně fungujícího vnitřního trhu a makroekonomickou stabilitu. V těchto oblastech je také EU nejúspěšnější. Členské státy sdílejí názory na nutnost spolupráce v těchto oblastech, jen se občas liší jejich postoje ke všem aspektům těchto politik. Evropští politici se shodli na nutnosti reformy Společné zemědělské politiky. Unie by měla racionalizovat svoji podporu v této sféře a zefektivnit svoji pomoc v méně rozvinutých zemích Unie. Rozšíření EU mělo asymetrický dopad na rozpočet. Velice narostly výdaje rozpočtu, zatímco příjmy narostly (v porovnání s výdaji) slabě.

Každoroční rozpočty jsou zasazovány do finančních perspektiv od roku 1988. Od pětiletého plánu (1988-1992) se přešlo k plánům sedmiletým (1993-1999 a 2000-2006). Komise zveřejnila návrh nové finanční perspektivy na léta 2007-2013 již v roce 2004. Nová finanční perspektiva byla v upravené podobě schválena v prosinci 2005 na zasedání Evropské rady v Bruselu za britského předsednictví EU. Poprvé byla finanční perspektiva předložena k jednomyslnému schválení. Jedním z hlavních témat bouřlivých negociací při schvalování budoucího finančního výhledu byl právě britský rabat. Procesem schvalování finančního rámce se zabývá následující kapitola.

Na prosincovém summitu roku 2005 byla vrcholnými evropskými státníky vyzvána Evropská komise k provedení analýzy příjmové a výdajové stránky rozpočtu v letech 2008-2009. V těchto letech se bude jednat o reformě SZP a s ní souvisejícího rabatu.

Evropský rozpočet by měl, podle názoru britské politické elity, zohlednit moderní dobu a zacílit více prostředků na výzkum a vývoj. Evropský výzkumný systém je velice roztržštěn. Od větší podpory výzkumu si Británie slibuje větší schopnost přitáhnout zájem světových vědců, kteří v současnosti preferují práci v USA.

Finanční perspektiva na léta 2007-2013 byla formálně přijata až 17. května 2006, kdy Evropský parlament, Rada a Komise podepsaly meziinstitucionální dohodu o rozpočtové disciplíně. Hlava 2 zmíněné dohody (*Uchování a správa přírodních zdrojů*) hovoří o financování Společné zemědělské politiky. Částka určená na SZP reflektuje výsledky dohody Evropské rady z Bruselu z října 2002.⁸⁸ Roční průměrný strop na výdaje z rozpočtu pro léta 2007-2013 činí 1,05 % evropského HND.⁸⁹ Výsledný kompromis nepředstavuje zásadní změnu ve financích EU. Téměř všechny hlavy nové finanční perspektivy jsou sice jiným způsobem pojmenovány, ale podle názoru Petra Kóniga⁹⁰ „jejich obsah zůstává téměř nezměněn.“⁹¹

Ačkoli Komise není spokojena s faktem, že rozpočet je nyní a bude i nadále financován zejména mezivládními převody, to znamená ze čtvrtého zdroje, rozhodla se nenaléhat na zavedení nových zdrojů, které by financování EU učinily transparentnějším - což je změna, kterou Evropský parlament již dlouho podporuje.⁹² Finanční perspektiva na léta 2007 – 2013 nepřináší výrazné změny a v důsledku toho se nejdůležitější reformy jednoduše odkládají na příště.⁹³

V dnešní době, kdy se vyvíjí tlak na veřejné finance na národních úrovních, je pochopitelné, že Unie trvá na přísném udržování a kontrole příjmů svého rozpočtu. Vývoj rozpočtu v posledních letech ukázal, že Unie drží své výdaje na uzdě. Propast mezi požadavky na rozpočet a prostředky, které má Unie k dispozici je obrovská a stále se

⁸⁸ *The Community Budget: the facts in figures*. Brussels: The Commission of the European Communities, 1993, str. 39.

⁸⁹ http://ec.europa.eu/budget/prior_future/fin_framework_en.htm, [cit. 8. 3. 2007]

⁹⁰ z Mendlovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně.

⁹¹ KÖNIG, Petr; LACINA, Lubor; PŘENOSIL, Jan. *Učebnice evropské integrace*. 1. vydání. Brno: Barrister & Principal, 2006, str. 319.

⁹² *Slyšení s experty dne 3. března 2005*. CM/556450.CS, PE 353.737v01-00. Evropský parlament: Dočasný výbor pro politické výzvy a rozpočtové prostředky rozšířené Unie v letech 2007-2013, 2005. [Online], [cit. 10.2.2007]. Dostupné na WWW:

<http://www.europarl.europa.eu/comparl/tempcom/finp/hearings/20050303/556450cs.doc>.

⁹³ Ibid.

zvětšuje. Unie by se při takovémto vývoji mohla setkat s tím, že nebude moci financovat cíle, které si určila, a jejichž realizaci evropské obyvatelstvo logicky očekává. Unie by pak mohla být oprávněně kritizována.

2.6 Zhodnocení pohledu Evropské unie na britský rabat

Na základě faktů o příjmech a výdajích Evropské unie je zřejmé, že systém alokace evropských financí nebude nikdy vyhovovat bez výhrady všem. V Unii se vedle sebe ocitají velké a prosperující země se zeměmi malými a chudšími, země průmyslově založené se zeměmi agrárními. Proto je téměř nemožné uspokojit výdaji z rozpočtu veškeré požadavky kladené členskými státy. Británie, která není agrárně založená jistě nikdy nebude podporovat obrovské částky plynoucí na zemědělství. Preferovala by alokaci evropských financí do jiných politik, zejména do vědy a výzkumu. Francie si vytkla SZP jako cíl integrace a nebude se jistě chtít vzdát dotací pro své farmáře.

S příspěvky do rozpočtu také nebudou nikdy spokojeny veškeré země. V Unii však platí finanční solidarita a zemím nezbyvá, než se jí podrobit. Obhajování existence britského rabatu je pochopitelné z pohledu Velké Británie, která je obrovským čistým plátcem do rozpočtu. Jak jsme se však v této kapitole dozvěděli, rabat je velkým problémem z pohledu Evropské unie. V dnešní době, kdy přestaly platit okolnosti jeho vzniku a Británie již zdaleka není jednou z chudších zemí Společenství, je jeho existence jen těžko před evropskými kolegy ospravedlnitelná. I jiné země se dostávají do situace, kdy do společné pokladny odvádí obrovský čistý příspěvek, a při tom nesouhlasí s alokací rozpočtových výdajů. Je pochopitelné, že tyto země poukazují na existenci britské výjimečnosti v podobě rabatu a snaží se podobnou zvláštnost získat i pro sebe. Tento proces ale popírá nejen finanční solidaritu v EU, ale také vyvíjí obrovský tlak na evropský rozpočet. Kdyby se zavedlo více možných opravných mechanismů i pro další země, musela by EU kontrolovat, aby příspěvky od ostatních zemí pouze nefinancovaly tyto refundace. Znamenalo by to tedy zvýšení příspěvků u čistých příjemců z rozpočtu, tedy u chudších zemí? Tato cesta je bludným kruhem, a to si Evropská unie dobře uvědomuje.

Britský rabat je tudíž neudržitelný. A jak to s ním bude vypadat do budoucna? O tom blíže další kapitola.

3. Postoj Labour Party k rabatu po nástupu k vládě v roce 1997

Kapitola se pokusí odpovědět na tyto otázky: Zastávala Labour Party nějaký striktní postoj k Evropským společenstvím? Souhlasila do svého vítězství v roce 1997 s politikou opoziční Conservative Party? Chtěla ze Společenství vystoupit, nebo si v něm jen udržovat svojí „výjimečnou pozici“? Jak nahlížela na rabat a jeho podmínky? Obhajovala pouze mezivládní uspořádání, nebo byla ochotna v požadavcích slevovat a vyjednávat s evropskými partnery?

Během kampaně před referendem o setrvání v ES v roce 1975 byli největšími odpůrci sjednocené Evropy příznivci nejvíce levicové části Labour Party – Michael Foot, Tony Benn a Peter Shore. Obávali se přesunu britské suverenity ve prospěch nadnárodní vlády v Bruselu. Zejména po nástupu Thatcherové z Conservative Party k moci v roce 1979 nabyly na síle levicové proudy Labour Party a jejich antievropské postoje. V roce 1983 utrpěla Labour Party drtivou porážku ve volbách. Na rozdíl od Labouristů, vládní Konzervativní strana byla proevropskou stranou, i když z pragmatických důvodů, neboť Společenství bylo dobrým obchodním partnerem a britský zahraniční obchod se mohl rozrůstat. Za Thatcherové se tento vztah změnil na nepřátelství a nedůvěru ke Společenství, což premiérka potvrdila svým projevem v Bruggách. V 90. letech byla Conservative Party rozdělena ve svém postoji ke Společenství, ale skeptický přístup převažoval. Podobným vývojem prošel britský tisk. V letech vstupu Spojeného království do Společenství (1973) a referenda o setrvání ve Společenství (1975) obhajoval téměř veškerý tisk v Británii členství v EHS. Naopak v roce 2001 byla velká část tisku euroskeptičtější než Majorova nebo Blairova vláda.¹

Labour Party prošla taktéž bouřlivým vývojem vztahu k ES, ale v opačném sledu. Spolu s tím, jak se pozice Konzervativní strany vychylovaly k extrémnímu euroskepticismu, labouristé začali prosazovat posílení role Británie v ES. Od snahy o úplné vystoupení ze Společenství na počátku 80. let se Labour Party přesunula k prointegračnímu postoji na počátku 90. let. V roce 1983 se do čela Labour Party dostal Neil Kinnock. Kinnock osobně zastával spíše skeptické postoje k integraci, ale včas si uvědomil, že negativní postoj ke sjednocené Evropě stranu poškozuje. Změnil proto své stanovisko a začal s reformami labouristické strany. Nový předseda stranu modernizoval a začal přijímat pozitivní vztah k Evropským společenstvím. Labour Party se přestala soustředit na

---

¹ FORSTER, Anthony. *Euroscepticism in Contemporary British Politics: Opposition to Europe in the British Conservative and Labour Parties since 1945*. 1st ed. London: Routledge, 2002, str. 134.

neúčast Británie ve sjednocené Evropě a začala se zaměřovat na požadavek zajištění a udržení znovuvyjednaných podmínek a zlepšení postavení Británie ve spolku. Volební manifest *Britain will win with the Labour*, který Labour Party zveřejnila před volbami 11. července 1987 potvrdil výrazný posun. „Cílem Labour Party je konstruktivní spolupráce s partnery z EHS se snahou podpořit hospodářský růst a snížit nezaměstnanost. Při tom budeme podporovat britské zájmy uvnitř Evropských společenství a budeme se snažit o ukončení sporů a skandálů kolem SZP.“² Na názorový posun Labour Party měly vliv volební porážky a frustrace ze ztráty voličů, které daly do pohybu reformní síly uvnitř strany. Navíc vládní Conservative Party přijala koncem 80. let euroskeptické stanovisko, tudíž Labour Party, která se chtěla od vládní politiky odlišit, přijala smířlivý tón vůči Evropě. I samotný vývoj ve Společenství po příchodu Jacquese Delorse do funkce předsedy Komise v lednu 1985 odpovídal novému programu Labour Party. Strana však, navzdory svým očekáváním, v dalších volbách v roce 1992 neuspěla. Neil Kinnock rezignoval na funkci předsedy strany, ale Labour Party se nevzdala svého proevropského postoje. V započaté modernizaci strany pokračoval i další předseda John Smith. V květnu roku 1994 však Smith nečekaně zemřel a štafetu převzal mladý modernista Tony Blair.

Blair chtěl navázat na politiku svých předchůdců a stranu dále modernizovat. Labour Party se začala prezentovat jako strana středu. Blair vsadil na pozitivní vztah k tisku, jak zdůrazňují mnohé studie o tomto výrazném politikovi. Izolacionistické tendence Británie uvnitř společenství chtěl nahradit politikou spolupráce při jednáních. K Evropské unii nebyl nekritický, avšak chtěl ji „využít“ k opětovnému získání velmocenského postavení své země. Veškerou politiku Blair podřizoval cíli vyhrát příští volby.

V roce 1996 vydal Blair svoji knihu *New Britain: My Vision of a Young Country*. Tento politický spis je předvojem volebního manifestu strany z roku 1997. Blair zde shrnuje zásady politiky New Labour. V otázce Evropské unie říká: „... stále budeme mít citové pouto ke Commonwealthu, ale ten není a nemůže být náhražkou našich vztahů s dnešní Evropou. I naše transatlantické spojení bude silnější, když budeme současně zastávat pozici v centru Evropy.“³ Zvláštního vztahu se Spojenými státy na jedné straně a s Evropskou unií na straně druhé se Blair nevzdal. Sázel na britskou roli prostředníka mezi USA a EU. Pochopil, že i při blízkém spojení s USA může zároveň mít i moc

---

² Volební manifest Labour Party *Britain will win with the Labour* pro volby 11. července 1987. [Online], dostupné na WWW: <http://www.psr.keele.ac.uk/area/uk/man/lab87.htm>, [27. 10. 2006].

³ BLAIR, Tony. *New Britain: My Vision of a Young Country*. London: Fourth Estate Limited, 1996, str. 282.

v Evropě, což považoval za výhodné. Nechtěl se vzdát svého místa na kontinentě. Za nejlepší pro Británii považoval udržovat úzké vztahy s USA a zároveň hrát vedoucí roli v EU.

Blairova kniha z roku 1996 oslavuje roli Británie v srdci Evropy. Blair píše: „Můj názor je, že směřování Británie k izolaci v Evropě musí skončit a být nahrazeno politikou konstruktivního zapojení. ...Jediný způsob, jak zajistit Británii roli globálního hráče, je skrze Evropu. ...Jediný způsob, jak Británie může uplatňovat svoji sílu a vliv je skrze Evropu.“⁴ Blair ve své knize kritizuje politiku opoziční Konzervativní strany: „Velice dlouho britští ministři v Bruselu pouze sledovali, co se ve Společenství dojednává a snažili se tomu zabránit, nebo alespoň zajistit pro Británii výjimky v určitých politikách. My teď chceme pomoci rozhodovat o tom, co má Společenství dělat a jak to může dělat lépe.“⁵

Uvnitř Unie Blair upřednostňoval mezivládní spolupráci stejně jako jeho konzervativní předchůdci. Důraz kladl na princip subsidiarity. „Naše vize Evropy je založena na alianci nezávislých národních států, které si zvolily tuto spolupráci za účelem dosažení cílů, jichž samy dosáhnout nemohou. Jsme proti evropskému federálnímu superstátu. ...Kdyby se zbytek Evropy rozhodl pro federalistický model, byl by to argument proti britské účasti v Evropě.“⁶ Blair chtěl získat vedoucí roli ve společenství a zajistit jeho modernizaci. Mezi nejurgentnější reformy v Unii zařadil zmiňovanou Společnou zemědělskou politiku. Dále chtěl v Evropě prosadit - větší důraz na skutečné zájmy občanů, více demokracie a otevřenosti, méně utrácení a neefektivnosti.⁷ Prioritou labouristů se stala rehabilitace Británie v EU. „V Evropě chceme získat pro Británii vedoucí funkci, nikoli izolaci. Vítězství, nikoli prohru. Chceme přijít s praktickými návrhy reformy Evropské unie. Chceme daňový a rozpočtový systém, podle kterého bychom utráceli méně za prosperitu a více investovali do budoucnosti. Ve všech těchto oblastech se politika New Labour odvrací od jednotvárné, omšelé a vetché politiky Konzervativců.“⁸ Diskreditace konzervativní vlády v evropských otázkách v posledních letech před volbami 1997, zejména pak neobratné hledání řešení krize BSE, daly labouristům dobrou příležitost k získání politické podpory voličů.

---

⁴ BLAIR, Tony. *New Britain: My Vision of a Young Country*. London: Fourth Estate Limited, 1996, str. 280.

⁵ Ibid, str. 284.

⁶ Ibid, str. 286.

⁷ Ibid, str. 286.

⁸ Ibid, str. 24.

3.1 Labour Party u moci

V květnu roku 1997 vyhrála Labour Party volby po bez mála dvou desetiletích. Do sídla britských premiérů na Downing Street 10 zasedl Tony Blair, který byl považován za nejvíce proevropského premiéra od Edwarda Heatha.

I když došlo k přesunu z nepřátelského vztahu ke společenství za vlády Konzervativců k proevropskému postoji Labour Party, stejně je možné nalézt určité konotace v evropské politice obou těchto politických stran. Někteří autoři upozorňují, že politika Tonyho Blaira a jeho New Labour se od politiky Margaret Thatcherové a Conservative Party příliš neodlišovala. Oba kladli důraz na mezivládní uspořádání Evropy a mezivládní spolupráci v co nejvíce politikách, zejména politice rozpočtové, která se týkala i britského rabatu. Blair, podobně jako Thatcherová, prosazoval početnou, širokou, volnou a neformální evropskou konfederaci, která měla být konstruována na základě spolupráce států. Oba také požadovali neúčast Británie v některých politikách (měnová unie). John Gillingham dokonce označil Blairovu politiku za „Thatcherismus bez kabelky“.⁹ Blair však na rozdíl od Thatcherové sázel na svoji image proevropského politika ochotného hledat kompromisy. Thatcherová byla tvrdou oponentkou při jednáních, Blair se snažil vyjednávat vstřícně, avšak s důrazem na britské zájmy. Na rozdíl od minulých vlád však Blair plně podporoval členství své země v Unii a nestavěl se apriori negativně vůči dalšímu prohlubování integrace.

Jednání o Amsterodamské smlouvě v roce 1997 signalizovala nový a otevřenější vztah britské vlády k evropské problematice. Dokonce došlo k podpisu Sociální charty, což minulá vláda odmítla. I přístup samotného ministerského předsedy Blaira k ostatním evropským politikům byl vstřícnější než postoj Thatcherové a Majora. Evropským partnerům Blair oznámil, že „Nastala nová éra konstruktivnějšího přístupu Británie k sjednocené Evropě.“¹⁰ Avšak v otázkách nutné reformy financování Společné zemědělské politiky, struktury rozpočtu a setrvání britského rabatu se britské požadavky nezměnily. Nová vláda prosazovala i nadále vizi Evropy, ve které jsou hlavními aktéry spolupracující národní státy. Ministerský předseda, věrný britské tradici, preferoval mezivládní uspořádání Evropské unie a silné vazby na USA. Británie se opět stavěla do role nejbližšího spojence USA v Evropě.

Blair, jako uvědomělý politik ochotný hájit zájmy své země, chápal, že Británie nemůže získat důležité postavení v Evropě, pokud nebude její součástí (tedy součástí EU).

⁹ GILLINGHAM, John. *European Integration, 1950-2003: Superstate or New Market Economy?* Str. 403.

¹⁰ GEDDES, Andrew. *The European Union and British Politics.* Str. 90.

Nechtěl Británii vyjmout z těsného svazku sjednocujících se států v Evropě, naopak chtěl, aby království zaujímalo důležité místo ve středu tohoto uskupení. Na konferenci ministerstva zahraničí v lednu 2003 Blair pronesl: „Británie musí být centrem Evropy. Separovat se od ní je šílenost. Když už jsme jednou uvnitř, měli bychom být uvnitř celým srdcem. A navíc Evropa by měla být partnerem USA, ne rivalem.“¹¹

Mezi hlavní priority nové vlády v evropských záležitostech patřila reforma Společné zemědělské politiky. I nová vláda by upřednostnila mezivládní princip této politiky. Labouristé odmítli jak federální cestu další integrace, tak cestu za pomoci přehnané regulace.

3.2 Labouristický pohled na Společnou zemědělskou politiku a s ní související existenci rabatu

Labouristé se oprostili od tradičního socialistického pohledu na hospodářskou politiku a snažili se o dokončení liberalizace jednotného trhu a odstranění veškerých bariér jeho fungování. S tímto cílem nepřímo souvisela i nutná reforma Společné zemědělské politiky. V této oblasti byla Británie v souladu s návrhy Německa zastáncem částečného navrácení pravomocí zpět do rukou národních států a zrušení vazby přímých plateb na výši produkce. Britská politická elita se domnívala, že SZP již není pro Evropu potřeba. Rozpory ohledně SZP se výrazně projeví během bruselského summitu EU v říjnu 2002, kdy se prezident Chirac bez konzultace s premiérem Blairem dohodl s kancléřem Schröderem na pozdržení reformy SZP do roku 2006, při stálém růstu výdajů o 1% až do roku 2013. Pobouření Británie vyvolalo stanovisko Francie, že případné francouzské ústupky v reformě SZP by měly mít vazbu na britské ústupky z výše britského přeplatku do rozpočtu EU, který je každoročně Británii vracen.¹²

Británie zastávala na sklonku 90. let 20. století podobně aktivní roli uvnitř Evropské unie, jako zastává dnes. Labouristé, zosobněni Tony Blairem, kladli velký důraz na spolupracující Evropu národních států, neboli na mezivládní přístup, zejména v oblasti rozpočtové politiky a rozhodování o evropských výdajích. Prosazovali reformu Společné zemědělské politiky, pro kterou nenašli pochopení zejména u Francie. Střetávaly se zde i nadále zájmy velkých členských zemí Unie.

¹¹ GEDDES, Andrew. *The European Union and British Politics*. Str. 91.

¹² KARPÍŠKOVÁ, Iva. *Británie a budoucnost Evropské unie. Británie na cestě k evropské ústavě*. Diplomová práce, vedoucí Prof. PhDr. Lenka Rovná, CSc. Praha: FSV UK, 2003.

3.3 Zlom v britském postoji k rabatu v roce 2005

Vyjednávání o existenci a výši britského rabatu bylo velice důležité při projednávání Finanční perspektivy na léta 2007-2013. Negociace probíhaly především za britského předsednictví Evropské rady ve druhé polovině roku 2005, avšak začaly už za lucemburského předsednictví v první polovině roku 2005. Rozpočtová otázka se stala vleklým problémem, který se podařilo vyřešit kompromisem (za německého zprostředkování) až těsně před koncem britského předsednictví. Dosažení kompromisu a přijetí rozpočtu bylo kladně hodnoceno jako jeden z hlavních dosažených záměrů britského předsednictví. S rabatem související reformu Společné zemědělské politiky se stejně jako v předchozích letech nepodařilo vyřešit.

3.3.1 Lucemburské předsednictví

O Finanční perspektivě na léta 2007 – 2013 se začalo jednat už na březnovém summitu Evropské rady pod vedením lucemburského předsednictví v roce 2005. Vůbec poprvé byla dohoda o finančním výhledu předložena k jednomyslnému přijetí. Od začátku bylo zřejmé, že tentokrát bude jednání velice citlivé pro Velkou Británii, protože ostatní země na ni začaly postupně vyvíjet tlak, aby se vzdala svého rabatu. Velice ožehavým tématem bylo také financování strukturálních a kohezních fondů, kdy se střetávaly zájmy „starých“ chudších členů Unie a „nových“ chudých zemí ze střední a východní Evropy.

Blair dal od počátku jasně najevo, že o rabatu nehodlá vyjednávat, pokud nedojde k zásadnější reformě financování SZP. Byl si vědom toho, že pokud se vzdá rabatu bez reformy SZP, bude téměř nemožné zajistit v Británii podporu Euroústavě v nadcházejícím referendu. Francouzský prezident Chirac však stále intenzivněji vyvíjel tlak na Blaira, a ten se postupně ocitl s obhajobou svého rabatu sám proti 24 dalším zemím EU. Chirac se zdál být v otázce rabatu nekompromisní. Důvodem bylo to, že Francie platí skoro třetinu britského rabatu sama. Britský ministr zahraničí Jack Straw však začal vyhrožovat použitím práva veta na jakékoliv změny ohledně rabatu. Po bouřlivých diskuzích ohledně budoucího finančního výhledu na březnovém summitu se zdálo nepravděpodobné, že by politici přijali nějakou dohodu na summitu červnovém. Lucemburský premiér, který se chtěl zapsat do dějin jako Evropan, který napomohl členským zemím k dohodě, si však tuto možnost nepřipouštěl.

3.3.2 Summit Evropské rady v Bruselu za lucemburského předsednictví

Ákos Kengyel z Evropských studií v Itálii ve své studii o evropském rozpočtu uvádí: „Všechny členské státy souhlasí s názorem, že Evropská unie by měla investovat finance do oblastí, jejichž rozvoj přinese přidanou hodnotu celému společenství. Všechny státy však mají svůj pohled na to, co tvoří přidanou hodnotu. Následně dochází k tomu, že když se jedná o alokaci evropských financí, převažujícím cílem pro většinu členských států je zajistit pro sebe spravedlivé výnosy z evropského rozpočtu.“¹³

Jacques Le Cacheux z Paříže se domnívá, že: „Posedlost rozpočtovou rovnováhou ...odvádí pozornost od skutečných výzev kolektivního rozhodovacího procesu – např. od společných politik a finanční solidarity.“¹⁴

Summit Evropské rady v červnu 2005 stál před důležitou výzvou. Pár týdnů po neúspěšném francouzském a nizozemském referendu o návrhu evropské ústavy byla Unie paralyzována. Státníci chtěli dosáhnout co nejdříve shody ohledně finančního výhledu na léta 2007 – 2013, aby obyvatelům Evropy dokázali, že Unie je schopna jednat a konat i nadále a že se nenachází v krizi.

Francouzský prezident Jacques Chirac chtěl novinářům a analytikům předložit jiné téma k diskuzím, než byl důvod odmítnutí Euroústavy ve Francii. Toto téma pro něj osobně bylo velice citlivé, proto se snažil odvést pozornost na jiné problémy v Unii. Začal tudíž velice hlasitě po Británii požadovat, aby „udělala gesto solidarity k Evropě“.¹⁵ Za ono vstřícné gesto považoval zrušení britského rabatu. Tím učinil z britského opravného mechanismu jedno z hlavních témat článků a studií evropského tisku celé druhé poloviny roku 2005. Blair však oponoval, že „I s rabatem jsme platili za uplynulých 20 let do rozpočtu dvakrát tolik, co Francie. Kdybychom se rabatu vzdali, náš příspěvek by byl mnohonásobně vyšší.“¹⁶ Jelikož Německo, Švédsko, Rakousko a Nizozemsko mají slevu z plateb na rabat, Chirac se obával, že rabat poroste a Francie bude muset odvádět

---

¹³ KENGYEL, Ákos. *The Commission's Budgetary Proposal for 2007 – 2013 and the Special Interests of the New Members*. Italy: Associazione Universitaria di Studi Europei, 06/2004. [Online], [cit. 4.4.2007]. Dostupné na WWW: <http://www.unipv.it/cdepv/ause/wp/06-2004.pdf>.

¹⁴ Le CACHEUX, Jacques. *European Budget. The poisonous budget rebate debate*. Studies & Research No. 41. Paris: Notre Europe, červen 2005. [Online], [cit. 4.4.2005]. Dostupné na WWW: <http://www.notre-europe.eu/IMG/pdf/Etud41-en.pdf>

¹⁵ *The European Union budget. A bluffer's guide to the European summit's squabble over the budget*. In: Economist. Vol. 375, 6/18/2005. Issue 8431, 00130613. [Online], [cit. 3.3.2007]. Dostupné na WWW: <http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=15&hid=16&sid=4e5e986b-e91a-44d6-836b-262294b51a06%40SRCSM2>.

¹⁶ *Britain's rebate haunts European negotiations*. In: The Sunday Times. 06/12/2005. 7EH0877242034. [Online], [cit. 28.2.2007]. Dostupné na WWW: <http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=15&hid=16&sid=4e5e986b-e91a-44d6-836b-262294b51a06%40SRCSM2>.

nepřiměřené částky na jeho financování. Británie však oponovala slovy, že „Čtvrtina výdajů na SZP jde do Francie. Jedná se o částku, která je přibližně dvakrát vyšší než britský rabat. ... Proto britští úředníci nazývají výdaje na SZP do Francie jako *francouzský rabat*.“¹⁷

Blair několikrát zopakoval, že nebude jednat o rabatu, pokud nedojde k reformě výdajů na SZP. Přijetí dohody o finanční perspektivě, které musí být jednomyslné, se tedy zdálo být nedosažitelné. Blair tedy dal najevo, že pokud se bude jednat o rabatu, tak za to Británie ale požaduje něco na oplátku. Je zřejmé, že Blair využíval rabat ke zlepšení své vyjednávací pozice. Snažil se jeho pomocí dosáhnout takových změn, které by byly výhodné pro Británii. Tím se potvrzuje teze, že rabat pro Británii hraje důležitou roli při vyjednáváních a pomáhá britským politikům dosahovat svých cílů v Evropě.

Obavu z britské neústupnosti při jednání o finanční perspektivě však nevyjadřovala pouze Francie. Švédsko se obávalo, že Británie opět vytáhne své eso z rukávu (rabat) a zabrání jakékoliv dohodě. Lucemburský náměstek ministra zahraničí se domníval, že pokud se nedosáhne dohody hned, tak nadcházející britské předsednictví nebude rozhodně schopné přijmout dohodu o finanční perspektivě, neboť britští politici v čele EU nebudou chtít o změně rabatu ani slyšet.¹⁸ Blair dal jasně najevo, že se nebude zdráhat použít právo veta, pokud to bude nutné k obhajobě rabatu. Sám považoval možnost užití práva veta za fakt, který dává Británii obrovskou vyjednávací sílu. Setrvání refundace považoval Blair, i ministr financí Gordon Brown za ospravedlnitelné. Brown uvedl, že „Dostáváme tak málo peněz na SZP, a tak málo prostřednictvím strukturálních a kohezních fondů, že náš rabat je plně ospravedlnitelný.“¹⁹

Nové členské země se tolik obávaly možného nepřijetí finančního výhledu, že navrhly, že se samy vzdají určitých dotací, aby zmírnily tlak na Blaira. Dokonce souhlasily s tím, že budou spolufinancovat i v novém finančním výhledu rabat. Věděly totiž, že bez finanční perspektivy bude jejich integrace do Evropy obtížná. Blair si však neustále trval na svém.

Na zasedání v Bruselu 16. a 17. června 2005 nebylo dosaženo shody ohledně Finanční perspektivy na léta 2007 – 2013. Za neúspěchem stálo hned několik příčin.

---

¹⁷ *Britain's rebate haunts European negotiations*. In: The Sunday Times. [Online], [cit. 28.2.2007]. Dostupné na WWW: <http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=15&hid=16&sid=4e5e986b-e91a-44d6-836b-262294b51a06%40SRCSM2>.

¹⁸ Blíže britský deník The Times během první poloviny roku 2005.

¹⁹ *Britain threatens EU budget veto to protect Pounds 3bn rebate*. In: The Times (United Kingdom), 05/23/2005. 7EH2761737521. [Online], [cit. 4.3.2007]. Dostupné na WWW: <http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=60&hid=16&sid=4e5e986b-e91a-44d6-836b-262294b51a06%40SRCSM2>.

Politici se nedohodli ani na výši finančních prostředků, kterými bude EU v rozpočtovém období disponovat, ani na reformě SZP. Problémem byl také spor o budoucnost britské slevy, a především odlišný pohled na priority financování jednotlivých oblastí. Původní návrh Evropské komise počítal s rozpočtem o objemu 1025 miliard EUR (celkové výdaje), neboli 1,24 % HND EU za celé sedmileté období.²⁰ Bohatší státy volaly po úspornější verzi rozpočtu, aby nemusely platit velké příspěvky, a dosáhly tak vyrovnanějšího vlastního rozpočtu, což po nich požaduje *Pakt stability a růstu*.²¹ Lucemburské předsednictví se snažilo nalézt kompromis, proto předložilo Evropské radě návrh, podle kterého se během celých 7 let mělo operovat s celkovými výdaji ve výši 871 miliard EUR, tedy 1,06 % HND EU.²² Návrh předpokládal snížení britského rabatu o 17 miliard EUR během celého rozpočtového období. Předsednictví navrhlo zmrazit rabat na průměrné roční hodnotě z let 1997 – 2003, tedy na částce 4,3 miliardy EUR.²³ V roce 2005 však byla roční hodnota 5 miliard EUR. S tím tudíž pochopitelně nemohla Británie souhlasit. Na červnovém summitu tento návrh neuspěl, proti se postavila pětice zemí v čele s Velkou Británií.

3.3.3 Blair a jeho příklon k Evropě

Dne 23. června 2005 přednesl britský ministerský předseda projev v Evropském parlamentu, ve kterém shrnul priority nadcházejícího britského předsednictví. Projev se uskutečnil necelé tři týdny po všeobecných volbách ve Spojeném království, ve kterých Labour Party obhájila post vládní strany a potřeťí se ujala vytvoření vlády v čele s Tony Blairem. Svě cíle vláda rozdělila do tří velkých oblastí. První byla oblast ekonomických reforem a sociální spravedlnost, do které spadala modernizace finančního rámce unijního rozpočtu. Druhou skupinou byla „Bezpečnost a stabilita“, poslední oblastí byla „Role Evropy ve světě“. Kapitola se blíže zabývá předpokládanými ekonomickými reformami, jejichž vyjednávání se přímo dotýkala britského rabatu.

---

²⁰ *Analýza britského návrhu rozpočtu 2007 – 2013*. In: Současný stav schvalování finanční perspektivy na období 2007 – 2013. Praha, 6.12.2005. [Online], [cit. 4. 4. 2007]. Článek dostupný na WWW: <http://www.euroskop.cz/47574/119519/clanek/financni-perspektiva-evropske-unie/co-je-financni-perspektiva/>

²¹ Blíže k Paktu stability viz: FIALA, Petr; PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003.

²² *Analýza britského návrhu rozpočtu 2007 – 2013*. [Online], [cit. 4. 4. 2007]. Článek dostupný na WWW: <http://www.euroskop.cz/47574/119519/clanek/financni-perspektiva-evropske-unie/co-je-financni-perspektiva/>

²³ FERRER, Jorge Nuñez. *The Budget Agreement – Was it Worth the Fuss?* In: Thinking ahead for Europe Series [online]. Brussels: Centre for European Policy Studies, December 2005 [cit. 2006-03-13]. Dostupné na WWW: http://www.ceps.be/Article.php?article_id=499

Premiér se ve svém projevu plně odvracel od někdejší euroskeptické politiky britské opoziční Konzervativní strany a její premiérky Margaret Thatcherové, když uvedl, že: „Debatu ohledně budoucnosti Evropy není debatou mezi zastánci „Evropy volného obchodu“ a zastánci sociální Evropy, ani debatou mezi zastánci integrace v podobě společného trhu a zastánci Evropy jako politického projektu. Jde o to, abychom zahnali ty, kteří chtějí reformovat Evropu ve smyslu upuštění od evropských ideálů.“²⁴ Blair dal najevo, že myšlenka více sjednocené Evropy už není britskému premiérovi cizí, jako tomu bylo dříve. Dokonce sám sebe prezentoval jako hrdého Evropana, kterým byl i v dobách, kdy jeho vlastní strana chtěla sjednocenou Evropu opustit. „Jsem nadšeným Evropanem, v britském referendu o setrvání ve Společenství v roce 1975 jsem volil ‚ano‘. Když má strana zastávala politiku vystoupení z Evropy, řekl jsem, že s touto politikou nesouhlasím.“²⁵ Je pravdou, že v roli premiéra Blair podepsal Sociální chartu²⁶, podílel se na vytvoření moderní Evropské obranné politiky, konstruktivně se účastnil jednání o smlouvách z Amsterdamu a Nice. Pochopil, že EU „... je unií hodnot a solidarity mezi národy a lidmi, ne pouze unií společného trhu.“²⁷ Představu unie jako společného trhu prosazovala právě Thatcherová. Blair věřil v Evropu jako politický projekt, čímž se projevil, na britské poměry, jako proevropský premiér. Cíl politické Evropy Blair spatřoval v podpoře demokracie a efektivnosti institucí.

Za jeden z hlavních bodů britského předsednictví Blair označil vytvoření moderního finančního rámce unijního rozpočtu na léta 2007-2013. Domníval se, že Evropa potřebuje dobrý rozpočet, aby se obnovila její důvěryhodnost. Blair se ohrazoval proti tvrzení, že na summitu Evropské rady za lucemburského předsednictví v červnu 2005 byl proti kompromisu ohledně britského rabatu a že pouze vytáhl na poslední chvíli problém SZP. Zdůraznil, že on je „jediným britským vůdcem, který řekl, že bude debatovat o rabatu.“²⁸ Blair však potvrdil, že reforma SZP je nutná a měla by reflektovat legitimní potřeby farmářů. Nová finanční perspektiva by pak měla vést k tomu, že evropský rozpočet bude racionálnější. Británie prý zaplatí svůj podíl na rozšíření EU a zůstane druhým největším plátcem do rozpočtu, ale musí být splněny britské požadavky ohledně nastartování reformy SZP a dodržena pravidla finanční perspektivy, která učiní rozpočet moderním. Moderní

---

²⁴ *PM speech to the EU Parliament: full text*. Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, June 23, 2005 [online]. [Cit. 29. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page7714.asp>

²⁵ Ibid.

²⁶ Přesný název zní: Charta základních sociálních práv zaměstnanců, VB ji podepsala v roce 1998.

²⁷ *PM speech to the EU Parliament: full text*. Transcript. June 23, 2005 [online]. [Cit. 2006-10-29]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page7714.asp>

²⁸ Ibid.

rozpočet by podle Blaira neměl během dalších deseti let stále utrácet přes 40 % svých prostředků na SZP. Blair by upřednostnil přesun financí do oblasti výzkumu, vědy, vývoje a vzdělání, což by podpořilo vznik nového evropského sociálního modelu a pomohlo by to dosahovat cílů Lisabonské strategie.

3.3.4 Průběh britského předsednictví

Na tiskové konferenci 1. července 2005 (první den britského předsednictví) Blair uvedl: „Učiníme vše proto, abychom dosáhli dohody ohledně nové finanční perspektivy. Jestli se nám podaří dosáhnout shody, opravdu nevím a v současnosti to neví nikdo. Důležitá je ale snaha o jednání. Británie má před sebou velice nelehký úkol. Poté, co byl návrh rozpočtu zamítnut na poslední schůzce Evropské rady v červnu 2005, nastala oddechová přestávka pro evropskou politiku. Británie má tudíž obrovskou zodpovědnost za opětovné nastartování dialogu.“²⁹ Hrozilo totiž, že kdyby nedošlo k dohodě o budoucí finanční perspektivě za britského předsednictví (do konce roku 2005), mohlo by dojít k paralýze evropského rozpočtu po roce 2007 s tím, že Unie by nemusela být schopná zajišťovat financování svých klíčových politik, než by došlo k nějaké shodě. Tento fakt si ale neuvědomoval pouze Blair, nýbrž všichni evropští politici, a proto byli více či méně ochotni dosáhnout shody. President Evropské komise José Manuel Barroso později uvedl: „Kdybychom nedosáhli shody ohledně nové perspektivy do konce tohoto roku [2005], nové členské státy by nedostaly prostředky určené na jejich vývoj a růst v termínu, se kterým počítají. V evropském rozpočtu totiž figurují povinné výdaje – jako SZP, kde financování bude fungovat dále i bez finanční perspektivy, ale prostředky na kohezní fondy, rozvoj a programy pro výzkum bez nové perspektivy dále plynout nebudou.“³⁰ Evropská komise vyvíjela během půl roku britského předsednictví nátlak na evropské představitele, aby se na podobě nové finanční perspektivy domluvili. Tento tlak byl zřejmý při všech projevech předsedy Evropské komise Josého Barrosa. K dohodě při svých projevech vyzýval i Blair, neboť chtěl sklidit poklonu za úspěšné předsednictví, které by přineslo shodu v takto klíčovém aspektu evropské integrace. Britský přínos pro sjednocenou Evropu by pak byl neopomenutelný a Blair by se představil jako konstruktivní

---

²⁹ *PM's EU Presidency press conference*. Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, July 1, 2005 [online]. [Cit. 29. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page7782.asp>

³⁰ *Press conference at EU informal summit Hampton Court*. Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, October 27, 2005 [online]. [Cit. 29. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8393.asp>

Evropan nejen před svými kolegy v EU, ale hlavně před britskou veřejností, jejíž postoj k Unii je konzervativní. S problémem pozdního odsouhlasení nové finanční perspektivy by se Unie však nesetkala poprvé. Podobný problém prožívala již při přijímání rozpočtu na léta 2000 – 2006.³¹

Ve svém projevu v Evropském parlamentu ve Štrasburku dne 26. října 2005, den před zahájením neformálního summitu v Hampton Courtu, Blair uvedl, že na nadcházející schůzce bude chtít dosáhnout přijetí návrhu Evropské komise týkajícího se problému výzev, které s sebou přináší globalizace a nových možností, jak by se měla EU a její členské státy vyrovnávat se střety s globalizací.³² Návrh vyzdvihl nové prioritní politiky, do kterých by měla Unie investovat v rámci nové finanční perspektivy. Nové oblasti zájmu evropského rozpočtu vycházející z předloženého návrhu odpovídaly britským požadavkům na změnu výdajové struktury rozpočtu. Jako nejdůležitější oblast Blair vyzdvihl výzkum, vývoj a inovaci, tradiční zájem Velké Británie.³³ Mezi další priority pro nový finanční výhled na základě návrhu Komise zařadil energetickou politiku, zvýšení konkurenceschopnosti evropských univerzit, migrační politiku a sociální politiku v tomto pořadí. Blair zdůraznil, že: „Veškerá debata ohledně nové finanční perspektivy bude muset začít přeorganizováním rozpočtových priorit. Nový finanční výhled by měl být racionálnější, a měl by umožnit Evropě prosadit se v dnešním světě.“³⁴ Co se týče financování SZP v novém finančním výhledu, Blair následující den uvedl, že v tomto případě musí dojít ke změně, ale ta se „nedá provést přes noc, o což jsem také nikdy nežádal“.³⁵ To, oč Blair žádal byla taková změna výdajových priorit evropského rozpočtu, která by reflektovala potřeby moderní Evropy a jejích obyvatel. Naděje Blaira však

---

³¹ Sedmiletý finanční rámec na léta 2000-2006 byl schválen na berlínském summitu Evropské rady v březnu 1999 a s konečnou platností byl zakotven v meziinstitucionální dohodě z roku 1999.

³² *PM speech to the EU Parliament in Stasbourg*. Speech transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, October 26, 2005 [Online]. [Cit. 2006-10-29]. Dostupný z WWW:

<http://www.number10.gov.uk/output/page8384.asp>

³³ Více viz Blairův projev: *PM speech to the EU Parliament in Stasbourg*. Speech transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, October 26, 2005 [online]. [Cit. 2006-10-29]. Dostupný z WWW:

<http://www.number10.gov.uk/output/page8384.asp>

³⁴ *PM speech to the EU Parliament in Stasbourg*. Speech transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, October 26, 2005 [online]. [Cit. 2006-10-29]. Dostupný z WWW:

<http://www.number10.gov.uk/output/page8384.asp>

³⁵ *Joint press conference – Tony Blair, Jose Manuel Barroso, Josep Borell – in Strasbourg, following Mr Blair's speech to the Parliament*. Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, October 27, 2005 [Online]. [Cit. 2006-10-29]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8392.asp>

zmrazil záměr francouzského prezidenta Chiraca o tom, že nemůže dojít k žádné změně zemědělské dohody z roku 2002 před rokem 2013.³⁶

Neformální summit v Hampton Court u Londýna 27. a 28. října 2005 měl přinést shodu v otázce, jak bude Evropa odpovídat na výzvy globalizace. Jednání probíhala na základě výše zmíněného návrhu Evropské komise. Během tiskové konference Blair potvrdil, že „panovala shoda ohledně dokumentu předloženého Komisí.“³⁷ Státníci se dohodli na nutnosti spolupráce a aktivity v politikách, které Komise označila za prioritní pro budoucí finanční perspektivu.³⁸ Tento fakt považoval Blair za důležitý politický kontext, který by mohl vést k přijetí finanční perspektivy v prosinci. Během summitu varoval německý kancléř Gerhard Schröder, že budoucí kancléřka Merkelová nebude při rozhodování o podobě budoucího rozpočtového výhledu shovívavá. Chirac opět oznámil, že se nenechá nikterak v otázce rozpočtu zastrašit.³⁹ Blair však jinou náladu v Evropě ani neočekával. Poté, co se politici na budoucím rozpočtu již jednou neshodli, předpokládal ještě větší rozpory uvnitř EU. Neustále se ale snažil opakovat, že udělá vše pro to, aby bylo možné dosáhnout kompromisu. Že to ale nebude jednoduchá záležitost, věděli v danou chvíli všichni. O bližších aspektech tak ožehavé otázky, jakou evropský finanční rámec byl, se v Hampton Court nediskutovalo. Ve vzduchu však bylo cítit napětí provázené nervozitou z budoucího jednání.

V rozhovoru pro televizi Sky dne 2. prosince 2005 byl Blair dotazován, zda britští daňoví poplatníci nebudou doplácet více na Evropskou unii podle nové finanční perspektivy. Blair odpověděl: „Rozšíření Evropské unie jistě přinese povinnost více platit. Je však důležité, abychom neplatili více, než kolik činí náš čistý podíl.“⁴⁰ Blair si uvědomoval, že rozšíření EU je navzdory vyšším odvodům do společného rozpočtu do budoucna pro Británii výhodné. Když se budou nové země rozvíjet ekonomicky, přinesou nová pracovní místa a prosperitu všem. Rozšiřování EU navíc bude znamenat aspoň

---

³⁶ Více viz: *Joint press conference – Tony Blair, Jose Manuel Barroso, Josep Borell – in Strasbourg, following Mr Blair’s speech to the Parliament. Transcript.* Downing Street: Prime Minister’s Office, October 27, 2005 [Online]. [Cit. 2006-10-29]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8392.asp>

³⁷ *Press conference at EU informal summit Hampton Court.* Transcript. Downing Street: Prime Minister’s Office, October 27, 2005 [Online]. [Cit. 2006-10-29]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8393.asp>

³⁸ Více viz: *Press conference at EU informal summit Hampton Court.* Transcript. Downing Street: Prime Minister’s Office, October 27, 2005 [Online]. [Cit. 2006-10-29]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8393.asp>

³⁹ *Ibid.*

⁴⁰ *Interview with Sky television on the EU budget.* Transcript. Downing Street: Prime Minister’s Office, December 2, 2005 [Online]. [Cit. 2006-10-29]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8717.asp>

dočasný odklon od prohlubování integrace, což Británie vítá.⁴¹ Ohledně rabatu Blair uklidnil veřejnost, že se rabatu nevzdá. Dokonce k údivu publika, především evropského, uvedl, že „Přijmeme pouze takový návrh, podle kterého rabat poroste nebo jeho výše zůstane zachována, ale ne takový, podle kterého by byl rabat snižován.“⁴² Blair byl ochoten připustit, že Británie bude platit více na ekonomický rozvoj v nových evropských zemích, ale odmítl zvyšovat britské platby na Společnou zemědělskou politiku. Své platby chtěl ale stále zachovat pouze v rámci britského čistého podílu na těchto platbách.⁴³ Chápal, že evropské rozšíření bude všechny členské země něco stát. Blair byl na základě svých postojů několikrát načten, že chce brát chudým a dávat bohatým. Britský premiér chápal, že nemůže chtít snížit platby do nových, chudších zemí EU. Navíc sám chtěl, aby evropský rozpočet pomohl nastartovat ekonomiky těchto zemí, aby i ony mohly přispět k evropskému růstu. Tím více považoval přijetí dohody o podobě finanční perspektivy za složitou záležitost.

Obecně se předpokládalo, že všechny členské země budou při jednáních prosazovat a hájit své národní zájmy, které se velice lišily. Blair zdůraznil, že při jednáních odmítne požadavek jednat odděleně o reformě britského rabatu a Společné zemědělské politiky. Řekl, že „rabat je zde jediné kvůli SZP, a proto nelze uvažovat o jeho reformě bez reformy SZP.“⁴⁴ Blair věděl, že otázka další existence rabatu je důležitá pro britskou veřejnost a zároveň si uvědomoval, že francouzská veřejnost je velice nekompromisní v otázce SZP. Bylo zřejmé, že evropští politici musí zohledňovat při jednáních priority svých obyvatel.

Otázka reformy SZP však začala být důležitá nejen z hlediska členských států EU, ale také z hlediska světového obchodu.

Velká Británie v průběhu svého předsednictví uskutečňovala expertní bilaterální jednání ohledně finanční perspektivy se všemi členskými zeměmi. Jednotlivé státy měly možnost se vyjádřit k různým aspektům budoucího finančního výhledu. Mimo jiné se hovořilo o alokaci evropských prostředků na posílení konkurenceschopnosti EU, vědu a výzkum. Tento přesun financí byl právě cílem Británie. Blair své partnery ujišťoval, že při vytváření návrhu finanční perspektivy bude vycházet z pozic jednotlivých členských států, aby bylo možno dosáhnout dohody.

---

⁴¹ Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, Británie upřednostňuje mezivládní charakter Společenství před nadnárodním. Rozšiřování Unie alespoň načas oddálí další formy prohlubování integrace a s tím spojeného posilování nadnárodního charakteru.

⁴² *Interview with Sky television on the EU budget*. Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, December 2, 2005 [Online]. [Cit 27. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8717.asp>

⁴³ Ibid.

⁴⁴ Ibid.

Na začátku prosince 2005 se v Londýně sešli evropští politici, aby spolu jednali o budoucím financování Unie a vyřkli svá stanoviska. Diskuze se týkala nejen reformy výdajové stránky rozpočtu, ale také způsobu vyplácení financí, výpočtu výše různých ukazatelů a dalších aspektů financování evropských politik. Průběh jednání politici podrobněji nekomentovali, pouze pronesli, že názory jednotlivých států se rozcházejí.⁴⁵ Blair se začal obávat o dosažení dohody do konce roku, a tudíž i do konce britského předsednictví EU. Proč se však Blair tak usilovně snažil dosáhnout shody ohledně finanční perspektivy? Nová finanční perspektiva je velice důležitým dokumentem pro nové členské státy EU, kterým by měla pomoci k ekonomickému růstu. Británie si od tohoto faktu slibovala zvýšení obchodu s členskými zeměmi ze střední a východní Evropy a vznik nových možností pro investory, na základě čehož by mělo dojít ke zvýšení vlastní prosperity Velké Británie. Je tedy zřejmé, že za Blairovou „proevropskou“ snahou o dosažení shody byly především národní britské zájmy.

3.3.5 První britský návrh nové finanční perspektivy

Velká Británie předložila svůj návrh budoucí finanční perspektivy 5. prosince 2005. Blair očekával vzrušenou diskuzi, ale nepředpokládal, že svůj návrh bude revidovat hned za pár dní. Británie vycházela ze závěrů lucemburského předsednictví a v návrhu operovala s celkovými rozpočtovými prostředky ve výši 847 miliard EUR, což znamená 1,03 % HND Unie.⁴⁶ Oproti lucemburskému návrhu by tedy nové členské země dostaly o 14 miliard EUR méně na politiku soudržnosti. Londýn dokonce navrhl snížení rabatu, které by během sedmiletého rozpočtového období dosáhlo přibližně 8 miliard EUR.⁴⁷ Těchto 8 miliard by putovalo na náklady spojené s rozšířením – platby do nových zemí. Zbytek rabatu by byl vypočítáván na základě všech dalších výdajových oblastí, včetně výdajů na SZP do nových zemí a rostl by z ročního průměru 5 miliard EUR na 7 miliard EUR.⁴⁸ Blair však počítal

---

⁴⁵ *PM's press conference on EU Budget negotiations*. Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, December 9, 2005 [Online]. [Cit. 27. 11. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8743.asp>

⁴⁶ *European Union Budget 2007-2013: Written Ministerial Statement by UK Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs, Mr. Jack Straw, to the House of Commons*. London, 14.12.2005. [Online], [cit. 4. 4. 2007]. Dostupné na WWW:

<http://www.eu2005.gov.uk/servlet/Front?pagename=OpenMarket/Xcelerate/ShowPage&c=Page&cid=1107293561746&a=KArticle&aid=1133774264708>

⁴⁷ Na summitu v červnu se jednalo o snížení rabatu o 17 miliard.

⁴⁸ *European Union Budget 2007-2013: Written Ministerial Statement by UK Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs, Mr. Jack Straw, to the House of Commons*. London, 14.12.2005. [Online], [cit. 4. 4. 2007]. Dostupné na WWW:

s opravnými mechanismy i pro jiné země. Nizozemsko mělo získat úlevu pro odvody do rozpočtu, aby byla zmírněna jeho pozice největšího čistého přispěvatele v přepočtu na obyvatele. Jak se dalo očekávat, Británie dále navrhla revizi společného rozpočtu, která by měla být uskutečněna na základě návrhu Komise v roce 2008 a která by měla výrazněji ovlivnit financování další perspektivy od roku 2014.

Britský návrh si však záhy získal kritiku. Důvodem bylo, že potřebné finance nehledal v přeplacené SZP, nebo ve zrušení rabatu, ale v tom, že krátil prostředky určené na strukturální a kohezní politiku. Z tohoto balíčku totiž nejvíce čerpají nové chudší členské státy. Rozpočtová hlava 1b *Soudržnost pro růst a zaměstnanost* se oproti lucemburskému návrhu krátila o 10 miliard EUR.⁴⁹ Francii se nelíbil požadavek reformy SZP a nesolidárnost se situací v nových členských státech EU, ze stejného důvodu návrh odmítly i některé nové státy - Polsko, Maďarsko, Litva. Všechny nové země se ale tak odmítavě k návrhu nestavěly. Za základ pro možná další jednání označily návrh Česká republika, Slovensko a Slovinsko. Zejména Česká republika si uvědomila časovou náročnost přípravy subjektů na čerpání fondů z EU a nepřijetí finanční perspektivy považovala za horší situaci, než přijetí tohoto návrhu. Předseda Evropské komise José Manuel Barroso návrh odmítl se slovy, že „... je minimalistický a neodráží realitu rozšířené Unie a neusiluje o posílení postavení Evropské unie v globální konkurenci.“⁵⁰ Na základě postojů k britskému návrhu evropští politici očekávali, že se nadcházející summit Evropské rady na rozpočtu nedohodne.

Dne 9. prosince 2005 na tiskové konferenci k jednání o finanční perspektivě Blair pronesl, že „Pokud nedosáhneme shody do konce prosince, pravděpodobně jí nedosáhneme ani za rakouského nebo finského předsednictví v roce 2006. Předsednictví těchto dvou zemí sice budou efektivní a kompetentní, ale stanoviska členských zemí se jistě nezmění během jednoho roku.“⁵¹ Co by se však stalo, kdyby se evropské státy opravdu neshodly na podobě nové finanční perspektivy? Problémem by bylo, že kdyby státy nedosáhly shody

---

<http://www.eu2005.gov.uk/servlet/Front?pagename=OpenMarket/Xcelerate/ShowPage&c=Page&cid=1107293561746&a=KArticle&aid=1133774264708>

⁴⁹ *Analýza britského návrhu rozpočtu 2007 – 2013*. In: Současný stav schvalování finanční perspektivy na období 2007 – 2013. Praha, 6.12.2005. [Online], [cit. 4. 4. 2007]. Článek dostupný na WWW:

<http://www.euroskop.cz/47574/119519/clanek/financni-perspektiva-evropske-unie/co-je-financni-perspektiva/>

⁵⁰ ČÁSTEK, Michal. *Postoj členských států a Evropské komise*. In: Současný stav schvalování finanční perspektivy na období 2007 – 2013. [Online], [cit. 4. 4. 2007]. Článek dostupný na WWW:

<http://www.euroskop.cz/47574/119519/clanek/financni-perspektiva-evropske-unie/co-je-financni-perspektiva/>

⁵¹ *PM's press conference on EU Budget negotiations*. Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, December 9, 2005 [Online]. [Cit. 2006-10-29]. Dostupný z WWW:

<http://www.number10.gov.uk/output/page8743.asp>

ani v prosinci 2005 za britského předsednictví, ani v budoucím roce, pak by byl rozpočet podle pravidel předán do rukou Evropského parlamentu, který by ho vypracovával na jednoletém základě, ne v rámci sedmiletého výhledu. Navíc Evropský parlament by se musel řídit existujícím finančním režimem, což by znamenalo, že 10 nových členských zemí Unie by získalo z rozpočtu méně prostředků, než v případě přijetí nové finanční perspektivy. Navíc by nedošlo k závazku ohledně budoucí reformy výdajové stránky rozpočtu, a tudíž ani k příslibu reformy SZP. To by v důsledku znamenalo, že britský rabat by zůstal nezměněn a jeho absolutní hodnota by velice vzrostla.

Blair na tiskové konferenci dále oznámil, že „... s velikostí rabatu se nebude hýbat.“⁵² Jako první britský premiér ale projevil ochotu jednat o rabatu v souvislosti s příslibem přezkumu výdajové stránky rozpočtu, s nímž by zákonitě souvisela i reforma SZP. Na základě tohoto ujištění a výše zmíněného zájmu Británie na rozšíření Evropské unie Blair řekl: „Jsme ochotni platit náš plný podíl na platbách na ekonomický rozvoj nových členských zemí. Neměli bychom získávat rabat z těchto plateb. Co se však týče veškerých ostatních výdajů rozpočtu, zejména plateb na SZP, tam rabat zůstane v plné výši, nebo by se měl zvyšovat.“⁵³ Britové si chtěli ponechat rabat na veškeré výdaje na SZP, tedy i na takové výdaje na SZP, které poputují do nových členských zemí EU. Dále si chtěli rabat ponechat i na veškeré výdaje na ekonomický rozvoj, ale pouze na ty, které poputují do starých 15 členských zemí. Rabat by tedy nebyl uplatňován, jak vyplývá z Blairových slov, pouze při těch výdajích rozpočtu, které by směřovaly na ekonomický rozvoj nových členských zemí. Británie by tudíž platila svůj „plný“ podíl na financování ekonomického rozvoje těchto zemí. Přiblížila by se tak platbám podobně velkých zemí na tuto politiku (platbám Francie a Itálie), jejichž příspěvky do rozpočtu by několikanásobně vzrostly. Ale proč má Velká Británie takový zájem na hospodářském růstu těchto zemí? Plánuje totiž, že ekonomický rozvoj nových zemí bude přínosný pro ni samotnou, především v rámci rozvoje obchodu a investic. Z britského postoje tudíž jasně vyplývá snaha hájit své národní zájmy na evropské úrovni, jak jen to je možné a veškeré její konání se tomuto požadavku podřizuje. Nelze jí však nic vyčítat, protože podobně v Unii jednají i ostatní členské země.

Blair chápal, že reformy SZP nemůže být dosaženo nyní, pár týdnů před koncem britského předsednictví, a proto byl ochoten učinit závazek, že o reformě rabatu se bude

---

⁵² *PM's press conference on EU Budget negotiations*. Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, December 9, 2005 [Online]. [Cit. 2006-10-29]. Dostupný z WWW:

<http://www.number10.gov.uk/output/page8743.asp>

⁵³ *Ibid.*

jednat, až Evropská komise vypracuje dokument, který přinese přezkum výdajové stránky rozpočtu. Tento dokument by měl zohlednit financování SZP a rabatu a připravit půdu pro možné reformy, ke kterým by mělo následně dojít. Dokument by měl být připraven k projednávání v roce 2008 a měl by, podle britských požadavků, umožnit změnu Finanční perspektivy na léta 2007 – 2013, která by ovlivnila financování od roku 2009 (či 2010) dále. Blair tedy požadoval příslib možné změny výdajů EU pro druhou polovinu výhledové sedmiletky.

Jak Británie odůvodňovala svůj postoj, kdy apriori odmítala jakékoli návrhy vedoucí ke snižování rabatu během příštích 7 let? Británie si chtěla podržet rostoucí rabat z toho důvodu, že očekávala i růst svého čistého příspěvku do rozpočtu. Růst příspěvku do rozpočtu však čekal všechny staré země EU, přičemž některé se z čistých příjemců po rozšíření v roce 2004 dokonce staly čistými přispěvateli. Za spravedlivý podíl na platbách do rozpočtu Blair považoval takový podíl, který bude srovnatelný s podíly podobně velkých zemí, tedy Francie a Itálie, především v platbách na rozšíření.

3.3.6 Summit Evropské rady v prosinci 2005 – jednání o Finanční perspektivě na léta 2007 – 2013 a o britském rabatu⁵⁴

Britský tisk vyvíjel nátlak nejen na Blaira, ale i na Komisi, aby neotvírali otázku britského rabatu, pokud nebude současně otevřena otázka reformy zemědělské dohody z roku 2002.⁵⁵ Při projevech byl Blair opatrný, aby neuváženě nezveřejnil částku, která by podle jeho názoru měla putovat v příští sedmiletce na podporu zemědělství. Novináři spekulovali o částce nižší než 20 %.

Ve středu 14. prosince 2005 Velká Británie předložila nový návrh Finanční perspektivy na léta 2007 – 2013. Oproti minulému britskému návrhu zde byly jen nepatrné změny. Celkové rozpočtové prostředky EU byly zvýšeny na 849,3 miliardy EUR, tedy o 2,6 miliardy EUR oproti minulému návrhu.⁵⁶ Rozdíl byl tedy spíše jen symbolický.

---

⁵⁴ Kapitola se zabývá takovými aspekty jednání Evropské rady, které souvisely s britským rabatem. Další projednávané otázky viz dokument: *Evropská Rada, Brusel 15. a 16. prosince 2005 – Závěry předsednictví*. Průvodní poznámka. Od předsednictví pro delegaci. Brusel: Rada Evropské unie, 17. prosince 2005. CONCL 3, 15914/05. [Online], [cit. 5. 12. 2006]. Dostupné na WWW: http://www.eu2006.fi/news_and_documents/conclusions/vko50/en_GB/1166190412454/files/76427936618185113

⁵⁵ Viz předchozí kapitola.

⁵⁶ *Britský návrh rozpočtu (14.12.)*. In: *Současný stav schvalování finanční perspektivy na období 2007 – 2013*. Praha, 6.12.2005. [Online], [cit. 4. 4. 2007]. Článek dostupný na WWW: <http://www.euroskop.cz/47574/119519/clanek/financni-perspektiva-evropske-unie/co-je-financni-perspektiva/>

Navýšení mělo putovat do fondů soudržnosti a na odstavení jaderných reaktorů v Litvě a na Slovensku, mělo tedy putovat na podporu nových členských zemí. Na výši britských odvodů do rozpočtu se však nemělo měnit nic.

Dne 15. a 16. prosince 2005 proběhl summit Evropské rady v Bruselu, kterému předsedal Tony Blair. Evropští politici jednali o řadě otázek, jako budoucnost Evropy, vztah k Africe, globální přístup k migraci, boj proti terorismu, udržitelný rozvoj, změna klimatu, energie, růst a pracovní místa, vnější vztahy, atd.⁵⁷ Hlavním tématem setkání však byla Finanční perspektiva EU na léta 2007 – 2013, tedy první finanční výhled pro rozšířenou Evropu čítající 25 a více států, který ovlivnil budoucnost britského rabatu.

Britský deník The Times dne 16. prosince 2005 přinesl souhrn argumentů pro a proti zrušení britského rabatu: Argumenty pro zrušení – Británie si udrží svoji autoritu a vliv v Evropě, zaplatí svůj spravedlivý podíl na platbách na rozšíření, bez reformy rabat rapidně vzroste, a Británie tak nebude platit svůj spravedlivý podíl, Spojené království vzdáním se rabatu napomůže posílení Evropy. Argumenty proti zrušení – Británie je nejmenším příjemcem evropských fondů přepočteno na obyvatele, rabat je jedinou pákou, která napomůže snížení zemědělských dotací, zrušení rabatu by Británii stálo miliardy liber ročně, došlo by ke snížení vyjednávací pozice Velké Británie v Evropě.⁵⁸ Britský tisk tak potvrdil tezi, že Británie si uchovává rabat mimo jiné proto, že refundace je výhodným prostředkem pro dosahování britských cílů v Evropě. Rabat přináší britským politikům manévrovací prostor při jednáních a poskytuje jim možnost trvat si na svém a požadovat určité ústupky. To je jeden z hlavních důvodů, proč se Británie nechce vzdát rabatu. Britský premiér se však rabatu ani vzdát nemůže, protože by to bylo nepřijatelné pro domácí scénu.

---

⁵⁷ *Evropská Rada, Brusel 15. a 16. prosince 2005 – Závěry předsednictví*. Průvodní poznámka. Od předsednictví pro delegaci. Brusel: Rada Evropské unie, 17. prosince 2005. CONCL 3, 15914/05. [Online], [cit. 2006-12-05]. Dostupné na WWW: http://www.eu2006.fi/news_and_documents/conclusions/vko50/en_GB/1166190412454/_files/76427936618185113

⁵⁸ *Blair and Chirac go head to head over agriculture*. In: The Times (United Kingdom), 12/16/2005. 7EH1892058305. [Online], [cit. 25.2.2007]. Dostupné na WWW: <http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=58&hid=16&sid=4e5e986b-e91a-44d6-836b-262294b51a06%40SRCMS2>.

3.3.7 Nová Finanční perspektiva na léta 2007 – 2013 přijatá na summitu Evropské rady 15. a 16. prosince 2005

V dokumentu o finanční perspektivě se uvádí: „Finanční perspektiva by měla poskytnout potřebné finanční prostředky pro efektivní a spravedlivou reakci na budoucí vnější a vnitřní výzvy, včetně výzev, které vzejdou z rozdílných úrovní rozvoje v rozšířené Evropě. Měla by ověřit úsilí členských států dodržovat rozpočtovou disciplínu ve všech politikách.“⁵⁹ Výhled by měl zahrnout veškeré rozpočtové financování v letech 2007 – 2013 v Unii o 27 státech. Evropská rada jednala o tomto dokumentu jako o celku, který zahrnoval 3 části – Výdaje, Příjmy a Doložku o přezkoumání. Maximální výdajová částka Unie o 27 státech by měla čítat necelých 863 miliard EUR v letech 2007 – 2013, což představuje 1,045 % HND EU.⁶⁰ Oproti původnímu britskému návrhu se tedy jedná o navýšení rozpočtu o zhruba 15 miliard EUR. Oproti lucemburskému návrhu z června 2005 se jedná o snížení o zhruba 9 miliard EUR. Výdaje byly v nové finanční perspektivě rozděleny do 5 hlav, které by měly odrážet politické priority Unie a zaručovat efektivní alokaci zdrojů.⁶¹ Jednotlivé hlavy byly přejmenovány a pozměněny.⁶² Hlava 2 s názvem *Udržitelnost a správa přírodních zdrojů* zahrnuje financování Společné zemědělské politiky.

Před summitem Británie požadovala, aby se celková částka evropského rozpočtu (celkových výdajů) pohybovala pod hranicí 850 miliard EUR. Polsko a Francie však tuto sumu ihned odmítly jako příliš nízkou a neumožňující nárůst výdajů na strukturální fondy, zejména pro chudší země. Konečný britský návrh tedy vyhověl požadavkům a celková částka byla navýšena na zmíněných zhruba 863 miliard EUR. Největší částku tohoto navýšení zaplatí opět Německo. Čisté příspěvky ale narostou i všem ostatním největším plátcům do rozpočtu.

Co se týče příjmů rozpočtu, strop vlastních zdrojů a krytí rozpočtových položek zůstává na předchozí úrovni 1,24 % HND EU jako částka vyčleněná pro platby.⁶³ Celková výše položek závazků zahrnutých do souhrnného rozpočtu Evropské unie nesmí překročit

---

⁵⁹ Note: *Financial Perspective 2007-2013*. From the Presidency to the European Council. Brussels: The Council of the European Union, December 19, 2005. CADREFIN 268, 15915/05. [Online], [cit. 29. 11. 2006]. Dostupné na WWW: http://jsis.washington.edu/euc/FinancialPerspective_16Dec.pdf, str. 30.

⁶⁰ Ibid, str. 30.

⁶¹ Ibid, str. 31.

⁶² Seznam jednotlivých hlav a jejich přidělených prostředků viz: Note: *Financial Perspective 2007-2013*. From the Presidency to the European Council. Brussels: The Council of the European Union, December 19, 2005. CADREFIN 268, 15915/05. [Online], [cit. 29. 11. 2006]. Dostupné na WWW: http://jsis.washington.edu/euc/FinancialPerspective_16Dec.pdf

⁶³ Ibid, str. 32.

1,31 % celkového HND členských států.⁶⁴ Finanční perspektiva odkazuje na summit ve Fontainebleau a jeho princip, že žádný členský stát by neměl nést rozpočtové břemeno, které je nadměrné ve srovnání s jeho relativní prosperitou. Výhled se odvolává také na Rozhodnutí o vlastních zdrojích⁶⁵, které musí během let 2007 a 2008 projít ratifikací ve všech členských státech a mělo by začít platit od ledna roku 2009. Rozhodnutí přináší některé změny. Zdroj na základě DPH by měl být ustálen na hranici 0,30 %. Německý zdroj na základě DPH by měl čítat 0,15 %, rakouský 0,225 %, nizozemský a švédský 0,10 %.⁶⁶ Nizozemsko a Švédsko budou profitovat i ze snížení jejich ročního příspěvku na základě HND ve celkové výši přibližně 750 miliónů EUR⁶⁷. Tato snížení plateb na základě HND však nemají vliv na výši nizozemských a švédských plateb na britský rabat. Snížení tudíž budou těmto dvěma státům přiznána až po té, co dojde k výpočtu výše britského rabatu a jejímu financování. Toto opatření má tedy pouze snížit rozpočtové zatížení dvou zmíněných zemí.

V celé příští finanční perspektivě je tedy i nadále počítáno s existencí britského rabatu, který ale není ojedinělý, neboť svými opravnými mechanismy budou i nadále disponovat Německo, Rakousko, Švédsko a Nizozemsko, které získaly slevu ze svého přispívání na platbu britského rabatu již na základě rozhodnutí berlínského summitu Evropské rady v roce 1999.⁶⁸ Britský rabat však byl snížen o částku, která poputuje na strukturální a kohezní fondy do nových členských zemí. Británie se rozhodla, vzdát se až 10,5 miliardy EUR z rabatu.⁶⁹

Evropská rada se shodla na tom, že musí být proveden kompletní přezkum finančního rámce, který pokryje výdajovou i příjmovou stránku rozpočtu a pomůže Unii vytyčit prioritní oblasti, kam musí moderní Unie investovat prostředky. Přezkum příjmů a výdajů provede Evropská komise a zahrne do něj i problém Společné zemědělské politiky a britského rabatu. Komise předloží podle nové finanční perspektivy, svoji zprávu v roce 2008, poté bude o přezkumu jednat Evropská rada, která podle potřeby upraví výhled na

---

⁶⁴ Note: *Financial Perspective 2007-2013*. From the Presidency to the European Council. Brussels: The Council of the European Union. [Online], [cit. 29. 11. 2006]. Dostupné na WWW: http://jsis.washington.edu/euc/FinancialPerspective_16Dec.pdf

⁶⁵ Přijaté jednomyslně Radou ECOFIN za finského předsednictví ve druhé polovině roku 2006.

⁶⁶ Note: *Financial Perspective 2007-2013*. From the Presidency to the European Council. Brussels: The Council of the European Union. [Online], [cit. 29. 11. 2006]. Dostupné na WWW: http://jsis.washington.edu/euc/FinancialPerspective_16Dec.pdf, str. 32.

⁶⁷ Ibid, str. 32.

⁶⁸ Viz předchozí kapitola.

⁶⁹ *Přijatá finanční perspektiva (16.12)*. Praha. [Online], [cit. 4. 4. 2007]. Článek dostupný na WWW: <http://www.euroskop.cz/47574/119519/clanek/financni-perspektiva-evropske-unie/co-je-financni-perspektiva/>

léta 2007 – 2013. Podrobná zpráva Evropské komise se také stane podkladem pro další reformu evropských politik a pro další finanční perspektivu počínající rokem 2014.⁷⁰

V rozhovoru s novináři několik hodin po skončení summitu Blair oznámil: „Máme dohodu o finanční perspektivě. Shodli jsme se na celkové výši rozpočtu, která je vyšší než udával náš původní návrh a nižší, než udával lucemburský návrh. Důležité je, že rozpočet pamatuje na rozšíření a nové členské země mohou začít plánovat vynaložení prostředků, které získají. Hlavním cílem finanční perspektivy je zajistit přesun prostředků od bohatých zemí (starých 15 zemí EU) k novým, chudším zemím EU. Toto považuji za správné a spravedlivé.“⁷¹ Chudší země budou moci čerpat prostředky z rozpočtu prostřednictvím strukturálních a kohezních fondů. Prostředky pro nové členské státy se zvýší z 24 miliard EUR na 174 miliard EUR během rozpočtových sedmi let.⁷² Tyto finance by měly učinit z nových států prosperující a stabilní země, které budou obchodovat se starými členy EU, a díky tomu by měla prosperovat celá Evropská unie.

Podle nové dohody bude britský rabat i nadále v plné výši vypočítáván na základě veškerých výdajů rozpočtu, které poputují do starých 15 členských zemí, dále na základě veškerých výdajů na SZP (tedy i do nových 10 zemí).⁷³ Jediná oblast, kde se Británie své refundace vzdala, jsou platby na rozšíření, tedy platby na ekonomický rozvoj nových 10 členských zemí – tj. v rámci plateb na strukturální a kohezní fondy.⁷⁴ Na podobné platby do starých zemí si Británie rabat ponechala. Rabat však přestane být vypočítáván na základě plateb na ekonomický rozvoj nových členských zemí postupně až od roku 2009, definitivně pak přestane být rabat uplatňován na tyto platby až v roce 2011.⁷⁵ Částka 10,5 miliard EUR, o kterou má být rabat snížen, by byla v případě rozšíření Evropské unie do roku 2013

---

⁷⁰ Více viz: Note: *Financial Perspective 2007-2013*. From the Presidency to the European Council. Brussels: The Council of the European Union. [Online], [cit. 29. 11. 2006]. Dostupné na WWW: http://jsis.washington.edu/euc/FinancialPerspective_16Dec.pdf, str. 33.

⁷¹ *PM's press conference on EU Budget negotiations*. Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, December 17, 2005 [Online]. [Cit. 29. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8803.asp>

⁷² Note: *Financial Perspective 2007-2013*. From the Presidency to the European Council. Brussels: The Council of the European Union. [Online], [cit. 29. 11. 2006]. Dostupné na WWW: http://jsis.washington.edu/euc/FinancialPerspective_16Dec.pdf

⁷³ *European Community Finances: Statement on the 2005 EC Budget and measures to counter fraud and financial mismanagement*. London: HM Treasury, June 2005. Cm 6580. [Online], [cit. 2006-11-12]. Dostupné na WWW: http://www.hm-treasury.gov.uk/documents/international_issues/eu_information/int_eu_statefraud.cfm, str. 5.

⁷⁴ Británie, jako země, která podporuje rozšíření EU, již od roku 1999 neuplatňuje rabat při některých výdajích do přístupujících zemí.

⁷⁵ Viz tabulka In: *European Community Finances: Statement on the 2005 EC Budget and measures to counter fraud and financial mismanagement*. [Online], [cit. 2006-11-12]. Dostupné na WWW: http://www.hm-treasury.gov.uk/documents/international_issues/eu_information/int_eu_statefraud.cfm, str. 5.

ještě zvýšena, s výjimkou rozšíření o Rumunsko a Bulharsko, se kterým se již při podpisu dohody počítalo.

Lucemburský návrh z června 2005 počítal se snížením rabatu o 17 miliard EUR, podle nynější dohody má být snížen maximálně o 10,5 miliard EUR. Tyto finance právě poputují do nových zemí. „Jelikož ale rabat zůstává na všechny ostatní platby, jeho výše poroste až k průměru 5,8 miliard EUR ročně. Celkově se tedy rabat bude blížit hodnotě 41 miliard EUR za celé rozpočtové období, což je výrazně více než v uplynulém období.“⁷⁶ To, že nové chudší členské země získají více financí na ekonomický rozvoj prostřednictvím strukturálních a kohezních fondů, kde se Británie vzdala rabatu, však neznamená, že by nové členské země nemusely na rabat doplácet. Jejich platby na rabat jsou sice menší, neboť se odvíjejí od HND dané země, ale zůstanou zachovány.⁷⁷

V rámci dohody země pověřily Evropskou komisi vypracováním přezkumu všech aspektů evropského rozpočtu. Britská strana očekává, že hlavním bodem zprávy bude nutnost reformy SZP. Výslovný závazek přijetí reformy SZP v rámci příštích 7 let však odmítla Francie, proto se státy dohodly pouze na přezkumu rozpočtu. Víceméně se ale očekává, že přezkum provedený Komisí a reforma SZP spolu budou úzce souviset. Pokud by k nějaké reformě na základě přezkumu došlo, mohly by se příjmy a výdaje rozpočtu v druhé polovině finanční perspektivy (od roku 2009 nebo 2010) přizpůsobit výsledkům takovéto reformy. To však opět odmítá Francie, která vyhrožuje i použitím práva veta na změny týkající se výdajů na SZP do roku 2014. Plně by se pak přezkum a s ním související reformy měl projevit při přijetí nové finanční perspektivy s platností od roku 2014. Problémem však je, že nové členské země, které budou do té doby pobírat prostředky z rozpočtu na SZP, se možná spojí při přijímání nové finanční perspektivy od roku 2014 s Francií a vytvoří opozici jakýmkoliv reformám financování SZP. Největší britskou prohrou se tak tedy, podle britského tisku, opět ukazuje podpis zemědělské dohody z roku 2002, která zakonzervovala výdaje na SZP do roku 2013.⁷⁸

---

⁷⁶ *Commons statement on EU Council meeting: Tony Blair told MPs about the conclusions from the EU Council meeting he attended in Brussels. Transcript.* Downing Street: Prime Minister's Office, December 19, 2005 [Online]. [Cit. 25. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8807.asp>

⁷⁷ Ibid.

⁷⁸ Blair v té době řešil začátek války v Iráku a podle britského tisku se málo věnoval evropským otázkám, proto v roce 2002 podepsal zemědělskou smlouvu, která pro jeho záměr reformy SZP byla velice nevýhodná.

3.3.8 Průběh negociací

K dohodě napomohly vyjednávací schopnosti Tonyho Blaira, ale také německé kancléřky Angely Merkelové, která zprostředkovala jednání Británie s Francií a Polskem. Nová německá kancléřka předvedla, jaký by mohla mít v Evropě vliv. Na předcházejících summitech se mnohokrát bývalý kancléř Gerhard Schröder dohodl na společném postupu s francouzským prezidentem Jacquesem Chiracem, a pak svůj postup prezentovali ostatním. Tentokrát sice obě země odmítly britský návrh, avšak Merkelová zaujala vstřícnější postoj pro další jednání, než jak bylo zvykem u Gerharda Schrödera. Nedošlo zde k žádné diplomatické úmluvě těchto dvou zemí, Merkelová jednala postupně se všemi a snažila se dobrat kompromisního výsledku, čímž významně napomohla úspěchu při dosažení dohody. Dokonce souhlasila i s tím, že největší část navýšení rozpočtu zaplatí právě Německo. Podobně jako Blair, byla ochotna se vzdát národního zájmu (v německém případě to byl nižší příspěvek do rozpočtu) ve prospěch sjednocené Evropy. Německo je největším přispěvatelem, a přes to ještě na konci jednání slíbilo Polsku dodatečných 100 miliónů. Merkelová tak uspokojila polské požadavky a otevřela cestu k dohodě. Největší čistí přispěvatelé tudíž při jednání o perspektivě pamatovali na své chudší partnery ze střední a východní Evropy.

Podle některých novinářů výslednou dohodu umožnila vstřícnost Francie a Velké Británie, které souhlasily s přezkumem v období 2008 – 2009, kdy bude projednáváno i financování SZP a rabatu, tedy dvou „národních“ zájmů v Evropské unii, jejichž další setrvání a vývoj spolu úzce souvisí. Vstřícnost Francie je však poněkud diskutabilní, poněvadž francouzský prezident Chirac a irský premiér Bertie Ahern po summitu vítězně pronesli: „Bylo dohodnuto, že evropské výdaje na SZP se nezmění do roku 2014, než začne platit další finanční perspektiva.“⁷⁹ V případě, že by po přezkumu příjmů a výdajů evropského rozpočtu v roce 2008 mělo dojít k reformě SZP, je tedy pravděpodobné, že Francie by použila právo veta na veškeré změny financování, které by měly proběhnout ještě před rokem 2014. Chirac dokonce po summitu uvedl: „Budeme vetovat změny ve financování SZP, které by případně měly nastat po přezkumu v roce 2008-2009.“⁸⁰ Výraznější změny ve financování SZP, a tudíž i ve financování rabatu, se tedy nejspíše Evropa dočká až v rámci nové finanční perspektivy, která začne platit od roku 2014. V současnosti se však s jistotou nedá předpovědět, jaké budou postoje států k přezkumu

---

⁷⁹ *Blair bid for farm reform thwarted.* In: The Australian. 12/20/2005. 1008666313. [Online], [cit. 28.2.2007]. Dostupné na WWW: <http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=58&hid=16&sid=4e5e986b-e91a-44d6-836b-262294b51a06%40SRCSM2>.

⁸⁰ Ibid.

a případně reformě v letech 2008 – 2009, neboť dojde ke změnám politické elity. Ve Francii dokonce bude nová hlava státu, která může zastávat odlišné názory.

Francie a Irsko tedy byly s dohodou spokojeny, neboť jejich příjmy na SZP zůstaly nedotčeny. Řecký premiér Costas Karamanlis řekl: „Britské předsednictví si zaslouží pochvalu za jeho konstruktivní postoj při obtížných negociacích a za kuráž, kterou projevilo při snížení britské refundace.“⁸¹ Spokojeny byly i nové země EU, které získaly více prostředků prostřednictvím strukturálních a kohezních fondů.

Analytik CEPSu⁸² Jorge Nuñez Ferrer však ve své studii píše: „Nová dohoda je podkopána řadou úlev pro jednotlivé státy nebo regiony. Z návrhu je zřejmý postupný přístup k jednotlivým aspektům rozpočtu, čímž se návrh liší od předchozího lucemburského návrhu. To odráží filozofii britského předsednictví a britské vlády, která preferuje způsob řešení evropských problémů na čistě mezivládním základě a která dovede ovlivňovat jednotlivé státy tak, aby usilovaly o své národní zájmy.“⁸³ Ferrer dále pokračuje: „Z evropského hlediska není tato dohoda lepší, než by byla úmluva na základě lucemburského návrhu. Podepsaná dohoda snižuje transparentnost, odpovědnost a logiku příjmů rozpočtu. Plánovaný přezkum v letech 2008 – 2009 je nutný, aby předešel velice problematickým dohodám o dalším finančním výhledu v roce 2013.“⁸⁴

Blair byl spokojen, že „Nová perspektiva lépe reflektuje potřeby moderní Evropy a ukázala, že země jsou schopné nacházet kompromisy, i když je to velice složité. Pracovali jsme velice aktivně a dosáhli jsme za daných podmínek nejlepšího výsledku.“⁸⁵ Finanční perspektivu však ještě čekala dlouhá cesta schvalování v Evropském parlamentu. Konečným výsledkem pak měla být meziinstitucionální dohoda mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí.

---

⁸¹ *Blair bid for farm reform thwarted*. In: The Australian. 12/20/2005. 1008666313. [Online], [cit. 28.2.2007]. Dostupné na WWW: <http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=58&hid=16&sid=4e5e986b-e91a-44d6-836b-262294b51a06%40SRCMS2>.

⁸² Centre for European Policy Studies

⁸³ FERRER, Jorge Nunez. *The Budget Agreement – Was it Worth the Fuss?* In Thinking ahead for Europe Series [Online]. Brussels: Centre for European Policy Studies, December 2005 [cit. 2006-03-13]. Dostupné na WWW: http://www.ceps.be/Article.php?article_id=499

⁸⁴ Ibid.

⁸⁵ *PM's press conference on EU Budget negotiations*. Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, December 17, 2005 [online]. [Cit. 2006-10-29]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8803.asp>

podporou, který si mohl dovolit s rabatem „zahýbat“. Sám si uvědomoval, že se pouští na tenký led, a proto byl v dalších otázkách ohledně evropského rozpočtu a dalších aspektů rabatu a nutné reformy SZP nekompromisní. Nový vůdce opoziční Konzervativní strany David Cameron našel v Blairově snížení rabatu vhodné téma, díky kterému se mohl snažit poškodit vládu v očích veřejnosti. Sám sebe Cameron prezentoval jako horlivého zastávce britských zájmů v Unii s tím, že on by se rabatu bez jisté reformy SZP nikdy nevzdal. Problémem ale je, že David Cameron nevěděl, jak by on postupoval při přijímání dohody o finanční perspektivě, a jak by se snažil dosáhnout shody. Blair se proto před jeho útoky mohl bránit, neboť argumentoval tím, že on sice udělal nepopulární krok, ale aspoň tak dosáhl dohody, která navíc v důsledku přinese Británii prosperitu v podobě obchodu s novými zeměmi EU. Cameronovi, který je zastáncem rozšiřování EU, by na místě Blaira zřejmě nezbylo nic jiného, než navrhnout podobný kompromis. Další politické strany se vesměs také stavěly proti Blairově politice v Evropě negativně a dotazovaly se, kde Blair vezme finance, které slíbil Evropě. Veškeré útoky ale Blair odvracel slovy, že napomohl chudším státům EU a naplnil tak jejich očekávání.

Problém se však vyskytl i v Blairově vlastní straně. Britský ministr financí Gordon Brown totiž, podle tisku, nebyl před podpisem dohody o finanční perspektivě konzultován. Po dobu bruselského summitu se Brown nacházel na obchodní schůzce ve Spojených státech amerických. Blair se rozhodl k podpisu dohody bez porady s ním, a Brown tak ztratil možnost jednání ovlivnit. Ministr Brown byl pochopitelně s dohodou nespokojen. Po návratu řekl, že „Dohoda povede k obrovským tlakům na veřejné finance.“⁸⁸ Ve skutečnosti bude dohoda pro Británii znamenat zvýšení rozpočtového deficitu a povede postupně ke zvýšení daní a půjčkám.⁸⁹ V době, kdy se ministerstvo financí snaží o udržení veřejných výdajů na uzdě, jistě nemohl Gordon Brown s dohodou o finanční perspektivě souhlasit. Brown prosazoval snížení evropského rozpočtu a nelíbilo se mu, že Blair naopak povolil jeho zvýšení. Brown navíc požadoval striktní francouzské ujištění o tom, že dojde k reformě SZP, než se bude hýbat s rabatem. Jednoznačně nechtěl zvýšení britských příspěvků do rozpočtu. Blairovi kritikové psali, že jeho tvář evropského lídra se pro něj stala důležitější než role zastávce národních zájmů.

---

⁸⁸ *Party rift looms over British EU deal*. In: The Australian, 12/19/2005. 2012033302. [Online], [cit. 4.3.2007]. Dostupné na WWW: <http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=58&hid=16&sid=4e5e986b-e91a-44d6-836b-262294b51a06%40SRCMS2>.

⁸⁹ *EU budget deal threatens Brown's public finances*. In: Sunday Business (United Kingdom), 18/12/2005. 2W62W62023157105. [Online], [cit. 28.2.2007]. Dostupné na WWW: <http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=58&hid=16&sid=4e5e986b-e91a-44d6-836b-262294b51a06%40SRCMS2>.

Předseda Evropské komise José Manuel Barroso označil britské předsednictví za velice úspěšné. „I když jsme se s premiérem Blairem mnohokrát neshodli, jednání byla velice konstruktivní a výsledná dohoda je dobrým dokumentem. Panu Blairovi musím poblahopřát k úspěšnému předsednictví.“⁹⁰

3.4 Poznámka k dalšímu vývoji

Dohoda byla následně potvrzena v dubnu 2006 meziinstitucionální dohodou o rozpočtové disciplíně a procedurách, která byla přijata představiteli Rady, Komise a Evropského parlamentu. Meziinstitucionální dohoda zvedla míru celkových výdajů rozpočtu na 864 miliard EUR v cenách roku 2004, což odpovídá hodnotě 1,0475 % HND EU.⁹¹ Evropský parlament dále do dohody zahrnul opatření vedoucí ke zvýšení rozpočtové disciplíny.

Dne 17. května 2006 schválil Evropský parlament novou Finanční perspektivu na léta 2007 – 2013. Novým členským státům se tak otevřel přístup k vyšším příspěvkům ze společné pokladny. Pro přijetí konečné dohody mezi parlamentem, Komisí a členskými státy hlasovalo 440 poslanců, proti bylo 190 a 14 se zdrželo.⁹² „Evropský parlament sice původně požadoval rozpočet v objemu 1,18 % HND EU, tedy v celkové výši 974,8 miliard EUR, ale nepřijetí odsouhlasené finanční perspektivy se nepředpokládalo.“⁹³

3.5 Zhodnocení Blairova „konstruktivního přístupu“ k otázce britského rabatu

Profesor Dick Leonard píše: „Britští ministři při jednáních v EU často vystupovali zdrženlivě a nacionalisticky, když se snažili hájit jen britské zájmy. Tento postoj však Británii přinesl oslabení vlivu ve společenství a neochotu evropských partnerů podrobovat

---

⁹⁰ *Joint press conference with Josep Borell and Jose Manuel Barroso in Brussels*. Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, December 20, 2005 [Online]. [Cit. 2006-10-29]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8829.asp>

⁹¹ *European Community Finances: Statement on the 2005 EC Budget and measures to counter fraud and financial mismanagement*. London: HM Treasury, June 2005. Cm 6580. [Online], [cit. 2006-11-12]. Dostupné na WWW: http://www.hm-treasury.gov.uk/documents/international_issues/eu_information/int_eu_statefraud.cfm

⁹² 17.5. – *Evropský parlament schválil finanční perspektivu*. [Online], [cit. 4. 4. 2007]. Článek dostupný na WWW: <http://www.euroskop.cz/47574/119519/clanek/financni-perspektiva-evropske-unie/co-je-financni-perspektiva/>

⁹³ *Evropská unie schválila nový finanční rámec na léta 2007 – 2013*. Praha: Česká spořitelna, 19.12.2005. [Online], [cit. 4.4.2007]. Dostupné na WWW: http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/EU_rozpocet_2007-13.pdf

se britským zájmům. Blairovi ministři se však poučili a dny Británie jako „mrzutého“ partnera snad skončily.“⁹⁴

Při jednání o budoucí finanční perspektivě se plně projevilo vyjednávačské umění Tonyho Blaira. Dal najevo, že Británie je ochotna ustoupit z požadování plné výše rabatu, když za to něco získá. Požadovala reformu SZP. S tím nesouhlasila Francie, ale Británie dosáhla alespoň závazku provést přezkum rozpočtu, se kterým reforma SZP úzce souvisí. Blairovi se tedy podařilo dosáhnout svého. Plně mu k tomu pomohl rabat, který zlepšil jeho vyjednávací pozici. Vzdát se refundace úplně však Blair nemohl. Bylo by to nestravitelné pro britskou veřejnost a v budoucnu by britský předseda vlády neměl z čeho ustupovat na dalších jednáních. Právě rabat přináší britskému premiérovi manévrovací prostor uvnitř Evropy. To si Blair při jednáních uvědomoval, a proto navrhl snížení rabatu výměnou za přezkum rozpočtu. V celkových částkách však rabat i nadále poroste, a tak bude mít i příští britský ministerský předseda připravenou dobrou půdu pro další vyjednávání. Opět se bude moci vzdát části rabatu, což ho zobrazí jako velkého Evropana, ale na druhé straně za to bude moci požadovat ústupky, na které jistě velká část zemí ráda přistoupí, jen když nebude muset platit na britský rabat. Potvrzuje se tedy teze, že rabat je pro Británii důležitou diplomatickou výhodou, která jí umožňuje dosahovat v Unii alespoň částečně svých cílů.

Během vyjednávání o evropském rozpočtu na léta 2007-2013 hrál významnou roli spor dvou vizí. Té, která neklade důraz na další prohlubování politické integrace a místo toho upřednostňuje výhody liberalizace, a druhé, podporující větší integraci s prvky sociálního státu. Celá diskuze byla ovlivněna letitým sporem mezi Velkou Británií a Francií. Nakonec bylo dosaženo kompromisního řešení v podobě závazku k zahájení dialogu o přehodnocení financování Společné zemědělské politiky v horizontu let 2008 až 2009. Cenou za tuto úmluvu bylo omezení britské slevy z rozpočtu EU (rabatu), ale pouze takové omezení, které zajistí, aby kvůli rabatu nebyly ochuzeny nové členské státy.

---

⁹⁴ LEONARD, Dick. *Guide to the European Union*. 6th ed. Great Britain: the Economist Newspaper Ltd., 1998, str. 262.

4. Názory evropských politiků na otázku existence britského rabatu

Názory evropských politiků na postavení Velké Británie v Evropské unii a na existenci britského rabatu byly zjišťovány formou dotazníku, který jim byl odeslán e-mailovou korespondencí. Politici měli odpovědět na tři otázky, které se vztahovaly k existenci britského rabatu. Mohli také připojit svůj vlastní komentář k problematice britské refundace. Zhruba polovina politiků, kteří si dali práci a dotazník vyplnili, odpověděla stručně (i jednoslovně) na předložené otázky. Přibližně třetina politiků vyplnila dotazník, ale svůj osobní vztah k britskému rabatu popsala obsáhleji. Zbytek politiků neodpověděl na předložené otázky, ale esejevitě popsal problém britského rabatu, nutnost jeho změn a svůj vztah k refundaci. Několik poslanců z britského parlamentu dokonce ke své odpovědi připojilo obecné postoje své politické strany, či odkazy na různé projevy.

Cílem korespondence bylo zjistit, jaký názor na britský rabat zastávají politici z různých zemí Evropské unie a porovnat je. Kontaktováni byli zástupci Evropského parlamentu z několika členských zemí EU, členové kanceláří evropských komisařů, a především poslanci britského parlamentu (House of Commons), kanceláře britských ministerstev a Kancelář britského premiéra. Možnost vyjádřit se ke zvolenému tématu dostali i čeští poslanci a senátoři.

Práce s rozesíláním dotazníků více než tisícovce evropských politiků byla zdouhavá, ale nesmírně zajímavá. Nalézt e-mailové adresy poslanců Evropského parlamentu, kanceláří Evropské komise, poslanců britského a českého parlamentu nebylo příliš složité. Většina politiků má své adresy zveřejněny pod svým jménem na internetu, a dokonce zde i často vybízejí své voliče, aby jim poslali své dotazy.

Největším problémem bylo to, že většina politiků sice odpovídá svým voličům ze svých volebních obvodů, ale není ochotna odpovídat na dotazy výzkumných pracovníků nebo analytiků, tím méně na nepříjemné dotazy vysokoškolských studentů ze střední Evropy. I proto jsem se setkávala s větší vstřícností odpůrců rabatu, kteří se chtěli podělit o své názory a jejich horlivé odpovědi přicházely během dvou dnů od odeslání dotazníku. Při procházení jednotlivých odpovědí je však nutné si uvědomit, že jednotliví politici byli dotazováni během podzimu roku 2006, a tak někteří v současnosti své funkce již nezastávají.

Rozesláno bylo přes tisíc e-mailů, zpět se jich vrátilo přibližně šedesát. Některé odpovědi přicházely až po dvou či třech měsících od odeslání. Nakonec však přišly vyplněné dotazníky od představitelů všech obeslaných zemí, představitelů všech

obeslaných institucí a všech obeslaných politických stran. Díky tomu se odpovědi různí od největších odpůrců rabatu po největší zastánce rabatu, a výsledek je tím zajímavější.

Politici byli dotazováni na své názory ohledně britského rabatu, jeho existence a možnosti řešení do budoucna. Odpovídali na otázky: 1. Myslíte si, že si Británie udržuje svoji slevu z příspěvku do unijního rozpočtu (rabat) proto, aby tím zdůraznila svoji důležitost a silnou roli v Evropě? 2. Má britská snaha udržet si rabat více politický než ekonomický důvod? 3. Je rabat pro Británii stále potřebný a proč? Jak by se měla otázka rabatu řešit v budoucnu? Politici však v řadě případů přikládali i své názory a komentáře na financování v Unii obecně.

Interview probíhala prostřednictvím e-mailové korespondence v říjnu a listopadu 2006.

Konkrétně byli kontaktováni:

1. Za členské státy Evropské unie - poslanci Evropského parlamentu z těchto zemí (dotazník obdrželi za uvedené země všichni poslanci EP):

- Německo – pro zobrazení názorů představitelů země, která je největším plátcem do evropského rozpočtu.
- Nizozemsko – pro zobrazení názorů představitelů země, která je největším plátcem v přepočtu na obyvatele.
- Francie – pro zobrazení názorů představitelů země, jejíž snahou je nereformovat Společnou zemědělskou politiku, což úzce souvisí s existencí rabatu.
- Česká republika – pro zobrazení názorů představitelů nové členské země EU.

2. Za Evropskou komisi - Kancelář evropské komisařky pro rozpočet EU a kanceláře několika dalších vybraných komisařů EU.

3. Za Spojené království Velké Británie a Severního Irsku:

- Poslanci Evropského parlamentu za Spojené království (všichni)
- Poslanci britského parlamentu (House of Commons) – celkem 605 odeslaných dotazníků.
- Kancelář ministerského předsedy Tonyho Blaira
- Ministerstvo financí Velké Británie (HM Treasury), ministerstvo zahraničních věcí (The Foreign and Commonwealth Office)

4. Za Českou republiku - jelikož je práce psána v České republice, byla taktéž kontaktována řada českých politiků. Záměrem bylo zjistit názory představitelů nové členské země na postavení Velké Británie uvnitř společenství a na přístup velkých a starých států k evropským politikám. Obesláni za českou stranu byli:

- Poslanci Evropského parlamentu za Českou republiku (všichni)
- Členové Výboru pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (všichni)
- Členové Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (všichni)
- Velká část českých senátorů (asi 40 dotazníků)
- Kancelář Ministerstva financí
- Kancelář Ministerstva zahraničních věcí
- Kancelář prezidenta Václava Klause

Z více než tisíce obeslaných evropských politiků odpovědělo přibližně 60. Jmenný seznam politiků, kteří odpověděli, je k dispozici v příloze.

4.1 Obecně k odpovědím

Problémem, který se týkal analýzy došlých odpovědí bylo, že především v případě britského parlamentu politici často odpovídali tak, jak jim předepisuje jejich stranická příslušnost a odkazovali na projevy jejich spolustraníků, které pojednávaly o problému rabatu. Několik poslanců dokonce vůbec neodpovědělo na otázku ohledně politického podtextu britského rabatu. Zřejmě ji považovali za příliš troufalou. Přibližně v šesti z šedesáti odpovědí jsem se setkala s prosbou o neuvádění jména daného politika. Tyto odpovědi ale překvapivě nebyly nikterak odvážné. Nejodvážnější odpovědi zazněly od představitelů jiných evropských zemí, než Velké Británie, nebo od členů jiných politických stran než vládní Labour Party.

Nejzajímavější odpovědi přinesla otázka, zda britský rabat ilustruje silnou roli Británie v Evropě. Zastánci pouze ekonomického charakteru rabatu zde horlivě odpovídali, že nikoliv. Zastánci politického charakteru refundace, až na výjimky, psali, že ano a že Británie silnou roli zastává a měla by zastávat. Odpůrci rabatu obecně odpovídali, že Británie silné postavení v Evropě nemá a s podobnou výjimkou ho ani mít nemůže.

Na otázku, zda má britský rabat více politický nebo ekonomický podtext, politici většinou odpovídali, že refundace má charakter jak ekonomický, tak politický. Obecně:

zastánci rabatu a současně představitelé Labour Party a Conservative Party vyzdvihovali charakter ekonomický. Představitelé jiných politických stran a jiných zemí pochopitelně upřednostňovali význam politický. Naprosté popření ekonomického charakteru zaznělo od představitelů UK Independence Party (britská politická strana, která usiluje o vystoupení Spojeného království z EU), od představitelů jiných zemí EU (hlavně z Německa) a překvapivě i od jednoho člena Conservative Party (Douglas Carswell).

Odpovědi na otázku, zda je rabat pro Británii stále potřebný a proč, také přinášely protichůdná stanoviska. Poslanci z vládní Labour Party, často i z Conservative Party psali, že rabat je stále nutný a bude i do budoucna (ať už jako ekonomický přínos, nebo jako politická výhoda), dokud nedojde k reformě Společné zemědělské politiky a jejího financování. Často zde citovali projevy ministerského předsedy Blaira z druhé poloviny roku 2005 a odkazovali na jeho politiku vůči EU. Politici z jiných politických stran nebo z jiných zemí se spíše přikláněli k názoru, že rabat je dnes již „přežitek“, se kterým by Británie „měla něco dělat“. Nekladli takový důraz na spojitost rabatu se SZP, ale spíše tento vztah zobrazovali v historickém kontextu.

Překvapivé bylo, že některé odpovědi byly vskutku emotivní. Především u Labour Party, v menší míře i u Conservative Party, se projevovala obrovská snaha obhájit existenci rabatu a přesvědčit čtenáře o jeho správnosti. Především u představitelů jiných zemí, ale i u několika poslanců Conservative Party a Liberal Democrats byla patrná hluboká nespokojenost s existencí britské refundace. Politici nešetřili ani silnými slovy. U některých politiků bylo zřejmé, že skutečně vyjadřují svůj vlastní názor, který nebyl ovlivněn stranickou politikou.

Několik málo nestranných odpovědí, které se nezastávaly britského rabatu, ani ho nekritizovaly, přicházelo z Evropské komise. Kanceláře evropských komisařů pouze poskytly materiály, odkázaly na projevy a popsaly současný stav bez náznaku jakéhokoliv vlastního názoru na danou problematiku. Podobný postoj Evropské komise byl předpokládán. Za nestranný se dá obecně označit také postoj českých politiků, kde jen několik málo vyjádřilo svůj osobní názor. Většina pouze konstatovala, že rabat je ekonomickou a politickou záležitostí Velké Británie a souvisí s reformou SZP.

Ve výsledku výzkum mezi evropskými politiky přinesl velice zajímavé odpovědi, které se nejen velice liší, ale často jsou naprosto protichůdné. Proto je důležité si při analýze odpovědí vždy uvědomit stranickou a státní příslušnost daného politika, což jeho odpověď víceméně předurčuje.

Shrneme-li odpovědi evropských politiků, obecně se dá říci, že otázka britského rabatu je v Evropě velice živým a citlivým tématem, ke kterému má v podstatě každý co říci a každý k němu zastává nějaký postoj. Tento postoj pochopitelně pramení z politické a státní příslušnosti daného politika.

Konkrétní seznam jmen politiků, kteří zaslali svoji odpověď, společně s jejich politickou a státní příslušností je k dispozici v příloze.

4.2 Kdo je kdo (rozdělení na zastánce a odpůrce) obecně

Mezi zastánce další existence britského rabatu patřili pouze Britové. Nejpočetnější skupinu zastánců refundace tvořili, zcela podle očekávání, členové britského parlamentu (House of Commons). Pouze čtyři z 25 poslanců byli proti rabatu. Naprostá většina zastánců byla členy vládní Labour Party. Jen přibližně třetina poslanců, kteří obhajovali rabat, byla členy opoziční Conservative Party a třetí politické strany – Liberal Democrats.

Britští poslanci Evropského parlamentu tak jednotní v názorech nebyli. Přesně polovina z jejich odpovědí se klonila na stranu rabatu a polovina proti. Na straně rabatu to byli poslanci z největších britských politických stran.¹ Proti rabatu byli poslanci z menších a radikálních politických stran.² Žádný politik jiné evropské země se se svojí odpovědí nezařadil mezi zastánce další existence britského rabatu. Pochopitelně by to bylo nelogické, neboť rabat je pro ostatní evropské země zátěží, nikoliv přínosem, jako pro Spojené království.

Mezi odpůrce rabatu patřili samozřejmě politici jiných zemí EU, než Velké Británie. Za snahu o zrušení refundace se stavěli všichni poslanci EP z Francie, Německa a Nizozemska, kteří zaslali svoji odpověď. Do tohoto tábora patřila i řada českých politiků, a to poslanců EP, senátorů i poslanců Parlamentu ČR. K argumentům pro ukončení rabatu se přihlásila jen hrstka poslanců britského parlamentu.³

Nedá se říci, že by v Británii mezi odpůrce rabatu obecně patřili spíše proevropštější politici, kteří při jednáních zastávají konstruktivnější a vstřícnější postoje vůči Evropě, jak by se dalo logicky předpokládat. Překvapením bylo, že mezi nejtvrďší odpůrce rabatu s nejradiálnějsími názory patřili britský poslanec EP Thomas Wise a poslanec britského parlamentu Douglas Carswell. Tito politici nejen, že odmítli existenci rabatu, ale dokonce i členství Spojeného království v Evropské unii. U Wiseho se jeho postoj dá vysvětlit jeho

---

¹ Labour Party, Conservative Party, Liberal Democrats

² Green Party, UK Independence Party

³ Dva z nich z vládní Labour Party, jeden z opoziční Conservative Party.

politickou příslušností. Je členem UK Independence Party, která usiluje o vystoupení Británie z evropského společenství. Je však zajímavé, že když Wise usiluje o ukončení členství v Unii, je zároveň pro ukončení britské refundace, neboli zvláštnosti, která Británii odlišuje od ostatních zemí, a mohla by se tudíž stát i argumentem pro vystoupení ze sjednocené Evropy. Douglas Carswell je členem opoziční britské Conservative Party. I on překvapivě preferuje ukončení rabatu a následné vystoupení z Unie.

Mezi politiky, jejichž odpovědi se nedají zařadit ani mezi podporující další existenci refundace, ani za odporující rabatu, patří většina českých politiků. Různé instituce, jako Kanceláře jednotlivých evropských komisařů, kanceláře britských ministerstev a velvyslanectví se také svými odpověďmi neřadily do žádného tábora. Ve svých odpovědích odkazovaly na různé projevy nebo popisovaly historický vývoj a současný stav vyjednávání o rabatu.

Přesné rozdělení politiků na zastánce a odpůrce s jejich politickou a státní příslušností je k dispozici v příloze.

4.3 Argumenty zastánců britského rabatu obecně

Obecně se dá říci, že zastánci setrvání britského rabatu projevovali myšlenky podobné názorům Tonyho Blaira, který se o svém postoji k otázce refundace často vyjadřoval během britského předsednictví Evropské unie v roce 2005. Někteří politici, především z Labour Party, také často na výroky Tonyho Blaira odkazovali. Souhrnně se dá říci, že zastánci svoji obhajobu rabatu stavěli na faktu, že refundace chránila britský rozpočet především v letech 1995 – 2002, kdy Británie platila 2,5krát více do rozpočtu než Francie a Itálie, dokonce i přes existenci svého opravného mechanismu. Bez rabatu by Británie platila 14krát více než Francie a 10krát více než Itálie.⁴ Tento výrok se v odpovědích vyskytl vícekrát a jeho původ se dá nalézt už ve výroci Tonyho Blaira v druhé polovině roku 2005.⁵ Britský postoj k Evropské unii byl většinou v e-mailech popisován jako velice konstruktivní, především díky premiéru Blairovi. Jako největší důkaz britské vstřícnosti byla popisována Blairova ochota jednat o rabatu za britského předsednictví a snížení refundace ve prospěch nových chudých zemí EU.

⁴ Uvedeno např. v korespondenci britského poslance Johna Grogana. 7. 12. 2006.

⁵ Podobné srovnání přednesl Tony Blair na tiskové konferenci v červenci roku 2005. Viz: *Britain's rebate haunts European negotiations*. In: The Sunday Times. 06/12/2005. 7EH0877242034. [Online], [cit. 28. 2. 2007]. Dostupné na WWW: <http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=15&hid=16&sid=4e5e986b-e91a-44d6-836b-262294b51a06%40SRCSM2>.

Jako Blairův úspěch byl v korespondenci popisován fakt, že se premiérovi podařilo dosáhnout parity v platbách do rozpočtu EU, jelikož britský příspěvek se prvně v historii přiblížil příspěvkům podobně velkých zemí (Francie a Itálie). Předchozí stav, kdy Británie platila o mnoho více, nesli britští politikové těžce. Za další veliký úspěch Blaira je obecně považována smluvená výše britského rabatu, která poroste k číslu 5,8 miliard EUR ročně a celkem 41 miliard EUR za celé rozpočtové období 2007 - 2013.⁶

Zastánci rabatu pochopitelně v korespondenci odmítali jakékoliv nakládání s britským rabatem, dokud nedojde k reformě Společné zemědělské politiky. Britskou slevu z rozpočtu považovali za plně ospravedlnitelnou, neboť Británie dostává jen málo prostředků z rozpočtu EU zpět.

4.3.1 Rozdělení zastánců rabatu a jejich konkrétní výroky

První skupina

Zastánci existence britského rabatu se dají rozdělit na dvě skupiny. Jednou skupinou jsou ti politici, kteří považují rabat čistě za ekonomickou záležitost, která nepřináší Británii jiné, než ekonomické výhody. Zda si to opravdu myslí, či je stranická disciplína zavazuje se takto vyjadřovat, je vedlejší otázka. K těmto politikům však patřila pouze hrstka dotazovaných. Větší část politiků inklinovala k názoru, že rabat má jak ekonomický, tak politický podtext. Rob Marris, britský poslanec za vládní stranu, uvedl, že: „... z politického hlediska rabat ilustruje vůdčí roli Spojeného království v Evropské unii. Z ekonomického hlediska je však refundace důležitější, neboť struktura britské ekonomiky je značně odlišná od ekonomik ostatních členských zemí EU, které mají nadprůměrný HDP na obyvatele.“⁷ Poslanec opoziční Conservative Party Jeremy Hunt, který se také přiklání spíše k ekonomickému charakteru rabatu, se však domnívá, že refundace představuje obrovský politický symbol pro eurofily i euroskeptiky.⁸ Poslanec z Labour Party Stephen McCabe vyjadřuje svůj názor, že rabat je hlavně o ekonomickém přínosu. Píše však, že dokud nebudou státy se srovnatelnou ekonomickou situací přispívat do rozpočtu stejně a nebudou podobnou částku také z rozpočtu získávat, je rabat vhodným prostředkem pro nastartování reformy uvnitř Unie.⁹ Český poslanec Evropského parlamentu Hynek Fajmon uvedl, že chápe Británii ve své snaze obhájit si existenci rabatu, neboť bez něho by musela

⁶ Uvedeno v odpovědi britského poslance Johna Grogana. 7. 12. 2006.

⁷ Uvedeno v odpovědi britského poslance Roba Marris. 5. 12. 2006.

⁸ Uvedeno v odpovědi britského poslance Jeremyho Hunta. 23. 11. 2006.

⁹ Uvedeno v odpovědi britského poslance Stephena McCabea. 24. 11. 2006.

platit do rozpočtu EU disproporčně mnohem více peněz ve srovnání s ostatními podobně velkými a vyspělými státy.¹⁰

Druhá skupina

Druhou skupinou jsou politici, kteří podporují a prosazují existenci rabatu a vědomě podtrhují jeho charakter významné diplomatické a politické výhody. Tito lidé se neobávají o refundaci tvrdit, že zdaleka dnes již není pro Británii potřebná z ekonomického hlediska, ale čistě z negociačního hlediska, aby rabat napomáhal dosahování britských zájmů v Unii. Je zřejmé, že tito politici považují refundaci za jakousi národní výhodu v Evropské unii, které se jen tak nevzdají. Postavení Spojeného království v EU popisují jako velice silné a rabat pokládají za důležitý symbol, který Británii při jednáních přidává na významu. Britský poslanec za vládní Labour Party John Grogan v korespondenci jasně uvedl, že: „Rabat je obrovská částka peněz, kterou britská vláda bude úmyslně využívat jako páku, až bude požadovat evropskou strukturální reformu.“¹¹ Dále Grogan uvedl, že: „... je fér říci, že rabat je velice důležitý pro britské vlády při evropských jednáních a může hrát roli silné opory před zemědělskou lobby.“¹² Na otázku, zda má rabat ilustrovat silnou roli v Evropě, odpověděl jeden poslanec britského parlamentu za Labour Party, který si nepřeje být jmenován, že rabat tuto roli ilustruje a Británie rozhodně není v současné době ochotna se ho vzdát. Podobně odpovídalo více poslanců House of Commons.

Řada politiků, kteří obhajovali existenci rabatu jako politické výhody, se odvolávala na nutnou reformu Společné zemědělské politiky. Politici často vyjadřovali své rozhořčení nad existencí této neefektivní a přeplacené politiky. Poslankyně britského parlamentu za Labour Party Gisela Stuart píše: „Platíme zemědělcům, aby nepěstovali plodiny. Bylo by něco takového možné v jiném odvětví?“¹³ Několik politiků dokonce projevilo jistou ochotu v budoucnu rabat zrušit, ale pouze výměnou za kompletní zrušení zastaralé agrární politiky. Někteří politikové zastávali názor, že samotný systém příspěvků do rozpočtu je nespravedlivý a znevýhodňuje země jako Velká Británie. Roger Helmer, britský poslanec evropského parlamentu za Conservative Party dokonce uvedl, že tento systém trestá země jako Spojené království, které velkou část svého zahraničního obchodu zaměřují na země mimo EU.¹⁴

¹⁰ Vyplývá z odpovědi českého poslance EP Hynka Fajmona. 7. 11. 2006.

¹¹ Uvedeno v odpovědi britského poslance Johna Grogana. 7. 12. 2006.

¹² Ibid. 7. 12. 2006.

¹³ Uvedeno v odpovědi britské poslankyně Gisely Stuart. 20. 12. 2006.

¹⁴ Uvedeno v odpovědi britského poslance EP Rogera Helmera. 17. 10. 2006.

Obecně se politici shodli na tom, že pokud dojde k zásadní změně financování SZP, nebo k jejímu úplnému zrušení, pak bude Británie ochotna jednat o zrušení svého rabatu. Poslankyně Evropského parlamentu za Labour Party Mary Honeyball píše, že by rabat (alespoň jeho významnou část) vyměnila za investice do vzdělání, zdraví, průmyslu a služeb.¹⁵

Názory zastánců z Labour Party

Poslanec Nick Palmer za vládní Labour Party napsal, že rabat je významný ekonomicky, avšak zdůraznil, že Labour Party by se ho nemohla vzdát ani kvůli jeho politickému charakteru. Britská vláda, která by se vzdala rabatu, by si podle jeho názoru přivodila obrovskou kritiku od ostatních politických stran i veřejnosti. To by ovšem znamenalo, že se v podstatě žádná britská vláda nemůže rabatu vzdát. Zde by se pak naskýkala možnost postupného ukrajování refundace ve prospěch větších britských plateb na určité vybrané politiky. Nebo by mohla britská vláda zrušit rabat jednorázově, ale pouze za zásadní změnu či zrušení SZP. David Wayne se domnívá, že „Refundace je potřebná, protože SZP jde proti britským národním zájmům. Rabat se je naopak snaží hájit.“¹⁶ Tento výrok odpovídá hlavní tezi této práce, že rabat není pro Británii důležitý ekonomicky, ale jako politický nástroj pro dosahování jejích cílů v Unii. Keith Vaz napsal, že pokud evropské výdaje budou klást větší důraz na výzkum a vývoj a menší na zemědělské dotace, pak vláda bude zvažovat návrhy na snížení rabatu.¹⁷ Obecně se postoj poslanců Labour Party k rabatu odvozuje od výroku ministerského předsedy Tonyho Blaira, že rabat je anomálie, která existuje kvůli ještě větší anomálii – SZP.¹⁸

Názory zastánců z Liberal Democrats

Norman Lamb, poslanec britského parlamentu za Liberal Democrats, ve své odpovědi shrnul postoje jeho strany k problematice rabatu a uvedl výroky jeho spolustraníků, které komentovaly evropskou politiku Tonyho Blaira. Lamb popsal postoj stínového ministra zahraničních věcí, člena Liberal Democrats, sira Menziese Campbella, který prý v červnu 2005 vyzval tehdejšího ministra zahraničí Jacka Strawa, aby „... držel britský rabat a bránil se jakémukoliv evropskému tlaku na jeho snížení.“¹⁹ Campbell, který

---

¹⁵ Uvedeno v odpovědi britské poslankyně EP Mary Honeyball. 13. 10. 2006.

¹⁶ Uvedeno v odpovědi britského poslance Davida Wayne. 14. 12. 2006.

¹⁷ Uvedeno v odpovědi britského poslance Keitha Vaze. 27. 11. 2006.

¹⁸ Vyplyvá z odpovědi druhého tajemníka Velvyslanectví UK v ČR Petera Wickendenho. 23. 11. 2006.

¹⁹ Uvedeno v odpovědi britského poslance Normana Lamba. 23. 11. 2006.

jako většina britských poslanců podporuje rozšiřování EU, řekl: „... Podmínkou rozšíření nikdy nebylo zrušení nebo snížení rabatu.“²⁰ Z tohoto důvodu neviděl nutnost ho snižovat a snažil se podnítit vládu, aby tak nejednala. Z korespondence jasně vyplývá, že Liberální demokraté považují rabat za plně ospravedlnitelný a ústupky v této problematice podmiňují „zrušením rozhozovačné Společné zemědělské politiky.“²¹ Campbell pronesl, že „Pokud nedojde k otevření otázky evropských výdajů, musí britská vláda hájit svůj rabat a Liberal Democrats jí poskytnou plnou podporu.“²² Lamb závěrem odkázal na výrok Blaira, který pronesl při rozhovoru se Švédským premiérem 21. června 2005: „Nejsme připraveni jen debatovat a vyjednávat, ale také připustit, že rabat je anomálie, která musí skončit. Ale musí skončit jen v kontextu změny SZP.“²³

Výslednou dohodu o nové finanční perspektivě Liberální demokraté považovali za „velmi špatnou“, „skutečnou prohru“ a „nezajišťující dojednané cíle, které byly správné.“²⁴ Vadilo jim, že v dohodě nebylo výslovně uvedeno, že dojde k podstatné reformě výdajů evropského rozpočtu. K agrární politice Lamb dodal pár výroků svých stranických kolegů: „Společná zemědělská politika je neobhajitelná. Je to ekonomický nesmysl, který ničí životní prostředí a má ničující dopad na světový obchod a rozvojové země. Naskytl se jedinečná možnost zreformovat SZP a vláda ji minula.“²⁵

Obecně se politická strana Liberal Democrats dá označit za nejvíce proevropskou ve Velké Británii. Její postoj obhájce rabatu je však velice tvrdý. Považuje ho za naprosto ospravedlnitelný britský nárok, kterého se může Spojené království vzdát jen na základě podstatné změny SZP nebo jejího zrušení. Tato politická strana chce, aby projekt evropské integrace uspěl. Považuje však za nepravděpodobné, že Evropa uspěje, pokud bude neuváženě financovat zastaralé politiky a nebude odpovídat na nové globální výzvy. Výroky poslanců Liberal Democrats jsou ostré a napadají vládu za to, že nevymohla Británii výhodnou dohodu. Obtížné je však posoudit, jak by poslanci této strany jednali, kdyby byli ve vládě oni a účastnili se jednání s evropskými partnery. Byli by v otázce rabatu tvrdší? Možná, že ano, ale těžko říci, zda by pak evropští státníci vůbec k nějaké dohodě dospěli. V zájmu přijetí finanční perspektivy by pravděpodobně i Liberální demokraté museli učinit nějaký ústupek alespoň v podobě snížení rabatu.

---

²⁰ Uvedeno v odpovědi britského poslance Normana Lamba. 23. 11. 2006.

²¹ Ibid. 23. 11. 2006.

²² Ibid. 23. 11. 2006.

²³ Ibid. 23. 11. 2006.

²⁴ Ibid. 23. 11. 2006.

²⁵ Ibid. 23. 11. 2006.

Názory zastánců z Conservative Party

Poslanec za Conservative Party, který si nepřeje být jmenován, píše, že politický význam rabatu spočívá ve schopnostech Margaret Thatcherové, která vždy velice tvrdě zastávala národní zájmy Spojeného království. Ta prý učinila z refundace politický prostředek, který se hodí britským politikům při jednáních.²⁶ Tento poslanec se také domnívá, že v dohodě o nové finanční perspektivě byl rabat „drasticky osekán“ a zbývající část refundace považuje za „nedotknutelnou, neboť jinak by Británie platila do rozpočtu více, než je její spravedlivý podíl.“²⁷ Politický charakter rabatu byl dokládán na nejrůznějších argumentech a výrocích. Mark Pritchard, také Konzervatívec, uvedl, že refundace politický charakter nemá, avšak napsal, že ilustruje silnou a důležitou roli Británie v Unii. Tato odpověď si tudíž sama odporuje. Navíc nevyločil možnost využití rabatu k dosažení britských cílů. Je zřejmé, že politici nechtěli na otázku, zda je rabat důležitý politicky, odpovědět ihned kladně. Avšak další otázky je vyburcovali k takovým odpovědím, ze kterých je zjevné, že politický charakter rabatu je nezpochybnitelný a pro politiky významný.

4.4 Argumenty odpůrců britského rabatu

Odpůrci další existence britského rabatu se často shodovali v názoru, že britská refundace snižuje význam Spojeného království v Evropské unii a oslabuje jeho vliv. Odpůrci byli většinou z jiných členských zemí EU, ne ze Spojeného království. Politici v některých případech také kladli rabat do spojitosti se SZP s tím, že oba jevy evropské integrace by měly být zrušeny. SZP i refundace prý nabourávají rovnováhu evropských příjmů a výdajů. Jiní se o SZP nezmiňovali a pouze popsali rabat jako anomálii v evropské rozpočtové politice a dodali, že žádná země by neměla mít privilegia nebo nějaké výhody. Pro všechny by měla být nastavena stejná pravidla, a proto se odpůrci shodují, že refundace je neospravedlnitelná a Británie by se jí měla vzdát a plně se účastnit financování evropských politik. Odpůrci také několikrát vyslovili myšlenku, že když je Spojené království nepřizpůsobivým členem EU, nemělo by se účastnit evropské integrace vůbec. Musíme mít ale na paměti, že takovéto názory zastávali především politici z jiných zemí EU, ne z Británie.

---

²⁶ Uvedeno v odpovědi britského poslance za Conservative Party, který si nepřeje být jmenován. 23. 11. 2006.

²⁷ Ibid. 23. 11. 2006.

Názory odpůrců rabatu byly obecně velmi radikální a tito politikové pocházejí většinou z politických stran s radikálnějšími názory.

4.4.1 Rozdělení odpůrců rabatu a jejich konkrétní výroky

První skupina

Odpůrci rabatu se dají také rozdělit na dvě skupiny. První skupina zastává názor, že britská refundace je jakási výjimečnost, které by se měla britská vláda vzdát a Spojené království by mělo začít platit svůj plný podíl na příspěvku do společenství. Proti evropské integraci obecně však nic nenamítají a chtějí, aby Británie byla její aktivní součástí.

Francouzský poslanec evropského parlamentu Pierre Moscovici píše: „Britská ekonomika je v současnosti jednou z nejdynamičtějších v Evropě. Navíc struktura výdajů z evropského rozpočtu se změnila od dob, kdy Thatcherová vyjednala rabat. Domnívám se, že s Británií by mělo být zacházeno jako s ostatními zeměmi, které platí do společenství více, než dostávají zpět.“²⁸ Moscovici dokonce dal do souvislosti britský rabat s rozšířením EU, když napsal: „Ve světle posledního rozšíření [2004], které Británie velice podporovala, by bylo pro Londýn více než vhodné, aby zrušila to, co dnes vypadá jako nespravedlivý a neoprávněný finanční zlatý důl.“²⁹ Moscovici zdůraznil, že rozšíření EU je důvodem pro zrušení rabatu. Jelikož je Spojené království velkým zastáncem rozšiřování EU, tak by se prý mělo účastnit financování tohoto procesu a zrušit refundaci.³⁰

Ještě radikálnější byl druhý Francouz, který odpověděl, poslanec EP Ari Vatanen. Napsal, že: „Rabat symbolizuje britskou separaci, a díky tomu nevýznamnou roli Británie, která je dána nedostatkem prointegračního nadšení. Rabat je nemístná záležitost, která by měla být zrušena.“³¹ Vatanen však Británii podporuje ve snaze o radikální reformu evropských výdajů. Sám upřednostňuje přesun investic ze zemědělství a regionů do výzkumu a vědy, v čemž se shoduje s britskými politiky. Vatanen by také uvítal nový systém plateb do rozpočtu, aby při dalších jednáních již nedocházelo k debatám o tom, kdo je čistým plátcem a příjemcem.³²

Nizozemští poslanci EP se k rabatu stavěli také odmítavě. Max van den Berg píše, že rabat již není dále ospravedlnitelný, avšak je stejně jako britští politici přesvědčen

²⁸ Uvedeno v odpovědi francouzského poslance EP Pierra Moscoviciho. 20. 11. 2006.

²⁹ Ibid. 20. 11. 2006.

³⁰ Ibid. 20. 11. 2006.

³¹ Uvedeno v odpovědi francouzského poslance EP Ari Vatanena. 24. 11. 2006.

³² Ibid. 24. 11. 2006.

o nutnosti přesunu evropských výdajů na vědu, výzkum a vzdělání.³³ Jan Albert Maat považuje rabat za odraz pozdního vstupu Spojeného království do EU: „... je to kvůli jejich pozdnímu vstupu do Společenství, kdy pravidla hry již byla nastavena a musela být respektována.“³⁴ Při současné britské prosperitě již však nevidí smysl dalšího setrvání britské refundace. Píše, že čím déle rabat trvá, tím více se stává pouze politickým prostředkem v Evropě, ale také v britské národní politice.³⁵ To odpovídá úvodní hypotéze, že rabat byl důležitým ekonomickým přínosem pro Británii v 80. letech, ale postupně se přeměnil na výhodu politickou. Maat se shoduje se svým kolegou Janem Mulderem v tom, že podobně velké státy by měly platit do rozpočtu stejně a mít stejné podmínky. Neměly by existovat žádné výhody šité na míru nějaké zemi. Všechny bohatší země by se, podle jejich názoru, měly podílet na pomoci chudším státům, bez ohledu na to, jak velký je jejich čistý příspěvek.³⁶

Podle německých poslanců EP by měl být rabat v následujících letech postupně snižován, až by zanikl úplně. Refundaci považují pouze za výsledek dobrých vyjednávacích schopností britské premiérky Tahtcherové, ale důvod jeho existence prý již vyprchal. Andreas Schwab, se domnívá, že rabat vznikl pouze jako nutný prostředek pro udržení Spojeného království ve Společenství v 80. letech.³⁷ Podle Němců je opravný mechanismus neospravedlnitelný v rozšířené Unii o 27 státech. Británie by se prý měla plně účastnit financování.³⁸ Nejradikálnější odpovědi ohledně slevy z příspěvku zaslal německý poslanec EP Bernd Posselt (člen německé CSU), který napsal: „Rabat oslabil pozici Velké Británie v Evropské unii, protože přičkl Spojenému království podobu outsidera v evropské integraci. Margaret Thatcherová chtěla jeho vyjednáváním demonstrovat svoji sílu, aby zapůsobila na domácí politiku. Rabat nebyl potřebný nikdy a měl by být zrušen, jak jen to půjde nejdříve.“³⁹

Mezi odpůrce britského rabatu, kteří zastávají funkci poslanců EP se zařadili i dva Britové. Byl to William Newton Dunn, člen proevropské britské strany Liberal Democrats a Jean Lambert, člen strany Zelených. Dunn označil rabat pouze za politický symbol bez dalšího opodstatnění a vyjádřil snahu ho zrušit. Lambert vyjádřil svůj názor, že britská role

³³ Uvedeno v odpovědi nizozemského poslance EP Maxe van den Berga. 8. 11. 2006.

³⁴ Uvedeno v odpovědi nizozemského poslance EP Jana Alberta Maata. 6. 11. 2006.

³⁵ Ibid. 6. 11. 2006.

³⁶ Uvedeno v odpovědích nizozemských poslanců EP Jana Alberta Maata a Jana Muldera. Obě 6. 11. 2006.

³⁷ Uvedeno v odpovědi německého poslance EP Andrease Schwaba. 8. 11. 2006.

³⁸ Vyplývá z odpovědí německých poslanců EP Andrease Schwaba, Wolfa Klinze a Bernda Posselta. 8. 11. 2006, 6. 11. 2006 a 4. 11. 2006.

³⁹ Uvedeno v odpovědi německého poslance EP Bernda Posselta. 4. 11. 2006.

v Evropě by byla důležitější, „... kdyby Británie platila do rozpočtu celý svůj příspěvek.“⁴⁰ Rabat měl prý být zrušen s přijetím nové finanční perspektivy. Lambert, jako jeden z mála evropských politiků, uznal, že politici nemůžou očekávat, že nové členské státy budou ochotně platit příspěvky na opravný mechanismus, který byl dojednán dávno před jejich vstupem do Unie.⁴¹

Dokonce i jeden poslanec britského parlamentu odmítl další existenci opravného mechanismu ve své odpovědi. Paul Flynn, člen Labour Party, se tak odchýlil od většinového názoru členů vládní strany. Z ekonomického hlediska by rabat zrušil, ale chápe jeho politickou hodnotu. V refundaci vidí symbol britské nezávislosti na Evropě, kterého se nebude snadné vzdát, i když by to bylo v rozšířené Evropě vhodné.⁴²

Členové kanceláří evropských komisařů také nepovažují opravný mechanismus za šťastné řešení rozpočtových nerovnováh. Obecně se dá říci, že refundaci považují za historický jev, který ztratil své opodstatnění v době, kdy došlo ke snížení výdajů na SZP a britská ekonomika začala vykazovat růst. Jednotné stanovisko Evropské komise je takové, že britský rabat nabourává evropský rozpočtový systém a chtěla by ho nahradit systémem opravných mechanismů pro všechny čisté plátce s nadměrným čistým příspěvkem do rozpočtu.⁴³ Evropská komise má v úmyslu projednat nevyhovující další existenci britského rabatu během rozpočtového přezkumu v období let 2008 - 2009.

Několik českých politiků také vyjádřilo svůj nesouhlas s britskou refundací. Čeští poslanci a senátoři Parlamentu ČR se domnívají, že všechny unijní státy by měly mít nastaveny stejné podmínky v rámci společenství. Rabat považují za politický nástroj, který je v moderní době neobhajitelný, zejména poté, co do Unie vstoupily chudší státy ze střední a východní Evropy. Zuzana Roithová, česká poslankyně EP, píše, že rabat měl pro svůj vznik důležitý ekonomický důvod, ten ale již vyprchal a rabat by tudíž měl skončit.⁴⁴ Zajímavé je, že žádný český politik neuvedl jako největší nevýhodu britského rabatu to, že na něj musí doplácet všechny ostatní členské státy, tedy i Česká republika. Tento fakt neuvedl nikdo z Čechů ani jako vlastní názor nebo poznámku, dokonce ani jako argument pro zrušení opravného mechanismu.

---

⁴⁰ Uvedeno v odpovědi britského poslance EP Jeana Lamberta. 31. 10. 2006.

⁴¹ Uvedeno v odpovědi britského poslance EP Jeana Lamberta. 31. 10. 2006.

⁴² Uvedeno v odpovědi britského poslance Paula Flynnna. 23. 11. 2006.

⁴³ Vyplyvá z korespondence s Vasco Calem, členem kanceláře evropské komisařky Dalie Grybauskaitė zodpovědné za agendu evropského rozpočtu. 27. 11. 2006.

⁴⁴ Uvedeno v odpovědi české poslankyně EP Zuzany Roithové. 7. 11. 2006.

Druhá skupina

Druhou skupinu tvoří politici, kteří se se svými názory řadí mezi odpůrce další existence britského rabatu a zároveň ve svých odpovědích uvedli, že odmítají i evropskou integraci jako celek.

Mezi zaryté odpůrce existence britského rabatu patřil člen radikální britské strany UK Independence Party, která požaduje vystoupení Spojeného království z Evropské unie, Thomas Wise. Wise výstižně popsal rabat jako kompromis, který nevyhovuje nikomu.⁴⁵ K odpovědi Wise připojil svůj názor na Evropskou unii obecně. V odpovědi uvedl: „Británie platí denně 15 miliónu liber do společné kasy a dostává zpět velice málo.“⁴⁶ Jako jedinou kompenzaci označil rabat a zvýraznil jeho politickou rovinu. Domnívá se, že snížení rabatu v nové finanční perspektivě je „... hřebíčkem do Blairovy rakve“.⁴⁷ Celkově mechanismus rabatu považuje za nesprávný a navrhuje radikální řešení. „Když by Spojené království opustilo EU, nebylo by potřeba rabatu a Británie by přestala platit do nevypočitatelné, nevolené a nedemokratické Unie.“⁴⁸

Překvapivě ani člen britského parlamentu za Conservative Party, Douglas Carswell, se netajil svým negativním postojem k rabatu i Evropské unii obecně. Carswell napsal: „Británie by měla vystoupit z Evropské unie, tím by se stala otázka britského rabatu irelevantní. Británie by se měla rozhodovat sama, jak utratí své peníze. ... Vztahy členských zemí v Unii jsou nespravedlivé a nerovné. Výše rabatu vytváří spory mezi různými zeměmi. Kdyby Británie opustila EU, takovéto debaty by se neobjevovaly. Vztahy mezi zeměmi by pak byly jednodušší.“⁴⁹

4.5 Nestranní politici a jejich konkrétní výroky

Několik odpovědí evropských politiků se nedá zařadit ani mezi odpůrce, ani mezi zastánce další existence britské refundace. Tito politici popisovali historii rabatu a současný stav negociací. Nevysvětlovali však své osobní postoje k této otázce a nepřikládali vlastní návrhy budoucího řešení tohoto problému. Často ve svých odpovědích odkazovali na projevy svých stranických kolegů, nebo uváděli odkazy na nejrůznější smlouvy a zprávy z tisku. Většina těchto politiků označovala rabat za nátlakový prostředek na omezení plateb na SZP. Zejména čeští politici v odpovědích většinou došli

---

⁴⁵ Uvedeno v odpovědi britského poslance EP Thomase Wise. 16. 10. 2006.

⁴⁶ Ibid. 16. 10. 2006.

⁴⁷ Ibid. 16. 10. 2006.

⁴⁸ Ibid. 16. 10. 2006.

⁴⁹ Uvedeno v odpovědi britského poslance Douglase Carswella. 23. 11. 2006.

k závěru, že přibližně 5 miliard EUR, které tvoří roční rabat, nemohou být pro britský rozpočet zásadní ekonomicky. Všichni se shodli na tom, že opravný mechanismus je prostředek čistě politický a diplomatický, díky kterému se Spojené království snaží dosahovat svých cílů v Unii. Britský poslanec James Paice napsal, že „... žádná britská vláda se nebude moci jednoduše rabatu vzdát, protože je to vysoce politický symbol. Kdyby EU souhlasila se změnou struktury financování SZP, Británie by se mohla začít postupně rabatu zbavovat.“⁵⁰

Někteří čeští politici zastávají velice zajímavé postoje k otázce britské refundace. Český senátor Jiří Liška uvedl: „Je dobře, že Velká Británie má zájem být silným členem EU. Britské vidění světa má větší nadhled, než vidění jiných a také silných členů EU. Rabat tomuto postoji jistě napomáhá. ...Rabat je politicky výrazem jisté mimořádnosti a ekonomický benefit je také přínosem.“⁵¹ Český poslanec EP Oldřich Vlasák vidí jako důvod udržování rabatu britskou veřejnost. Píše: „Hlavní důvody [rabatu] jsou podle mého názoru politické, zejména vzhledem k britské veřejnosti. Ta vnímá danou problematiku velmi citlivě a zcela jistě by britským sociálním demokratům neodpustila jakékoliv ústupky vůči Bruselu. Za situace, kdy Toryové⁵² vítězí ve volebních preferencích, by navíc mohlo být toto téma přeneseno do domácí roviny.“⁵³ Podtrhl tudíž význam refundace pro britskou domácí politiku. Opět se nabízí hypotéza, že britský premiér se nemůže jednorázově vzdát rabatu, neboť by to bylo nepřijatelné pro veřejnost. Na základě tlaku mínění obyvatel a ostatních politických stran by pak byl pravděpodobně nucen odstoupit z funkce. Jaroslav Zvěřina, český poslanec EP, píše, že rabat byl vyjedнан proto, aby se Británie nestala největším čistým plátcem do rozpočtu EU.⁵⁴ Francie a Itálie sice platí do rozpočtu více v hrubých částkách, ale také mnohem více získávají zpět. Jejich čistý příspěvek tudíž tak vysoký není. Kdyby Británie neměla rabat, její čistý příspěvek by předčil německý a byl by nejvyšší.⁵⁵

---

⁵⁰ Uvedeno v odpovědi britského poslance Jamese Paiceho. 28. 11. 2006.

⁵¹ Uvedeno v odpovědi českého senátora Jiřího Lišky. 13. 11. 2006

⁵² Conservative Party

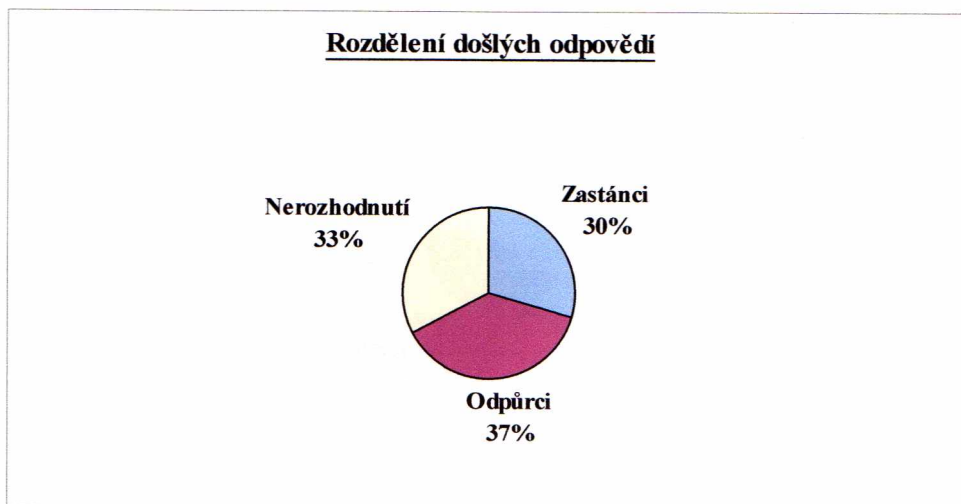
⁵³ Uvedeno v odpovědi českého poslance EP Oldřicha Vlasáka. 7. 11. 2006.

⁵⁴ Uvedeno v odpovědi českého poslance EP Jaroslava Zvěřiny. 5. 11. 2006.

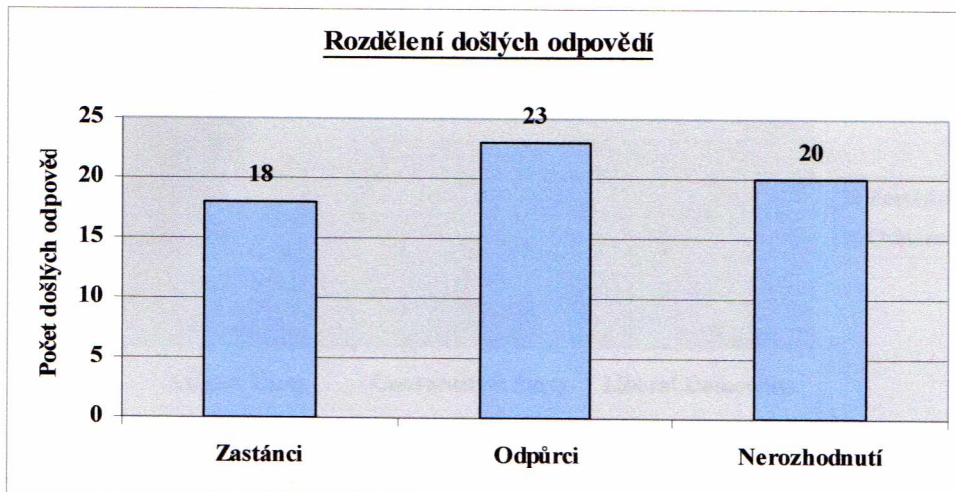
⁵⁵ Vyplývá z článku *Q&A: The UK budget rebate. The UK's EU budget rebate has no friends.* [Online], [cit. 21. 4. 2007]. Dostupné na WWW: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4721307.stm>

4.6 Grafické znázornění rozboru došlých odpovědí

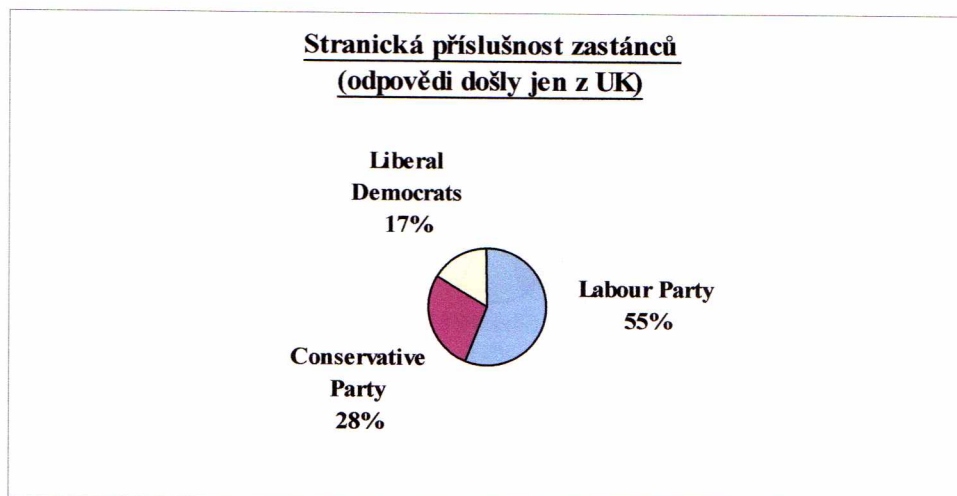
Graf č. 1

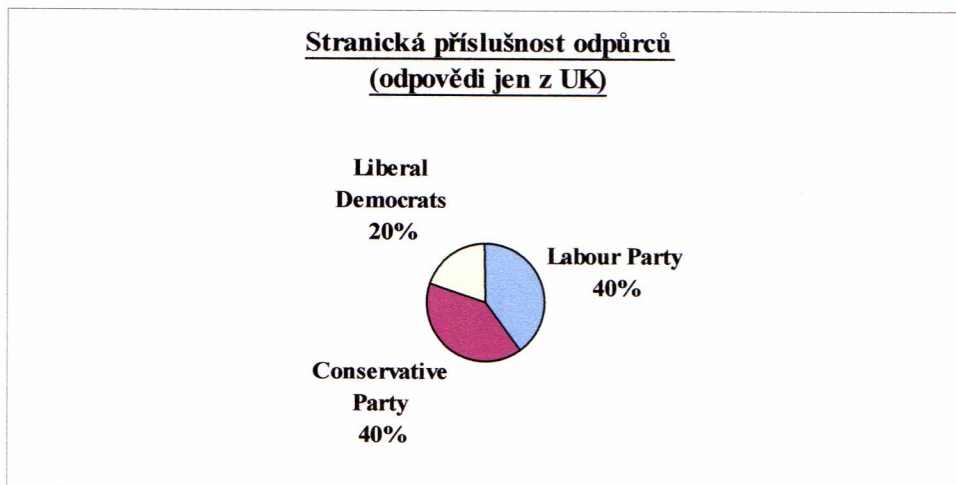
Graf č. 2

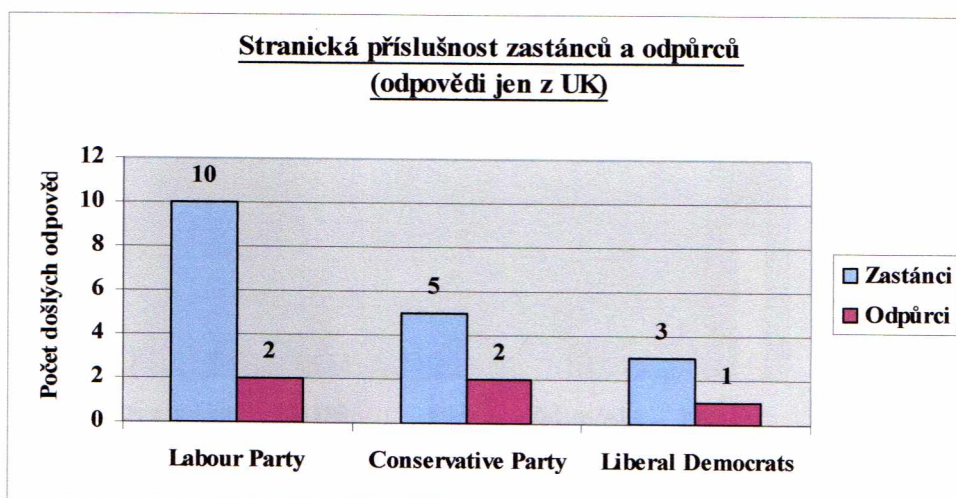
Graf č. 3

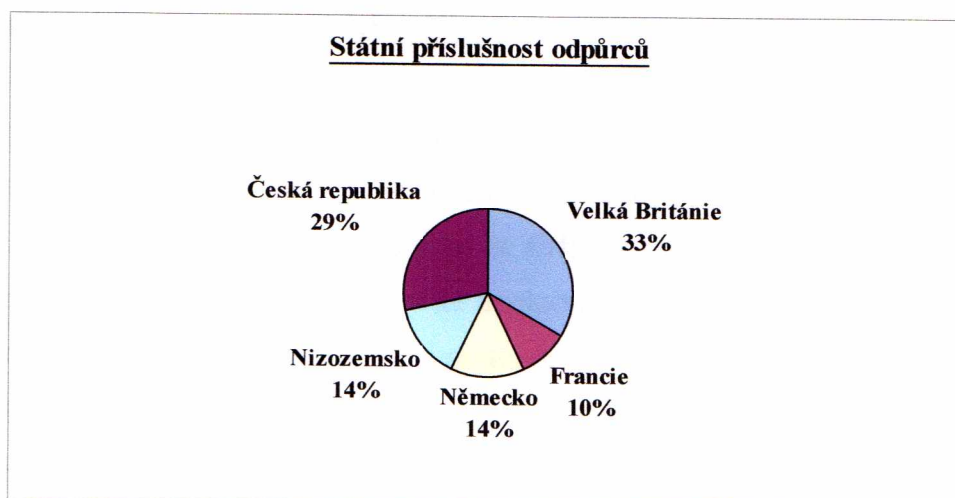
Graf č. 4

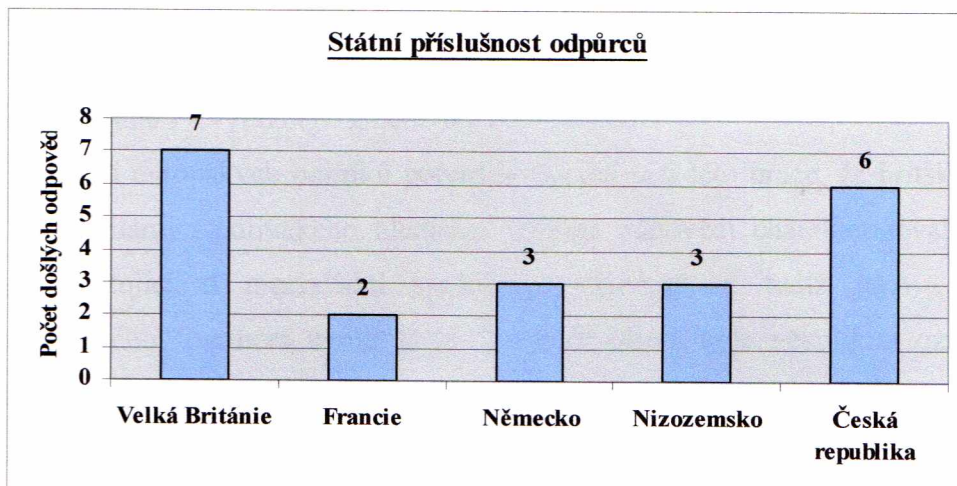
Graf č. 5

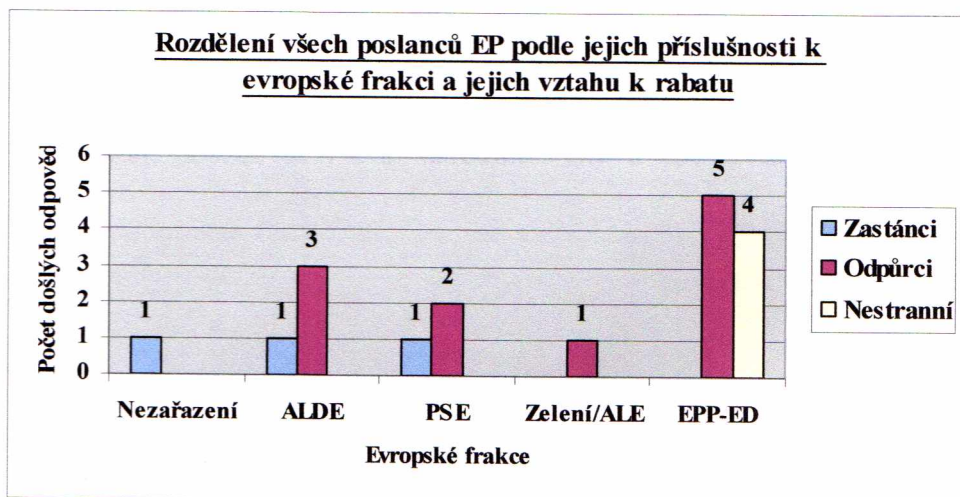
Graf č. 6

Graf č. 7

Graf č. 8

4.7 Shrnutí odpovědí evropských politiků na otázky ohledně existence britského rabatu

Na základě došlých odpovědí je zřejmé, že díky rabatu panují v systému evropského financování nerovné podmínky, které jsou trnem v oku nejednomu politikovi a nejedné instituci. Na problém je však nutné nahlížet ze širší perspektivy, neboť nerovné podmínky jsou dány také existencí finančně náročné Společné zemědělské politiky. Ta nevyhovuje nejen politikům ze zemí, jejichž agrární sektor je malý, ale dokonce ani řadě politiků ze zemí, které na financování SZP profitují. Při debatách ohledně struktury příjmů a výdajů rozpočtu EU mezi evropskými politiky vyvstává řada neshod, objevují se protichůdná tvrzení a odlišné názory. Jedná se o citlivé téma, ke kterému cítí potřebu se vyjádřit každý politik z každé členské země EU. Shody, ohledně priorit financování, by mohlo být dosaženo na základě přezkumu výdajové a příjmové stránky rozpočtu, který provede

Evropská komise a předloží k debatě v roce 2008. Již dnes je velice pravděpodobné, že se státníci shodnou na tom, že v nové finanční perspektivě od roku 2014 nebude vynaloženo tolik prostředků na SZP, jako v současném výhledu. Dojde k reformě financování SZP, a tudíž dojde zřejmě i k výraznější změně britského rabatu.

Odpovědi evropských politiků potvrdily úvodní tezi této práce, že britský rabat je důležitý pro Británii z politického hlediska. Většina odpovědí charakterizovala Británii jako zemi usilující o mezivládní spolupráci v Evropě, a tudíž jako „zlobivého a nepřizpůsobivého“ partnera uvnitř Unie. Velikost rabatu byla několikrát označena za příliš nízkou na to, aby měla zásadnější vliv na britský rozpočet, a proto nevýznamnou pro Spojené království. Stejná částka však byla posuzována jako významná pro evropský rozpočet. Jak již však bylo zmíněno, rozpočet EU tvoří přibližně 1 % HNP EU, což znamená, že evropský rozpočet je, v porovnání se státními rozpočty, malá částka. Proto je britský rabat v evropském kontextu problémem, neboť každé euro hraje roli.

Pro Británii má refundace význam skutečně především politický. Napomáhá britským politikům dosahovat v Unii národních cílů a omezovat nadnárodní charakter společenství.

5. Závěr

5.1 Shrnutí jednotlivých kapitol

Předložená práce analyzovala přístup evropských, zejména britských politiků k britskému rabatu. Snažila se dokázat, že britská politická elita využívá britský rabat jako politický a diplomatický prostředek, který má zvýšit negociační potenciál Velké Británie v Unii a má jí pomoci dosahovat při evropských summitech svých cílů. Výzkum byl zahájen stručnou charakteristikou vztahu Spojeného království k evropské integraci v době, kdy Británie vstupovala do EHS. Británie měla vždy v Evropě zvláštní postavení, zejména díky jejímu blízkému vztahu k tradičnímu spojenci – USA a díky jejímu obrovskému impériu. Po vstupu do Společenství muselo Spojené království hledat svoji novou identitu uvnitř sjednocené Evropy. I zde si však chtělo udržet jakési výjimečné postavení a hrát silnou roli. Zvláštní postavení se snažilo si uchovat proto, aby mezi ostatními zeměmi ve Společenství nezapadlo, ale bylo stále významným hráčem. Británie si udržuje si své zvláštnosti, aby měla při jednáních z čeho ustupovat, a měla tak možnost dosahovat svých cílů. Dokonce i ostatní evropské státy nahlíží na Británii jako na zvláštní zemi ve sjednocené Evropě, která je nepřizpůsobivá evropským politikám, a tudíž Británii samy tyto země přikládají zvláštní roli.

Podrobněji se práce zabývala vztahem Margaret Thatcherové ke společenství evropských států a premiérčinými prioritami uvnitř sjednocené Evropy. Nekompromisní způsob jejího jednání při evropských zasedáních přivodil Británii jistou izolaci v Evropě a snahu německo-francouzského tandemu oslabit postavení Spojeného království ve Společenství. Premiérčina neústupnost však umožnila vznik „britské výhody“ uvnitř evropského celku. Thatcherová se ostře snažila hájit zájmy své země. Sama ve svých pamětech přiznává, že její tvrdá diplomatická technika při jednáních byla vykoupena řadou ústupků a kompromisů, které musela učinit „v pozadí za zavřenými dveřmi“.¹ Nicméně pro svoji zemi vymohla velikou úlevu v podobě rabatu. Tehdejší Británie byla jednou z nejhudších zemí EHS. Rabat byl skutečně důležitý zejména z ekonomického hlediska pro britský rozpočet, ne jako politická zbraň, tou se stal až později. Premiérka si svoji neústupností v Evropě a obhajobou národních britských zájmů získala respekt doma, především u veřejnosti. Je jen otázkou, jak by na jejím místě jednal jiný britský politik. Dá se předpokládat, že by také hájil zájmy své země ve Společenství. Ale neústupnost

---

¹ THATCHER, Margaret. *The Path to Power*. London: Harper Collins Publishers, 1995.

Thatcherové v otázce rabatu byla jedinečná. Následník Margaret Thatcherové se v otázce rabatu příliš neangažoval. Výraznější posun v evropské rozpočtové otázce se odehrál za následujícího premiéra Tonyho Blaira.

Britská politická elita se musela naučit jednat s evropskými partnery ve Společenství a diplomatickou cestou dosahovat svých cílů. Záhy si britští představitelé zvykli při jednáních využívat nějakých argumentů, které zvyšovaly jejich negociační potenciál. Později se v roli tohoto argumentu objevil právě rabat.

Následující část práce analyzovala přístup evropských institucí k otázce příjmů a výdajů evropského rozpočtu, k otázce britského rabatu konkrétně a k otázce opravných mechanismů obecně. Byly zde zobrazeny postoje členských zemí k nákladné SZP, k nadměrným rozpočtovým zátěžím čistých plátců a k opravným mechanismům. Na základě pramenů pojednávajících o příjmech a výdajích Evropské unie je zřejmé, že systém alokace evropských financí nebude nikdy vyhovovat bez výhrady všem členským státům. V Unii se vedle sebe ocitají veliké a prosperující země se zeměmi malými a chudšími, země průmyslově založené se zeměmi agrárními. Tyto rozdíly znemožňují to, aby všechny členské státy byly spokojeny s alokací prostředků z evropského rozpočtu. Británie, která není agrárně založená, nebude podporovat obrovské částky plynoucí na zemědělství. Preferuje jiné oblasti a finance by věnovala zejména na vědu a výzkum. S tím ale pro zatím nesouhlasí především Francie, která si vytkla za cíl integrace SZP a dotace pro své farmáře považuje za svůj „národní zájem“ uvnitř Unie.

Obhajování existence britského rabatu je pochopitelné z pohledu Velké Británie, která je obrovským čistým plátcem do rozpočtu, ale neprofituje z nákladné SZP. Existence britského rabatu je však velkým problémem z pohledu Evropské unie. Británie již zdaleka není jednou z nejhudších zemí Společenství, tudíž existence refundace začíná být jen těžko ospravedlnitelná před ostatními evropskými státy, zejména před chudšími zeměmi ze střední a východní Evropy. Tyto země musí, stejně jako všechny ostatní členské země EU, na britský rabat doplácet.

I jiní největší čistí plátcí do rozpočtu se dostávají do situace, kdy do společné pokladny odvádí obrovské čisté příspěvky, a při tom nesouhlasí s tím, kam prostředky z rozpočtu plynou. Je pochopitelné, že tyto země si chtějí vyjednat podobnou „výhodu“ jakou je britský rabat. Tato tendence ale popírá finanční solidaritu v EU a vyvíjí obrovský tlak na rozpočet. Kdyby se zavedl obecný opravný mechanismus pro všechny čisté plátce s nadměrným rozpočtovým zatížením, vznikl by do jisté míry problém s tím, že jednotlivé příspěvky členských zemí by nadměrně plynuly na financování refundací jiných členských

zemí, přičemž chudé země, které by nedisponovaly rabatem, by platily všem ostatním zemím, které by touto výhodou disponovaly, na jejich refundace. Znamenalo by to tedy zvýšení příspěvků do rozpočtu u čistých příjemců z rozpočtu, tedy u chudších zemí? Tato cesta je bludným kruhem, a to si Evropská unie dobře uvědomuje. Britský rabat se tudíž zdá být do budoucna neudržitelným.

Další část práce se zabývala vyjednáváním o přijetí Finanční perspektivy na léta 2007 – 2013, kdy se o otázce rabatu často diskutovalo. Zejména je kladen důraz na britské předsednictví v roce 2005, kdy došlo k přijetí dohody. Blair tehdy učinil významný ústupek, když souhlasil se snížením britského rabatu. Prostředky, o které byla refundace snížena, byly poskytnuty na ekonomický rozvoj nových chudších států Unie prostřednictvím kohezních fondů. Britský ministerský předseda tímto učinil průlom do otázky britské refundace a jejího chápání. Dal najevo Evropě, že je ochoten o rabatu diskutovat a dosahovat kompromisů. Zklamal tím však nejen britskou veřejnost, ale i velkou část britských politiků, zejména z ostatních politických stran, než vládní Labour Party. Na kontinentě byl Blair zobrazován jako „*velký Evropan*“, doma jako „*zrádce*“. Blairův ústupek znamenal, že Británie je ochotna ustoupit z požadování plné výše rabatu, když za to něco získá. Požadovala reformu SZP. S tím nesouhlasila Francie, ale Británie dosáhla alespoň závazku provést přezkum rozpočtu, se kterým reforma SZP souvisí. Blairovi se tedy podařilo dosáhnout britského cíle uvnitř Unie. Pomohl mu k tomu rabat, který zlepšil jeho vyjednávací pozici. Vzdát se refundace úplně však Blair nemohl. Byl by to příliš velký šok pro britskou veřejnost a v budoucnu by britský předseda vlády neměl v ruce argument, ze kterého by mohl ustupovat při dalších jednáních. Je tedy patrné, že rabat přináší britskému premiérovi manévrovací prostor při summitech s evropskými kolegy. To si Blair při jednáních uvědomoval, a proto navrhl snížení rabatu výměnou za přezkum rozpočtu. V celkových částkách však rabat i nadále poroste, a tak bude mít i příští britský ministerský předseda připraven vhodný argument, ze kterého bude moci ustupovat při dalších vyjednáváním. Opět bude moci o rabatu vyjednávat a vzdát se jeho části, což z něj udělá „*velkého Evropana*“, ale na druhé straně za to bude moci požadovat ústupky, na které jistě velká část zemí ráda přistoupí, jen když nebude muset platit na britský rabat. Potvrzuje se tedy teze, že refundace je pro Británii důležitou diplomatickou výhodou, která jí umožňuje dosahovat v Unii alespoň částečně svých cílů.

Výzkum byl ukončen analýzou názorů evropských politiků na britský rabat. Na základě došlých odpovědí bylo zřejmé, že otázka příspěvků do rozpočtu a otázka britského rabatu jsou živými tématy evropských diskuzí a ne jeden politik s nimi vyjadřuje nesouhlas.

Nerovné podmínky, které panují v systému příjmů a výdajů evropského rozpočtu, jsou trnem v oku řadě evropských politiků a institucí.

Na problém je však nutné nahlížet ze širší perspektivy, neboť nerovné podmínky jsou dány také existencí finančně náročné Společné zemědělské politiky. Ta nevyhovuje nejen britským politikům, neboť agrární sektor Spojeného království je malý, ale dokonce ani řadě politiků ze zemí, které na financování SZP profitují. Jedná se o citlivé téma. Všichni si uvědomují nutnost reformy, ale nikdo se nechce vzdát svých „výhod“. K dalším evropským debatám na toto téma dojde ne základě přezkumu Evropské komise (2008 – 2009).

Odpovědi evropských politiků potvrdily úvodní tezi této práce, že britský rabat je důležitý pro Británii z politického hlediska. Napomáhá britským politikům dosahovat v Unii národních cílů a omezovat nadnárodní charakter společenství.

5.2 Hlavní teze práce

Na základě dílčích závěrů jednotlivých kapitol a celkového závěru výzkumu došlo k potvrzení úvodní teze, která zněla:

„Britský rabat není v současnosti důležitý pro Spojené království Velké Británie a Severního Irska z ekonomického hlediska, jak tomu bylo v 80. letech. Je významný politicky, aby Velká Británie měla z čeho ustupovat při jednáních v rámci Evropské unie. Refundace je přínosem pro britské politiky proto, že jeho pomocí mohou při summitech dosahovat britských národních cílů v Unii.“

Z výzkumu je patrné, že rabat zlepšuje Británii vyjednávací pozici a zvyšuje její negociační potenciál uvnitř společenství, a to je důvod, proč si ho ostrovní království stále udržuje. Je zřejmé, že Británie se této své „politické výhody“ ve společenství jen tak lehce nevzdá. Díky rabatu může Spojené království dosáhnout zejména změny struktury evropského rozpočtu. Británie, která neprofituje z nákladné Společné zemědělské politiky (jako např. Francie), upřednostňuje alokaci evropských prostředků do jiných oblastí (např. vývoj, výzkum, inovace, vzdělání). Proti zásadní změně příjmové a výdajové stránky rozpočtu jsou však některé, především zemědělsky více orientované země EU, zejména Francie. Refundace zlepšuje britským politikům vyjednávací pozici při jednáních tím, že jim poskytuje argument, ze kterého mohou ustupovat za účelem dosažení kompromisu se svými evropskými partnery. Politická elita Spojeného království neobhájí rabat z toho

důvodu, že by byl významným přínosem pro vyrovnaný britský rozpočet, ale proto, že existence refundace podporuje schopnost vyjednat si v Unii takové podmínky, které konkrétně Británii vyhovují. Refundace Británii pomáhá dosahovat v Unii *svých národních cílů*. Toho si jsou vědomi britští politici, proto se odmítají refundace vzdát.

V době Margaret Thatcherové byl hlavním důvodem existence opravného mechanismu ekonomický přínos pro Británii. Dnes je Spojené království jednou z nejbohatších zemí v Evropě a je zřejmé, že ekonomické opodstatnění rabatu se vytratilo a změnilo se na čistě politický podtext.

Británie si rabat stále udržuje proto, aby umožňoval dosažení jejích cílů v Unii, zlepšil její vyjednávací pozici a znázornil výjimečné postavení Spojeného království v Unii.

5.3 Hypotézy, které se výzkumem potvrdily

Rabat ilustruje výjimečnou pozici Velké Británie v EU. Vyplývá to z faktu, že Británie byla dlouhou dobu jedinou zemí, která podobnou výjimkou disponovala a nadále se snaží si rabat udržet, aby si zajistila výjimečné postavení při jednáních.

Existence rabatu odráží vztah „problémové země“ k evropské integraci. Británie byla v historii vždy více nakloněna svému atlantickému spolenectví s USA, než vztahu s evropskými partnery. Spojené království mělo v Evropě tradičně zvláštní postavení a snaží se o to, aby mělo výjimečnou pozici v Unii i nadále. Prosazuje mezivládní charakter spolenectví a preferuje jiné politiky, než někteří evropští partneři. Má v Evropě charakteristické postavení, které se vyjednáváním rabatu premiérkou Thatcherovou ještě potvrdilo. Toto postavení si chce udržet zejména tím, že bude obhajovat jisté výjimky, které mu budou napomáhat dosahování svých cílů, takovou výjimkou je právě rabat.

Blair je, na britské poměry, proevropským ministerským předsedou Spojeného království. Blair je jediným britským politikem, který od 80. let projevil snahu diskutovat o rabatu a jeho reformě a připustil možné změny. Při jednáních se projevoval jako konstruktivní Evropan, který chce dosáhnout shody při jednáních o finanční perspektivě. Byl dokonce ochoten rabat snížit, čímž překvapil nemalou část evropských politiků, a napomohl tak přijetí dohody.

Britský rabat a obrovské částky plynoucí na SZP do Francie jsou porovnatelné výhody dvou členských států EU a jejich existence spolu souvisí. Obě země jasně prosazují své zájmy v Unii. Pokud bude Francie, a některé další agrárně založené státy, ochotna

debatovat o zásadní reformě nebo ukončení SZP, bude Británie ochotna radikálněji snížit, nebo zrušit rabat. Tento fakt dala najevo v korespondenci řada politiků jak britských, tak evropských.

Británie, která při vstupu do Unie byla více nakloněna svému atlantickému spojení s USA, než spojení s kontinentálními partnery, si v Evropě stále udržuje zvláštní postavení. Výjimečné postavení se projevuje udržováním si určitých zvláštností – např. rabatu a preferencí mezivládního uspořádání Unie, alespoň v některých politikách, dále upřednostňováním konkrétních oblastí, které by se měly financovat, atd. Svými názory se Británie občas dostává do střetu s většinovými postoji v Unii.

Rabat znázorňuje, že Británie se v Unii neshoduje s politikami, které jsou pro ni nevýhodné. Ilustruje, že země se mohou unijním požadavkům nepodrobit a mohou si vymoci ústupky šité sobě na míru. Ukazuje se, že Evropská unie není plně nadnárodním celkem, ale celkem nezávislých států, které mohou o jednotlivých problémech diskutovat a hledat různá východiska. Státníci se snaží při jednáních dosahovat kompromisů, a Unie se tak stává celkem, jehož součástí být je pro evropské státy výhodou.

Rabat a jeho udržování je vrcholným projevem diplomatických schopností britských politiků. To se ukázalo už v době Margaret Thatcherové, která svým diplomatickým uměním dosáhla vyjednání rabatu. Dále se to projevilo za Blaira, který byl o rabatu ochoten diskutovat a jeho pomocí se snažil dosahovat britských cílů v Unii.

Svým rabatem ohrozilo Spojené království finanční solidaritu EU. I ostatní největší čistí plátcí do rozpočtu se začali postupně dožadovat podobné úlevy, jakou disponuje Velká Británie. Obecný opravný mechanismus však nabourává systém finanční solidarity v EU, neboť čistí plátcí budou disponovat svými rabaty, na které budou platit všechny ostatní členské země, včetně těch nejhudších.

5.4 Odpovědi na úvodní otázky

Jaké jsou za neustálým obhajováním britského rabatu politické cíle britské politické elity? Britská politická elita se svým rabatem snaží zajistit pro Spojené království takové postavení v Unii, díky kterému bude snazší při jednáních dosahovat britských zájmů v rámci evropské integrace. Zejména se jeho prostřednictvím snaží o zásadní reformu nebo zrušení nákladné SZP, tudíž o změnu výdajové struktury rozpočtu.

Má rabat znázorňovat zvláštní postavení Velké Británie a její výjimečnost v Evropě? Řada politiků v korespondenci odpověděla, že rabat ilustruje výjimečné

postavení Británie v Evropě a její snahu o silnou roli uvnitř společenství. Prvotním cílem obhajoby rabatu je jeho politický podtext, který má zlepšit britskou vyjednávací pozici. Charakter refundace, jako prostředku, který má znázorňovat zvláštní postavení Velké Británie v Evropě je druhotný. Rabat však jistou výjimečnost zobrazuje, což potvrdili i samotní evropští politici v korespondenci.

Přináší rabat Británii silné postavení v Evropě? Díky rabatu se změnila vyjednávací pozice Spojeného království v Unii, protože může snáze dosáhnout svého cíle – zásadní reformy SZP výměnou za snížení nebo zrušení rabatu. Opravný mechanismus tudíž Británii přináší výjimečné postavení v Evropě, nikoliv silné. Významné postavení Spojeného království v Unii je dáno jeho velikostí, počtem obyvatel a prosperující ekonomikou, nikoliv jeho rabatem.

Proč se britská politická elita domnívá, že je rabat stále potřebný a nechce se ho vzdát? Britská politická elita si uvědomuje výhodu, která se skrývá v rabatu. Díky němu může snáze dosáhnout při jednáních s kontinentálními partnery reformy výdajové struktury rozpočtu, což je dlouhodobým britským cílem v Unii. Rabat zvyšuje negociační potenciál Spojeného království v Unii. Jeho ekonomický význam, který byl důležitý hlavně v 80. letech, již vyprchal.

Existuje vůbec možnost, aby se britský premiér vzdal rabatu? Jaký by to mělo ohlas ve Spojeném království? Nevedlo by to k pádu ministerského předsedy nebo alespoň k výraznému oslabení jeho popularity a veřejné podpory? Při jednáních o nové finanční perspektivě v roce 2005 dal Blair jasně najevo, že hodlá diskutovat o výši rabatu a nakonec se vzdal části refundace ve prospěch chudších zemí ze střední a východní Evropy. Na summitu Evropské rady tímto činem dopomohl k přijetí nové finanční perspektivy. Byl charakterizován jako konstruktivní Evropan. Avšak doma byl zobrazován jako poražený zrádce. Britská veřejnost, která eurooptimismem zrovna nehýří, byla zklamána tím, že Blair ustoupil z její „národní výhody“ bez toho, aby dosáhl reformy SZP. Tato otázka je v britské společnosti velice citlivým tématem. Žádný britský ministerský předseda by nemohl jednorázově zrušit rabat, nebo alespoň jeho významnou část, bez toho, aby v Unii dosáhl nějakého významnějšího britského cíle. Pro britskou veřejnost by to bylo nestravitelné a premiér by byl vystaven obrovské kritice od svých politických oponentů.

Je v současnosti rabat pro Velkou Británii stále nezbytný? A proč? Nezbytný pro Spojené království rabat není. Jeho výše není tak závratná, aby nějak významněji ovlivnila britský rozpočet. Nezbytný byl pouze v 80. letech, kdy Británie patřila k nejchudším členům evropského celku. Dnes je pouze politickým prostředkem.

Stala se snížením rabatu (při jednání o Finanční perspektivě na léta 2007 – 2013 v roce 2005) Velká Británie více proevropským členem Evropské unie a Blair více proevropským politikem? Blairův vztah ke sjednocené Evropě nebyl nikdy negativní. I když občas obhájuje jiné priority než evropští kolegové a zastává jiné názory, integraci podporuje. Jeho postoj k rabatu mu v Unii vytvořil image konstruktivního vyjednavče a Evropana. Britská společnost je však stále ve svém postoji ke společenství poněkud rezervovaná. Chtěla by si i uvnitř Evropy udržet svoji výjimečnou pozici.

Je otázka nerovnoměrnosti výše vložených prostředků do evropského rozpočtu a výše příjmů ze společné pokladny velkým problémem z pohledu členských států? Největší čistí plátcí do rozpočtu pochopitelně také hledají východisko ze situace, kdy se jejich příspěvek do společné pokladny stává nadměrným. Proto se v Unii objevují neshody a volání po spravedlivém řešení pro všechny. Komise přišla s návrhem obecných opravných mechanismů, který by měl tuto otázku vyřešit.

Jaké problémy/výhody přináší britský rabat a opravné mechanismy obecně Evropské unii? Mohlo by dojít k tomu, že kdyby všichni čistí plátcí do rozpočtu disponovali svými rabaty, příspěvky všech členských zemí, i těch nejchudších, by putovaly z velké části na opravné mechanismy ostatních zemí. I nejchudší země EU, která by byla čistým příjemcem z rozpočtu, by pak musela stejně jako všichni ostatní platit na rabaty všech členských zemí s nadměrným rozpočtovým břemenem, tedy i těm nejbohatším zemím. Tím by byl nabourán systém finanční solidarity v Unii.

Jaké problémy/výhody přináší refundace Velké Británii? Jedná se zejména o politické výhody.

5.5 Závěr

Jak je z výzkumu zřejmé, britský rabat je v Evropě poměrně živým tématem diskuzí a mezinárodních jednání. Postoje a názory jednotlivých evropských politiků na danou problematiku se různí nejen podle státní příslušnosti daného politika, ale i podle jeho stranické příslušnosti.

Obecně lze shrnout postoje evropských představitelů tak, že zastánci další existence a ostrého obhajování rabatu pocházejí pouze ze Spojeného království. Britská refundace nenašla podporu jiných zemí nebo institucí EU. Pouze mezi čistými plátcí do evropského rozpočtu se začala projevovat snaha o dosažení podobné zvláštnosti, která by se dala nazvat podporou vzniku obecných opravných mechanismů. Největší čistí plátcí do rozpočtu jsou

tudíž ve své kritice britského rabatu opatrní, neboť by rádi dosáhli podobné výhody. Nemohou kritizovat něco, oč sami usilují. Rozepře o nadměrných platbách do rozpočtu bylo v historii vždy složité uhasit. Podařilo se to, když i další největší plátcí do rozpočtu získaly své rabaty – tentokrát ale ne z plateb do rozpočtu, jako Spojené království, ale z plateb na britský rabat. Dalším vstřícným krokem bylo snížení plateb na základě HND do rozpočtu u Nizozemska a Švédska při přijetí nové finanční perspektivy. Tehdy byly také sníženy platby na základě DPH pro největší čisté plátce – Německo, Rakousko, Nizozemsko a Švédsko. Nejen samotné členské státy (největší plátcí do rozpočtu), ale i Evropská komise považuje současný model slev z příspěvků do rozpočtu za nevyhovující. Proto Komise přišla s návrhem obecného opravného mechanismu pro všechny čisté plátce s nadměrným rozpočtovým břemenem, který by měl postupně vstoupit v platnost.

Odpůrci rabatu z jiných členských zemí EU, než z Británie, většinou nedávají do souvislosti nevyhovující britský rabat s nákladnou Společnou zemědělskou politikou. Často britský rabat kritizují jen povrchně, neboť jim dochází, že kdyby odmítali rabat, museli by zamítnout i finančně nákladnou SZP, která s existencí rabatu souvisí. To ale oni nechtějí, protože často z této politiky sami velmi profitují (Francie). Proto jsou v kritice rabatu mírní, nebo ho nekritizují vůbec, ale také nepodporují. Část odpůrců britské refundace raději vůbec neklade do souvislosti opravný mechanismus s nákladnou SZP, aby se vyhnuli její reformě, ale zároveň dosáhli zrušení britského rabatu. Tito politikové kritizují Británii za to, že jako bohatá země nefinancuje politiky společenství plně, jako ostatní, a tím nabourává finanční solidaritu v Unii. Opomíjejí ale záměrně fakt, že rabat existuje proto, že Británie jen velice málo získává z rozpočtu EU na základě zemědělských dotací, a při tom odvádí obrovský příspěvek. Tito politici chtějí hájit nákladnou SZP, kterou považují za největší vymoženost EU; neboť jejich země z dané politiky velmi profituje.

Odpůrci však již byli nuceni pochopit, že Británie neustoupí ze své slevy bez toho, aby dosáhla nějakého, pro sebe významného, cíle. V průběhu 80. a 90. let bylo téměř nemyslitelné, aby se Británie refundace vzdala. První náznaky o možném vyjednávání se projeví až za ministerského předsedy Tonyho Blaira. Ten dal v roce 2005, kdy se o rabatu diskutovalo ve spojitosti s přijímáním nové Finanční perspektivy na léta 2007 – 2013, najevo, že je ochoten o refundaci jednat. Nastal tak zlom v chápání britského rabatu. Do té doby nedotknutelný prostředek, který měl Británii pomoci vyrovnat se se zátěží rozpočtového příspěvku a který měl být „vyměněn“ pouze za zásadní změnu nebo zrušení nákladné SZP, byl na vlastní Blairův návrh snížen. Tento fakt měl několik následků:

Za první – Blair tím dal svým evropským kolegům najevo, že rabat není tak nedotknutelný, jak se všichni domnívali. Ukázal, že rabat je jakýmsi nástrojem britské politiky a diplomacie v Evropě, který napomáhá dosahování britských cílů v Unii. Dal také najevo, že Británie je ochotna vyjednávat. Zásadní změnu ohledně rabatu však Blair učinit nemohl, neboť by to bylo nepřijatelné pro britskou veřejnost. Zásadní změna rabatu by byla možná pouze v souvislosti se zásadní reformou SZP, nebo s jejím zrušením. Blair se před ostatními kontinentálními partnery předvedl jako „velký Evropan“, který je ochoten diskutovat o své „národní výhodě“ ve prospěch chudších členských zemí EU.

Za druhé – evropští partneři, kteří vehementně obhajovali existenci nákladné SZP, si mohli, alespoň načas, připadat jako vítězové. Dosáhli toho, že Blair, i když jen částečně, ustoupil v otázce rabatu, aniž by oni museli souhlasit s reformou SZP. Pouze se dohodli na přezkumu výdajové a příjmové stránky rozpočtu.

Za třetí – Blair si svojí ochotou vůči jednání o rabatu přivodil pokles popularity doma. V Evropě byl sice popisován jako vstřícný politik, který je ochoten hledat kompromisní řešení, ale doma byl zatracován. Nejen představitelé ostatních politických stran, než vládní Labour Party, ale i veřejnost a někteří premiéroví spolustraníci byli pobouřeni Blairovým „ústupkem“ vůči Evropě.

Odpůrci rabatu uvnitř Velké Británie často nešetří silnými slovy. Rabat považují za jakousi „národní výhodu“, nebo „národní zájem“ uvnitř sjednocené Evropy, který přináší problémy. Tito politikové většinou odmítají nevýhodné podmínky plateb do a z evropského rozpočtu.

Představitelé evropských institucí považují současný mechanismus příspěvků členských států za nevyhovující. Vyrůstající čisté příspěvky největších plátců do rozpočtu jsou zdrojem neshod. Evropská komise představila svůj plán obecných opravných mechanismů. Tento systém by měl vnést do financování evropského rozpočtu více spravedlnosti, a měl by tak uspokojit největší plátce, kteří volají po podobných „výhodách“, jakou disponuje Spojené království. Uvedený mechanismus ale nabourává systém finanční solidarity v Evropě, kdy „bohatší státy poskytují prostředky chudším“.

5.6 Dílčí změny, které přinesl rok 2007²

Začátkem května roku 2007 opustil po dvanácti letech post francouzského prezidenta Jacques Chirac a ve funkci ho nahradil předseda vládní strany UMP a bývalý ministr vnitra Nicolas Sarkozy, který ve druhém kole prezidentských voleb porazil socialistku Ségolene Royal.

V roce 2005 se v Británii konaly volby. Zvítězila Labouristická strana pod vedením Tonyho Blaira. Volby však nebyly natolik úspěšné jako volby v roce 2001. Uvnitř strany pomalu vznikala opozice vůči některým Blairovým krokům, např. proti jeho angažovanosti v Iráku. Blair tudíž v září 2006 přislíbil, že do roka odstoupí. V půlce května 2007 oznámil Blair svůj odchod a jeho jednoznačným nástupcem se stal dosavadní ministr financí Gordon Brown. Dne 27. 6. 2007 se Brown stal britským ministerským předsedou.

Někteří analytici se domnívali, že pod vedením Browna se Británie nebude tolik zaměřovat na svého tradičního spojence Spojené státy americké, ale bude se snažit o posílení spolupráce s francouzsko-německým tandemem. Dokonce někteří odborníci označili dvojici Sarkozy – Brown za schopnou se domluvit a konstruktivně spolu jednat, což se prý u dvojice Chirac – Blair příliš očekávat nedalo.³ „Styl jednání Sarkozyho a Browna je odlišný od stylu Blaira s Chiracem. Noví státníci uvažují, co mohou přinést EU, zatímco jejich předchůdci přemýšleli, co může EU přinést jim.“⁴

Brown se Sarkozym se spolu poprvé sešli již v půlce července. Francouzský prezident při setkání navrhl, aby spolu s Brownem „konzultovali a harmonizovali svá stanoviska před důležitými summity EU“.⁵ Některí analytici spekulovali, že Sarkozyho úsilí mělo připomenout neúspěšnou snahu o užší spolupráci tří největších států Unie, která by zajistila snadnější fungování EU. Browna se Sarkozym však čekají minimálně dva roky spolupráce, neboť další volby se předpokládají nejdříve ve Velké Británii v roce 2009. To znamená, že spolupráce Brown – Sarkozy bude klíčovou i pro období přezkumu evropského rozpočtu na přelomu let 2008/2009. Bude velice zajímavé sledovat jejich názory na britský rabat a financování Společné zemědělské politiky a zkoumat, nakolik se

---

² Tato práce byla dokončena na konci ledna 2008. Veškeré změny byly nahlíženy perspektivou analytika v lednu 2008. Řada jednání v té době nebyla ukončena, a proto jsou některé události pouze nastíněny a analyzován je možný nebo předpokládaný další vývoj.

³ WERBOWSKI, Michael. *Sarkozy and Brown: New Leaders Will Give Europe a New Dynamic Image Abroad*. Praha: worldpress, 20. 5. 2007. [Online], [cit. 20. 1. 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.worldpress.org/Europe/2794.cfm>

⁴ Ibid.

⁵ *Sarkozy chce užší spolupráci s Velkou Británií v EU*. Euractiv, 19. 7. 2007. [Online], [cit. 18. 1. 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.euractiv.cz/evropa-dnes0/clanek/sarkozy-chce-uzsi-spolupraci-s-velkou-britanií-v-eu>

jejich názory odlišují od stanovisek jejich předchůdců ve funkcích. Je velice možné, že se změnou osobností na těchto dvou důležitých postech dojde i k posunu problematiky financování evropského rozpočtu. Od Blaira a Chiraca se přílišná změna názorů očekávat nedala. Oba strávili ve funkci řadu let⁶ a mnozí evropští odborníci a politici věřili, že musí nejprve dojít k výměně politiků na těchto významných postech, a teprve pak bude možné jednat o širší reformě evropského rozpočtu.

V září roku 2007 vyjádřil Nicolas Sarkozy poprvé svůj názor na Společnou zemědělskou politiku při otevření zemědělské výstavy ve Francii. Sarkozy pronesl, že „Současná SZP se mu zdá nehybná, zastaralá a neschopná odpovědět na výzvy, před kterými bude stát v roce 2013.“⁷ Sarkozy zde dokonce pronesl, že sama Francie navrhne nové cíle Společné zemědělské politiky během svého předsednictví ve druhé polovině roku 2008. Můžeme se tedy domnívat, že se konečně naskytne příležitost reformovat příliš nákladnou SZP a alokovat evropské finance do jiných oblastí? Sarkozy sice prohlašuje, že na rozdíl od svého předchůdce Chiraca preferuje rychlou a ráznou reformu SZP, ale na druhé straně tvrdí, že „francouzský agrární sektor bude bránit proti jakékoliv dohodě, která by šla proti jeho zájmům.“⁸ Zdá se tudíž, že zůstane jen u slov a radikální změnu financování SZP opět nebude francouzský prezident podporovat, nebo ji dokonce bude blokovat. Žádná z reform SZP, které by Sarkozy uvítal, se netýká financování SZP. V problematice SZP se po výměně prezidenta ve Francii jedná o výraznější posun pouze v oblastech, které nesouvisí s finanční náročností SZP. Ve financování se změna názoru francouzské hlavy státu předpokládat nedá. Jednání za francouzského předsednictví a počátkem roku 2009 budou jistě opět velice napínavá.

Po neúspěšných referendech v Nizozemsku a ve Francii byl zastaven proces ratifikace evropské ústavní smlouvy. Během jara a léta 2007 se evropští politici dohodli na znění nové Reformní smlouvy. Jak je již u Británie zvykem, vyjednala si v nové smlouvě řadu výjimek šitých na míru. Výjimky, které vyjednal ještě Tony Blair těsně před svým odchodem z funkce (na konci června 2007) se týkaly zejména oblastí vnitra, justice a Charty základních práv. Británie se nebude muset na úrovni EU řídit rozhodnutími v těchto oblastech. Nový ministerský předseda Gordon Brown převzal Blairovu nekompromisní pozici v těchto oblastech, což bylo patrné z jeho slov: „Pokud nedosáhneme našich

---

⁶ Blair 10 let, Chirac 12 let

⁷ *Sarkozy promluvil o Společné zemědělské politice EU*. Euractiv, 11. 9. 2007. [Online], [cit. 18. 1. 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.euractiv.cz/zemdlstvi/clanek/sarkozy-promluvil-o-spolecne-zemedelske-politice-eu>

⁸ Ibid.

požadavků, nebudeme samozřejmě moci přijmout novou smlouvu, a já si myslím, že to lidé v Evropě dobře vědí.“⁹ Jednání o nové smlouvě, při kterých byl Brown tak neoblomný, se však netýkala rabatu. Bude v otázce britského opravného mechanismu Brown stejně nekompromisní? Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, Blair na konci britského předsednictví souhlasil se snížením rabatu a nejen, že tím většinu evropských politiků překvapil, ale také dokázal, že jeho pozice není v oblasti evropského rozpočtu nezměnitelná. Brown tehdy, ještě z pozice ministra financí, se snížením rabatu nesouhlasil. Ale jaká bude jeho pozice nyní, když se nachází na postu premiéra? Bude chtít, podobně jako Blair, zapůsobit na evropskou politickou scénu a „vyměnit“ rabat za nějaký fakt, který bude pro Británii výhodný (například právě za radikální změnu financování SZP)? To zřejmě ukážou až jednání na základě přezkumu evropského rozpočtu a jednání o reformě SZP, která proběhnou ve druhé polovině roku 2008 a v roce 2009.

Dne 13. 12. 2007 byla slavnostně podepsána nová reformní smlouva s názvem Lisabonská smlouva. Smlouva se podobá všem předchozím evropským smlouvám, hovoří mimo jiné obecně o SZP a jejích cílech a o evropském rozpočtu, jeho přijímání a schvalování. Výslovně o rabatu, přezkumu rozpočtu nebo o reformě SZP se ve smlouvě nepíše.

Lisabonská smlouva však platí pro Británii s výjimkami, které si vyjednala. Brown se v době podpisu smlouvy a po něm projevoval proevropsky. Toto proevropské ladění však opět nemá nic společného s rabatem nebo s jednáním o něm, ale s faktem, že nyní, během jara 2008 se očekává v Británii ostrý spor ohledně ratifikace Lisabonské smlouvy. Labouristická vláda Gordona Browna totiž rozhodla o parlamentní ratifikaci smlouvy, zatímco opoziční Konzervativci požadují schválení v referendu. Brown na konto smlouvy pronesl: „Lisabonská smlouva znamená, že nyní existuje možnost se posunout dál a vypořádat se s výzvami, které jsou pro evropské občany nejdůležitější: stabilita, růst, konkurenceschopnost a vytváření nových pracovních míst.“¹⁰ Aby k tomu však mohlo dojít, musí EU přijmout řadu dalších reforem, z nichž jedna z nejdůležitějších bude právě reforma rozpočtu a financování SZP. Ratifikace Lisabonské smlouvy v britském parlamentu začala koncem ledna 2008.

---

⁹ *Británie trvá na svých výjimkách v Reformní smlouvě*. Euractiv, 12. 10. 2007. [Online], [cit. 18. 1. 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.euractiv.cz/budoucnost-eu/clanek/britanie-trva-na-svych-vyjimkach-v-reformni-smlouve>

¹⁰ *Brown: Členství v EU je pro Británii přínosné*. Euractiv, 15. 1. 2008. [Online], [cit. 20. 1. 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.euractiv.cz/budoucnost-eu/clanek/brown-clenstvi-v-eu-je-pro-britanii-prinosne>

Na jaře roku 2008 by měla Evropská komise předložit několik návrhů pro reformu SZP a pro její financování po roce 2013. Na přelomu let 2008/2009 provede Komise přezkum rozpočtu, na jehož základě se bude dále jednat. O definitivní podobě reformy financování SZP však rozhodne až nová Komise, která bude sestavena v roce 2009. Veškeré reformy SZP a evropského rozpočtu, které se budou týkat i britského rabatu budou však projednávány a nastíněny nejdříve za francouzského předsednictví v druhé polovině roku 2008. Při řešení veškerých sporů, které budou jednání provázet, se však neočekává natolik silná rétorika, jako za Blaira a Chiraca. Sarkozy a Brown si jsou nejen bližší v mnoha názorech na směřování evropských politik, ale také projevují ochotu spolu jednat a dohodnout se.

5.7 Výhled do budoucna (vlastní názor)

Systém příspěvků do evropského rozpočtu nikdy nemůže být plně „spravedlivý“ pro všechny členské země Evropské unie. Na tomto základu je evropská integrace postavena. Musí zde docházet k jistému přerozdělování prostředků, ze kterého nemohou všichni profitovat stejně. Navíc evropské země jsou velice rozdílné nejen, co do rozlohy a počtu obyvatel, ale také ve struktuře svého hospodářství, velikosti zemědělského a průmyslového sektoru a bohatství. Je tedy zřejmé, že vždy v Evropě budou čistí plátcí do rozpočtu a čistí příjemci z rozpočtu. Mechanismus finančních toků nelze upravit tak, aby plně vyhovoval každému. Lze ho pouze uzpůsobit tak, aby odpovídal globálním výzvám, kterým čelí Evropa v moderní době. Pokud bude evropský rozpočet reflektovat vývoj moderní doby a dojde k alokaci evropských financí do oblastí, ve kterých Evropa zaostává a potřebovala by dohnat největší světové ekonomiky (USA, Asie), pak s takovýmto rozpočtem jistě musí být spokojeny všechny členské státy Unie, i když třeba nebudou profitovat z rozpočtu tolik, kolik by si představovaly. EU jako celek by pak totiž uspěla na světovém trhu, kde její význam pomalu klesá. Pokud by se Evropě podařilo se orientovat na nová průmyslová odvětví, ve kterých by se mohla dostat na světovou špičku a nikoliv na tradiční průmysl, ve kterém již nemůže dohnat nově nastupující ekonomiky (Čína), pak by prosperita Evropy jako celku rostla. Jednotlivé země by pak jistě nepovažovaly za největší problém při jednáních své příspěvky do rozpočtu. Tato otázka by byla odsunuta do pozadí a Evropa by se orientovala na nové výzvy.

Aby k tomu došlo, je však nutné změnit strukturu příjmů a výdajů evropského rozpočtu. Dokud jednotlivé země budou lpět na zastaralých, nefungujících a nákladných

politikách, jako je SZP, bude složitě evropský rozpočet jakkoliv reformovat a obrátit Evropskou unii směrem k hledání odpovědí na výzvy moderní doby. Situace by se měla zlepšit, doufejme, po přezkumu výdajové a příjmové stránky rozpočtu, který provede Evropská komise a předloží ho k jednání v letech 2008 – 2009. Na jeho základě snad představitelé jednotlivých členských zemí pochopí, že evropský rozpočet a systém alokace prostředků potřebují reformovat. Pak by mohlo dojít k tomu, že by se Evropa začala orientovat na nová moderní odvětví. Spojené království usiluje o to, aby se Evropská unie orientovala na globální výzvy a odmítla staré a nákladné politiky. V takovém případě by se vzdala i svého rabatu, neboť by bylo dosaženo jejího cíle v Unii. Pro zatím, dokud existuje nákladná SZP bez zásadní reformy, bude Británie i nadále odmítat se vzdát své refundace, neboť z nákladné SZP profituje jen velice málo a orientuje se na jiné oblasti.

Řešení by tedy mohl přinést až onen přezkum provedený Evropskou komisí, na jehož základě zřejmě bude upravena nebo zásadněji změněna struktura rozpočtu, což pravděpodobně přinese ukončení, nebo spíše hlubší reformu SZP, a díky tomu dojde k ukončení, nebo důkladnější reformě britského rabatu. Nová finanční perspektiva od roku 2014 by pak měla konkrétně reflektovat všechny změny, na kterých se státníci dohodnou při jednáních na základě přezkumu provedeného Evropskou komisí. Doufejme, že Evropská unie se bude více soustředit na moderní výzvy globalizovaného světa.

Během diskuze na základě přezkumu příjmové a výdajové stránky rozpočtu v roce 2008-2009 se dá očekávat velice vzrušená a složitá debata. Jistě nebude jednoduché dosáhnout shody ohledně reformy SZP a rabatu, protože názory politiků jsou často naprosto protichůdné. Ačkoliv se v současnosti zdá, že problematika rabatu utichla, neznamená to, že evropští politici neuvažují o svých postojích a možných reformách. Rabat je výjimka v Evropské unii, která zajímá všechny státy a všechny země také zastávají nějaká stanoviska k této problematice. Budoucí debata tedy jistě bude velice zajímavá. Britská politická elita zřejmě znovu využije při diskuzích svého rabatu. Britští představitelé však tuší, že jejich neústupnost v otázce rabatu je trvale neudržitelná.

6. Summary

This rigorous thesis deals with the problem of British attitude towards European integration. The relationship between the United Kingdom and the European Union is described via the existence of a phenomenon of British European budget rebate. The budget rebate is a British reduction in price of the cost of contribution annually sent to the common European Union's budget. It was won by the Prime Minister Margaret Thatcher in Fontainebleau Summit in 1984. The main reason for giving Great Britain this privilege was the fact that the UK was one of the biggest net contributor to the budget. On the other hand, the UK received too little from the budget because it had only a small agricultural sector. The European budget was aimed primarily for subsidising the European farmers.

The UK's annual VAT-based contribution to the European budget is reduced according to a formula first set out in the Fontainebleau Agreement. This reduction is equal to 66 % of the difference between what the UK pay for the EC budget and the receipts, which the UK gets back. But, the rebate applies only as for spending within the EU and the British contribution is calculated as if the budget were financed only by VAT.

The European Commission is responsible for determining and calculating the amount of the UK's abatement. It is generally calculated on the basis of a forecast of contributions to the budget and of receipts from it. This amount is then corrected by other figures.

The purpose of the rebate is to reduce the amount of the UK's VAT-based and GNI-based payments to the EU budget. But, it is naturally a source of disputes among the member states of the European Union. Other states do not have such privilege, only the biggest net contributors – Germany, Netherlands, Austria and Sweden have their contributions to the British rebate reduced by 75 %. Member states want the UK to pay its fair share of the contribution. But Britain opposes. The UK would pay more to the budget only if the reform of Common Agricultural Policy was adopted.

Nowadays, Britain is one of the wealthiest member states of the EU and does not need this privilege of contribution rebate. But the UK still insists on having this advantage. Blair only would change the rebate if the spending on CAP is lowered.

The main proposition of this thesis is that the UK does not need the rebate on economic purpose. Britain defends the abatement only for diplomatic needs. Blair can exchange the rebate for some appeasement in politics that he prefers.

The thesis offers the opinion of British political parties, politicians, Members of Parliament, prime ministers, European politicians, European Commission and Members of European Parliament on the rebate problem. The first chapter deals with Margaret Thatcher and her attitude towards Europe. It shows the history of the problem. Second chapter explains the approach of European Union as a whole to the rebate problem and it quotes the European documents that deal with the problem of British budget rebate. That chapter should explain the formal aspects of the rebate existence. Third chapter deals with the Labour Party and Blair's attitude towards Europe. The main part of that chapter analysis the period of British presidency in the EU in 2005. It explains the aspects of adopting the Financial Perspective 2007-2013 and the rebate problem which was often discussed during that time. Fourth chapter analysis the answers of European politicians to the questions that were sent to them via e-mail correspondence. The conclusion includes the acknowledgement of the opening proposition.

Použité materiály

PRIMÁRNÍ PRAMENY:

Paměti, názory:

- BLAIR, Tony. *New Britain: My Vision of a Young Country*. London: Fourth Estate Limited, 1996.
- THATCHER, Margaret. *The Path to Power*. London: Harper Collins Publishers, 1995.
- THATCHER, Margaret. *Roky na Downing Street*. 1. vyd. Přeložili Mikeš, A.; Pitter, P.; Vacková, A. Praha: Naše vojsko, 1996.

Stanoviska:

- HEATHCOAT-AMORY, David. *Tax Policy and the European Budget*. In *Single European Currency: Why the United Kingdom must say 'NO'* [online]. London: the Conservative Party, 2000 [cit. 13. 3. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.v63.net/wellsconservatives/Pages/sectaxpolicy.html>
- HEATHCOAT-AMORY, David. *The Unexpected Happens Again*. In *Single European Currency: Why the United Kingdom must say 'NO'* [online]. London: the Conservative Party, 2000 [cit. 13. 3. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.v63.net/wellsconservatives/Pages/sectaxpolicy.html>
- HEATHCOAT-AMORY, David. *The Story so far*. In *Single European Currency: Why the United Kingdom must say 'NO'* [online]. London: the Conservative Party, 2000 [cit. 13. 3. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.v63.net/wellsconservatives/Pages/sectaxpolicy.html>
- HEATHCOAT-AMORY, David. *Introduction*. In *Single European Currency: Why the United Kingdom must say 'NO'* [online]. London: the Conservative Party, 2000 [cit. 13. 3. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.v63.net/wellsconservatives/Pages/sectaxpolicy.html>

Časopisy:

Ekonom

Euro

The Economist

Focus 51/2005

Der Spiegel 26/2005, 51/2005

Periodika:

The Australian

Daily Mail

European Business Review

European Report

The Financial Times (United Kingdom)

The Irish Times

Keesing's Record of World Events
The Lawyer
NewsWeek Dec. 26/2005; Jan. 2/2006; June 27/2005
Sunday Business (United Kingdom)
The Sunday Times
Time International (New York)
The Times (United Kingdom)
WirtschaftsWoche Nr.27/30.6.2005

Projevy a tiskové konference:

- *Commons statement on EU Council meeting: Tony Blair told MPs about the conclusions from the EU Council meeting he attended in Brussels.* Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, December 19, 2005 [online]. [Cit. 29. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8807.asp>
- *Interview with Sky television on the EU budget.* Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, December 2, 2005 [online]. [Cit. 29. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8717.asp>
- *Joint press conference – Tony Blair, Jose Manuel Barroso, Josep Borell – in Strasbourg, following Mr Blair's speech to the Parliament.* Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, October 27, 2005 [online]. [Cit. 29. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8392.asp>
- *Joint press conference with Josep Borell and Jose Manuel Barroso in Brussels.* Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, December 20, 2005 [online]. [Cit. 29. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8829.asp>
- *"Now Europe can move forward" says PM.* Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, December 17, 2005 [online]. [Cit. 29. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8804.asp>
- *PM and President Chirac hold informal talks in Paris.* Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, October 10, 2005 [online]. [Cit. 29. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8278.asp>
- *PM comments at EU Parliament: Closing remarks to the EU Parliament at the end of the UK's presidency.* Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, December 20, 2005 [online]. [Cit. 29. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page9351.asp>
- *PM's EU Presidency press conference.* Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, July 1, 2005 [online]. [Cit. 29. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page7782.asp>
- *PM's New Year message 2006: Tony Blair's message.* Statement transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, December 31, 2005 [online]. [Cit. 29. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8854.asp>

- *PM's press conference on EU Budget negotiations*. Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, December 9, 2005 [online]. [Cit. 29. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8743.asp>
- *PM's press conference on EU Budget negotiations*. Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, December 17, 2005 [online]. [Cit. 29. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8803.asp>
- *PM speech to the EU Parliament: full text*. Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, June 23, 2005 [online]. [Cit. 29. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page7714.asp>
- *PM speech to the EU Parliament in Stasbourg*. Speech transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, October 26, 2005 [online]. [Cit. 29. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8384.asp>
- *PM's statement on new EU Budget deal*. Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, December 16, 2005 [online]. [Cit. 29. 10. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8776.asp>
- *Press conference at EU informal summit Hampton Court*. Transcript. Downing Street: Prime Minister's Office, October 27, 2005 [online]. [Cit. 28. 11. 2006]. Dostupný z WWW: <http://www.number10.gov.uk/output/page8393.asp>

Používané elektronické servery:

Britské předsednictví www.eu2005.gov.uk
 Evropský parlament www.europarl.europa.eu.int
 Finské předsednictví www.eu2006.fi
 Hospodářské noviny www.eu.ihned.cz
 Ministerstvo financí ČR www.mfcr.cz
 Rakouské předsednictví www.eu2006.at
 Senát Parlamentu ČR www.senat.cz

Dokumenty institucí Evropské unie, britské vlády a britského parlamentu:

- *Budgets and Financial Documents*. London: House of Commons Information Office, April 2005. Factsheet P5, Procedure Series [online], [cit. 10. 5. 2006]. Dostupné na WWW: <http://www.parliament.uk/documents/upload/p05.pdf>
- Communication from the Commission to the Council and the European Parliament: *Building Our Common Future. Policy Challenges and Budgetary Means of the Enlarged Union 2007-2013*. COM (2004) 101 final/2. Brussels: European Commission, 26.2.2004. [Online], [cit. 8. 3. 2007]. Dostupné na WWW: http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/cnc/2004/com2004_0101en02.pdf
- *The Community Budget: the facts in figures*. Brussels: The Commission of the European Communities, 1993.

- European Community Finances: *Statement on the 2005 EC Budget and measures to counter fraud and financial mismanagement*. London: HM Treasury, June 2005. Cm 6580. [Online], [cit. 11. 12. 2006]. Dostupné na WWW: http://www.hm-treasury.gov.uk/documents/international_issues/eu_information/int_eu_statefraud.cfm
- European Community Finances: *Statement on the 2006 EC Budget and measures to counter fraud and financial mismanagement*. London: HM Treasury, May 2006. Cm 6770. [Online], [cit. 11. 12. 2006]. Dostupné na WWW: http://www.hm-treasury.gov.uk/documents/international_issues/eu_information/int_eu_statefraud.cfm
- Note: *Financial Perspective 2007-2013*. From the Presidency to the European Council. Brussels: The Council of the European Union, December 19, 2005. CADREFIN 268, 15915/05. [Online], [cit. 29. 11. 2006]. Dostupné na WWW: http://jsis.washington.edu/euc/FinancialPerspective_16Dec.pdf
- *Pracovní dokument č. 1 o vlastních zdrojích Evropských společenství: Přehled o výnosech Společenství*. DT\549745CS.doc, PE 350.215v01. Zpravodaj: pan Alain Lamassoure. Rozpočtový výbor Evropského parlamentu, Brusel 27. 1. 2005. [Online], [cit. 12. 2. 2007]. Dostupné na WWW: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dt/549/549745/549745cs.pdf
- *Pracovní dokument č. 3 o vlastních zdrojích Evropských společenství: Scénáře budoucnosti*. DT\554424CS.doc, PE 353.542v01. Zpravodaj: pan Alain Lamassoure. Rozpočtový výbor Evropského parlamentu, Brusel 27. 1. 2005. [Online], [cit. 24. 2. 2007]. Dostupné na WWW: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dt/554/554424/554424cs.pdf
- Průvodní poznámka: *Evropská Rada, Brusel 15. a 16. prosince 2005 – Závěry předsednictví*. Od předsednictví pro delegaci. Brusel: Rada Evropské unie, 17. prosince 2005. CONCL 3, 15914/05. [Online], [cit. 5. 12. 2006]. Dostupné na WWW: http://www.eu2006.fi/news_and_documents/conclusions/vko50/en_GB/1166190412454_files/76427936618185113
- *Předcházení přílišné rozpočtové nerovnováze v EU*. Dokument Evropské komise. IP/04/908. Brusel: Evropská komise, 14. července 2004. [Online], [cit. 10. 2. 2007]. Dostupné na WWW: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/04/908&format=PDF&aged=1&language=CS&guiLanguage=en>
- Report: *Agenda 2000: Financing the European Union. Commission Report on the Operation of the Own Resources System*. In Bulletin of the European Union Supplement 2/1998. Brussels: European Commission, 1998.
- Report: *Final report of the discussion circle on own resources*. From Chairman of the discussion circle on own resources to the Convention members. Brussels: The

Secretariat of the European Convention, May 8, 2003. CONV 730/03. [Online], [cit. 18. 9. 2006]. Dostupné na WWW: http://european-convention.europa.eu/doc_register.asp?lang=EN&Content=CERCLEIII

- SAPIR, André. *An Agenda for a Growing Europe: Making the EU Economic System Deliver*. Report. Brussels: The European Commission, 2003.
- *Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Rady o systému vlastních zdrojů Evropského společenství*. KOM (2004) 501 v konečném znění – 2004/0170 (CNS). Brusel: Evropské společenství, 19. května 2005. [Online], [cit. 20.3.2007]. Dostupné na WWW: <http://eescopinions.eesc.europa.eu/eescopiniondocument.aspx?language=cs&docnr=533&year=2005>
- Volební manifest Labour Party *Britain will win with the Labour* pro volby 11. července 1987. [Online], [cit. 27. 11. 2006]. Dostupné na WWW: <http://www.psr.keele.ac.uk/area/uk/man/lab87.htm>
- Working document of the services of the Commission: *Calculation and financing of the definitive amount of the "correction of budgetary imbalances in favour of the United Kingdom for the year 2001" (2001 UK correction)*. Brussels: European Commission, 10.05.2005. [Online], [cit. 8. 2. 2007]. Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/budget/library/documents/revenue_expenditure/own_resources/2001final_uk_corr_working_doc.pdf

Důležitým pramenem byly názory evropských politiků a jejich odpovědi na dotazy týkající se rabatu. Otázky byly zaslány formou dotazníku e-mailovou korespondencí. Podrobný seznam uskutečněné korespondence je k dispozici v příloze.

SEKUNDÁRNÍ LITERATURA:

Zahraniční autoři:

- ARTIS, Mike J.; LEE, Norman. *The Economics of the European Union. Policy and analysis*. Oxford: Oxford University Press, 1997.
- BAINBRIDGE, Timothy. *The Penguin Companion to European Union*. 2nd ed. London: Penguin Books Ltd., 1998.
- BAKER, David; SEAWRIGHT, David. *Britain for and against Europe: British Politics and the Question of European Integration*. Oxford: Clarendon Press Oxford, 1998.
- BALDWIN, Richard; WYPLOSZ, Charles. *The Economics of European Integration*. Great Britain: Mc Graw-Hill Education, 2006.
- BUTLER, David; BUTLER, Gareth. *British Political Facts since 1979*. Hampshire: Palgrave Macmillan Publishers, 2006.
- COXALL, Bill; ROBINS, Lynton. *Contemporary British Politics*. 3rd ed. Great Britain: Macmillan Press Ltd., 1998.
- CURWEN, Peter (ed.). *Understanding the UK Economy*. Plymouth: Macmillan Education Ltd., 1990.
- EL-AGRAA, Ali. *The European Union. History, Institutions, Economics and Policies*. 5th ed. Great Britain: Prentice Hall Europe, 1998.
- FOLEY, Michael. *John Major, Tony Blair and a conflict of leadership: Collision Course*. Manchester: Manchester University Press, 2002.
- FORSTER, Anthony. *Euroscepticism in Contemporary British Politics: Opposition to Europe in the British Conservative and Labour Parties since 1945*. 1st ed. London: Routledge, 2002.
- FRANKLIN, Michael; WILKE, Marc. *Britain's Future in Europe*. London: The Royal Institute of International Affairs, Pinter Publishers Chatham House, 1990.
- FRANKLIN, Michael; WILKE, Marc. *Britain in the European Community*. New York: Council on Foreign Relations Press, 1990.
- FRIES, Fabrice. *Velké evropské rozpravy*. Překlad FILIP, J.; KIDLESOVÁ, Z.; ADAMCOVÁ, L. Paříž: Éditions du Seuil, 1995.
- GEDDES, Andrew. *The European Union and British Politics*. London: Palgrave Macmillan Ltd., 2004.

- GEORGE, Stephen; BACHE, Ian. *Politics in the European Union*. Oxford: Oxford University Press, 2001.
- GEORGE, Stephen. *An Awkward Partner: Britain in the European Community*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 1998.
- GILLINGHAM, John. *European Integration, 1950-2003: Superstate or New Market Economy?* Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
- GOULLI, Rochdi. *Reforma Společné zemědělské politiky Evropského Společenství: Protekcionismus, jednání GATT a perspektivy*. Praha: Ekonomický ústav Československé Akademie věd, 1992.
- GOWLAND, David; TURNER, Arthur (ed.). *Britain and European Integration 1945 – 1998: A documentary history*. Great Britain: Routledge Publishers Ltd, 2000.
- GUYOMARCH, Alain; MACHIN, Howard; RITCHIE, Ella. *France in the European Union*. New York: St. Martin's Press, 1998.
- HANSEN, Jorgen; NIELSEN, Jorgen. *An Economic Analysis of the EU*. Cambridge: Cambridge University Press, 1997.
- HARMSSEN, Robert; SPIERING, Menno. *Euroscepticism: Party Politics, National Identity and European Integration*. Amsterdam: Editions Rodopi B. V., 2004.
- HENNESY, Peter. *The Prime Minister: the Office and its holders since 1945*. Great Britain: Penguin Books Ltd., 2000.
- CHISHOLM, Michael. *Britain on the Edge of Europe*. 1st ed. London: Routledge, 1995.
- KAVANAGH, Dennis. *British Politics: Continuities and change*. 4th ed. Oxford: Oxford University Press, 2000.
- LAFFAN, Brigid. *The Finances of the European Union*. London: Macmillan Press Ltd, 1997.
- LEONARD, Dick. *Guide to the European Union*. 6th ed. Great Britain: the Economist Newspaper Ltd., 1998.
- MILWARD, Alan S. *The UK and the European Community, Volume I.: the Rise and Fall of a National Strategy 1945-1963*. Florence: European University Institute, 2002.
- MOUSSIS, Nicholas. *Guide to European Policies*. 10th ed. Belgium: European Study Service, 2004.

- MUSOLFF, Andreas; GOOD, Colin; POINTS, Petra; WITTLINGER, Ruth (ed.). *Attitudes Towards Europe: Language in the Unification Process*. England: Ashgate Publishing Ltd, 2001.
- PELKMANS, Jacques. *European Integration: Methods and Economic Analysis*. London: Addison Wesley Longman Ltd., 1997.
- PINDER, John. *European Community: The Building of a country*. Oxford: Oxford University Press, 1991.
- SAWYER, Malcolm (ed.). *The UK Economy*. Oxford: Oxford University Press, 2001.
- STRASSER, Daniel (ed.). *The Finances of Europe*. 7th ed. Luxembourg: Commission of the European Communities, 1992.
- SWAN, Dennis. *European Economic Integration: the Common Market, European Union, and Beyond*. United Kingdom: Edward Elgar Publishing Ltd., 1996.
- TSOUKALIS, Loukas. *What Kind of Europe?* Oxford: Oxford University Press, 2003.
- WALLACE, Helen; WALLACE, William. *Policy – Making in the European Union*. 4th ed. Oxford: Oxford University Press, 2000.
- WILLIAMS, Michael. *Crisis and Consensus in British Politics: From Bagehot to Blair*. Great Britain: Macmillan Press Ltd., 2000.
- YOUNG, Hugo. *This Blessed Plot: Britain and Europe from Churchill to Blair*. London: Macmillan Press Ltd., 1998.
- ZETTERHOLM, Staffan (ed.). *National Cultures & European Integration: Exploratory Essays on Cultural Diversity and Common Policies*. Oxford: Berg Publishers, 1994.

Čeští autoři:

- FIALA, Petr; PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 1.vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003.
- JAKŠ, Jaroslav. *Quo Vadis Evropská unie?* Praha: ETC Publishing s.r.o., 1998. Edice Manager-podnikatel.
- JAKŠ, Jaroslav (ed.). *Financování politik EU v letech 2004-2006 a tlak rozšíření. Dopady zemědělské a strukturální politiky na rozpočet EU a kandidátské země*. Praha: Friedrich – Ebert – Stiftung e.v. – zastoupení v ČR, k příležitosti kulatého stolu pořádaného Friedrich – Ebert – Stiftung dne 24. 4. 2002 v Praze, červen 2002.

- KARPÍŠKOVÁ, Iva. *Británie a budoucnost Evropské unie. Británie na cestě k evropské ústavě*. Diplomová práce, vedoucí Prof. PhDr. Lenka Rovná, CSc. Praha: FSV UK, 2003.
- KÖNIG, Petr; LACINA, Lubor a kol. *Rozpočet a politiky Evropské unie*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004.
- KÖNIG, Petr; LACINA, Lubor; PŘENOSIL, Jan. *Učebnice evropské integrace*. 1. vydání. Brno: Barrister & Principal, 2006.
- NEUMANN, Pavel. *Společná zemědělská politika EU: vznik, vývoj a reformy, mezinárodní komparace*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2004.
- NEUMANN, Pavel. *Společná zemědělská politika EU: regionální a strukturální politika EU*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2000.
- ROVNÁ, Lenka. *Premiérka Jejího Veličenstva*. Praha: Nakladatelství Evropského kulturního klubu, 1991.
- RÝC, David. *Vliv Thatcherismu na evropskou politiku Velké Británie. Británie a Evropská společenství v postthatcherovské éře*. Rigorózní práce, vedoucí Prof. PhDr. Lenka Rovná, CSc. Praha: FSV UK, září 2001.
- ŠREIN, Zdeněk. *Mechanismy hospodářské politiky Evropské unie*. Praha: VŠE, Fakulta národohospodářská, 2000.
- ZLÝ, Bohumír. *Evropská unie v přelomovém období*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně-podnikatelská fakulta v Karviné, 2002.

Studie a odborné články:

- BALDWIN, Richard. *The 'Non' Was also against the CAP*. In Thinking ahead for Europe Series [online]. Brussels: Centre for European Policy Studies, June 2005 [cit. 15. 3. 2006]. Dostupné na WWW: http://www.ceps.be/Article.php?article_id=470
- BALDWIN, Richard. *The Real Budget Battle*. CEPS Policy Brief No. 75/2005 [online]. Brussels: Centre for European Policy Studies (CEPS), 2005 [cit. 3. 4. 2006]. Dostupné na WWW: http://shop.ceps.be/BookDetail.php?item_id=1237
- BALDWIN, Richard. *Who Finances the Queen's CAP Payments?* CEPS Policy Brief No. 88/2005 [online]. Brussels: Centre for European Policy Studies (CEPS), 2005 [cit. 16. 3. 2006]. Dostupné na WWW: http://shop.ceps.be/BookDetail.php?item_id=1285
- Le CACHEUX, Jacques. *European Budget. The poisonous budget rebate debate*. Studies & Research No. 41. Paris: Notre Europe, červen 2005. [Online], [cit. 4. 4. 2007]. Dostupné na WWW: <http://www.notre-europe.eu/IMG/pdf/Etud41-en.pdf>

- FERRER, Jorge Nunez. *An Unorthodox Way to Solve the Rebate Crisis*. In Thinking ahead for Europe Series [online]. Brussels: Centre for European Policy Studies, June 2005 [cit. 6. 4. 2007]. Dostupné na WWW: http://www.ceps.be/Article.php?article_id=472
- FERRER, Jorge Nunez. *The Budget Agreement – Was it Worth the Fuss?* In Thinking ahead for Europe Series [online]. Brussels: Centre for European Policy Studies, December 2005 [cit. 15. 10. 2006]. Dostupné na WWW: http://www.ceps.be/Article.php?article_id=499
- FERRER, Jorge Nunez; EMERSON, Michael. *Good Bye, Agenda 2000. Hello, Agenda 2003: Effects of the Berlin Summit on Own Resources, Expenditures and EU Net Balances* [online]. Brussels: Centre for European Policy Studies (CEPS), 2004 [cit. 11. 2. 2007]. Dostupné na WWW: http://shop.ceps.be/bookDetail.php?item_id=50
- GROS, Daniel; MICOSSI, Stefano. *A Better Budget for the European Union: More Value For Money, More Money for Value*. CEPS Policy Brief No. 66/ 2005 [online]. Brussels: Centre for European Policy Studies (CEPS), 2005 [cit. 3. 4. 2007]. Dostupné na WWW: http://shop.ceps.be/BookDetail.php?item_id=1210
- HASSNER, Pierre. *The Rebirth of Vision: A Dynamic Compromise for Europe*. In U.S.-Europe Analysis Series [online]. Washington, DC: The Brookings Institution, November 2005 [Cit. 11. 10. 2006]. Dostupné z WWW: <http://www.brookings.edu/fp/cuse/analysis/indexhtm>
- ILETT, Nicholas. *United Kingdom. In Effects of European Union Accession: Part 1. Budgeting and Financial Control*, Sigma Papers: No.19. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development, 1997. OECD/GD (97)163.
- KENGYEL, Ákos. *The Commission's Budgetary Proposal for 2007 – 2013 and the Special Interests of the New Members* [Online]. Italy: Associazione Universitaria di Studi Europei, 06/2004. [Cit. 4. 4. 2007]. Dostupné na WWW: <http://www.unipv.it/cdepv/ause/wp/06-2004.pdf>
- KERNOHAN, David; FERRER, Jorge Nunez; SCHNEIDER, Andreas. *The EU Budget Process and International Trade Liberalisation*. CEPS Working Document No. 230/2005 [online]. Brussels: Centre for European Policy Studies (CEPS), 2005 [cit. 4. 4. 2007]. Dostupné na WWW: http://shop.ceps.be/downfree.php?item_id=1264
- SLOAM, James. *'Responsibility for Europe': The EU Policy of the German Social Democrats since Unification* [online]. Berlin: Association for the Study of German Politics, 2002 [Cit. 9. 10. 2006]. Dostupné na WWW: <http://web.ebscohost.com/ehost/pdf?vid=4&hid=16&sid=4e5e986b-e91a-44d6-836b-262294b51a06%40SRCSM2>
- *Short Background Introduction on the Budget Crisis*. Brussels: Centre for European Policy Studies (CEPS), CEPS EU Budget Task Force, Chairman WYNN, Terry;

Rapporteur FERRER, Jorge Nunez, 2005 [online], [cit. 15. 10. 2006]. Dostupné na WWW: <http://eubudget.ceps.be/?q=node/6>

- *Slyšení s experty dne 3. března 2005*. CM/556450.CS, PE 353.737v01-00. Evropský parlament: Dočasný výbor pro politické výzvy a rozpočtové prostředky rozšířené Unie v letech 2007-2013, 2005. [Online], [cit. 10. 2. 2007]. Dostupné na WWW: <http://www.europarl.europa.eu/comparl/tempcom/finp/hearings/20050303/556450cs.doc>
- *The UK Rebate and the CAP – Phasing them both out?* [online], CEPS Task Force, Chairman WYNN, Terry; Reporter FERRER, Jorge Nunez. Brussels: Centre for European Policy Studies, October 2005 [cit. 4. 4. 2007]. Dostupné na WWW: <http://EUbudget.ceps.be>

Seznam grafů

- Graf č. 1 - Rozdělení došlých odpovědí (koláčový graf), str. 92.
- Graf č. 2 - Rozdělení došlých odpovědí, str. 92.
- Graf č. 3 - Stranická příslušnost zastánců (odpovědi došly jen z UK), str. 92.
- Graf č. 4 - Stranická příslušnost odpůrců (odpovědi jen z UK), str. 93.
- Graf č. 5 - Stranická příslušnost zastánců a odpůrců (odpovědi jen z UK), str. 93.
- Graf č. 6 - Státní příslušnost odpůrců (koláčový graf), str. 93.
- Graf č. 7 - Státní příslušnost odpůrců, str. 94.
- Graf č. 8 - Rozdělení všech poslanců EP podle jejich příslušnosti k evropské frakci a jejich vztahu k rabatu, str. 94.

Seznam příloh

Korespondence s evropskými politiky:

1. Seznam politiků, kteří odpověděli na otázky ohledně rabatu
2. Jmenný seznam zastánců další existence britského rabatu, jejich stranická a státní příslušnost
3. Jmenný seznam odpůrců další existence britského rabatu, jejich stranická a státní příslušnost
4. Jmenný seznam politiků, jejichž vztah k další existenci britského rabatu se dá označit za nestranný (politici, kteří nepatří ani mezi zastánce, ani mezi odpůrce), jejich stranická a státní příslušnost
5. Vybrané odpovědi evropských politiků

Rabat:

6. Výpočet financování britského rabatu
7. Vstupní data pro výpočet britského rabatu
8. Vstupní data pro výpočet výše britského opravného mechanismu za rok 2001
9. Konečná výše britského rabatu za rok 2001 – přímý efekt podle hodnot HND za rok 2002, které byly známy koncem roku 2004
10. Příspěvky jednotlivých členských států na britský rabat v roce 2004 (%)

Příspěvky členských států do rozpočtu:

11. Podíly jednotlivých složek vlastních zdrojů na příspěvcích členských států do evropského rozpočtu v letech 1988 – 2005 (%)
12. Příjmy evropského rozpočtu v letech 1970 – 2006 (celkové částky a propady)
13. Příspěvky členských států EU do společného rozpočtu – celkem a v přepočtu na obyvatele
14. Příspěvky do rozpočtu na základě tradičních vlastních zdrojů v roce 2001
15. Příspěvky jednotlivých členských zemí do rozpočtu (% HND, rok 2003, EU15)
16. Příspěvky jednotlivých členských států EU do rozpočtu v roce 2005

Členské země a rozpočet EU:

17. Odhadované čisté rozpočtové bilance pro čisté přispěvatele (průměr v období 2008 – 2013)

18. Odhadované čisté rozpočtové schodky (průměr 2008 – 2013)
19. HND jednotlivých členských zemí EU, které patří mezi čisté plátce do rozpočtu

Výdaje z evropského rozpočtu:

20. Výdaje z evropského rozpočtu v letech 1962 – 2006 (celkové částky a propady v %)
21. Výdaje evropského rozpočtu v roce 2001
22. Zemědělské výdaje z evropského rozpočtu do jednotlivých členských států (%)
23. Výnosy ze Společné zemědělské politiky pro jednotlivé země (rok 2004)
24. Procentní podíl zemědělské půdy v jednotlivých členských státech EU

Finanční perspektiva:

25. Přehled finančního rámce na léta 2007 – 2013

Příloha č. 1

Seznam politiků, kteří odpověděli na otázky ohledně rabatu

Funkce jednotlivých politiků odpovídají období, kdy korespondence probíhala (říjen, listopad 2006).

1. Členské státy Evropské unie – jejich zástupci v Evropském parlamentu (v závorce je uvedena jejich politická příslušnost v jejich zemi/politická frakce, jejíž jsou členem v Evropském parlamentu):

- Česká republika
  - **CABRNOCH Milan** (ODS/ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED)
  - **FAJMON Hynek** (ODS/ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED)
  - **ROITHOVÁ Zuzana** (KDU-ČSL/ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED)
  - **VLASÁK Oldřich** (ODS/ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED)
  - **ZVĚŘINA Jaroslav** (ODS/ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED)
- Francie
  - **MOSCOVICI Pierre** (Parti socialiste/ Skupina sociálních demokratů v Evropském parlamentu PSE)
  - **VATANEN Ari** (Union pour un Mouvement Populaire/ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED)
- Německo
  - **KLINZ Wolf** (Freie Demokratische Partei - Die Liberalen/ Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu ALDE)
  - **POSSELT Bernd** (Christlich-Soziale Union in Bayern e.V./ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED)
  - **SCHWAB Andreas** (Christlich Demokratische Union Deutschlands/ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED)
- Nizozemsko

- **BERG Margrietus van den** (Partij van de Arbeid/ Skupina sociálních demokratů v Evropském parlamentu PSE)
- **MAAT Albert Jan** (Christen Democratisch Appèl/ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED)
- **MULDER Jan** (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie/ Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu ALDE)
- Spojené království Velké Británie a Severního Irska
  - **DUNN William Newton** (Liberal Democrats/ Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu ALDE)
  - **HELMER Roger** (Conservative and Unionist Party/ Nezařazení poslanci)
  - **HONEYBALL Mary** (Labour Party/ Skupina sociálních demokratů v Evropském parlamentu PSE)
  - **LAMBERT Jean** (Green Party/ Skupina Zelených-Evropské svobodné aliance Zelení/ALE)
  - **WATSON Graham** (Liberal Democrats/ Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu ALDE)
  - **WISE Thomas** (UK Independence Party/ Skupina Nezávislosti a demokracie IND/DEM)

2. Spojené království Velké Británie a Severního Irska:

- Britský parlament (House of Commons)
  - **BARLOW Celia** (Labour Party)
  - **BOTTOMLEY Peter** (Conservative Party)
  - **BREED Colin** (Liberal Democrats)
  - **CARSWELL Douglas** (Conservative Party)
  - **COHEN Harry** (Labour Party)
  - **FLYNN Paul** (Labour Party)
  - **GROGAN John** (Labour Party)
  - **HAMILTON David** (Labour Party)
  - **HARVEY Nick** (Liberal Democrats)
  - **HUNT Jeremy** (Conservative Party)
  - **LAMB Norman** (Liberal Democrats)
  - **MARRIS Rob** (Labour Party)
  - **McCABE Stephen** (Labour Party)

- **PAICE James** (Conservative Party)
- **PALMER Nick** (Labour Party)
- **PRITCHARD Mark** (Conservative Party)
- **STUART Gisela** (Labour Party)
- **VAZ Keith** (Labour Party)
- **VILLIERS Theresa** (Conservative Party)
- **WAYNE David** (Labour Party)
- **Několik dalších, kteří si nepřejí být jmenováni** (Labour Party + Conservative Party)
- Kancelář ministerstva financí (HM Treasury):
  - **BALL Elliott** (Oddělení evropských financí) – odpověď jménem ministra financí
- Kancelář ministerstva zahraničních věcí (The Foreign and Commonwealth Office):
  - **DUSHKU Bora** (Oddělení pro Evropu, evropský rozpočet) – odpověď jménem ministra zahraničních věcí

3. Česká republika (stav k listopadu 2006)

- Senát Parlamentu ČR
  - **LIŠKA Jiří** (ODS)
  - **MACÁK Ladislav** (ČSSD)
  - **OUTRATA Edvard** (bez politické příslušnosti)
  - **RÖGNEROVÁ Helena** (bez politické příslušnosti)
  - **Několik dalších, kteří si nepřejí být jmenováni** (ODS + ČSSD)
- Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR
  - **Několik poslanců, kteří si nepřejí být jmenováni** (ODS + ČSSD)
- Vláda České republiky
  - **SVOBODA Cyril** (ministr zahraničních věcí, ČSSD)

Seznam úředníků, členů kanceláří a poradců, kteří odpověděli na otázky ohledně rabatu.

Funkce jednotlivých osob odpovídají období, kdy korespondence probíhala (říjen, listopad 2006).

1. Spojené království Velké Británie a Severního Irsku:

- Velvyslanectví Spojeného království v České republice:
  - **PARKINSON Jill** (první tajemnice, vedoucí politického oddělení)
  - **WICKENDEN Peter** (druhý tajemník, tiskové a informační záležitosti)

2. Česká republika

- Kancelář prezidenta
  - **JAKL Ladislav** (poradce prezidenta, politický odbor)
  - **MACH Petr** (poradce prezidenta, ekonomický odbor)

3. Evropská komise

- **BAUDOUIN Baudru** (člen kanceláře evropské komisařky Dalie Grybauskaité zodpovědné za agendu evropského rozpočtu)
- **BETTANINI Antonio** (člen kanceláře evropského komisaře Franca Frattiniho zodpovědného za agendu Spravedlnost, svoboda a bezpečnost)
- **BRENCHLEY Marguerite-Marie** (členka kanceláře evropské komisařky Dalie Grybauskaité zodpovědné za agendu evropského rozpočtu)
- **CAL Vasco** (člen kanceláře evropské komisařky Dalie Grybauskaité zodpovědné za agendu evropského rozpočtu)
- **MARJAN Attila** (člen kanceláře evropské komisařky Dalie Grybauskaité zodpovědné za agendu evropského rozpočtu)

Příloha č. 2

Jmenný seznam zastánců další existence britského rabatu, jejich stranická a státní příslušnost

1. Zastánci další existence britské rabatu, kteří obhajovali pouze ekonomický charakter refundace, nebo považovali ekonomický a politický charakter za stejně významný:

- **Spojené království Velké Británie a Severního Irska**

Poslanci britského parlamentu

- **BARLOW Celia** (Labour Party)
- **HUNT Jeremy** (Conservative Party)
- **MARRIS Rob** (Labour Party)
- **McCABE Stephen** (Labour Party)
- **PRITCHARD Mark** (Conservative Party)

Britští poslanci Evropského parlamentu

- **HELMER Roger** (Conservative and Unionist Party/ Nezařazení poslanci)
- **WATSON Graham** (Liberal Democrats/ Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu ALDE)

2. Zastánci další existence britské rabatu, kteří zdůrazňovali pouze politický charakter refundace:

- **Spojené království Velké Británie a Severního Irska**

Poslanci britského parlamentu

- **BOTTOMLEY Peter** (Conservative Party)
- **BREED Colin** (Liberal Democrats)
- **GROGAN John** (Labour Party)
- **LAMB Norman** (Liberal Democrats)
- **PALMER Nick** (Labour Party)
- **STUART Gisela** (Labour Party)
- **VAZ Keith** (Labour Party)
- **WAYNE David** (Labour Party)
- **Několik dalších, kteří si nepřejí být jmenováni** (Labour Party + Conservative Party)

Britští poslanci Evropského parlamentu

- **HONEYBALL Mary** (Labour Party/ Skupina sociálních demokratů v Evropském parlamentu PSE)

Velvyslanectví Spojeného království v České republice:

- **WICKENDEN Peter** (druhý tajemník, tiskové a informační záležitosti)

Příloha č. 3

Jmenný seznam odpůrců další existence britského rabatu, jejich stranická a státní příslušnost

1. Odpůrci další existence britské rabatu, kteří odmítali existenci opravného mechanismu a obhajovali evropskou integraci v podobě Evropské unie:

- **Spojené království Velké Británie a Severního Irska**

Poslanci britského parlamentu

- **FLYNN Paul** (Labour Party)
- **Několik dalších, kteří si nepřejí být jmenováni** (Labour Party + Conservative Party)

Britští poslanci Evropského parlamentu

- **DUNN William Newton** (Liberal Democrats/ Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu ALDE)
- **LAMBERT Jean** (Green Party/ Skupina Zelených-Evropské svobodné aliance Zelení/ALE)

- **Francie** – poslanci v Evropském parlamentu

- **MOSCOVICI Pierre** (Parti socialiste/ Skupina sociálních demokratů v Evropském parlamentu PSE)
- **VATANEN Ari** (Union pour un Mouvement Populaire/ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED)

- **Německo** – poslanci v Evropském parlamentu

- **KLINZ Wolf** (Freie Demokratische Partei - Die Liberalen/ Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu ALDE)
- **POSSELT Bernd** (Christlich-Soziale Union in Bayern e.V./ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED)
- **SCHWAB Andreas** (Christlich Demokratische Union Deutschlands/ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED)

- **Nizozemsko** – poslanci v Evropském parlamentu

- **BERG Margrietus van den** (Partij van de Arbeid/ Skupina sociálních demokratů v Evropském parlamentu PSE)
- **MAAT Albert Jan** (Christen Democratisch Appèl/ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED)
- **MULDER Jan** (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie/ Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu ALDE)

- **Česká republika**

Čeští poslanci v Evropském parlamentu

- **ROITHOVÁ Zuzana** (KDU-ČSL/ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED)

Senát Parlamentu ČR

- **MACÁK Ladislav** (ČSSD)
- **Několik dalších, kteří si nepřejí být jmenováni** (ODS + ČSSD)

Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

- **Několik poslanců, kteří si nepřejí být jmenováni** (ODS + ČSSD)

- **Evropská komise**

- **BETTANINI Antonio** (člen kanceláře evropského komisaře Franca Frattiniho zodpovědného za agendu Spravedlnost, svoboda a bezpečnost)
- **CAL Vasco** (člen kanceláře evropské komisařky Dalie Grybauskaité zodpovědné za agendu evropského rozpočtu)

2. Odpůrci další existence britské rabatu, kteří odmítali existenci opravného mechanismu a současně odmítali také evropskou integraci v podobě Evropské unie jako celek:

- **Spojené království Velké Británie a Severního Irska**

Poslanci britského parlamentu

- **CARSWELL Douglas** (Conservative Party)

Britští poslanci Evropského parlamentu

- **WISE Thomas** (UK Independence Party/ Skupina Nezávislosti a demokracie IND/DEM)

Příloha č. 4

Jmenný seznam politiků, jejichž vztah k další existenci britského rabatu se dá označit za nestranný (politici, kteří nepatří ani mezi zastánce, ani mezi odpůrce), jejich stranická a státní příslušnost

• Spojené království Velké Británie a Severního Irska

Poslanci britského parlamentu

- **COHEN Harry** (Labour Party)
- **PAICE James** (Conservative Party)
- **VILLIERS Theresa** (Conservative Party)

Kancelář ministerstva financí (HM Treasury):

- **BALL Elliott** (Oddělení evropských financí) – odpověď jménem ministra financí

Kancelář ministerstva zahraničních věcí (The Foreign and Commonwealth Office):

- **DUSHKU Bora** (Oddělení pro Evropu, evropský rozpočet) – odpověď jménem ministra zahraničních věcí

Velvyslanectví Spojeného království v České republice:

- **PARKINSON Jill** (první tajemnice, vedoucí politického oddělení)

• Česká republika

Čeští poslanci v Evropském parlamentu

- **CABRNOCH Milan** (ODS/ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED)
- **FAJMON Hynek** (ODS/ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED)
- **VLASÁK Oldřich** (ODS/ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED)
- **ZVĚŘINA Jaroslav** (ODS/ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED)

Senát Parlamentu ČR

- **LIŠKA Jiří** (ODS)
- **OUTRATA Edvard** (bez politické příslušnosti)
- **RÖGNEROVÁ Helena** (bez politické příslušnosti)

Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

- **Několik poslanců, kteří si nepřejí být jmenováni** (ODS + ČSSD)

Vláda České republiky

- **SVOBODA Cyril** (ministr zahraničních věcí, ČSSD)

Kancelář prezidenta

- **JAKL Ladislav** (poradce prezidenta, politický odbor)
- **MACH Petr** (poradce prezidenta, ekonomický odbor)

- **3. Evropská komise**

- **BAUDOIN Baudru** (člen kanceláře evropské komisařky Dalie Grybauskaité zodpovědné za agendu evropského rozpočtu)
- **BRENCHLEY Marguerite-Marie** (členka kanceláře evropské komisařky Dalie Grybauskaité zodpovědné za agendu evropského rozpočtu)
- **MARJAN Attila** (člen kanceláře evropské komisařky Dalie Grybauskaité zodpovědné za agendu evropského rozpočtu)

Příloha č. 5

Vybrané odpovědi evropských politiků

Do přílohy byly z celkového počtu 63 došlých odpovědí vybrány takové odpovědi, které reprezentují ve své skupině většinový názor, nebo jsou naopak naprosto výjimečné.

- 1. CARSWELL Douglas** (Conservative Party) - Spojené království Velké Británie a Severního Irsku, poslanec britského parlamentu, odpůrce další existence britské rabatu, který odmítal existenci opravného mechanismu a současně odmítal také evropskou integraci v podobě Evropské unie jako celek.
- 2. LAMBERT Jean** (Green Party/ Skupina Zelených-Evropské svobodné aliance Zelení/ALE) - Spojené království Velké Británie a Severního Irsku, britský poslanec Evropského parlamentu, odpůrce další existence britské rabatu, který odmítal existenci opravného mechanismu, ale neodmítal evropskou integraci v podobě Evropské unie.
- 3. MARRIS Rob** (Labour Party) - Spojené království Velké Británie a Severního Irsku, poslanec britského parlamentu, zastánce další existence britské rabatu, který obhajoval pouze ekonomický charakter refundace, nebo považoval ekonomický a politický charakter za stejně významný.
- 4. MULDER Jan** (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie/ Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu ALDE) – Nizozemsko, poslanec Evropského parlamentu, odpůrce další existence britské rabatu, který odmítal existenci opravného mechanismu, ale neodmítal evropskou integraci v podobě Evropské unie.
- 5. VATANEN Ari** (Union pour un Mouvement Populaire/ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED) – Francie, poslanec Evropského parlamentu, odpůrce další existence britského rabatu, který odmítal existenci opravného mechanismu, ale neodmítal evropskou integraci v podobě Evropské unie.
- 6. VLASÁK Oldřich** (ODS/ Skupina Evropské lidové strany [Křesťanských demokratů] a Evropských demokratů EPP-ED) - Česká republika, poslanec Evropského parlamentu, jeho vztah k další existenci britského rabatu se dá označit za nestranný.

Od: CARSWELL, Douglas <CARSWELLD@parliament.uk>

Předmět: RE: British Rebate

Datum: 23.11. 2006, 11:25

Thank you for your email.

My replies are as below.

Douglas Carswell MP
Member of Parliament for Harwich & Clacton

House of Commons: 020 7219 8397
Constituency office: 01255 423 112
84 Station Road, Clacton-on-Sea, Essex, CO15 1SP
www.ClactonTV.com

-----Original Message-----

From: Lucka Brožová [<mailto:Brozova.Lucka@seznam.cz>]

Sent: 23 November 2006 10:02

To: brozova.lucka@seznam.cz

Subject: British Rebate

Good morning,

I am student of Charles University, Prague, Czech republic. I study Great Britain and the relationship of Great Britain and European Union. I write a special thesis related to the British EU's budget rebate.

I would like to ask you three questions. Please, be so kind and answer these questions. It is very important for my study of British rebate. I need

opinion of each party concerned, of anyone who is affected by British rebate. If you want I will not mention your name in my thesis.

1. Should the British rebate illustrate the important role of Great Britain in Europe? Britain should leave the European Union, making the issue of the rebate irrelevant. Instead, Britain should decide how to spend her own money herself.

2. Does the British rebate have more political undermeaning than economical one? The rebate illustrates the extent to which Britain is locked into an unfair and unequal relation with neighbouring countries by remaining within the EU. The argument of the size of the rebate creates unpleasant frictions and poisons good-will between different countries. If Britain left the EU such unseemly disputes would not occur.

3. Is the British rebate still needed and why? Britain should leave the European Union. This would make the question of the rebate an irrelevance. Outside the EU, the British government would be able to manage her own financial affairs without having to argue with her neighbours. If Britain has her own bank account, she will have good neighbours. By sharing a common bank account with EU members, she is locked into arguments over money. The solution to the rebate dispute is for Britain to quit the EU.

Thank you for your answers, they are very important for me.

Lucie Brozova

Charles University, Prague, Czech Republic

Brozova.Lucka@seznam.cz

Od: Jean Lambert <jeanlambert@greenmeps.org.uk>

Předmět: Re: British rebate

Datum: 31.10. 2006, 17:40

Dear Lucka,

Thank you for your email. (You addressed it to Mary Honeyball, though.)

My answers to your three questions are as follows:

1. Our role in Europe would be more important if we paid our way!
2. The rebate is political. It demonstrates to the British public that we haven't 'fought back' against Brussels!
3. I don't believe that the British rebate is still needed. It should have been dealt with in the new Financial Perspectives. We can't expect the new Member States to pay for agreements reached by their predecessors.

Yours sincerely,

Jean Lambert MEP
Green Party, London

Lucka Brožová wrote:

> Good morning,

>

> I am student of Charles University, Prague, Czech republic. I study Great

> Britain and the relationship of Great Britain and European Union. I write a

> special thesis related to the British EU's budget rebate.

> I would like to ask you three questions. Please, be so kind and answer this

> questions. It is very important for my study of British rebate.

>

> 1. Should the British rebate illustrate the important role of Great Britain

> in

> Europe?

> 2. Does the British rebate have more political undemeaning than economical

> one?

> 3. Is the British rebate still needed and why?

>

> Thank you for your answers, they are very important for me.

> Lucie Brozova

> Charles University, Prague, Czech Republic

--

Office of Jean Lambert MEP - London's Green MEP

Suite 58, The Hop Exchange

24 Southwark Street

London, SE1 1TY

Tel: 00 44 (0)20 7407 6269

Fax: 00 44 (0)20 7234 0183

Email: jeanlambert@greenmeps.org.uk

Web: <http://www.jeanlambertmep.org.uk>

If you would like to receive monthly email news bulletins about Jean's work please send an email with the word 'INFO' in the subject header.

Od: Rob Marris <rob@robmarris.org.uk>

Předmět: UK Rebate

Datum: 5.12. 2006, 01:08

Thank you for your email, received 24 November 2006.

1. The existence of the UK rebate illustrates the leading role of the United Kingdom within the European Union.
2. The existence of the UK rebate has an economic and a political meaning. Economically, we should get the money back! Politically, it is a recognition by other member states of the particular structure of our economy.
3. The UK rebate is still needed, because the structure of our economy is still markedly different from those of other above-average GDP per capita EU states.

Rob

Rob Marris
MP for Wolverhampton South West

Od: MULDER Jan <jan.mulder@europarl.europa.eu>

Kopie: MULDER Jan

Předmět: RE: British Rebate

Datum: 6.11. 2006, 12:15

Dear Lucie Brozova,

My opinion about the British rebate has been throughout the years that it might have been justified at the time of its inception but that it was wrong not to put a time limit on it. In the meantime other member states have become excessive net contributors but the mechanism of the rebate does not automatically apply to them. This is wrong. A rebate mechanism should be developed for every member state that is an excessive contributor and the mechanism should not be restricted to the United Kingdom alone.

I wish you much success with your thesis.

Jan Mulder

-----Original Message-----

From: Lucka Brožová [mailto:Brozova.Lucka@seznam.cz]

Sent: 03 November 2006 14:07

To: brozova.lucka@seznam.cz

Subject: British Rebate

Good morning,

I am student of Charles University, Prague, Czech republic. I study Great Britain and the relationship of Great Britain and European Union. I write a special thesis related to the British EU's budget rebate.

I would like to ask you three questions. Please, be so kind and answer these questions. It is very important for my study of British rebate. I need opinion

of each party concerned, of anyone who is affected by British rebate. If you want I will not mention your name in my thesis.

1. Should the British rebate illustrate the important role of Great Britain in Europe?
2. Does the British rebate have more political undermeaning than economical one?
3. Is the British rebate still needed and why?

Thank you for your answers, they are very important for me.

Lucie Brozova

Charles University, Prague, Czech Republic

Od: VATANEN Ari <ari.vatanen@europarl.europa.eu>

Předmět: RE: British Rebate

Datum: 24.11. 2006, 17:54

Dear Lucie,

Thank you for your message. I will answer very briefly.

1. Should the British rebate illustrate the important role of Great Britain in Europe?

- The rebate symbolises Britain's separateness and thus more the less important role Britain has due to its lack of EU enthusiasm.

2. Does the British rebate have more political meaning than economic one?

- All in all the sums are not huge compared with the GDP, so definitely yes.

3. Is the British rebate still needed and why?

- The rebate is a very awkward thing and should be abolished. At the same time I support Britain's demand that EU spending must be radically tidied up before Britain's rebate is abolished. At this moment a lot of waste takes place in connection with EU regional policy and agriculture. In addition to redirecting EU funding to more profitable and future-oriented uses (such as research) I would favour introducing an EU tax instead of national contributions. The tax would be a percentage of VAT receipts in each country. This way those who spend (= those who can afford) pay and we get rid of the current haggling concerning who is a net contributor/receiver.

Good luck with your thesis!

Amicalement,
Ari Vatanen

-----Original Message-----

From: Lucka Brožová [mailto:Brozova.Lucka@seznam.cz]

Sent: 03 November 2006 12:30

To: brozova.lucka@seznam.cz

Subject: British Rebate

Good morning,

I am student of Charles University, Prague, Czech republic. I study Great Britain and the relationship of Great Britain and European Union. I write a special thesis related to the British EU's budget rebate.

I would like to ask you three questions. Please, be so kind and answer this questions. It is very important for my study of British rebate. I need opinion

of each party concerned, of anyone who is affected by British rebate. If you want I will not mention your name in my thesis.

1. Should the British rebate illustrate the important role of Great Britain in Europe?

2. Does the British rebate have more political undermeaning than economical one?

3. Is the British rebate still needed and why?

Thank you for your answers, they are very important for me.

Lucie Brozova

Charles University, Prague, Czech Republic

Od: VLASAK Oldrich <oldrich.vlasak@europarl.europa.eu>

Předmět: RE: britsky rabat a ceska politika v EU

Datum: 7.11. 2006, 20:27

Vazena slecno,

dekuji za Vas zajem o evropskou problematiku. Nize naleznete odpovedi na Vase otazky. Budu velmi rad, pokus se budu moci seznamt s Vasi praci.

S pranim mnoha uspechu,

O. Vlasak

-----
1. Myslite si, ze si Britanie udrzuje svoji slevu z prispevku do unijniho rozpoctu (rabat) proto, aby tim zduraznila svoji dulezitosť a silnou roli v Evrope?

Hlavni duvody jsou podle meho nazoru politicke, zejmena vzhledem k britske verejnosti. Ta vnima danou problematiku velmi citlive a zcela jiste by britskym socialnim demokratum neodpustila jakokoliv ustupky vuci Bruselu. Za situace kdy Toryove vitezi ve volebnich preferenci, by navic mohlo byt toto tema preneseno do domaci roviny.

2. Ma britska snaha udrzet si rabat vice politicky nez ekonomicky duvod?

Ad vyse. Fiskalni duvody jsou podle moho nazoru druhotne.

3. Je rabat pro Britanii stale potrebny a proc?

Fakticky potrebny neni, vnasi do systemu financovani Spolecenstvi nerovne podminky. Nicmene politikum tohoto vyznamu vytvari predpoklad pro smenu pri rozhodovani o jine evropske politice, jako treba o budoucnosti spolecne zemedelske politiky.

Příloha č. 6

Výpočet financování britského rabatu

VÝPOČET FINANCOVÁNÍ OPRAVY PRO SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ					
Členské státy	Procentní podíl v HND ⁽¹⁾	Procentní podíl bez Spojeného království	3/4 podílů Německa, Nizozemska, Rakouska a Švédska uvedených ve sloupci (2)	Sloupec (3) rozdělený mezi členské státy s výjimkou UK, DE, NL, AT and SE	Rozsah financování
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5) = (2) + (3) + (4)
Belgie	2,82	3,41		1,45	4,86
Česká republika	0,90	1,08		0,46	1,55
Dánsko	1,89	2,29		0,97	3,26
Německo	20,58	24,86	-18,65	0,00	6,22
Estonsko	0,09	0,11		0,05	0,15
Recko	1,71	2,06		0,88	2,94
Spanělsko	8,12	9,81		4,18	13,99
Francie	15,89	19,20		8,18	27,37
Irsko	1,28	1,54		0,66	2,20
Itálie	13,04	15,75		6,71	22,47
Kypr	0,12	0,15		0,06	0,21
Lotyšsko	0,12	0,14		0,06	0,20
Litva	0,19	0,23		0,10	0,33
Lucembursko	0,23	0,28		0,12	0,40
Maďarsko	0,82	0,99		0,42	1,41
Malta	0,04	0,05		0,02	0,07
Nizozemsko	4,39	5,30	-3,98	0,00	1,33
Rakousko	2,24	2,70	-2,03	0,00	0,68
Polsko	2,16	2,61		1,11	3,73
Portugalsko	1,29	1,56		0,66	2,22
Slovinsko	0,26	0,32		0,14	0,46
Slovensko	0,36	0,43		0,18	0,61
Finsko	1,46	1,76		0,75	2,51
Švédsko	2,78	3,36	-2,52	0,00	0,84
Spojené království	17,24	0,00		0,00	0,00
Celkem	100,00	100,00	-27,17	27,17	100,00

⁽¹⁾ Předpoklad HND zanesený do schváleného rozpočtu na rok 2006.

Zdroj: Návrh rozhodnutí Rady o systému vlastních zdrojů Evropských společenství na základě pracovního dokumentu Komise o výpočtu, financování, platbě a zahrnutí oprav rozpočtových nevyvážeností do rozpočtu ve prospěch Spojeného království („oprava pro Spojené království“) podle článků 4 a 5 rozhodnutí Rady 2006. KOM(2006) 99,2006/0039 (CNS). Brusel, 19.4.2006. [Online], [cit. 21. 4. 2007]. Dostupné na WWW: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/cs/com/2006/com2006_0099cs02.pdf

Příloha č. 7

Vstupní data pro výpočet britského rabatu

Table D – Input data for the calculation of the “UK advantage”

	2001 GNP base (1)	2001 uncapped VAT base (2)	2001 capped VAT base (3) = MIN [(2); (1)*50%]	2001 VAT at uniform rate (4) = (3) x 0.8555 %	2001 GNP called (5) = 31 570 551 827 along (1)	Total capped 2001 VAT & GNP payments (6) = (5) + (4)	Member State's share (7) = (6) in % of total
BE	255 884 400 000	104 188 373 736	104 188 373 736	891 331 461	933 323 144	1 824 654 605	2.76%
CZ	---	---	---	---	---	---	---
DK	166 789 936 162	75 139 476 190	75 139 476 190	642 818 164	608 356 381	1 251 174 545	1.89%
DE	2 035 220 000 000	942 979 903 959	942 979 903 959	8 067 192 387	7 423 344 012	15 490 536 399	23.43%
EE	---	---	---	---	---	---	---
EL	128 254 000 000	69 117 606 660	64 127 000 000	548 606 438	467 798 644	1 016 405 282	1.54%
ES	629 137 000 000	368 821 132 617	314 568 500 000	2 691 133 287	2 294 739 822	4 985 873 109	7.54%
FR	1 441 417 084 060	709 318 662 529	709 318 662 529	6 068 220 638	5 257 483 161	11 325 703 799	17.13%
IE	103 796 861 552	53 468 777 426	51 698 430 776	443 991 037	378 592 685	822 583 922	1.24%
IT	1 194 102 000 000	456 665 965 477	456 665 965 477	3 906 777 000	4 355 416 088	8 262 193 088	12.50%
CY	---	---	---	---	---	---	---
LV	---	---	---	---	---	---	---
LT	---	---	---	---	---	---	---
LU	20 248 013 729	12 673 140 996	10 124 006 665	86 610 871	73 853 427	160 464 298	0.24%
HU	---	---	---	---	---	---	---
MT	---	---	---	---	---	---	---
NL	416 338 000 000	207 395 528 507	207 395 528 507	1 774 268 594	1 518 568 115	3 292 836 709	4.98%
AT	208 162 381 804	98 205 399 053	98 205 399 053	840 147 117	759 259 918	1 599 407 035	2.42%
PL	---	---	---	---	---	---	---
PT	117 089 000 000	76 662 139 333	58 544 500 000	500 848 155	427 075 170	927 923 324	1.40%
SI	---	---	---	---	---	---	---
SK	---	---	---	---	---	---	---
FI	133 551 000 000	55 358 030 089	55 358 030 089	473 587 907	487 119 337	960 707 243	1.45%
SE	232 334 496 656	101 119 311 039	101 119 311 039	865 075 632	847 426 271	1 712 501 902	2.59%
UK	1 573 211 442 906	790 681 959 523	786 605 721 453	6 729 411 371	5 738 195 253	12 467 606 624	18.8616%
EU	8 655 535 616 869	4 121 815 407 133	4 036 238 809 671	34 530 020 059	31 570 551 827	66 100 571 886	100.00%

Notes: 2001 GNP bases, as transmitted by Member States in 2004, in accordance with Article 2.2 of Council Regulation (EC) No 1287/2003 of 15 July 2003. 2001 uncapped VAT bases as detailed in table A above. The 2001 uniform rate (0.8555 %) is calculated as the difference between the 2001 maximum rate (1 %, as laid down in article 2(4)(a) of Council Decision 94/728 of 31.10.1994) and the 2001 frozen rate (0.1445 %), which is obtained – pursuant to article 2(4)(b) of Council Decision 94/728 and to the 1994 Calculation Method – as the ratio of (a) the difference between the definitive amount of the 2000 UK correction (€ 4 132 377 623) and Germany's 2001 "theoretical VAT contribution" (€ 799 462 082) and (b) the difference between the 2001 EU capped VAT base (€ 4 036 238 809 671) and the sum of the 2001 capped VAT base of Germany and the UK (€ 942 979 903 959 + € 786 605 721 453). Germany's 2001 "theoretical VAT contribution" is equal to two thirds of the definitive amount of the 2000 UK correction (€ 4 132 377 623) multiplied by the ratio of (a) the 2001 capped VAT base of Germany (€ 942 979 903 959) and (b) the difference between the 2001 capped VAT base of the EU and of the UK (€ 4 036 238 809 671 - € 786 605 721 453). For the calculation of the 2002 "UK advantage" onwards, the uniform rate is calculated pursuant to article 4 of Council Decision 2000/587, which fixes a maximum rate at 0.75 % in 2002 and 2003 and 0.50 % from 2004 onwards, and extend the benefit of the "theoretical VAT contribution" from Germany also to the Netherlands, Austria and Sweden with a ratio of one fourth (instead of two thirds). See note to table G hereafter.

The amount to be financed by the 2001 GNP-based own resource (€ 31 570 551 827) is equal to the total of accrual 2001 executed payments (€ 30 625 224 966, see table B above) from which is deducted 2001 miscellaneous revenue (€ 1 958 459 735, corresponding to revenue of titles 4 to 9 as detailed in the 2001 annual accounts), net 2001 TOR payments (€ 12 566 183 344, see table C above) and 2001 VAT-based payments at uniform rate (€ 34 530 020 059, as detailed above).

Zdroj: Working document of the services of the Commission: *Calculation and financing of the definitive amount of the "correction of budgetary imbalances in favour of the United Kingdom for the year 2001" (2001 UK correction)*. Brussels: European Commission, 10.05.2005. [Online], [cit. 2007-02-08]. Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/budget/library/documents/revenue_expenditure/own_resources/2001final_uk_co_rr_working_doc.pdf, str. 19

Příloha č. 8

Vstupní data pro výpočet výše britského opravného mechanismu za rok 2001

Table 1 – Input data for the successive calculations of the 2001 UK correction

2001 UK CORRECTION	CALCULATION YEAR	BUDGET	INPUT DATA for calculation				INPUT DATA for financing
			2001 Expenditure	2001 GNP & VAT bases	2001 TOR payments <i>(traditional own resources)</i>	2000 UK correction <i>(for 2001 UK advantage)</i>	2002 GNI & VAT bases
PROVISIONAL AMOUNT	2001	Budget 2002	Forecast	Forecast agreed at April 2001 ACOR	Forecast agreed at April 2001 ACOR	1 st update	Forecast agreed at April 2001 ACOR ⁴
1 st UPDATE	2002	SAB 3/2002	Provisional outturn <i>(forecasts for carryovers)</i>	Outturn for 2000 bases as known at end 2001 & provisional growth rates for 2001	Provisional outturn	1 st update <i>(2nd update was not budgeted)</i>	Forecast agreed at April 2002 ACOR
2 nd UPDATE	2003	Not Budgeted	Definitive <i>(provisional for carryovers)</i>	Outturn as known at end 2002	Definitive <i>(provisional for 15% adjustment of 2001 TOR collection costs)</i>	1 st update <i>(3rd update was not budgeted)</i>	Outturn for 2001 bases as known at end 2002 & provisional growth rates for 2002
3 rd UPDATE	2004	Not Budgeted	Definitive	Outturn as known at end 2003	Definitive	Definitive amount	Outturn as known at end 2003
DEFINITIVE AMOUNT	2005	PDAB 5/2005	Definitive	Outturn as known at end 2004	Definitive	Definitive amount	Outturn as known at end 2004

Zdroj: Working document of the services of the Commission: *Calculation and financing of the definitive amount of the "correction of budgetary imbalances in favour of the United Kingdom for the year 2001" (2001 UK correction)*. Brussels: European Commission, 10.05.2005. [Online], [cit. 2007-02-08]. Dostupné na WWW:

http://ec.europa.eu/budget/library/documents/revenue_expenditure/own_resources/2001final_uk_corr_working_doc.pdf

Příloha č. 9

Konečná výše britského rabatu za rok 2001 – přímý efekt podle hodnot HND za rok 2002, které byly známy koncem roku 2004

Table E – *Definitive amount of the 2001 UK correction – Direct effect along 2002 GNI bases as known at end 2004*

	2002 GNI bases (as known at end 2004)	Share in (1)	Share in (1) excluding UK	Share in (1) excluding D, NL, AT, SE & UK	- 3/4 of D, NL, AT & SE's share in (3)	(5) allocated along (4)	Financing scale = (3) + (5) + (6)	Direct effect = definitive amount allocated along (7)
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
BE	267 365 600 000	2.92%	3.59%	6.00%	---	1.81%	5.40%	264 229 670
CZ	---	---	---	---	---	---	---	0
DK	179 719 399 771	1.96%	2.41%	4.03%	---	1.22%	3.63%	177 611 472
DE	2 088 080 000 000	22.83%	28.01%	---	-21.01%	---	7.00%	342 869 920
EE	---	---	---	---	---	---	---	0
EL	141 578 000 000	1.55%	1.90%	3.18%	---	0.96%	2.86%	139 917 432
ES	688 952 000 000	7.53%	9.24%	15.46%	---	4.66%	13.91%	680 871 285
FR	1 534 656 000 000	16.78%	20.59%	34.44%	---	10.39%	30.98%	1 516 656 027
IE	105 999 612 318	1.16%	1.42%	2.38%	---	0.72%	2.14%	104 756 343
IT	1 250 822 000 000	13.68%	16.78%	28.07%	---	8.47%	25.25%	1 236 151 115
CY	---	---	---	---	---	---	---	0
LV	---	---	---	---	---	---	---	0
LT	---	---	---	---	---	---	---	0
LU	20 914 627 949	0.23%	0.28%	0.47%	---	0.14%	0.42%	20 669 320
HU	---	---	---	---	---	---	---	0
MT	---	---	---	---	---	---	---	0
NL	438 862 000 000	4.80%	5.89%	---	-4.42%	---	1.47%	72 062 650
AT	216 279 958 282	2.36%	2.90%	---	-2.18%	---	0.73%	35 513 913
PL	---	---	---	---	---	---	---	0
PT	126 660 000 000	1.38%	1.70%	2.84%	---	0.86%	2.56%	125 174 405
SI	---	---	---	---	---	---	---	0
SK	---	---	---	---	---	---	---	0
FI	139 583 000 000	1.53%	1.87%	3.13%	---	0.94%	2.82%	137 945 832
SE	255 205 706 738	2.79%	3.42%	---	-2.57%	---	0.86%	41 905 655
UK	1 691 687 737 544	18.50%	---	---	---	---	---	-4 896 335 040
EU	9 146 365 642 603	100.00%	100.00%	100.00%	-30.17%	30.17%	100.00%	0

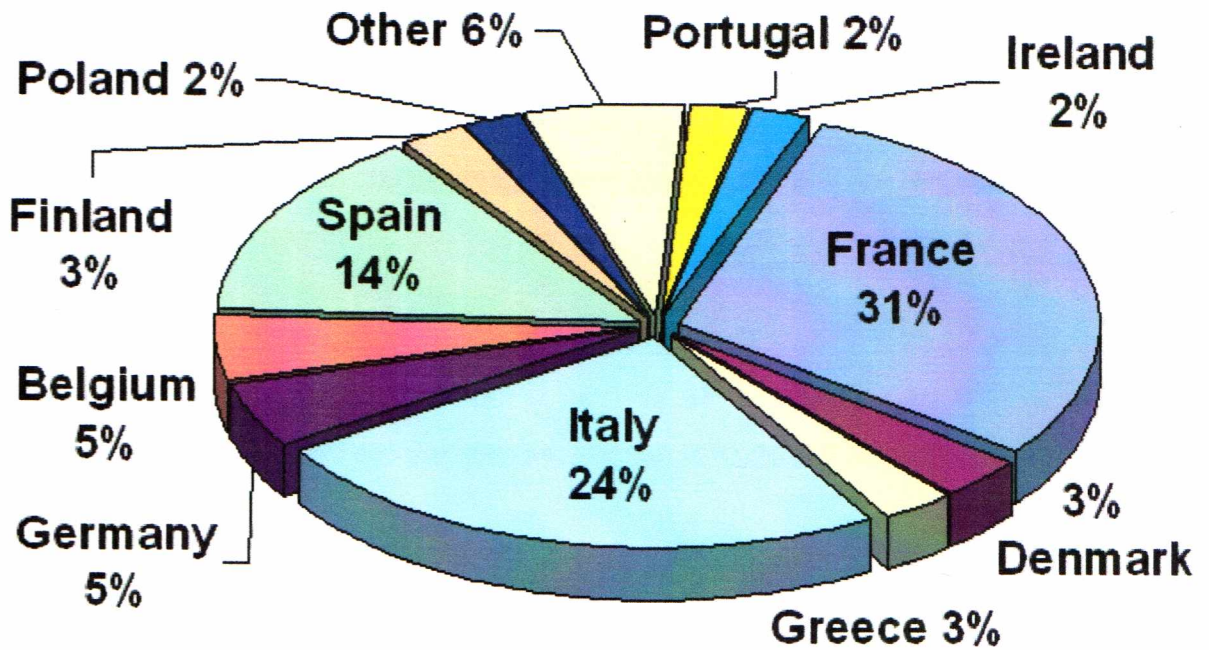
Note: 2002 GNI bases, as transmitted by Member States in 2004, in accordance with Article 2.2 of Council Regulation (EC) No 1287/2003 of 15 July 2003.

Zdroj: Working document of the services of the Commission: *Calculation and financing of the definitive amount of the "correction of budgetary imbalances in favour of the United Kingdom for the year 2001" (2001 UK correction)*. Brussels: European Commission, 10.05.2005. [Online], [cit. 2007-02-08]. Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/budget/library/documents/revenue_expenditure/own_resources/2001final_uk_corr_working_doc.pdf, str. 18

Příloha č. 10

Příspěvky jednotlivých členských států na britský rabat v roce 2004 (%)

Funding for UK Rebate (2004)

Zdroj: *Equity among members*. [Online], [cit. 24. 3. 2007]. Dostupné na WWW: <http://upload.media.org/commons/thumb/b/b2/CAP2004beneficiaries.gif>

Příloha č. 11

Podíly jednotlivých složek vlastních zdrojů na příspěvcích členských států do evropského rozpočtu v letech 1988 – 2005 (%)

Podíly složek hlavních vlastních zdrojů

Od zavedení zdroje na základě HNP v roce 1988 až do současné doby byly podíly všech jednotlivých komponentů výnosů Společenství výrazně změněny:

Druh výnosu	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04 *	05 **
Zemědělská cla a cukerní daň	6,2	5,2	4,0	4,4	3,3	2,9	3,1	2,6	2,2	2,4	2,3	2,5	2,3	2,1	1,5	1,5	1,2	1,5
Celní poplatky	22,3	22,5	22,1	20,4	18,9	16,8	16,9	16,7	14,5	15,2	14,4	13,5	13,0	14,5	10,7	10,2	10,2	9,8
Zdroj DPH	57,2	57,3	59,1	55,8	58,0	52,5	50,4	52,2	41,8	42,5	39,2	35,9	38,1	32,7	23,6	23,5	14,4	14,0
Výnos na základě hrubého národního příjmu	10,6	9,8	0,2	13,3	13,9	25,2	26,8	18,9	29,0	33,4	41,4	43,2	42,3	37,5	48,7	55,5	73,4	73,8
Různé – přebytek minulého roku	3,7	5,2	14,6	6,1	5,8	2,6	2,7	9,7	12,5	6,5	2,7	5,0	4,3	13,1	17,6	9,2	0,8	0,9
CELKEM %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

* na základě rozpočtu 2004

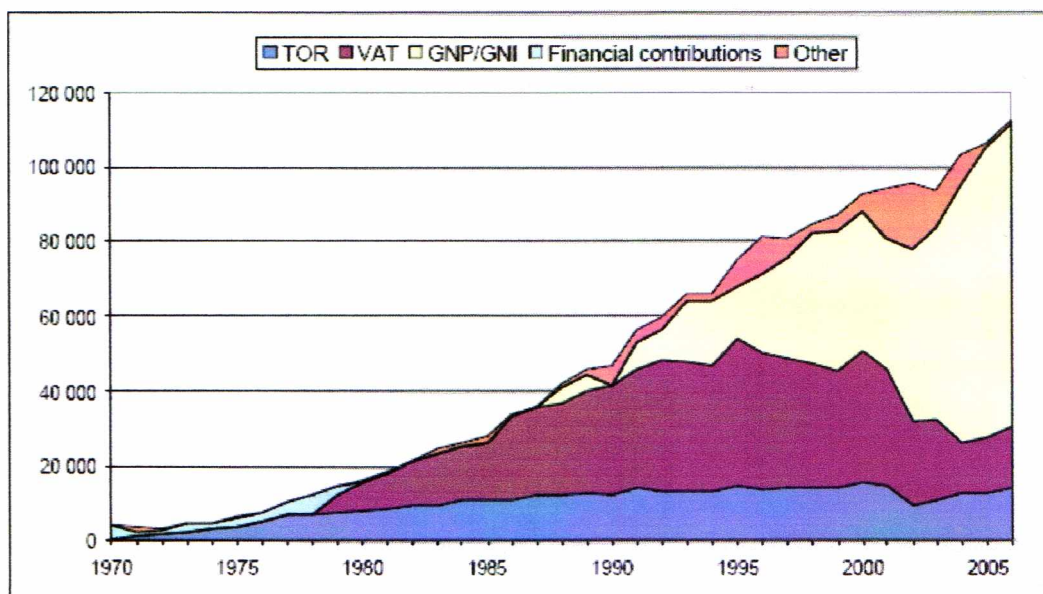
** na základě PDB 2004

Zdroj: Pracovní dokument č. 1 o vlastních zdrojích Evropských společenství: Přehled o výnosech Společenství. DT\549745CS.doc, PE 350.215v01. Zpravodaj: Alain Lamassoure. Rozpočtový výbor Evropského parlamentu, Brusel 27. 1. 2005. [Online], [cit. 2007-02-12]. Dostupné na WWW: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dt/549/549745/549745cs.pdf,

Příloha č. 12

Příjmy evropského rozpočtu v letech 1970 – 2006 (celkové částky a propady)

hart 2. European budgetary revenue 1970-2006: aggregate amounts and breakdown

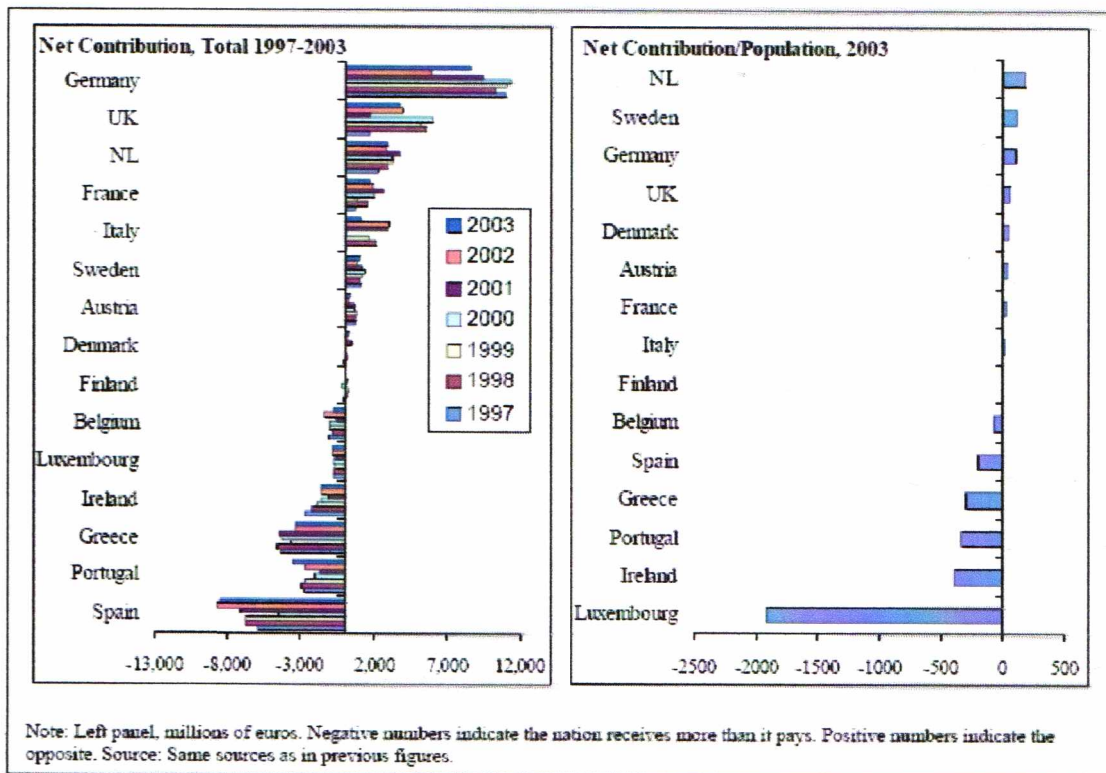
Source: European Commission.

Zdroj: Le CACHEUX, Jacques. *European Budget. The poisonous budget rebate debate*. Studies & Research No. 41. Paris: Notre Europe, červen 2005. [Online], [cit. 4.4.2005]. Dostupné na WWW: <http://www.notre-europe.eu/IMG/pdf/Etud41-en.pdf>

Příloha č. 13

Příspěvky členských států EU do společného rozpočtu – celkem a v přepočtu na obyvatele

Figure 3: Net financial contribution by EU members, total and per capita.

Zdroj: BALDWIN, Richard. *The Real Budget Battle*. CEPS Policy Brief No. 75/2005 [online]. Brussels: Centre for European Policy Studies (CEPS), 2005 [cit. 2006-04-03]. Dostupné na WWW: http://shop.ceps.be/BookDetail.php?item_id=1237

Příloha č. 14

Příspěvky do rozpočtu na základě tradičních vlastních zdrojů v roce 2001

Table C – Net 2001 TOR payments

in euro	Net TOR payments in the 2001 budget (10% collection costs)	Regularisation of 2001 TOR collection costs in the 2002 budget (additional 15%)	Total net 2001 TOR payments	Share of column (c) in %
	(a)	(b)	(c) = (a) + (b)	(d)
BE	1 247 070 229	- 176 111 614	1 070 958 615	8.52%
CZ	---	---	---	---
DK	290 898 580	- 41 066 286	249 832 294	1.99%
DE	3 148 684 766	- 434 586 736	2 714 098 030	21.60%
EE	---	---	---	---
EL	182 039 243	- 25 812 128	156 227 115	1.24%
ES	904 608 557	- 126 294 341	778 314 216	6.19%
FR	1 509 395 188	- 209 176 959	1 300 218 229	10.35%
IE	160 115 278	- 22 166 004	137 949 274	1.10%
IT	1 398 896 900	- 198 645 467	1 200 251 433	9.55%
CY	---	---	---	---
LV	---	---	---	---
LT	---	---	---	---
LU	19 976 170	- 2 582 063	17 394 107	0.14%
HU	---	---	---	---
MT	---	---	---	---
NL	1 745 663 121	- 238 608 333	1 507 054 788	11.99%
AT	228 710 021	- 31 752 835	196 957 186	1.57%
PL	---	---	---	---
PT	165 630 029	- 22 727 916	142 902 113	1.14%
SI	---	---	---	---
SK	---	---	---	---
FI	118 338 601	- 16 651 750	101 686 851	0.81%
SE	360 191 932	- 49 302 611	310 889 321	2.47%
UK	3 108 997 703	- 427 547 929	2 681 449 774	21.3386%
Total	14 589 216 317	-2 023 032 974	12 566 183 344	100.00%

Note: Data as detailed in the 2001 annual accounts and 2002 annual accounts.

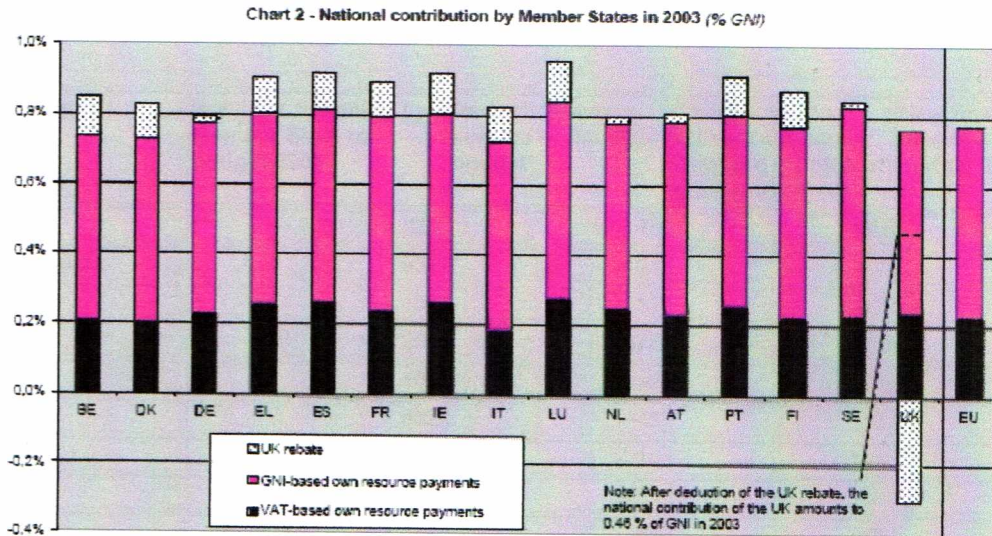
Zdroj: Working document of the services of the Commission: *Calculation and financing of the definitive amount of the "correction of budgetary imbalances in favour of the United Kingdom for the year 2001" (2001 UK correction)*. Brussels: European Commission, 10.05.2005. [Online], [cit. 2007-02-08]. Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/budget/library/documents/revenue_expenditure/own_resources/2001final_uk_corr_working_doc.pdf, str. 17

Příloha č. 15

Příspěvky jednotlivých členských zemí do rozpočtu (% HND, rok 2003, EU15)

Chart 8. National Contributions as % of GNI, 2003 (EU15)

Source: European Commission.

Zdroj: Le CACHEUX, Jacques. *European Budget. The poisonous budget rebate debate*. Studies & Research No. 41. Paris: Notre Europe, červen 2005. [Online], [cit. 4.4.2005]. Dostupné na WWW: <http://www.notre-europe.eu/IMG/pdf/Etud41-en.pdf>

Příloha č. 16

Příspěvky jednotlivých členských států EU do rozpočtu v roce 2005

Contributions to EU budget 2005 by Member State

Amounts in € million – figures rounded to nearest million

Member State	Previous financing by Member State to budget 2005	Reduction due to surplus of the 2004 budget*	Change due to revised economic data and surplus of Guarantee Fund	New financing by Member State to budget 2005
Belgium	4 034	-76	133	4 091
Czech Republic	932	-21	89	999
Denmark	2 130	-52	-12	2 066
Germany	22 209	-576	-320	21 313
Estonia	101	-2	1	99
Greece	1 882	-45	12	1 848
Spain	8 954	-216	163	8 901
France	17 296	-433	25	16 888
Ireland	1 341	-33	58	1 366
Italy	14 354	-359	1	13 996
Cyprus	145	-3	16	157
Latvia	115	-3	13	126
Lithuania	222	-5	-6	211
Luxembourg	241	-6	2	238
Hungary	1 003	-22	-85	896
Malta	57	-1	-5	51
Netherlands	5 551	-122	-17	5 412
Austria	2 307	-61	-37	2 209
Poland	2 098	-50	318	2 367
Portugal	1 442	-36	-22	1 385
Slovenia	300	-7	-8	285
Slovak Republic	393	-9	-2	382
Finland	1 544	-40	8	1 512
Sweden	2 832	-74	59	2 817
UK	13 732	-485	-909	12 339
Total	105 216	-2737	-526	101953

Zdroj: *Contributions to EU Budget reduced again.* [Online], [cit. 28. 2. 2007]. Dostupné na WWW:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/670&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Příloha č. 17

Odhadované čisté rozpočtové bilance pro čisté přispěvatele

(průměr v období 2008 – 2013)

Odhadované čisté rozpočtové bilance pro čisté přispěvatele (průměr v období 2008-2013)

	v % HND			
	Bez opravy	Současná oprava ve prospěch Spojeného království	Mechanismus s limitem -0,35 % & maximální částkou 7,5 mld. eur	Navrhovaný mechanismus s + přechodné období
	(1)	(2)	(3)	(4)
Belgie(*)	1,32 %	1,21 %	1,26 %	1,26 %
Česká republika	3,26 %	3,17 %	3,20 %	3,20 %
Dánsko	-0,20 %	-0,31 %	-0,26 %	-0,26 %
Německo	-0,52 %	-0,54 %	-0,48 %	-0,49 %
Estonsko	3,85 %	3,76 %	3,79 %	3,78 %
Řecko	2,25 %	2,16 %	2,19 %	2,19 %
Španělsko	0,32 %	0,23 %	0,26 %	0,25 %
Francie	-0,27 %	-0,37 %	-0,33 %	-0,34 %
Irsko	0,56 %	0,47 %	0,51 %	0,50 %
Itálie	-0,29 %	-0,41 %	-0,35 %	-0,36 %
Kypr ¹	-0,28 %	-0,37 %	-0,33 %	-0,34 %
Lotyšsko	4,51 %	4,40 %	4,45 %	4,44 %
Litva	4,50 %	4,41 %	4,44 %	4,43 %
Lucembursko(*)	5,89 %	5,80 %	5,83 %	5,83 %
Maďarsko	3,15 %	3,06 %	3,09 %	3,09 %
Malta	1,16 %	1,06 %	1,10 %	1,09 %
Nizozemsko	-0,55 %	-0,56 %	-0,48 %	-0,50 %
Rakousko	-0,37 %	-0,38 %	-0,41 %	-0,41 %
Polsko	3,85 %	3,76 %	3,79 %	3,79 %
Portugalsko	1,60 %	1,50 %	1,54 %	1,53 %
Slovinsko	1,40 %	1,31 %	1,34 %	1,33 %
Slovensko	3,36 %	3,27 %	3,30 %	3,30 %
Finsko	-0,14 %	-0,25 %	-0,20 %	-0,20 %
Švédsko	-0,47 %	-0,50 %	-0,45 %	-0,46 %
Spojené království	-0,62 %	-0,25 %	-0,51 %	-0,46 %

(*) When excluding administrative expenditure, Belgium and Luxembourg would appear as net contributors

Záporné hodnoty znázorňují čisté plátce do rozpočtu, kladné hodnoty příjemce. Sloupec (1) vyjadřuje současnou rozpočtovou bilanci jednotlivých států bez rabatu, sloupec (2) zahrnuje existenci rabatu, sloupce (3) a (4) vyjadřují rozpočtovou bilanci po zavedení obecného opravného mechanismu pro všechny nadměrné plátce.

Zdroj: *Předcházení přílišné rozpočtové nerovnováze v EU*. Dokument Evropské komise.

IP/04/908. Brusel: Evropská komise, 14. července 2004. [Online], [cit. 2007-02-10]. Dostupné na WWW:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/04/908&format=PDF&aged=1&language=CS&guiLanguage=en>.

Příloha č. 18

Odhadované čisté rozpočtové schodky (průměr 2008 – 2013)

Výsledkem systému, který byl navržen Komisí dne 14. července 2004 ve Zprávě o chodu systému vlastních zdrojů by byl stav, kdy čisté schodky největších čistých přispěvatelů by se dostaly na srovnatelnou úroveň, což ukazuje následující tabulka:

Odhadované čisté rozpočtové schodky (průměr 2008–2013)			
	V % hrubého národního příjmu		
	Nový korekční mechanismus	Stávající mechanismus	Bez korekce
Spojené království	-0,1%	-0,25%	-0,2%
Nizozemsko	-0,48%	-0,56%	-0,55%
Německo	-0,48%	-0,54%	-0,52%
Švédsko	-0,45%	-0,50%	-0,47%
Rakousko	-0,41%	-0,38%	-0,37%
Itálie	-0,35%	-0,41%	-0,29%
Francie	-0,33%	-0,37%	-0,27%
Kypr	-0,33%	-0,37%	-0,28%
Dánsko	-0,25%	-0,31%	-0,20%
Finsko	-0,19%	-0,25%	-0,14%
Španělsko	0,26%	0,23%	0,32%
Irsko	0,51%	0,47%	0,56%
Malta	1,10%	1,06%	1,16%
Belgie	1,27%	1,21%	1,32%
Slovinsko	1,34%	1,31%	1,40%
Portugalsko	1,54%	1,50%	1,60%
Řecko	2,20%	2,16%	2,25%
Maďarsko	3,09%	3,06%	3,15%
Česká republika	3,21%	3,17%	3,26%
Slovensko	3,31%	3,27%	3,36%
Estonsko	3,79%	3,76%	3,85%
Polsko	3,80%	3,76%	3,85%
Litva	4,44%	4,41%	4,50%
Lotyšsko	4,45%	4,40%	4,51%
Lucembursko	5,84%	5,80%	5,89%

Zdroj: Pracovní dokument č. 3 o vlastních zdrojích Evropských společenství: Scénáře budoucnosti. DT\554424CS.doc, PE 353.542v01. Zpravodaj: Alain Lamassoure. Rozpočtový výbor Evropského parlamentu, Brusel 27. 1. 2005. [Online], dostupné na WWW: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dt/554/554424/554424cs.pdf, [24.2.2007], str. 5.

Příloha č. 19

HND jednotlivých členských zemí EU, které patří mezi čisté plátce do rozpočtu

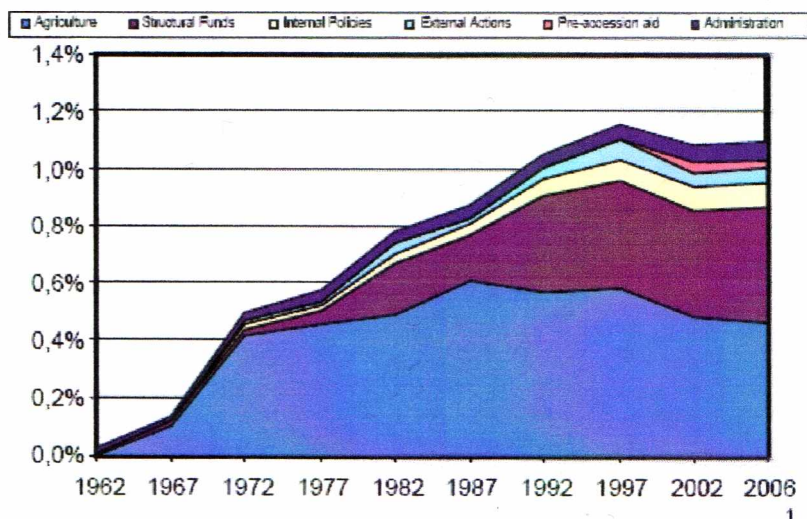
GNI na jednotlivce čistých přispěvatelů (průměr EU-15 = 100)		
	2003	1984
Spojené království	111,2	90,6
Dánsko	111,1	104,0
Rakousko	109,8	--
Nizozemsko	106,6	95,0
Švédsko	104,6	--
Francie	104,2	104,0
Německo	98,6	109,6
Itálie	97,3	92,9

Zdroj: Pracovní dokument č. 3 o vlastních zdrojích Evropských společenství: Scénáře budoucnosti. DT\554424CS.doc, PE 353.542v01. Zpravodaj: Alain Lamassoure. Rozpočtový výbor Evropského parlamentu, Brusel 27. 1. 2005. [Online], dostupné na WWW: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dt/554/554424/554424cs.pdf, [24.2.2007], str. 2.

Příloha č. 20

Výdaje z evropského rozpočtu v letech 1962 – 2006 (celkové částky a propady v %)

Chart 1. European budget expenditure 1962-2006: aggregate amounts and breakdown in a % terms

Source: European Commission.

Zdroj: Le CACHEUX, Jacques. *European Budget. The poisonous budget rebate debate*. Studies & Research No. 41. Paris: Notre Europe, červen 2005. [Online], [cit. 4.4.2005]. Dostupné na WWW: <http://www.notre-europe.eu/IMG/pdf/Etud41-en.pdf>

Příloha č. 21

Výdaje evropského rozpočtu v roce 2001

Table B – 2001 EU allocated expenditure

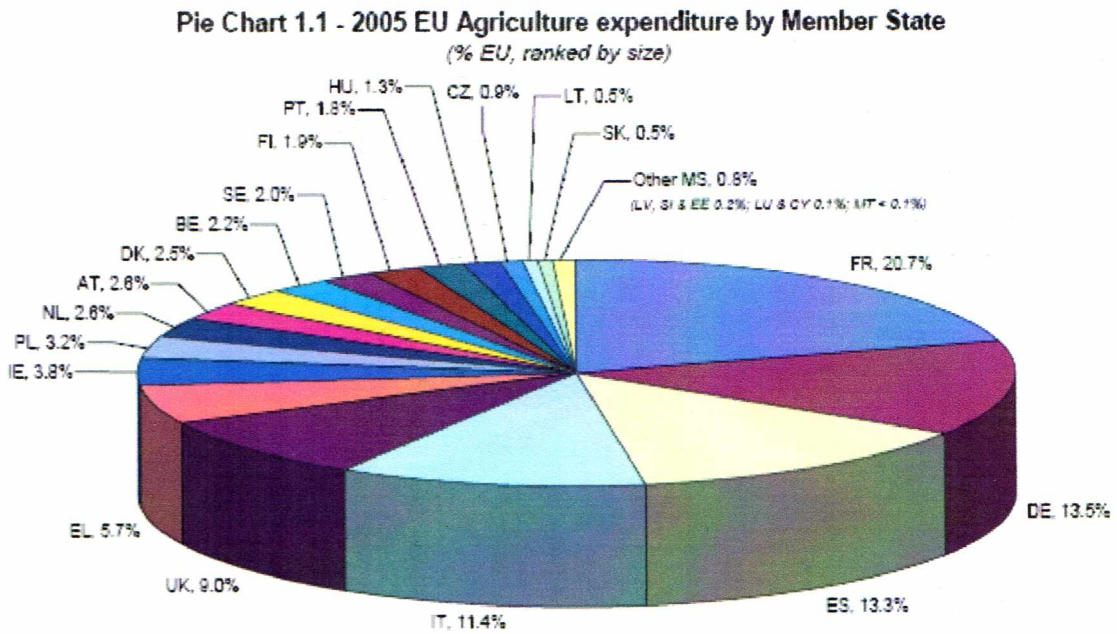
	in euro	Payments appropriations	Payments executed	Execution rate	Payments allocated to EU-15	Allocation rate EU-15	Payments allocated to the UK	UK share
		(a)	(b)	(c) = (b) / (a)	(d)	(e) = (d) / (b)	(f)	(g) = (f) / (d)
2001 current	Agriculture	44 023 700 000	41 497 422 891	94.26%	41 496 482 596	100.00%	3 997 632 645	9.63%
	Structural Operations	31 524 687 000	22 455 803 010	71.23%	22 439 512 058	99.93%	1 091 416 962	4.86%
	Internal Policies	5 669 918 478	5 253 415 836	92.65%	4 729 801 948	90.03%	708 677 159	14.99%
	Administrative Expenditure	4 940 518 337	4 432 449 949	89.72%	3 915 437 517	88.34%	133 172 420	3.40%
	Other	7 694 307 000	5 754 320 795	74.79%	0	0.00%	0	0.00%
	TOTAL	93 853 130 815	79 393 412 481	84.59%	72 581 234 120	91.42%	5 931 099 185	8.17%
Carryovers 2001 to 2002	Agriculture	684 917 005	633 771 970	92.53%	632 723 458	99.83%	363 701 745	57.48%
	Structural Operations	109 984	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
	Internal Policies	707 412 512	91 350 588	12.91%	56 235 750	61.56%	1 061 356	1.89%
	Administrative Expenditure	533 805 565	404 893 414	75.85%	357 616 243	88.32%	5 500 634	1.54%
	Other	262 183 988	101 796 512	38.83%	0	0.00%	0	0.00%
	TOTAL	2 188 429 054	1 231 812 484	56.29%	1 046 575 451	84.96%	370 263 736	35.38%
2001 accrual	Agriculture	44 708 617 005	42 131 194 861	94.24%	42 129 206 054	100.00%	4 361 334 390	10.35%
	Structural Operations	31 524 796 984	22 455 803 010	71.23%	22 439 512 058	99.93%	1 091 416 962	4.86%
	Internal Policies	6 377 330 990	5 344 766 424	83.81%	4 786 037 698	89.55%	709 938 515	14.83%
	Administrative Expenditure	5 474 323 902	4 837 343 362	88.36%	4 273 053 760	88.33%	138 673 054	3.25%
	Other	7 956 490 988	5 856 117 307	73.60%	0	0.00%	0	0.00%
	TOTAL	96 041 559 869	80 625 224 966	83.95%	73 627 809 571	91.32%	6 301 362 921	8.5584%

Note: Data on payments appropriations and payments executed as detailed in the 2001 annual accounts (for 2001 current) and 2002 annual accounts (for carryovers from 2001 to 2002). Data on payments allocated to EU-15 and the UK as extracted from the budgetary accounting system of the Commission (Sincom2).

Zdroj: Working document of the services of the Commission: *Calculation and financing of the definitive amount of the "correction of budgetary imbalances in favour of the United Kingdom for the year 2001" (2001 UK correction)*. Brussels: European Commission, 10.05.2005. [Online], [cit. 2007-02-08]. Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/budget/library/documents/revenue_expenditure/own_resources/2001final_uk_corr_working_doc.pdf, str. 16

Příloha č. 22

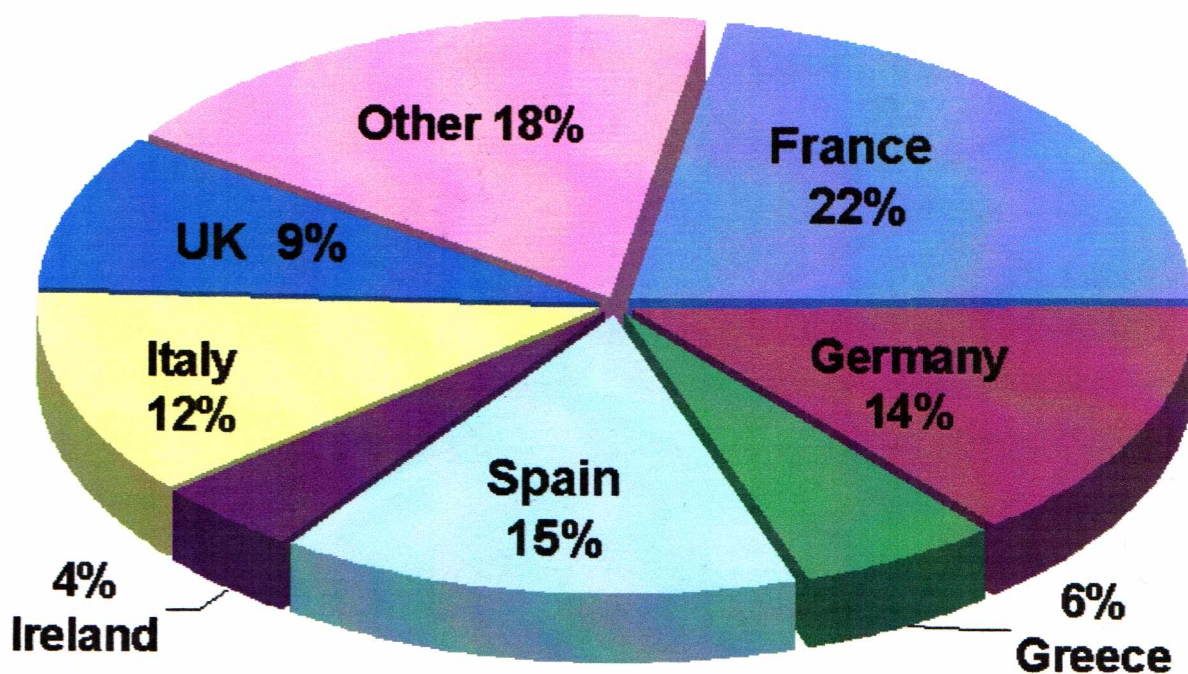
Zemědělské výdaje z evropského rozpočtu do jednotlivých členských států (%)

Zdroj: Allocation of 2005 EU expenditure by Member State. [Online], [cit. 3. 3. 2007]. Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/budget/library/documents/revenue_expenditure/agenda_2000/allocrep_2005_en.pdf

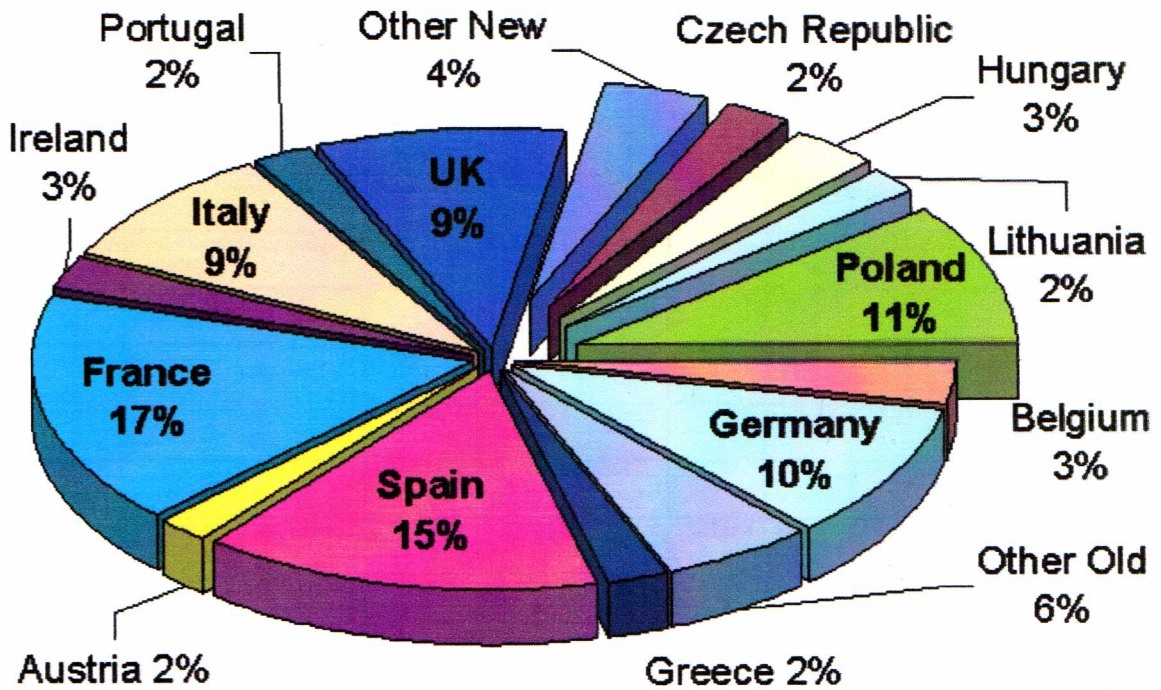

CAP Beneficiaries 2004

Zdroj: *Equity among members*. [Online], [cit. 24. 3. 2007]. Dostupné na WWW: <http://upload.media.org/commons/thumb/b/b2/CAP2004beneficiaries.gif>

Percentage of EU Farm Land by Country

Zdroj: *Equity among members*. [Online], [cit. 24. 3. 2007]. Dostupné na WWW:
<http://upload.media.org/commons/thumb/b/b2/CAP2004beneficiaries.gif>

Příloha č. 25

Přehled finančního rámce na léta 2007 - 2013

PŘEHLED FINANČNÍHO RÁMCE 2007-2013

(v milionech eur v cenách roku 2004)

VYMEZENÁ ČÁSTKA PRO ZÁVAZKY	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Udržitelný rozvoj	47.582	59.675	62.795	65.8	68.235	70.66	73.715	76.785
1a. Konkurenceschopnost v zájmu růstu a zaměstnanosti	8.791	12.105	14.39	16.68	18.965	21.25	23.54	25.825
1b. Soudržnost v zájmu růstu a zaměstnanosti	38.791	47.57	48.405	49.12	49.27	49.41	50.175	50.96
2. Zachování přírodních zdrojů a hospodaření s nimi	56.015	57.18	57.9	58.115	57.98	57.85	57.825	57.805
z toho: Zemědělství - výdaje se vztahem k trhu a přímé platby	43.735	43.5	43.673	43.354	43.034	42.714	42.506	42.293
3. Občanství, svoboda, bezpečnost a právo	1.381	1.63	2.015	2.33	2.645	2.97	3.295	3.62
4. EU ve světové politice	114.74	124.6	136.5	127.7	126	132.4	138.4	143.1
5. Administrativa	3.436	3.675	3.815	3.95	4.09	4.225	4.365	4.5
Kompensace	1.041							
Celková vymezená částka pro závazky	120.688	133.56	138.7	143.14	146.67	150.2	154.315	158.45
Celková vymezená částka pro platby	114.74	124.6	136.5	127.7	126	132.4	138.4	143.1
Vymezená částka pro platby jako procento HND	1,09%	1,15%	1,23%	1,12%	1,08%	1,11%	1,14%	1,15%
Povolená odchylka	0,15%	0,09%	0,01%	0,12%	0,16%	0,13%	0,10%	0,09%
Strop vlastních zdrojů jako procento HND	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%

Zdroj: *Rozpočet EU*. [Online], [cit. 3. 3. 2007]. Dostupné na WWW: http://www.evropska-unie.cz/download/cz/informacni_listy/EUaMy/Rozpocet_EU.pdf